



A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

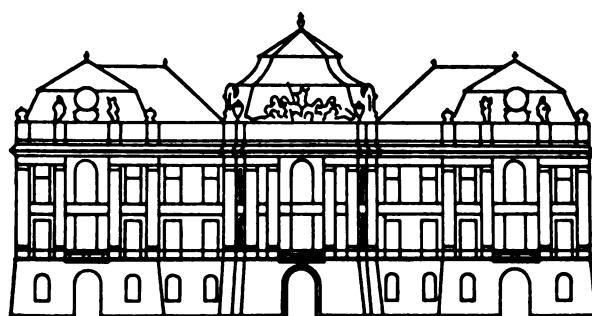
- + *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.
- + *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.
- + *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.
- + *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse <http://books.google.com>



MENTEM ALIT ET EXCOLIT



K. K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

71.Q.4.*

**Questiones methaphysicales
Clarissimi Doctoris Egidii Ro
mani ordinis Sancti
Augustini.**

COptimo sacrarū litterarū maximoq; theologo magistro Gratiano fulginatione necdō
corālme religionis Augustiniane: vicario generali apostolico Frater Joānes Ba-
ptista Tholentinas Heremita bachalarins indignus Salutem plurimam.

Cum dedira opa in agrū picenuz: ad lares visendos. Reuerēdissime die vicarie: pe-
des afferē: mibi quandam bibliothecā intrant: mox fundatissimi Egidij Romani bī-
turicensis archiepi: opus e ccllo lapsum: qđ prima philosophia longe lateq; nūcupat:
obuium extat. Qua de re mira & incredibili affectus incundirate: Cum iphius dicendi
lepoře: cum etiam ipsorum aberrantiam inuenā profectu: ac nostre alme heremite
religionis decoro: quod dñi r̄bigine rectum iacuit: in luce redagi ac ipressio dignū du-
xi: Et maxime omnium utilitati accedit: correxi & nulla vir pretermissa particula emen-
davi. Etenim ut verum facias: omisso omnium hereticorum mallo & uafro Augu-
stino: peridiorē parcas Sc̄or: parcāt deniq; totis mudi sapientes: pfundiorēne intenio
nemine. Sed dic qđo p̄ optime! Quis sophistarū apertior? Quis ceteroz dialecticoz
planior? Quis in pblico audiu pfūdior? Quis in methabiblicis p̄spicitor? Quis i di-
uina sapia iamio? Eerte sic audeo fari nullus ab isto deniq; oīuz balanaz dūmari-
q; sciarum fonte tanq; rituulo ē celo misso: Paulo Veneto in scđo posterioruz libro
attestante: ferme omnia peripharēti Aristotelis usquequaq; dicta ītellecta & illustra-
ta sunt. Nam cum reuerēdissime pater mente renoluerem: cui hoc dūnum metha-
pbilicē opus dedicarem: Maxime visum est uestre reuerēdissime paternitati: oīuz
bonarum artium: ac religionum: presertim heremitanē cultori: cuīus causa hoc onus
tanq; enceladas sub ethna pressus libens suscepī tradere. Aurum & argenti non est
mibi: in uniusculum qđ habeo hoc uestre dominationido. Valeat Reuerēdissima pa-
ternitas uestra cui me plurimum commendo &c.

CFrater Joānes Baptista Tholentinas Bachalar⁹ beremita p̄sus ad lectorem.

Ecce tibi Egidius claro delapsus olympos.
Ecce heremitanē religionis bonos.
Sonus Aristotelis soluat: qui enigmata textus:
Sonus in offenso: qui pede carpat iter.
Hunc eme nam tanto: potes esse interprete tutus
Auctor ab iniuicia nam Egide nomen habet.

Cuestio*n*es metabaphisicae auree fundatissimi Egidij Romani Bituricensis archiepiscopi ordinis diu*n* Augustini super libros metabaphisice Aristotelis.

Questio prima.

Aenes homines natura scire desi derat et ceterum. Ex i. Circa ista sciama per queritur utrum meta*bis* sit finis vel beatitudo ipsius hominis. et videtur quod non finis est melior his que sunt ad finem; sed melior non est melior ipso homine. probatur minor: quod meta*bis* est accidens ab extrinsecum nullum accidens est melius substantia. ergo. Cetero arguitur sic. Non est beatitudo bonus quod non pertinet ad beatitudinem; sed meta*bis* non pertinet ad virtutem. g. Major patet per ipsum secundum moralium ubi dicitur quod scientia aut pax aut nihil confort ad virtutes. Cetero non est beatitudo seu finis ipsius hominis. quod potest auferri ab homine sed meta*bis* potest auferri ab homine. g. Major videtur esse vera: minor patet per dictum p*hi*lo*bis* de anima ubi dicitur quod intellectus non remittitur post mortem. ergo.

In oppositum est physis in 4*o* meta*bis*. Quid sit dicendum ad hoc. breviter dico quod duplex est felicitas seu beatitudo. Est enim quedam felicitas summa et simpliciter est felicitas sicut illa quam expectamus in futuro post presentem vitam: et de ista non intendimus ad presentem: nec de ista loquitur physis. Alius est felicitas que summa et simpliciter non est felicitas: et est illa que ex puris natibus acquiritur potest: et ista est possibilis in presente vita: et de hac loquitur physis et nos loqui intendimus. Et tunc dico quod ista felicitas seu beatitudo hominis non consistit nisi in ultimo ipsius hominis: et cum homo habeat in se duo. scilicet corpus et animam: et in his in omnibus rectam: ait dominatur corpori sicut dicit physis in primo politico: in habentibus hanc peruersam: corpus dominatur anime: sicut dicit ibidem. Dico ergo quod felicitas hominis non consistit in bonis corporis: sed in bonis anime sicut dicit p*hi*los moralium: et cum ipsi anime insint virtutes et potentiae: et etiam ipsi habitus. Dico sicut physis ait: quod beatitudo bonus non persistit in potentia aie: quod sicut unus homo habet intellectum et potentias anime: ita et alius homo. sed beatitudo non persistit in potentia aie: nec haec habentibus anime quod homo iustus et homo iniustus non differunt penes habitus: sicut dicitur in primo moralium in fine: quod homo felix non differt ab homine miserio per dimidium sue vite: ut patet in dormientibus ut dicitur ibidem: nisi transferit quidam motus sic dicit physis. Unum fantasmatu*m* hominis felicis meliora sunt quam fantasmatu*m* miseri. Et ideo dico quod consistit in operatione aie: et hoc dicit physis quod felicitas est operatio aie et cum felicitas persistit in ultimo ipsius hominis quod est finis et optimum eius: et virtus est ultimum potentie. Dico ergo quod felicitas est operatio aie secundum virtutem: et cum virtus anime secundum quam persistit felici-

tas debeat esse regularis in quantum huiusmodi. Quod autem regulans secundum et huiusmodi est perfectum: et omne regulatum est imperfectum. Dico quod felicitas non persistit secundum unamquacumque virtutem anime: sed secundum virtutem perfectam. Est igitur felicitas operatio aie secundum virtutem perfectam: ut dicit p*hi*los ethicorum et 4*o*: et cum sint in nobis duo genera. scilicet agibilita*m* et speculabilita*m*: et secundum hoc habemus duplicem intellectu*m*: practicu*m* et speculativu*m*. Speculativu*m*: cuius est considerare de speciebus tri*m*: et practicum cuius est considerare de agibilibus tri*m*: et propter hoc duplex est virtus intellectualis perfecta et regularis. alia. scilicet prudentia que regulat et perficit intellectum practicum: et alia. scilicet sapientia que regulat et perficit intellectum speculativu*m*: et propter hoc prout distinguuntur duplex felicitatem. scilicet politica et speculativa: et felicitas politica siue civilis est operatio aie secundum virtutem speculativam: que est prudentia. felicitas autem speculativa est operatio anime secundum virtutem perfectam que est sapientia: et ad istam felicitatem speculativa ordinatur alia felicitas. scilicet ciuilis: et ideo meta*bis* est finis siue beatitudo ipsius hominis. loquendo de felicitate quam potest habere acgrere in hac presenti vita ex puris natibus. Tunc ad r^ones. Cetero secundum vii misericordia et ad solutionem prime rationis distinctio duplex habebat locum: dicendo quod duplex est finis. quodammodo finis qui est per se existens: et talis finis dicitur perfectus: non quod sit solus rationis perfectionis alius: sed dicitur perfectus quod habet in seipso perfectionem summam et perfectam. et talis finis per se existens non est punctus agentis. scilicet non inherens ei cuius est finis: quod est deus ipse qui est finis aliorum. Cetero autem aliis finis quod non est per se existens est punctus agentis: et talis finis dicitur perfectus non quia beat in se perfectionem: sed quia est rationis perfectionis alius et perfectione in isto fine et in altero inveniatur quasi equum: et est sicut de forma: scilicet forma dicitur esse ens: non quod habeat esse per se: quia non pertinet quod est falsum. nam compositum pertinet. sed dicitur esse ens: quod est rationis essendi ei cuius est forma. Cetero autem alias distinctio quod huius bonum dicitur multipliciter sicut et ens: tam et bonum. dicitur rationem huius ipsi entis aliquo modo nam illud quod dat entitatem simpliciter dat bonitatem secundum quid: et illud quod dat bonitatem simpliciter: dat entitatem secundum quid sicut patet de anima. nam anima dat entitatem simpliciter: dat tamen bonitatem secundum quid. nam ex hoc quod homo est homo non habet quod sit bonus simpliciter sed secundum quid. unde non dicitur de homine virtuoso quod sit bonus sine additione: sed quod est bonus eo quod est homo. sed ipse virtutes sicut prudenter et sapientia dant bonitatem simpliciter et entitatem secundum quid. Nam et hoc quod homo est iustus vel prudens non habet homo entitatem simpliciter sed secundum quid. Tunc ad propositionem quando tu dicas: finis est melior his que sunt ad finem. Dico quod si tu comparas finem qui est per se existens vel habens perfectionem in seipso ad ipsum hominem: bene concludit ratio: quod talis finis melior est ipso homine: et omnibus aliis que ordinantur ad ipsum. si autem uelis comparare finem ipsius hominis qui est perfectus: non quod habeat perfectionem in seipso: sed quod est rationis perfectionis ipsius hominis. Tunc cum homo habeat perfectiones in seipso: finis habet perfectiones quasi equum. Dico quod male comparas: quod non debet fieri comparatio nisi inter uniuoca. Si autem non comparas ipsum hominem ad suum finem: sed comparas ipsam ani-

mam non ut est subā in se perfectionem hñis: s̄z ut est ratio perfectionis solum ad ipsum finem. Lūc ad hoc ualeat secunda distinctio: nā ipsa aia habet entitatē simplē t̄ bonitatē fīm quid: ipsa metba? sine beatitudo hēt bonitatē simplē t̄ entitatem fīz quid: t̄ hoc mō est incōueniens. Ad 2^m patet solatio cū tu dicas illō nō est beatitudo hois sine felicitas: qđ pax p̄fert ad v̄tutē. Dico qđ nō quectūg scis p̄fert ad v̄tutē: sicut scire quid sit iustitia: gd castitas: vñ mlti sunt qui uolunt scire qđ est castitas: qđ iustitia: nolunt m̄i cōparare simul: sed sunt siles i firmis uolētib⁹ audire p̄silia medicor̄: nolētib⁹ m̄ facere fīm p̄silia eoz: t̄ de istis dicit ph̄us: qđ sicut illi nō hñt corp⁹ bene dispositū ad audiēdū p̄silia medicor̄: sic nec alij hñt bona dispositione: qđ uolunt scire qđ sit v̄t⁹. I. iustitia qđ castitas: t̄ m̄ nolunt cōparare fīm hec. Sed ip̄a felicitas siue metb⁹ est ip̄a v̄t⁹: ideo nō excludit rō nīsi de v̄tutib⁹ moralib⁹ t̄ non intellectualib⁹ cuiusmodi est metb⁹. Ad aliud cū tu arguis p̄t auferri ab hoie. ḡ t̄ c̄. Tu bene arguis qđ non sit summa t̄ perfecta felicitas: s̄z qđ nō sit felicitas quā homo acgrere posset ex puris nālībus tu nō arguis: t̄ ista sufficiant de q̄one.

Questio.II.

Geritur utq; vñqđqđ nāliter se-
rak in suū finez. t̄ videt
qđ non dicit enī Arist. in 3^o moralī ponēs
vñam inter uolūtate t̄ electionē qđ uolūtatis est finis: electio est eoz que sūt ad finē. Est enī electio qđ si p̄clusio t̄ finis p̄silijs: postqđ homo p̄siliat⁹ est qđ sūt eligendū de aliquo. Lūc eligit altera partē t̄ ea p̄sequitur ex hoc arguit sic. Si ḡ uolūtatis differt
nā: tūc agere uoluntatis differt ab agere nāe: t̄ ulteri⁹ desiderare ipsius uoluntatis differt a desi-
derare ipsi⁹ nāe. Lū ḡ nāliter suū finem desideret
uolūtatis igit̄ non nāliter desiderat suū finē: sed us
luntarie. ḡ. T̄ p̄būs 9^o metba“ distinguit potē-
tias nāles a potētis rōnālib⁹: t̄ dicit ibidē qđ potē-
tiae nāles determinate se hñt ad vñū: potentiae v̄o
rōnales se hñt ad opposita. Si ḡ potētiae nāles vñ-
serūt a potētis rōnālib⁹: ḡ t̄ agere potētiaz nālitū
differt ab agere potentiaz rōnāliū: qđ potētiae nā-
les agunt nāliter: potētiae v̄o rōnales agunt rōnāli-
liter: cum ergo uoluntas sit potentia rōnālis uolū-
tas desiderabit rationabiliter.

In oppositu est Arist. in 3^o moralī ubi dicit qđ vñū-
qđqđ nāliter uult fine suū. Ad intelligentiā huīus
qđnis est p̄ intelligendū qđ duplex est finis: nā ois
finis mouet per cognitionē: aut per cognitionē qđ
est in ipso fine: aut per cognitionē que est in eo qđ
mouet: v̄bi gratia. p̄m p̄n^m: siue p̄ma causa: que in-
clidit tales nās ipsi⁹ reb⁹: ut tendant directe in suū
finē: est finis oīum monēs alias res per cognitio-
nem que est in ipso. Unde sicut p̄tingit arguere qđ
est alij sagittator: cognoscēs ip̄z signū: t̄ dirigēs
ip̄sam sagittam in ipsum signum: cū sagitta signus
nō cognoscatur ex hoc qđ uadit directe in signū: sic in
rebus nāe p̄tingit qđ cū nāe particulares nō cogno-
scant ip̄m fine ut directe tendant in ipsum. Contin-
git arguere t̄ dem̄are qđ est aliquid uile dirigēs na-
turās particulares in suos fines: t̄ ipsos cognoscēs
sicut architenens signū cognoscit: t̄ talis finis est
p̄ma cā t̄ est finis oīum t̄ istū fine oīa appetūt t̄ de-
siderāt: t̄ de isto fine nō est p̄ns intētio: s̄z de alio
fine qui mouet per cognitionē que est in mobili est

presens latentio. Sicut patet in his que rōnabūlia
sunt: pomū mouet hominē nou per cognitionē qđ
in ipso: sed per cognitionē que in hoie. Ut rō. l. vñū
qđqđ rōnale feratur ad suū finem. Ad intelligē-
tiā huius est intelligēdū qđ tres p̄positiōes solēt
dici de nā. Prima est qđ illud qđ est nāle nō ad
mittit suū p̄trariū: sicut ait ph̄us in predicamentis
qđ cui vñū p̄trarioz inest nāliter sibi oppositū con-
tingere non p̄t. Alia p̄positio est qđ illud quod
est a nā est vno mō t̄ nō p̄libus modis. Tertia
p̄positio est qđ p̄ illud qđ est nāle siue a nā nō acq-
rimus illud qđ nō inest nobis a nā: sicut ea que fa-
cim⁹ per artē sicut per manū que est organū orga-
nor̄: ut patet 3^o de aia: nos non acgrimus nobis il-
la que insunt per artē. Ulteri⁹ est intelligēdū qđ
dīa est inter finem t̄ ea que sunt ad finē: sicut ostē
dit ph̄us in p̄ politicoz: t̄ est ualde notable: dicit
ibi qđ finis appetibilis est in infinitū: nō enī itodu-
cit medicus aliquā sanitatem in infirmito: qđ adhuc
meliorem uellet introducere: s̄z ea que sunt ad finē
nō sunt appetibilis in infinitū. Sed appetūtūr fīz
p̄portionē t̄ ordinē quē hñt ad finē: ut p̄z de me-
dico: nā medic⁹ nō dat iſfirmo quāctūg potionē: si-
ue flebotomū quā posset sibi dare: sed fīz qđ est ue-
cessariū ad finē p̄sequēdū. l. ad sanitatem: iō finis est
appetibilis in infinitū: ea que sunt ad finē nō. Ex
ista dīa p̄t patere triplex dīa inter finē t̄ ea que
sunt ad finē: qđ ex hoc qđ finis est appetibilis in infi-
nitū ea que sunt ad finē nō: sequit̄ qđ finis non ad-
mittit p̄trium: ea que sunt ad finē cū non sunt appeti-
bilis in infinitū per oēs modū appetibilitas bñ ad-
mittit cōtrariū. Ulteri⁹ sequit̄ qđ si finis nō ad-
mittit p̄trium semp vno mō se habeat. Ulteri⁹ est
intelligēdū qđ finis bñ rōnē p̄ncipijs: ea que sunt ad
finē rōnem hñt p̄trū: t̄ sicut p̄clusiones non habet
omne modū veritatis: sed p̄tingit dubitare in ip̄is
principia aut̄ habent omne modū v̄itatis: sic finis
ex eo qđ hñt rōnē p̄ncipijs: habet per omne modū
qđ sit appetibilis in infinitū: ea que sunt ad finē cuž
habent rōnē p̄trū: non sunt appetibilis in infinitū.
Ex hoc seguit qđ per finem acgrim⁹ ea que sunt ad
finē: sicut per aliquid nāle acgrimus illud qđ inest
nobis per artē. Lū ergo finis conveniat in illis trī
bus p̄positionib⁹ cū natura. Dicēdū est qđ vñū
quodqđ nāliter ferunt in suū finez: s̄z non sit ita per
oēm modū nālitatis: sicut in rebus nālibus: ppter
hoc adducta fuit prima distinctio de fine.

Lunc ad arg⁹ dicendū est: qđ uoluntas p̄t duplicitē
considerari: uel fīm qđ nā: uel fīm qđ ratio: si conside-
retur fīm qđ ratio cū non contingat arguere uel rō
cinari: nec sillogicarē de ipso fine: s̄z de his que sunt
ad finē. Dicendum qđ uoluntas sic considerata
non tendit in ipsum finem. Uoluntas tamen consi-
derat fīm qđ nā tendit in finem. Ad alias rōnem
pater solutio per ea que dicta sunt.

Questio.III.

Geritur utrum omnes homines
naturali appetitu sciām
appetant. t̄ videtur qđ nō: qđ oē illud quod
mouetur ad aliquid nāliter: habet aliquid de ipso ad
qd mouetur: sed hō non habet aliquid de sciētia. ḡ.
maior est euīdens: minor: patet: qđ intellect⁹ est si-
cū tabula rasa in qua nībil est depictum sicut ait
ph̄us 3^o de anima. T̄. videmus qđ multi hoies
retrabuntur a scientia. ergo t̄ c̄.

Ad intelligentiam huius questionis est intelligendum quod duplex potest esse cum quare aliquis non consequitur finem sive vel quod ignorat ipsam et ipsam non consequitur. Alio cum est: quod non ignoret: propter ea que sunt ad finem non persequitur: quod ea que sunt ad finem gratia sunt: et id duplex potest esse cum quare aliquis non consequitur suum finem: nisi una potest esse cum quare alius non desiderat suum finem. I. quod ignorat: si cum istam cognoscit: statim ipsum desiderat. Rō autem quod ea que sunt ad finem sunt cum quare alius non desiderat et persequitur suum finem est: quod finis est ultimum in ope et proximum in intentione et desiderio: et quod ea que sunt ad finem procedunt in ope et persecutione ipsius finis: propter hoc ea que sunt ad finem possunt esse cum quare aliquis non persequitur suum finem: si quod ea que sunt ad finem non procedunt in desiderio ipsius finis: propter hoc ea que sunt ad finem non potest esse cum quare alius non desiderat suum finem: si ipsa ignorantia finis est causa huius. Tunc autem nullus homo est ita ignorans: quoniam beat in utili cognitionem proximi quam cipiorum saltim aliquant. Unde p̄t̄ dicitur: metha. quod homo se habet ad ista principia: sic locus ianue in domo: ita quod sicut locus ianue neminem latet: sic et principia communia neminem latent. Si ergo omnes homines habent aliquam cognitionem de scientia: quod bene in utili aliqua cognitionem ipsorum principiorum: quoniam nesciunt educere quoniam de principiis: et cum ipsa scia sit finis ipsius hominis. Tunc appareat manifeste quod omnes appetunt naturaliter ipsum scire: sed tamen hoc sciere in particulari et illud non appetunt: tamen omnes appetunt scire in universalis.

Tunc ad rōnes dicendum est: cum enim dicitur: omnes sunt quod mouent ad aliquid naturaliter habet aliquid de ipso ad quod mouetur. Dico quod homo habet aliquid de scientia: quoniam aliquam cognitionem habet de principiis: quod autem principia sunt cognita: et per quam viam: istud postea apparebit. nūc ista sufficiat et ceterum.

Questio. IIII.

Veritut̄ p̄sequenter. Utrum omnes q̄ appetunt metba.

et videtur sic: quoniam unumquodque fert in summa fine naturaliter: sed metba est finis sive beatitudo ipsius hominis. g. Ceterum omnes homines appetunt esse sapientes: sed metba est maxime sapientia sicut probatur in libro. g. omnes homines metba appetunt. Ceterum si omnes homines appetunt scire: ergo omnes homines appetunt maximas scias. Lumen ergo metba. sit maria scia. g. et ceterum. Ad oppositū arguitur sic: id quod nesciunt esse non desideratur: cum ergo sint multi homines qui ignorant metba. Imo ignorant ipsam esse. g. Ad intelligentiam huius quoniam est intelligendum: quod sicut est in causis agentibus: ita est in finalibus: nam cum agentes inferiores sint in virtute prime cause: sicut dicit probatur in libro de genitio. Ignis enim cum sit maxime actionis inter omnia corporalia elemēta: non agit aīsi in virtute corporis celestis: et sicut est in istis efficientibus: sic est in finalib⁹ causis. s. quod sicut fieri aīsi in virtute inferiores non mouent nisi in virtute ultimi finis: et sic scie alie ab ista metba non mouet nisi in virtute istius sciae: cum sit ultimus finis sive beatitudo ipsius hominis: quoniam homo ex partis naturalib⁹ acquirere potest: et id si tu queris. Ut ergo omnes homines appetunt metba in propria forma. Dico quod non: quod non omnes homines sciri metba: et si in qua. Utrum omnes homines appetunt metba non in propria forma: sed in-

alijs scientiis que non mouent appetitū hominis: nisi in virtute illius summe sapientie. dicendum est quod sic: et sic patet: quoniam omnes homines appetunt metba. Tunc ad rōnes dicendum est. Et ad primā rōne dicis. Unumquodque fert naturaliter et ceterum. Dico quod uero est: et sic patet: quoniam omnes homines appetunt metba. Unumquodque fert naturaliter et ceterum. Dico quod uero est: et sic patet: quoniam non omnes homines ponunt sapientiam esse in metba: immo sunt quoniam homines qui dicunt illos esse sapientes qui sunt astuti in istis sagacitatibus secularibus: et errat in apprehensione finis. Unumquodque fert naturaliter et sic in apprehensione finis: sicut in persecutio finis: non diversi in diversis ponunt finem. Ad aliud quod tu dicas: omnes homines appetunt esse sapientes: dico quod uero est: et si non omnes homines appetunt sapientiam in metba: et id non omnes homines in propria forma appetunt metba. Ad aliud patet solo yā deū.

Questio. V.

Veritut̄ p̄ster de libro istius scie et p̄. Utrum deus sit summum metba. et videtur quod non: quoniam sicut dicit probatur in littera: ista scia est divisa: quod est de deo: cum ergo deus sit summum in scia. de quod determinatur in scia. Si ergo de deo determinatur in ista scia. g. Ceterum dicit probatur quod metba determinatur de substantiis separatis a materia. Cum igitur deus sit maxime separatus a materia. g. et ceterum. Est enim actus purus cui nihil admiscetur de potentia. Vide probatur quod deus sit maxime summum istius scientie.

Ad oppositū arguitur sic: Illud est summum in scientia in cuius virtute determinatur omnia illa que determinantur in illa scientia: cum ergo omnia illa que determinantur in metba determinantur sub ratione entis. ergo ens est summum in metba et non deus. Ad dissoluendum hanc questionem procedere possumus dupliciti via: uno modo ut Avi. procedit. Avi. sic procedit: ad determinandum quod deus non sit summum istius scie. dicitur Avi. in libro posteriorum quod scia supponit de libro suo: quod est: cuius ratione est: quoniam si scia non supponeretur de libro suo: quod est: sed probaretur summum summum esse. Tunc ipsa scia iret ultra summum: et tunc se ipsa transcederet quod est falsum: cuius ratione est: quoniam summum scie est obiectum scie. nunc autem ita est: quod ipsa scia cum sit habens sortit species ex suo libro sive obiecto quod id est. Tunc ergo nihil agat ultra summum sciemscientia non potest transcendere summum: id est scia supponit de libro: quod est. Tunc ulterius Avicenna procedit et querit. Utrum deus esse probetur in ista scia aut non. Si dicatur quod sicut in tunc cum nulla probetur summum esse: sicut probatur non sit summum istius scie. si dicatur quod in ista scia non probatur deus esse. Tunc adhuc Avi. procedit sic: distinguit enim quinque genera sciarum. s. politica que tractat de civitate et de his quod ad civitatem pertinet. Alio autem sunt morales et iste tractant de virtutibus. Alio sunt fomocinales sicut logica: grammatica: et sub scientiis fomocinalibus comprehenduntur rhetorica: et doter ornatum fomocinum. Alio autem sunt scie doctrinales sicut sunt scie mathematicae: alio autem sunt naturales. Tunc cum quoniam sunt genera sciarum querit Avi. Utrum probetur deus esse in ista scia aut non: si in ista scia probatur deus esse: tunc habetur propositum: quod non est summum in ista scia: si non in ista: tunc in alijs quoniam alijs sciarum probatur deus esse: sed hoc est falsum: quod non probatur in scia politica: quod ipsa non extendit se ad entes separatas. Imo finis eius est pars civitatis vel alii quod alio ibidem. nec probatur in moralibus: quoniam ille tractat de virtutibus: nec probatur in scientiis fomocinalibus: nec in scie doctrinalibus: quoniam matib⁹ aut sunt de quantitate

ptinua: aut discreta: cu g de^o nō sit aliq istaz p̄st-
tatū: qz ē sup oēm p̄titatē: legtur qz in talib^{nō} p-
bat. Nec l sc̄tijs nālib^o qz ille tractat de his que
sb̄scitatur motus t trāsmutatiōi. Un̄ dicit Aui. qz
si nālis pb̄at deū esse: hoc nō & p ea qz sūt sua. Un̄
dīc Aui. qz si ipse pb̄at deū ee i suo li^o phisicoz. B
nō feē nisi ad alliciedū aluz auditoris: si g nō pb̄a-
tur i ista nec i alijs lḡit despatiuū ē deū ee. Plā il-
lud ē despatiuū qd nō pōt pb̄ari nec pb̄at in aliq
scia. Lū m̄ possu pb̄ari deū ee salit p viā motus t
m̄tos effec^t. Si g l cōuēciē ē dice deū ee Despa-
tiuū. Dicēdu ē qz i ista dz pb̄ari deū ee. Lū i nulla
alja scia pb̄ef eē: t p ista rōnē excludit Aui. deum
nō ec sb̄z i ista scia t sine dubio. Alt t sine dubio t
magis ppe possum^o ondē q de^o nō sit sb̄z: t b tē
ex pte sibi: qz ex his q pb̄ant de sbo. Partes autē
sbi isti scie sūt decē p̄dicamēta. s. sba c̄titas: t sic
de alijs. Lū ista nō sūt ptes deī: de^o nō erit sb̄z isti-
us. C p. illa q demōstrant de sbo isti scie: sūt ac-
tuos: t pō: idē t diversū: cā t cāū: t sic de alijs: t
ideo cu ista non cōueniat ipsi deo: s̄z enti fz q ens.
Dicēdu q de^o nō ē sb̄z: s̄z ens fz q ensiquō aut hoc
sit t p quā viā postea appebitbz cu pb̄us aliqñ vi-
deat dice q de^o ē sb̄z. Dicēdu ē sic aliq autiq dñt:
distinguēdo de sbo. vno^o accipif sb̄z p eo de q pnci-
palitēdīt i ista scia: t sic accipieido sb̄z de^o ē subm
istī: qm i ista pncipalitēdīt de deo: sic dīt. Alio
mō accipif p eo qd sb se xter oia q detmībant in
scia: t sic accipif subm ppe: t isto^o de^o nō ē subm
istī: si sic dicat sic dñt sp icidet i errore. Male di-
cūt ē i B q discūt q illō nō ē subm ppe de q pnci-
palitēdīt i scia. Dico sine dubio illō ēe sb̄z ppe:
qm ex ipo sortit scia spēs: t tale dz ee pp̄iū subm
illī: t iō si vos uolum^o aliq mō xcedē deū ee subm
istī: obem^o alt distinguere de subo: dicēdo q du^r
ē subm p̄n^o i scia. Est eni qdā subm p̄n^o de q p: t
p se itēdīt i illa scia: t tale ē sb̄z p̄n^o i illa scia. Alio
ē subm p̄n^o: qd nō ē p̄n^o p se z p: s̄z ex p̄hī. v. g. si
ēt aliq scia q detmīgret de aial fz q aial. Tūc i
illa scia: aial ee subm pncipale t p illī scie: t cu uā
aial magis t vī saluat i hōierqz in aliq xteō sub-
aial: si qras a me qd ē subm illī scie: dicerē q hō ē
pncipale subm illī scie: nō illī pncipale p se: t p: s̄z
sp̄m aial: sed hō ē subm pncipale ex p̄fī: qz i ipo sal-
uat vī uā subi pncipalit p t p se: s̄lt dico q in me-
tha^a ens inquātū ens ē subm pncipalit p se z p: t ga-
rō eng meli^o t vī saluat i deo qz in aliq alio ente:
pp b dico q de^o ē sb̄z pncipale illī scie: nō p se z p
bz ex p̄fī ut dc̄m ē. C Et p b fz solō ad rationes.

Questio. VI.
Heritetur

q
7 ec^o s^b 3 ill^p: z B ad cūvidētiā eoz q̄ q̄rū
p^r. z vī q̄ scia:qm̄ illō nō dī s^b 3 scie i q̄ scia: s^b il
lud dī s^b 3 scie de q̄ scia:z scia ē de his q̄ p̄siderat
eū i illa scia:g ut vī idē ē ecē de p̄sideratiōe alicui^o
scie: z ec^o s^b 3 ill^p. C p̄. s^b 3 aut ē de p̄sideratiōe illi
us scie aut nō:nō ē dicē q̄ nō. Si tu dicit^s q̄ sit de
p̄sideratiōe scientiā cu^t s^b 3 scie sit illō de q̄ e scītia
s^b 3:a:vī q̄ sit idē ec^o s^b 3 ill^p scie: z de cōsideratione
Bd oppo^m arguit scītia idē cēt s^b 3 i scia z L etiusdē.
de consideratione scientiē tolleref vñitas scientiē
z eēt p̄fusio in scia:quō āt b sit postea apparebit.
Bd istā q̄dōē dicē possum^s q̄ ē aliō eēt de p̄sideratio
ne scies: z ec^o s^b 3 scie eiusdē: z b appet ex trīb^o. p̄ exp

comparatiōē scīaz adūlūce.^{2°} ex cōparatiōē sbo
tū ad scīaz z ad ea q̄ p̄sideratur i scīa.^{3°} ex cōpara-
tiōē sboz ad ea q̄ dēfīminant i scīa. Et ad h̄ viden-
dū p̄ ē stelligēdū: q̄ scī libri p̄tīclāres b̄fites ō:di-
nē ad alīq̄ vna scīaz h̄nt diversitatē iter se: ita scīe
h̄ntes ordinē ad alīq̄ vna scīaz ad metba. q̄ ē si-
nis z beatitudo ip̄i h̄bōis: h̄nt diversitatē lñk̄ se: z scī
libri p̄tīclāres h̄nt istā diversitatē scī libri p̄tīclā-
res p̄bie nālis: ita s̄līr z s̄bta illōz libroz h̄nt istaz
diversitatē. H̄c at̄ stelligēdū ē q̄ scīe dup̄ diffe-
rūt: vno^o q̄tū ad maiorē z mīorē abstractionē. nā
sboz vnu^o scīe ē magis abstractū q̄s sboz altī^o: scī vide-
mus q̄ sboz libri p̄fīcīoz ē corp^o mobiles sboz aut̄ al-
terī libri ē corp^o mobile ad formā. Differunt enim
alī scīe adūlūce penes dispātū z nō dispātū: subm-
enī vni^o scīe dī dispātū respectu subi alī^o scīe: q̄nī
nō p̄tīneb̄ sub sbo illō scīe: nec reducī ad ip̄i. v.g.
sboz libri de ḡnātiōē ē corp^o mobile ad formā dicit
dispātū libri de celo z mūdo q̄b̄ ē corp^o mobile ad
situū: q̄m sboz libri de ḡnātiōē nō p̄tīneb̄ sub sbo
libri de celo z mūdo: z scī suba duplīt differunt: sie
z scīe. Una enī scīa ē magis abstracta q̄s alia: sicut
metba. ē magis abstracta q̄s mathe^o: q̄m meib̄. ē
de reb̄ abstracta tā a mā sensiblī q̄s stelligiblī: ma-
the. abstrabit a mā sensiblī: nō aut̄ stelligiblī: nā-
lis ē min^o abstracta: q̄m abstrabit a mā bac sensiblī
z ab illā: nō tī a mā sensiblī simplī. Sīlī scīe dif-
ferunt q̄tū ad ec̄ dispātū z nō dispātū: q̄m vna scīa
nō p̄tīneb̄ ab alīa: z h̄ ē uex i mltis scīētis scī p̄s.
Nā p̄bia moralē nō p̄tīneb̄ sub nāli. appet q̄ scīe
h̄nt diversitatē a s̄bti. Lū ḡ p̄ illō idē p̄ q̄b̄ aliqd
ē diversū ab alīa: q̄p̄ illō idē sic ens z vnu. Si ḡ scī
vclatū ē scīa h̄z diversitatē a subo: z tñ ab oib̄ s̄l-
lis que det̄minātū in scīātō sortīt scīa sp̄em: ap-
paret māisseste q̄ nō ē idē eē de p̄sideratiōē vnu^o
scīe z ec̄ subz illī. Bsi enī det̄mī sic dīc p̄bs z li^o po-
sterior cap̄ de sboz nātiōē scīaz: q̄ vnu z idē bene
p̄t̄ ee de p̄sideratiōē diversaz scīaz: z h̄ ē diversi
mode: q̄m subdūtū diversis rōnib^o: z h̄ idē dicit
p̄t̄ in x^o metba^o. q̄ vna z eadē res p̄t̄ p̄sidera-
ri a diversis scīētis: sed scīa q̄ sortīt sp̄em ex sbo
pp h̄ nō ē pole: q̄ vna res p̄sideret a diversis sub
vna rōne: z et h̄ appet q̄ nō ē idē p̄sideratū z sboz
cū idē possit eē de p̄sideratiōē diversaz scīaz: non
tñ sboz. Hoc ēt̄ appet ex cōparatiōē scīe ad subm
z ad ea q̄ det̄minātū in scīa: q̄m demōstrās nō ē
ulterī demōstratū. scīa enī sortīt sp̄em ex sbo. z idē
cū nīb̄ agat ultra suā sp̄em: scīa nō p̄t̄ demōstrare
suā sboz. Si ḡ scīa nō demōstrat suū subm: z cum
ml̄ta p̄sideratū i scīa q̄ tñ scīa demōstrās nō ē
idē eē de p̄sideratiōē z ec̄ subz. Hoc etiā appet ex
cōparatiōē subi ad ea q̄ det̄minātū i illā scīa. scī
enītū enī nō rātū p̄siderat subm: s̄lī p̄tes subi z pas-
siones: vnu dicit ph̄b̄ q̄ scīa est vnu q̄ est vnu ḡnīs
subi p̄tes z passiōes p̄sideras. Unī subm scīe z ea
q̄ p̄siderant in scīa differunt scī magis cōe z minus
cōe: q̄ oē subiectū i scīa ē de p̄sideratiōē scīe, non
tñ oē p̄sideratū i scīa ē subiectū scīe. Et si tu q̄ras
q̄ est ista cōitas. Dico q̄ est cōitas analogie: q̄m il-
la oīa q̄ det̄minātū i scīa: nō determinātū in scīa
utī per attributionē quā h̄nt ad ip̄m subiectū. ex
bis tribus que dicta sunt patet q̄ non est idem eē
subiectum scientie z de consideratione illius.
Tū ad rōnes. C Ad p̄mā dicēdū est cū tu dicis sub-
iectū scīe non est illud in q̄ est scīa sed de q̄ est scīa

uerū est: et cū tu dicas illud ḡ est subiectū scie de quo consideras in scientia: uerū est hoc totum. tñ tu nō probas q̄ oē illud de quo consideras in scia suā subm. Si m̄ hoc posse probare aliquid erit: ut m̄ nō probas hoc per istas rationes. Ad aliud patet solutio per ea que dicta sunt t̄c.

Questio. VII.

Veritur cū visu sit pri⁹ q̄ de⁹ nō

q̄ sit subm alicuius scie spālis: et vñ q̄ sic qm̄ sicut scia cōis est de aliquo cōi: sic scia spālis ē de aliquo spāli: s̄ de⁹ est aliqd spāle inter oia: ḡ p̄ batio assūptatio enī cōtraria sumit ex hoc q̄ est aliqd cōe buic t̄ illi. cū at ipsi deo nō sit aliqd cōe vniuersitatis et istis que sūt circa p̄m: ḡ. C. p̄. hoc idē arguit sic. qm̄ enī scia recipit aliqd ab aliquo scientia illa aqua alia recipit: considerat illud p̄ncipaliter: sicut patet de metba. et p̄bia nāli. cum ergo metba. recipiat multa a p̄bo nāli de deo. s. q̄ sit iſiniū virtutis et multa alia: ergo ut videretur p̄bs p̄ncipaliter considerat ipsum deum: ergo.

Ad h̄ec breuiter intelligēdū est: q̄ scia et h̄ec q̄ sit scia et q̄ sit vna: et ab alio h̄ec q̄ sit scia: et ab alio h̄ec q̄ sit vna: salti f̄m rōne: s̄ bñ uertu est q̄ aliqd per vnu et idē h̄ec q̄ sit ens et q̄ sit vnu: loquēdo dicō realit. Lame illud qd̄ aliqd est ens et vnu differt f̄m rōne: f̄m q̄ p̄ ip̄ aliqd est ens et vnu. Silt dī. eo l̄ scia p̄ vnu et idē h̄ec q̄ sit scia et q̄ sit vna loquēdo realit: illud m̄ differt p̄m rōne. C. Ultē⁹ est intelligēdū: q̄ illud p̄ qd̄ scia h̄ec q̄ sit scia et q̄ sit vna est ip̄m sb̄m: p̄m sb̄m differt p̄m rōne: et f̄m q̄ p̄ ip̄ h̄ec scia q̄ sit scia: qm̄ p̄ subs̄ consideratū sub abstractione h̄ec scia q̄ sit scia: vñ nulla scia est quia abstrahat. Nā ip̄or singulariū nō est scia: s̄ bñ uerū est q̄ scie abstrabat f̄m magis et min⁹: p̄ subm. et consideratū sub aliquo vna rōne spāli h̄ec q̄ sit vna. Unū sicut vñū exp̄ vnu et idē sub alia rōne p̄sideratū h̄ec scia q̄ sit scia et q̄ sit vna. C. Unū intelligēdū est q̄ talis est modus considerationis in scia: q̄lis est modus considerationis in numeris et formis et iste modus considerationis optim⁹ est. Unū sic in numeris causat noua sp̄s numeri ex additione unitatis. nā qd̄ vnitatis semp addat: semp causat noua sp̄s numeri et nō remanet illa sp̄s p̄o: sic est in formis sicut ait p̄bus 8° metba. sic etiā considerandum est in scientiis: q̄ scie differt f̄m diversos gradus abstractionis: nā qd̄ gradus abstractionis supaddit alicui scie: semp causat noua sp̄s sciētē. Nā si nos accipiam⁹ aliquē artificēs q̄ p̄sideret res abstrabēdo eas ab hac mā sensibili et ab illa no m̄ p̄fisi⁹ abstrabit a mā sensibili simp̄t si m̄ ulterius intelligam⁹ artificē cōsideratē reū abstrabēdo eas a mā sensibili simp̄t: nō m̄ a mā latelligibili: t̄z est ali⁹ artifex sicut matbe⁹: et nō remanet ampli⁹ p̄fisi⁹. Si aut̄ cōsideram⁹ artificē cōsideratē res abstractionis ab oī mā tā sensibili q̄ etiā intelligibilium est metaphysic⁹: et sic f̄m diversos gradus abstractionis diversificant scientiis: sicut f̄z diuīptas ad diuīptas vnitatis causant diuīptas species numeri.

Tūc dico q̄ qui dīc deū posse eē subm alicui⁹ scie spālis dīc illā scia nō eē spāles: qm̄ oī scia spālis dīc considerare res abstractionis f̄m aliquo modū abstracionis. cū ḡ de⁹ sit summe abstract⁹: q̄ est act⁹ pur⁹ cui nibil admisces de p̄o: appetit q̄ de⁹ nō est subm alicui⁹ scie spālis: quo aut̄ sequat q̄ illa scia nō eēt vna bñ patet in alia qōne et c.

Questio. VIII.

Veritur utrū de⁹ possit eē de cōsideratione alicui⁹ scie spālis: dato q̄ nō possit eē sb̄l̄ s̄ aliquid scia spālis: sicut p̄bus declaratū est: et vñ q̄ de⁹ possit eē de cōsideratione alicui⁹ scie spālis. qm̄ dic 2° q̄ nō p̄ cognoscit hec suba demonstrata nisi ignorata p̄ cā. ḡ cū de⁹ sit p̄ cā oīl̄ scia et oīl̄ entiū. vñ q̄ cū erit cōsiderare de aliquid s̄ba demonstrata q̄ ip̄ erit cōsiderare de p̄ cā illū scie. ḡ et c. C. p̄. hoc idē vñ dicit enim p̄bus 1° metba. q̄ sicut res se h̄et ad esse in se bñ ad cognitionē: q̄ ut vñ dicē q̄ de⁹ ē cā alicui⁹ reū est dicē q̄ illū scie est cōsiderare de p̄ cā qd̄ est de⁹: cui⁹ erit cōsiderare de illa s̄ba cui⁹ de⁹ ē cā ḡ et c. C. p̄. videm⁹ q̄ p̄bus in li⁹ p̄b̄l̄. multa determinat de deo sicut q̄ est p̄m motor: et q̄ est finis viuus: cū ḡ libri p̄b̄l̄ s̄ scia spālis et illa determinat de deo: sic i. 8. appetit q̄ de⁹ poterit eē de cōsideratione alicui⁹ scientie specialis: ergo et c.

Ad dissolutionē bñ qm̄is breuiter nolo determinare q̄ nulla scia directe f̄m modū humanū inuenit p̄t cōsiderare de deo nisi sub rōne entis. Et ad bñ sic p̄cedo p̄ modū cogitatiū ex p̄te nā: oīs enī cognitionis humanae depēdet ex sensibili et p̄ sensu bñ fieri q̄ qd̄ intelligim⁹ intelligim⁹ cū fātimate. sic dīc p̄bus 3° de alia. Si ḡ oīs nā cognitionis p̄ sensu bñ fieri tūc oīs scia que inuenit f̄m modū humanū iugūt p̄ sensu: et ex hoc appetit māfeste q̄ oīs sciētē directe inēta f̄m modū humanū aut est de sensibili⁹: aut est de bñs que sūt insensibili⁹: aut si nō sit de bñs que sūt i sensibili⁹ s̄ de abstractis a sensibili⁹ tūc op̄s de necessitate q̄ in aliquo parte sui determinat de sensibili⁹: q̄ sicut nō p̄uenit intelligē aliquid sine fātimate et sensu. sic nō cōuenit eē aliquā scia et iuētā f̄m modū humanū q̄ aut sit i p̄a de sensibili bñ aut de his que sūt i sensibili⁹: aut si sit de abstractis a sensibili⁹ de necessitate op̄s q̄ bēant p̄te sul de sensibili⁹. q̄ si bñ nō ē uerū da oppo⁹: si tu das oppo⁹ et dicas q̄ cōuenit eē aliquā scia et iuētā f̄z modū humanū et nō determinat de sensibili⁹ i alii q̄ p̄te sul: bñ ē dicē q̄ cōuenit scire et intelligē sine fātimate et sensu: et bñ ē lpo⁹. op̄s māfeste q̄ oīs scia inuenit f̄m modū humanū aut sit de sensibili⁹. aut habeat p̄te sui de sensibili⁹. Si ḡ eēt alicui⁹ scia que cōsideraret de eo op̄s q̄ illa silt consideraret de sensibili⁹: cū ḡ oīs scia sit vna et per idē est scia et vna: tūc cū determinaret illa scia de deo et de sensibili⁹ oportet q̄ de illis determinaretur sub aliquo rōne cōi: cū ḡ de⁹ et sensibili⁹ sunt marie remota adiūcē: tūc si eēt alicui⁹ scia q̄ determinaret de deo et de sensibili⁹ nō determinaret de illis nisi f̄z q̄ cā peniūt in marie cōi qd̄ est ens: et sic determinaret de ip̄is nisi sub rōne entis. et tūc iā nō eēt scia specialis q̄ p̄sideraret aliqd s̄b rōne entis. et iō cū nō possit eēt alicui⁹ scia directe inēta f̄z modū humanū q̄ p̄sideraret de deo nisi sub rōne entis appetit māfeste q̄ de⁹ nō p̄t eēt de p̄sideratione alicui⁹ scie spālis: et ita appetit q̄ qd̄ vnitatis scia humana p̄siderat de deo p̄ se p̄siderat de deo s̄b rōne eng: et q̄ p̄siderat s̄b rōne spāli dat vnitatis scie spāli tollet m̄ vnitatis scie specialis si p̄sideratio ei⁹ directe ad deū se exēdit qd̄ supi⁹ dicebat p̄bādū: s̄b q̄ p̄bs vñ in li⁹ p̄b̄l̄. sic in 8° determinare de deo pp̄ hoc ut euitem⁹ argumēta q̄ p̄n̄ fieri est intelligendū q̄ q̄twor modis p̄t eēt aliqd de p̄sideratione alicui⁹ scie. Uno⁹ p̄ accidēs et indirecte: et alio⁹ p̄ se et directe. et p̄ p̄oēm

modū. ³º mō p se & directe & p. h̄ nō p oēz modū h̄ er pñti. ⁴º mō p se & directe & nō p nec p oēz modū h̄ er pñti. vbi grā de ob⁹ istis & p de p: qñ eni aliquid cōsiderat i scia & sine ipso m̄ posset h̄c̄ scia: verū cōsiderat i scia ad maiore declationē eoz q̄ dñr i scia: tūc illō p̄siderat i scia p accīs & idirecte sicut sūt eñ. sic p̄ i li⁹ phoz & illō qđ sic p̄sideratur i scia nō ē s̄m aliquid mō in scia. Sc̄d̄ sic p̄. qñ eni aliquid p̄siderat i scia ita q̄ s̄b ei⁹ rōne p̄siderat in scia: qñcūq̄ p̄siderant illō dī p̄siderari directe p se & p̄ & p̄ oēm modū s̄c̄ ē ens in metba^a. Quicq̄d eni cōsiderat in isto ll̄ cōsiderat de ipso s̄b rōne ip̄l̄ entis: t̄ illō qđ sic p̄siderat in scia ē s̄b; p̄ & p se & p̄ oēz modū. ³m̄ at p̄ sic qñcūq̄ aliquid p̄siderat in scia nō q̄ sub rōne ei⁹ determinant in illa qñcūq̄ Determinant: h̄ q̄ in ip̄o marie & uerū determinat illō sub cui⁹ rōne determinant in scia qñcūq̄ ibi de terminante & illō qđ sic p̄siderat in scia dī p̄siderari s̄b p se & directe & p̄ h̄ nō p oēz modū h̄ er pñti sic dictū fuit p̄us de bole & aial: t̄ sic accipiendo de⁹ est s̄b in isto ll̄: nā de⁹ nō ē s̄b p se & p̄ & p̄ oēm modū h̄ er pñti: q̄ in ip̄o uerū saluat nā eng q̄ in alijs. ⁴m̄ aut sic p̄. nā nos videm⁹ q̄ metba. p̄siderat nō solū de s̄ba h̄ et de accīte & directe & p se h̄ nō p̄: nā nō p̄ p̄ncipalit̄ cu p̄siderat de ente i eo q̄ ens p̄ncipal nec p̄ ex pñti cu rō eni nō magis reservet in accīte q̄ in alijs. p̄ mō p̄siderat in scia nec est s̄b nec p̄ s̄b. Sc̄d̄ ¹º mō p̄sideratū ē s̄b p se & p̄. ³m̄ aut mō p̄sideratū est s̄b ex pñti. ⁴º aut mō p̄sideratū p̄ p̄rie loquēdo nullo⁹ ē s̄b: h̄ p̄ s̄b eē p̄ot. Si ḡ tu q̄ras utrū de⁹ possit eē de cōsideratione alicui⁹ sp̄alis scie: dico q̄ sic per accīdens & indīrecte: t̄ sic de ip̄o determinant p̄us in ⁸º p̄b̄ s̄corū. s̄. nā melius posset habere intentū suum: t̄ hoc dicit Avicen. in p̄n⁹ sine metaphysice.

Et tūc ad rōnes dicēdū ē q̄ neq̄ est qđ dīc²or q̄ nō p̄ot sciri ista s̄ba demōstrata ignorata p̄ cā. uerū ē q̄ cōsideratiō pfecta non p̄ot sciri aliquid ens nisi scias p̄ma cā et³: t̄ cu tu dicas q̄ illō scie est cōsiderare de deo. dico q̄ tu bñ arguis q̄ idirecte & hoc p̄cedo. C Ad alio eodē modo dicēdū est: sicut ad illō. C Ad tertiu p̄. per iam dicta solo & c.

Questio. IX.

Aet iuritur utrū de⁹ possit eē de cōsideratione ip̄o metba. t̄ vi q̄ nō: q̄ metaphysice illō qđ cōsiderat p̄siderat h̄ s̄b q̄ ens: t̄ q̄cqd p̄siderat: cōsiderat sub rōne entis illō q̄ effugiat rōne entis p̄b̄. ens dī vidit in ens p se & t̄ in ens p accīs. De⁹ aut nō ē ens p accīs: qñ nō ē ens p̄ aliō. p̄bo aut q̄ nō sit ens p se qñ ens p se diuidit in. x. p̄dicamēta. s̄ba: q̄ titatē: qualitatē: t̄ sic de alijs. Lū ḡ de⁹ nō sit i alt quo istozvī q̄ nō sit ens per se: si nō per se: nec p accīs: sequit q̄ effugiat rōne entis. ḡ & c. C p̄. q̄ de⁹ effugiat rationē entis p̄bo. qñ si de⁹ ē ens: aut ergo ens p̄dicat de deo p̄ueritabilitē aut nō. si conuertibilitē: tūc oē ens eē de⁹: qđ m̄ est s̄lm. ḡ & c. Si autem nō p̄dicet conuertibilitē: h̄ p̄dicat sicut aliquid cōē ens eē sicut p̄us & de⁹ s̄c̄ posteri⁹: t̄ sp̄ales: cu oē posteri⁹ & sp̄ale se h̄er p additionem ad p̄l̄: si de⁹ se h̄er p additionē ad ens tūc deus eē cōposit⁹ & nō simplicissim⁹: h̄ boce est s̄lm. ḡ de⁹ effugiat rōne entis. ḡ & c. C p̄. q̄ de⁹ nō sit de cōsideratione metba. p̄bo: si de⁹ eē de cōsideratione

metba. tūc cu ḡcqd p̄sideret metba. cōsiderat sub rōne entis. tūc nihil plus occurret ul̄ eēt cure ip̄ si metba. de deo q̄: de lapide qđ est icōueniēs: sic si eēt aliquid scia q̄ cōsideraret bolez h̄s q̄ aial tanq̄ artifici illō scie nō plus eēt cure de bole q̄: de astino ex q̄ p̄sideraret bolez h̄s q̄ aial. C p̄. si metba. p̄sideraret de deo hoc eēt p accīs q̄: p effect⁹: h̄ s̄b nō p̄ot facere artifex sp̄alis. Nā nālis p̄siderat de deo ratione motus. ergo non est de⁹ plus de cōsideratione metba. q̄ naturalis.

Ad ista qđ possum⁹ dicēt q̄ ad metba. pt̄inet p̄side rare de deo & h̄ possum⁹ p̄ declarare p̄ tres rōnes: q̄s phūs ponit s̄o metba. p̄ rō est illa. cu eni ista scia sit de abstractis a mā & ista scia sit marie abstracta. cu ḡ de⁹ sit marie abstract⁹: q̄ est ac⁹ pu⁹ cu nihil ē admittit de p̄o: de⁹ dī eē de p̄sideratiō scie marie abstracte & bec ē metba^a & c. C Aliam rōne ponit p̄bs ibidē. alie eni scie speculative nobiles sūt: ista nobilior ob⁹ alijs: sic dīc p̄bs. & aliq̄ bñ sūt nōtiores ista: dignior bo nulla: cu ḡ ad nobilissimā scia: pt̄inet determinare de nobilissimo ēte de⁹ ē ens nobilissimū oīuz ētū. ḡ ad metba. cu sit nobilissima oīum sciarū q̄: directiva ē oīuz scia tū sic dīc p̄bs p̄tibit p̄siderare de deo. C p̄. alia rō est quā ponit p̄bs ibi. si metba. ē p̄ scia de⁹ spe ēp̄m̄ ens qñi est cā oīuz entū cu ad p̄sc̄ scia: pt̄ine at de p̄ ente p̄siderare. ḡ ip̄o metba. erit p̄siderare de deo. C p̄. illō idē possum⁹ declarare p̄ addītōes debitas ip̄i sapiēti. Sapiēs eni dī oīa cogsc̄ fm̄ q̄ op̄. ḡ cu metba. sit marie sapiēs ad metba. pt̄inebit p̄siderare de illo p̄ qđ marie sciet oīa & hoc eni p̄ p̄n⁹. Sc̄d̄ addītō sapiētis ē diffīclissima cognoscē. de⁹ aut cu sit marie abstract⁹ a sensibilibus diffīclissime cognitiōis ē. ḡ & c. Et h̄ appet ex 3º cōditōe q̄ ē q̄ certissime cogsc̄. cu ḡ cognitio certior ē. ex h̄ q̄ ē de p̄anciorib⁹. de⁹ aut ē marie simplex: q̄ ē act⁹ pur⁹. ḡ & c. C p̄. h̄ p̄ ex alia addītōe. alia eni cōditio sapiētis ē q̄ cogsc̄ cas̄. de⁹ ē marie cas̄ oīuz. ḡ & c. C Hoc ēt appet ex alia addītōe. metba: eni siue sapiēs dī eē sui p̄p̄i grā & q̄rere scias pp se cu iḡis de⁹ sit pp solūp̄i grā: q̄ oīa sūt pp ip̄s & ad ip̄s ordīant: seq̄t qđ p̄us oīm̄ c. s. q̄ de p̄sideratiō metba. sit de⁹. C Hoc ēt appet p̄. s̄. addītōes siue p̄p̄ietatē: de⁹ eni marie ordinat aliquid & regulat cu ḡ ip̄i sapiētis sit ordinare & nō oīdari ab alijs sequit idē qđ p̄t⁹. p̄. ḡ q̄ de⁹ sit de p̄sideratiō ip̄i s̄m̄ metba. tā ex p̄te abstractiōis cī: tā ex p̄te nobilitatis cī: tā ex p̄te ēt p̄mitatis cī: & p̄. p̄. t̄ hoc ex p̄te addītōū q̄ debent sapiēti. C Sc̄d̄ pp dissolutio nē rōne ētelligēdū q̄ aliquid cōsiderari in scia p̄t̄ ēē dupl̄r: aut p se & t̄nō p accīs: aut p se & t̄ p accīdēs: & accīp̄m̄ p accīs large ad oē qđ ē p̄ aliō & pp aliō & istō p accīs p̄t̄ eē ul̄ rōne scie: ul̄ rōne rei scite: vel ex p̄te. nra. ex m̄de p̄. s. q̄ altīd possit p̄siderari scia p se & t̄nō p accīs: ita q̄ ip̄s p accīs sit ipsius rei scite. ponam⁹ q̄ exo uellē dare vna sciam de accīte cu accīs nō possit ētelligi siue s̄ba op̄s sit certificare de s̄bātū q̄o q̄ eēt p se p̄sideratū in scia illa planū est q̄ accīs & t̄ accīs ip̄s p accīs eēt p̄sideratū in illa scia: h̄ s̄m̄ rei scite tñi q̄ cognitio & scia de accīte p̄suppōit cognitionē & scias de s̄ba. & iō rōne rei scite eēt ibi accīs cōsideratū p accīs. Aliq̄ aut illō p accīs p̄t̄ esse ex p̄te scie ut q̄s scia nō cōsiderat de aliquid nisi p̄ aliud ita q̄ si plene siue illo qđ iducit pp aliō possit h̄ere cognit-

tione ei^ecū^r per se cognitionē int̄edit. De illo alio
nō consideraret sic appet de consideratione p^r. cū i scia
nālī q^r considerat p^r motū: ita q^r si de motu posset
bēre plenā cognitionē absq^r eo q^r reducēt ad mo-
torē imobile nō facēt mētionē de motore imo^l. et iō-
motor: imo^l i³; p^bi⁴ d^z nō pbice consideratiōis.²⁰⁰
p^r e^r p^r accīs ex p^r nrā: ut si nos nō possem^r cogscē
sbaz absq^r cognitionē accītiū si e^r alij scia q^r trēde-
ret p^r siderationē de sbaz p^r se oportēt ipam p^r accīs
det̄m̄lare de accītē: s^r illō p^r accīs e^r ex p^r nrā:
q^r nō possem^r cogscē sbaz fine accītē. i gr̄l metb.
p^r siderat d^r deo: q^r siderat dc^r effectib^r t^r nō alt: t^r
ita p^r siderat de deo aliquo^r p^r accīs: s^r illō p^r accīs
nō ex p^r scie ēr: q^r si metb. posset bēre cognitiones
oīn entiū alioz a p^r absq^r p^r nibilomin^r adbuc p^r ce-
dēt ad cognitionē p^r mi iāc^r ad cognitionē illi^r in q^r
potissime refuat rō eng: nec ē illō p^r accīs rōne rei:
de^r eni nō opēdet ab alijs imo alia ab eo. C³ z⁰ cō-
siderat ibi p^r accīs. t^r illō p^r accīs pūcīt ex p^r nrā.
q^r nō oīs nrā cognitionē icīpi a fēlū: p^r b^r bān^r uel
lect^r se b^r ad māfētissima nāe pp eoz remotionē a
fēlū sicut oīs noctue ad luce dicī ut d^r i¹ b⁹. t^r iō
nō possim^r duētē i cognitionē dei nī p^r alia crea-
turas q^r nobis notiores s^r. t^r iō per effect^r t^r alias
sbaz t^r p^r māla alia accītēs duētē i cognitionē ei^r.
Tūc ad rōnes t^r p^r ad p^r: cū tu dīcis de^r effugit rōne^r
enī. dico q^r s^r ē imo vīslime enī: t^r dico q^r tu bñ
dīcis q^r nō ē enī p^r accīs t^r tu pbaz q^r nō ē enī p^r
scī: enī p^r se oldīt i x. pdicamēta. dico q^r ad b^r q^r
enī q^r didīt i x. pdicamēta nō d^r enī ul^r s^r ibi d^r
enī cui admīxtū ē aligd de pō t^r aligd de actu q^r ē
mediū iter t^r potētūs t^r actūs dīcis p^r q^r b^r ali-
gd de pō t^r actu. Uel alt p^r dīci ad rōne. q^r ad b^r q^r
aligd sit i gñē p^r eē dup^r ul^r directe ul^r idirē. t^r ad
buc idirecte dup^r. p^r enī q^r p^r aligd ita q^r nou-
s^r p^r "alt" talis s^r i gñē t^r b^r idirecte q^r p^r reducīōes
Alio^r d^r aligd ē i gñē idirecte: q^r nō tm̄ est p^r m^r ali-
cu^r q^r ē i alij gñē s^r ē p^r m^r alioz: t^r sic accīpēdo ē
aligd i gñē idirecte dīcī possum^r dīcī q^r de^r ē alij
mō i gñē. s. i gñē s^r. C³ Ad alio dīcēdu q^r dup^r p^r
scī dīcēs u^r b^r vñuoco u^r b^r anologo: nūc dīco
q^r illō q^r dīcēdīt b^r vñuoco t^r ē postē: s^r aīl re-
spectu b^r tale se b^r p^r additionē sic se b^r al^r p^r addi-
tionē ad sbaz: s^r nō op^r q^r illō q^r dīcēdīt b^r mā-
pli^r t^r anologo q^r illō addat aligd s^r tantū arguit
aliū modū eēndi: t^r bñ uer^r ē q^r de^r alt ē t^r alia enī.
C³ Ad 3^m dīco q^r rō i scia p^r sumi dup^r. vno^r foial
sic rō a q^r b^r scia vñitatē sic appet in p^r p^ris. Nālī
vñsus b^r vna rōne foial cōpēdit albu^r t^r nigru^r: q^r
b^r rōne coloris, nibilomin^r tñ cogscit albu^r ē dīcti
etū a nigronitā l^r metb. p^r siderat deū t^r alia b^r rōne
enī: cogscit tñ ea dīsticta. t^r ita vna rō foial i scia fa-
cū i dīstictiōne iter p^r siderata i scia iāctūm oīs illa
p^r siderata i scia nō p^rinēt ad scias dīstictas sed ad
eādē. sic rō foial t^r p^r vñsus faciebat q^r albu^r t^r ni-
gru^r p^rinēt ad vna eadē pōz: s^r ita vna rō nō fa^r q^r
oba nō dīstictē cogscit. Nālī vñsus dīstictē cogscit
albu^r a nigro t^r metb. dīci a lapide. alij rō ē mālis
ex p^r scie tñ foial ex p^r obi sic albu^r t^r nigru^r iter
se vñt foial cōpata tñ ad vñsu dānt mālī solū. t^r
ita dīstictiōne mālis ex p^r scie foial: s^r ex p^r obi
facit q^r illa oīa dīstictē cogscit ab illa scia sicut
vñsus dīstictē cogscit albu^r a nigro. i gr̄l metb. p^r
rit dīstictē cogscē oīa sua pp formalē dīstictionē
oboy in se mālētū ex p^r scie ul^r pōe. C³ Ad 4^m p^r

solo: q^r de^r p^r siderat a metb. p^r accīs rōne nīl: uel
ex p^r nrā. nō enī illō p^r accīs ē ex p^r illī scie. Nā
ipa metba^r per se manifestat considerationē ipsi^r pri-
mī entis: s^r nālī p^r siderat de p^r ente rōne effect^r t^r
ita per accīs ut dictū est. ita in q^r illō per accidēs
nō est ex parte illī scie: t^r ita nō est simile t^r c.

Questio.X.

q^r **C**eritūr utrū b^r scia sit nobilior: ex
p^r b^r b^r p^r siderat deū ē q^r ē ens: ul^r utrū
ēt nobilior si p^r siderarer deū p^r b^r p^r. t^r vñ q^r sit
nobilior ex hoc q^r nō considerar deū pro b^r p^r.
Sapiēs ē ille qui oīa cognoscit. ergo illa sapia est
marie sapia que marie oīa cogscit. cu^r ergo scire
oīa alia entis t^r deū ipm sit magis scire q^r scire deū
tm̄. i gr̄l illa sapia est maxime sapia que cogscit de
um t^r alia entis g^r erit nobilior: q^r sapia que mari
me sapia est: est nobilior. cu^r g^r mēl^r. cognoscit oīa
alia entia t^r ipm deū videt q^r sit nobilior ex hoc q^r
nō p^r siderat deū pro b^r p^r: s^r deū t^r alia entia.
C³ b^r alia scia ē nobilior q^r magis accedit ad rōnes
scie: scia autē magis accedit ad rōne ex b^r q^r cognos-
cit p^r scia. cu^r g^r de^r nō bēat cāmagm totalē effugit
rōne cā: vñ q^r scia alioz entium magis accedat ad
rōne scie q^r scie deū: t^r vñ ita scia ē nobilior ex b^r
q^r deū nō p^r siderat pro b^r p^r principali. C³ p^r creatu-
re ipse sit alioz bonū: de^r cīam ēbonū q^r ita vñ q^r
creature ipse sit alioz bonū. t^r iō vñ q^r de^r t^r alia entia
sunt mātū bonū q^r ipse de^r solū. cu^r ergo scia sit no-
bilior q^r de maiori bono p^r siderat t^r metb. p^r siderat
dedeo: t^r alia entibus. videt q^r metb. si nobilior
ex hoc q^r non cōsiderat deū pro subiecto p^r cīp-
li sed deū t^r alia entia. t^r hoc est ens fm q^r ens.
Ad oppositū est pbaz. q^r cui quō p^r mū se cognoscit
in t^r but^r. t^r ipse dīcī q^r deū se tm̄ cognoscit: t^r
tu dīcis. op^r ergo ut videtur q^r scia deū sit nobilior
ex hoc q^r de^r tm̄ se cognoscit t^r non alia entia. t^r
ipse dīcī q^r ex nobilitate est q^r scipsum tm̄ cogscit
t^r non alia. quoniam si cognoscet alia t^r se: t^r ad
b^r fm q^r ipse dīcī nō est magis nobilis ex eo q^r co-
gnoscit se t^r alia entia q^r q^r cognoscit se tm̄. dīcī
tm̄ ipse q^r mēl^r est non videre quedam q^r vi-
dere ergo videtur q^r scientia que considerat deū
pro subiecto principali sit nobilior.
Ad istā qōbē possum^r dīcī q^r ita scia nō est nobilior
ex hoc q^r non cōsiderat deū pro subiecto p^r cīp-
li. imo si cōsideraret deū pro b^r p^r principali nobilior
ēt. scīentia cui ex duob^r est nobilior sicut dīcī p^r
in p^r de aīa. bonoz bonorabiliū t^r c. t^r ex hoc q^r est
de nobiliori subiecto t^r ex hoc q^r est certior: tunc
dīco q^r illa scia que p^r siderat deū ēt nobilior: q^r
ēt de nobiliori b^r t^r ēt nobilior: q^r certior ēt
sicut iā parebit: q^r aut. vñ pbabile q^r de^r t^r alia entia
sunt mai^r bonū q^r ipse de^r solū: p^r b^r uolo dīcī
re q^r de^r t^r alia entia nō sīt mai^r bonū q^r ipse de^r lo-
lus: t^r b^r p^r et irib^r. p^r enī est q^r de^r est ip^r suū esse
purū: q^r si de^r nō ēt suū esse purū iā ētēt cōposi-
tus sicut ego nō sīt meū ētēt purū: q^r hēo nām in
me in qua est meū ētēt: s^r de^r nō ētēt alioz q^r ip^r suū
ētēt purū: q^r si ētēt alioz q^r suū ētēt purū iā ētēt
cōpositus^r t^r cu^r cōponēta sūt p^r suū q^r ip^r cōpositū t^r
tūt sequeret q^r de^r nō ētēt p^r. bēm^r g^r q^r de^r ē ip^r
suū ētēt purū: cu^r g^r oīs rō p^r cīp-
li sumat t^r purū ētēt

de^o est ip^se e^cpurū t^e de^o ē ois rō pfectiōis t^e bō dīc pbs in s^o meiba. q^e est vñi pfectū simpl^r q^d hēt i se oēz rōnē pfectiōis. t^e p^or addit t^e bō est dispō p^mi pncipij. Si g^e de^o hēt in se oēz rōnē pfectiōis t^e p^z manifeste q^e de^o t^e alia entia nō sūt mai^o bonū q^d ip^e de^o solus. g^e scia q^d cōsiderat alia entia t^e deū ip^s nō ē nobilioz q^d scia q^d cōsiderat deū tm̄ pncipa lit loquēdo. C^o hoc et appet ex alio: qm̄ sic ē i es- ficienibus. ita est t^e in finibus t^e eodem modo de bem^o itelligē in finib^o. Huc aut in efficiēb^o ita ē q^e agēs pncipale t^e istru mētale mīta pñt q^d tm̄ nō pncipale agēs solū: qm̄ mīta pñt facē faber. t^e mar tellus que nō pñt facē faber solus: t^e hoc ē q^e mar tellus nō accipit a fabro qeqd pñt t^e hēt martellus. vñ si martellus accipet a fabro qeqd hēt nībil pos set martellus t^e faber q^d nō posset facē solus faber. cū g^e oēs creature qeqd bñt bonitatis accipiāt ab ipo deo qm̄ illō q^d maxime ē tale ē cā oīuz poste riōz t^e alioz. cū g^e de^o marie t^e stūme sūt bon^o deus erit cā marie bonitatis oīuz creaturarū: g^e oēs crea ture qeqd bñt bonitatis accipiāt a p^o bonitate. s. a deo. g^e de^o hēt in se oēz rōnē bonitatis t^e ipo cō gregant oēs pfectiōes: sicut faber dī nō posse facē oē illo q^d pot faber t^e martellus qñi martellus nō bñ aliquā pōm quā nō accipiat a fabro. t^e dī posse oīa q^d pñt cu martello qm̄ martellus qeqd bñ accipit a fabro. t^e sic dī de^o hēt pfectiōne in se cū alia crea ture accipiāt a deo ipo qeqd bñt bonitatis t^e pfectio nis pñt hoc de^o t^e alia entia nō sūt mai^o bonū. q^d spē de^o solus. C^o p. alie creature bñt bonitatē finita t^e de^o excedit oēs alias creaturas in bonitatē in ih^m q^e sic dictū est de^o est cā efficiēs oīuz. t^e iō nō ē ma ior. vt^r in deo t^e creature q^d i ipo solo deo. t^e ita nō plus hēt de^o t^e creature q^d de^o solū: t^e hoc ē ex pte finis. C^o p. alie creature bñt bonitatē finita deus excedit creaturas bonitatē finita. t^e iō nō ē cōpa ratio bonitatis creaturarū ad bonitatē pñt pnci phj: t^e ex hoc appet māfeste q^e bonitas creaturaz nō cōparat ad boītate dei sic linea ad linea. qm̄ li nea aliquotēs supīa reddit plus q^d alia linea. sic kōparat bonitas creaturarū ad boītate dei sic pñt et ad linea: t^e sic pñct^r t^e linea nō sūt mai^o q^d linea solū sic t^e bonitas aliaz creaturaz t^e bonitas dei nō sūt mai^o bonitas q^d dei solū: q^e aut pñct^r t^e linea nō sūt mai^o q^d linea tm̄: appet ex bō q^e si linea t^e pñct^r ēnt mai^o q^d linea t^e seqret q^e oēs ptes to ti^r alicui^r ēnt aliqd mai^o q^d sūt totū l^e pñct^r nō sūt p^s linea. l^e p^t ato posset dici p^s linea q^e pñct^r ne cessario iest t^e linea t^e suis pñt^r t^e bō patet cōside rati. patet g^e de^o t^e alia entia nō sūt mai^o bonū q^d ip^e de^o tm̄. i^r patet q^e scia q^d cōsiderat alia entia t^e ip^s; deū nō est mai^o nec de maiori bono nec nobilioz vel de nobilioz bono q^d scia que cōsiderat deum tm̄ t^e nō alia entia. Q^e anic alia entia t^e de us sūt mai^o bonū q^d ip^e de^o tm̄. pñat salte i pposito t^e cōparationē ad scia t^e hoc appet p^t ex bō: qm̄ creature alie accipiāt bonitatē ab ipo deo t^e nō bñt bonitatē nisi squatū bñtē dei refulget in eis. si g^e si alioz scia que cōsideret alia creaturas t^e ip^s de us t^e op^s q^e lcta illa sit vna. t^e tu p^t idē realit sit vna per qd est scia. g^e si illa scia que cōsiderat alia crea tures t^e ip^s deū sit vna op^s q^e cōsideret ea sub rō ne alioz coi. cu g^e alie creature nō bñt rōnē boni tatis nisi fm̄ q^d bñtā pñm refulget in eis t^e bo nitas pñm. dei nō refulget in eis nisi fm̄ modū si

nītu scia que cōsiderabit alia creaturas t^e ip^s de um nō cōsiderabit bonitatē dei nīli fm̄ modū fini tu. scia aut que cōsiderabit deū tm̄ t^e nō alia con siderabit bonitatē dei cōpletā fm̄ modū finitū. g^e de^o t^e alia entia salte in pposito t^e cōparationē. s. ad ipaz scia t^e que cōsiderat de utrisq^r sūt min^r bo nū q^d de^o solus: t^e si est alioz scia que bñt deus pro obiecto pncipali t^e fm̄ cognoscat deū finite. t^e op^s q^e illa scia de deo plus cogiscat q^d alioz alia scia iue ta fm̄ modū humanū sive p^t rōnes humanae: cu^r deū in se cōsideret: t^e illō plus est mai^o bonū q^d; sit cognitio oīuz creaturarū que ab hoīe nāliter hēri possū. cū g^e scire deū sūt mai^o bonū q^d sit cognitio ei^r. s. dei ut pñt hēti p^t scia t^e q^d cōsideret ens in eo q^e ens supaddita cognitio alteri^r ton^r entis. p^z g^e q^e scia que cōsiderat deū pro obiecto pncipali est no bilioz t^e melior. cū sit de meliori t^e nobilioz obo: p^z etiā ex hoc q^e scia q^d deū cōsiderat t^e alia entia simi liter sit min^r bonū q^d; scia q^d cōsiderat deū solū cum de^o t^e alia entia sūt min^r bonū respectu scie q^d sit ipse de^o solus. patet et ex biis que dicta sūt q^e ista scia nō ē dignior ex bō q^e nō cōsideret deū pro pñl^r obo imo ēē dignior si cōsideret deus tm̄ pncipal^r t^e nō alia entia. C^o Q^e aut illa scia q^d cōsiderat deū tm̄ sūt certior t^e nobilioz hoc appet. Scia eni sorti tur spēm obo pñl^r. vñ si obz fuerū simpl^r i actu tūc scia simpl^r ē in actu nel immediate hēt aliqd ad sci entias i actu: t^e si obz fuerū tale q^e ip^s nō sūt simpl^r in actu. tūc scia simpl^r nō est in actu. Huc si ita ē q^e ens b^z q^e ens nō ē simpl^r i actu qm̄ aliqd bñ de potētialitate. Hā dñe entis b^z q^e ens sūt aci^r t^e pō. t^e iō ens fm̄ ens nō est simpl^r i actu. de^o nō simpl^r ē i actu t^e nō bñ aliqd de potētialitate. Huc si ita ē fm̄ q^e dīc pbs in. metba. q^e malū t^e error pñgit in scia p^t potētialitatē admittit. cū g^e scia dicat ēē certior t^e icertior ex bō q^e nō pñgit ei malū t^e error vel ex bō q^e pñgit ei malū t^e error tūc scia q^d cōsiderat ens b^z q^e ens cui admittit ē aliqd de potētialitate ē min^r certa q^d illa q^d cōsiderat deū tm̄ cui nībil ē ad mittit de pñtialitate. p^z g^e clare q^e scia q^d cōsiderat de um tm̄ cui nībil ē admittit de pñtialitate est nobilioz t^e dignior t^e certior q^d illa q^d cōsiderat deus tm̄ t^e alia entia tā ex pte rei q^d ex pte modi sicut declarauū est. Et tūc ad rōnes dico q^e p^m argumētum magis argu it oppo^r q^d ppositū dīc Ar. q^e cōsideratio viliū ar gnitvilitatē scie. cōsideratio nobilioz arguit nobilitatē scie: t^e tūc p^t bō q^e ista scia cōsiderat ens b^z q^e ens t^e sub ente cōtinent vilia magis dñ arguē q^e nō sūt nobilioz q^d q^e sūt nobilioz ex bō q^e cōsiderat ens b^z q^e ens. B^z adbuc possim^r soluere rōnē ad minorē cū tu dicis ille ē magis scies q^d sit alia entia t^e deū ip^s q^d ille qui scit deū tm̄. dico q^e s^t ille scit patuit sp^r. Et tūc ad alia rōnē cū tu dicis illa magis acce dit ad rōnē scie q^d ē p^t cās q^d illa scia q^d nō ē p^t cās. dī co q^e uex^r ē in illis q^d nota sūt sciri p^t cām. In illis q^d nō sūt nota sciri per cās nō est uex^r q^d nō bñt cās. t^e iō nō op^s. t^e dico q^e ēt metba. alioz scit p^t cās scic illa q^d cās bñt t^e aliqd nō p^t cās sūt p^m pñl^r q^d p^t cās scidri nō pñt cū cās nō bñt bñt scidri penit^r effugit rōnē cātū t^e sic scia nō ē nobilioz iulectu imo ēē ita cognitio q^d habet p^t cās nō ē nobilioz q^d cognitio pñl^r t^e cō.

Questio.XI.
¶ **A**nc quic utq^r cā sūt bñt hui^r scie. t^e vñ p^t q^e causa possit et subz bñt sciculie t^e hoc

S. sapie ē p cās. vñ cā ē de rōne sapie. Hic at ita ē
q illō qd ē de rōne sapie fac ad ec sapie. Is illō qd
faciat ad ec sapie illō vñ ec sōm sapie. cū g cā faciat
ad ec sapie cū de sī de rōne ei vñ q cā sit sōz ei. g
& c. C p. illō per qd vna scia distinguit ab alijs il
Ind videt ec sōm ei. cū ergo ita sciētia distinguat
ab alijs p b q illa speculat cās simplr. est de cāis
simplr. vi ergo q cā sit sōz bū scie saltē cā simplr
C Hoc idem vñ per hoc q pbū primo incipit de-
terminare de causis g & c.

Sbz alieni⁹ scie. si cā bz qd ē cā nō ē sbz alieni⁹ scie.
Et tē ad rōnes. **C**Ad p⁹ cū tu dicis cā fac ad eē sapientie gē subz. dico q sapia nō p̄siderat cās p̄ pncipali. bz ens bz q ens pncipali p̄siderat. bz cā t cā tu vnu t mltā t talia st̄ qdā q psequuntens fm q ens. t sō de talib^pnt̄ esse qdā estimatiōes sapie.
CEt alt̄ possum^d dicē q nō opz q illō sit sbm sapientie qd fac ad eē sapie qdāq mō. bz q fac ad esē pncipali cuiusmodi nō ē p̄sideratio cāe fm qd cā.
CAd alia rōne cū tu dicis illō v̄ eē subm scie per qd scia distinguaf ab alijs scientijs. dico q ueq̄ ē si p̄ t pncipali distinguaf per illō. si aut̄ p̄ t pncipali liter p̄ illō distinguaf. nō opz q sit subm ei⁹ sic p̄ de boie t risibili. bō eni distinguaf ab asiniis per n̄ sibile. nec tñ opz q risible sit forma bois t c.

Con signū autem ē fēsū dīlectio p̄ter enī uniuersitatem p̄ sc̄ipos diliguntur: et maxie alioꝝ: q̄ ē p̄ oculos. Nō enī solū ut agam: s̄z et nihil agere debētes: ip̄m videre p̄e omnibus ut dicam alijs eligimus. i **Ter. j.**

Questio.XII.

Eritur deus propone quam possit probari
in omnibus et circa illam propo-

ne q̄ris p̄ utrū sc̄fus p̄ter utilitatē vite debet
eont diligi. t̄ vi q̄ nō. qm̄ sc̄fus diligunt sic dīc p̄bs.
q̄nt p̄ filos d̄uenim⁹ l̄ felicitatē nr̄a. c̄t̄ ergo dup⁹
fit br̄tudo loquēdo nālū vna q̄ ē f̄z prudētia: alia
q̄ ē fm̄ sepiam. si possum⁹ p̄bare q̄ sensus ipediāt
nr̄āg felicitatē pb̄atū erit q̄ sc̄fus nō s̄ diligēdi.
q̄ ad sc̄fus ipediāt felicitatē q̄ ē fm̄ prudētia p̄ p̄
hoc qm̄ passiōes q̄ s̄ f̄z sc̄fus ipediūt ne bō posse
reglari fm̄ prudētia ergo t̄ c̄. C̄ p̄. q̄ ipediāt alia
felicitatē p̄ ex hoc. qm̄ felicitas q̄ ē lapia p̄sistit in
cognitionē abstractioꝝ. q̄ sc̄fus at cognitionē sc̄fus
lia p̄ q̄ retrahim⁹ a cognitionē abstractioꝝ ergo t̄ c̄.
C̄ Ad vidēdū vitatē hui⁹ q̄nūs p̄ op̄z nos videre
quō cōparat sc̄fus ad aia⁹ t̄ ad nos. Indenim⁹ at
duos fm̄oꝝ de aia. p̄m⁹ ē q̄ alia cōparat ad corp⁹ t̄
ad v̄tutes alt̄ organa sc̄fidi organicas sic ars ad
istra cui⁹ pb̄atio ē. dat enī p̄t̄i i⁹. De aia ista q̄ q̄f-
ciūc aliq̄ duo agētia p̄currunt ad aliquē effectum.
vnu illoꝝ ē sic p̄n⁹ agēs t̄ alter sic isti⁹. Nūc aut̄
ita ē q̄ ad actionē ista q̄ ē sentire p̄currunt alia t̄ v̄tu-
tes sensitivæ. t̄ iō cū alia sic dīc pb̄us l̄. De aia sit il-
lud q̄ p̄ vivim⁹ sc̄nūm⁹ t̄ itelligim⁹. alia ē p̄n⁹ agēs.
v̄tutes aut̄ sive potētiae erūt sic istra. cōparat et̄ aia
ad ipsas v̄tutes sc̄futinas. sic totū ad p̄tes sua. qm̄
v̄es iste v̄tutes cōp̄ebēdunt in aia in qdā v̄itate t̄
oēs actionē istar̄ virtutū agit aia i ul̄ ita q̄ p̄ ista
v̄tute talē operationē puta p̄ visum actū vidēdi. t̄ iō
alia cōparat ad istas v̄tutes sensitivas sic totū ad
p̄tes sua p̄oles: t̄ cū p̄tes p̄oles qdāmō sicut p̄f-
ectionis iste v̄tutes sc̄futivæ erūt p̄fectiones aie: t̄ cū
vnuqđq̄ diligat sua p̄fectionē: t̄ sensus sicut perfe-
ctiones aie. sequit q̄ aia diligat ipsos sensus. sicut
p̄fectionib⁹ sua p̄fectionem. Lū ergo sensus sicut in-
strumēta aie sicut declarati⁹ ē t̄ vnuqđq̄ agēs di-
ligat illō per qđ iuuat in actionē sua t̄ aia iuuat in
actionib⁹ suis p̄ ipsos sensus sicut per sua instrumēta
p̄ māfestet q̄ aia diligit ipsos sensus. Bz qz nō v̄
pb̄us log de ista dilectionē q̄ ipsi sc̄fus diligunt: qz
sunt p̄fectiones: fz yl̄ log de illa q̄ diligunt: qz iuuant
aliam in sua operationē t̄ due sunt operationes ḡbus

aia compas ad sensus. s. ope vite & alle operationes
gb' aia deuenit i cognitione: & de illa dilectione qua
diligunt sensus pp ope vite no loquif pbs: sed de
illa dilectione q diligunt pp cognitione: & iō declar
atū ē q̄liter pter utilitate vite nos diligam' ipsos
sensus pp cognitione. Aia eni creat sicut tabula u
da i q̄ nihil depictū est. vñ sicut mā p̄ est p̄ tñ in
ordine respectu nāliū sic itell's est p̄ tñ in ordine
intelligibilitū. & iō si aia debeat cogscere aliqd op̄
& aliqd ip̄imaf sibi. Illō aut̄ q̄d ip̄imif sibi no ē
abstractū & oppo^m abstracto. qm ab eo q̄d ē penit'
abstractū no fit abstractio. Silt̄ q̄d ip̄imif sibi no
debet eē penit' corpale. qm corporalia & itinsece in
ter se maximā diuersitatē hñt. & iō illō a quo fit ta
lis abstractio est mediū ūer penit' abstracta & pe
nitus mālia & illō mediū ē fantasma q̄d nec penit'
ē corpale nec penit' abstractū: & cū fantasmaria gb'
fantasmatib' aia deuenit i cognitione accipianf pp
sensus p̄ & aia diligit sensus p̄ ipsam cognitione.
Et nūc ad rōnes. C Ad p̄mā cū tu dicas passioes sen
sus spediū hoies. dico & uex est hoies no hñtes
nām bñ ordinatā sed pueram. C Ad alia rōne cū
tu dicas cognitione sensibiliū hñt̄ p̄ sensus & ipsa re
trahit nos a cognitione abstractorū & dico & no de
bem' sistere i cognitione sensibiliū l̄ p̄ cognitione sen
sibiliū debem' ire in cognitione abstractorū & c.

Questio.XIII.

Veritut utrū pbare dilectione scie
q sit pbare dilectione scie p signū sicut dicit
pbs in l̄fa. & arguit & no. sicut enī se hñt̄ sensus ad
scias ita se habet dilectio sensus ad dilectione scie.
sed sensus est cā scie. ergo dilectio sensus est cā di
lectionis scie ut videt. erit igit̄ pbatio p cām & non
per signū. C p̄. signū p̄supponit signatū sed signa
tū no p̄supponit: ergo p signatū magis v̄ pbari si
gnū & signū per signatū. ergo p dilectione scie
magis v̄ pbari dilectio sensus q̄ ecōuerso g & c̄.
C p̄. nulli destruunt p signū. ergo ad pbm no per
tinet pbare per signū. cu ergo metba. sit phūs ad
metaphysicum no pertinebit pbare per signū.

Ad vidēdū veritatē bñi' qōnis p op̄ videre qd est si
gnū. dico ergo signū est id qd dat rē sp̄am intelligē
& effugit rōne cause illi' rei cui' est signū: itc ulteri
us in scia est tria cōsiderare. s. habitu scie fñm ques
dicimur esse sapientes sive sc̄ientes in actu primo: &
alii est cōsideratio scie fñm quā dicimur eē sc̄ientes in
actu p̄mo sive 2°. & alii est cōsiderare in scia. s. ipm
scibile a q̄ sortit scia sp̄em & formaz: mō dico & 3°
via possum' deuenire i cognitione bñi'. s. & pbare
dilectione scie p sensu est pbare dilectione scie p si
gnū & hoc possum' videre tā ex pte habit' scie tam
ex pte cōsiderationis scie q̄ ex pte scibil'. p ex pte ba
bit' scie. sensus enī o: dīat ad intellectū & cognitione se
sus ad cognitione itell's ordīat & cognitione intellectū
ē finis cognitionis sc̄iente ita q̄ sensus ē sic illō qd ē
ad finē. Nūc adit ita ē & iter ea q̄ sūt ad finē & ipm
finē ē talis dñia. quoniam ea que sūt ad finē sunt cā
essendi effectuē ipm finē: ea ait que sūt ad finē no
sūt cā diligēdi ipm finē: sed eō. & aut̄ ea q̄ sūt ad fi
nē sūt cā essendi ipm finē p̄ ex bñ. qm finē hñt̄ eē p
actionē sive operationē: & iō illa q̄ sūt p̄ora i operationē
illa sunt p̄n' causandi ipm finē: ea aut̄ q̄ sūt p̄ in ope
ratione sūt ea q̄ sūt ad finē. & iō ea que sūt ad finē
sūt cā essendi ipm finē. sed ea que sūt ad finē no sūt

cā q̄re finis diligēt. cul' rō ē: q̄ sūt phūs & p̄tātī 2°
hui' dīcūt finis & bonū idē. vñ finis ē bonū p̄ se. ea
aut̄ q̄ sūt ad finē no hñt̄ rōne boni nisi inq̄stū vñ
quodq̄ ordinat̄ ad finē? q̄tū vñūq̄d̄ḡ eoz atti
git ad finē tātū bonū ē. Nūc aut̄ ita est q̄ illud qd̄
bēt rōne diligibilis hñt̄ rōne bōi: nā ex eo ex q̄ bēt
aliqd ad rōne boni ex bñ & diligēt. cū ḡ sūt iam
declaratū ē finis bēt p̄ se rōne boni. ea aut̄ q̄ sūt ad
finē no hñt̄ rōne bōi: nā ex eo q̄ ordinant̄ ad finē
p̄z & ea q̄ sūt ad finē no diligētū nā p̄ ipm finē.
& iō cū finis sūt p̄o in itētōe manifeste appet & ea
q̄ sūt ad finē no sūt cā q̄re finis diligēt: imo eō ea q̄
sūt ad finē diligēt pp ipm finē. Ex his ergo arguit
sic sensus sic dñm est cōparant ad intellectū huma
nū sic ea q̄ sūt ad finē ipm finē. & iō ex dilectione
scie bēt̄ dilectio ipm sensus sic ex dilectione finis
bēt̄ dilectio eoz q̄ sūt ad finē. cū ergo sic dñm ē
p̄us signū est illō qd̄ dat intelligētē & no est cā illi'
rei cui' est signū & dilectio sensus dat intelligētē dile
ctione scie. sic dilectio eoz q̄ sūt ad finē dat intelligētē
dilectione ipm finis & dilectio sensus no ē cā dilec
tionis scie sed poti' eō sicut ita declaratū est. appet
manifeste & pbare dilectione scie p̄ sensus ē pbare
dilectione scie p signū sic pbare dilectio pueri
a mīre p dilectione nutritiis. Et vñ sine dubio ita p
batio p̄ sensu maxime cōpetitū cētōi p̄bi. q̄ p̄bi in
tētōe est pbare & scia sit marie diligēda & bñ fecit
multū cōpetēt p̄ sensu: enī ex dilectione vñ arguit
dilectio alteri' illō pp ei' dilectione arguit di
lectio alteri' marie diligēt: qm pp vñūq̄d̄ḡ tale &
illō magis. qm si pp dilectione pueri dilectio ē nu
tricis sit potes cōpetent̄ arguit & puer marie diligēt:
& iō cū ex dilectione scie sit dilectio sensus potes
arguit & scia marie diligēt & l̄ ita sit q̄ dilectio
scie cāt̄ dilectione sensus & no eō. in iferēdo m̄ debe
m̄ & possim' sp̄ iferre ex dilectione ei' & ē ad finē di
lectio finis no m̄ eō. cāt̄ aut̄ q̄re bñ ē q̄libet i sp̄icē
pot̄ cōsiderādo nām finis & ei' qd̄ ē ad finē. & q̄ p̄
missē debet eē tales & sp̄ iferat q̄nē. & iō pbādo p̄
dilectione sensus dilectione scie optie fecit pbs. p̄
aut̄ & pbare dilectione scie p̄ sensu ē pbare p signū
& bñ p̄ ex cōsideratione scie. sensus enī iuuat u' l̄ in da
cit ipm intellectū & cōsideratio sensus iuuat cōsidera
tionē itell's. si no min' l̄more cōsideratio sensus. si
tñ nimis l̄more cōsideratio sensus: ipedit cōsidera
tio itell's & et eō. cōsideratio intellect' ipedit cōsidera
tionē sensus alteri' sicut videm' & qm vñ bñ co
gitat & intelligēt vñ' al' bñ trāsbit luxa ipsum.
m̄ ipm no videbit. Si ḡ cōsideratio scie & intellect'
iuuat p sensu. & aliquā impedit p sensu & signū: sic
dictū est p̄us ē illō qd̄ dat rē intelligētē & no ē cāt̄
appet & dilectio sensus ē signū dilectionis scie. &
iō pbare ipm p̄ dilectione sensus ē pbare ipm p si
gnū. m̄ inq̄stū ipedit deficit a rōne scie uela pbā
tōe dilectionis scie. C Illud ē pater p̄ ipm scibile.
qm metb. inuestigat uas rez: sic nām lbe & aliorū:
nūc aut̄ ita est q̄ accītia illa q̄ p sensu cognoscunt̄
sunt signū nārū ipaz rez sicut multū ponderare
& no diminui in igne & esse bñ sonorū illa accītia
auri nām declarat̄. cū ergo illa accītia q̄ cognoscunt̄
tur p sensu sunt significativa nārū ipaz rerū co
gnitio illorum accidentiuz per sensus est cognitione
nārū ipaz per signū & illa pbatio ē m̄l̄tū bōs
que accipit ex pte scibilis. p̄ ergo & pbatio p̄bi p
signū sūt: & bñ p̄ tā ex pte habit' scie. sam ex parte

considerationis scientie & etiam ex parte scibillis.
Tunc ad rōnes rūdēdū ē. Et p ad p^o dico q arg^m p^m
peccat p sīaz accūtis: aut peccat i mā:p possum^di
cē q peccat i mā cū tu dicas sic se bīz scīus ad scīas
sic se bīz dilectio scīus ad dilectionē scie. g sic scīus
ē cāita dilectio scīus est cā dilectionis scie. dico q
sīm ē. qm nō sic se bēt scīus ad scīas ita se bēt dilec-
tio scīus ad dilectionē scie sic iā declatū ē: p^s ēt eē
fallacia accūtis cū tu dicas sic se bīz scīus ad scīas.
ita z c. dico uex q scī se bēt scīus ad scīas i rōne
efficiētis. ita se bīz dilectio sensus ad dilectiones
scie i cā finali: qm dilectio scie ē finis dilectionis se-
sus sic scīus ē cā cēndi scīas: sī cū dicas i mōri bīz se-
sus ē cā scie. g dilectio scīus ē cā dilectionis scie. nō
ugentimo ē ibi fallacia accūtis. qm cēneū ē ipī sen-
sus & accidit sibi q diligat inqūtū ē cā cēndi scīas.
nō diligif dilectio q sit cā bīz q sit cāta. C Ad alia
rōne cū tu dicas signū p̄suppoit signatū dico q sītū
ē. ul possum^d dīcē q sic ē signū ita p̄suppoit: z q se-
sus ē signū i diligēdo nō i efficiēdo. z iō nō op̄z q
p̄sus sit scīa q scīus: bīz p̄ diligat uex ē. C Ad 1^o
rōne cū tu arguis. sīlī destruunt p signa. dico ad bīz
q dup^r ē signū. qdā ueciū & ifallibile: z est aliō
signū qd nō ē neciū nec ifallibile bīz p̄bable signū.
tūc dico qd sīlī destruunt p signa qm nō sūt necīa
& ifallibile bīz p̄bable & p talia signa nō dī arguē
auctor: bīz sīlī nō destruunt p signa necīa. Imo p ta-
lia bīz arguit auctor. Tūc āt ita ē q dilectio scīus
ē signū necīus & ifallibile ip̄sī dilectionis scie. z iō
p tale signū bīz p̄t arguē p̄bs. C Uel p̄t dīci alt
q p̄bs nō tūc iredit facē istā scīas: sed ēt iredit ut le-
gētis & ter audiētes intelligat istā scīas. z bīz facit mul-
toties p signa & per signa acquiescit ip̄sī scie. z iō
bīz potest p̄bs per signa declarare ipsam sciam z c.

Questio. XIV.

Ceteratur vītū vīsus sit magis diligēdū iter oēs scīus. z vī

q nō. qm iter oēs scīus ille ē magis diligē-
dūs q fac ad eē qd ille q nō fac ad eē. cū qū tactus
faciat solus ad eē vī q tact^r iter oēs scīus sit magis
diligēdūs. C p̄. B vī sic ille scīus ē magis diligē-
dūs i cul^r sēsibilis^r magis dilectam: tūc āt magis
dilectam i sēsibilis^r tact^r qd i sēsibilis^r alioz scīus.
g z c. C p̄. p̄bas q vīsus nō sit magis diligēdūs.
qdū ēt ad cognitionē: bīz tact^r. Dīc enī est q cogni-
tio sit p̄ cognitionē cogiscētis ad cogiscibiles: bīz cū ta-
ct^r marie itūgaf marie suo cogiscibili. qz sit p̄ medi-
um iūlēcū sic dīc p̄bs in: " de aia cap de tactu. vī
ig^r q qdū ad cognitionē tact^r sit magis diligēdūs
Ad oppo^m p̄bs & bīz sufficiat ad istā p̄t. C Ad istam
qōtē alig uolunt rūdē p̄ duplē distinctionem. dī-
cūt enī sic. At tu qras qd scīus sit magis diligēdūs
simp̄t dīco q tact^r simp̄t & marie ē diligēdūs in-
ter oēs scīus & p̄ gūs gust^r cū gust^r sit qdā tact^r sic
vī in: " de aia. z rō hui^r ē sic dīcūt ip̄sī. qm tact^r ēt
fūdamētū oīuz scīus. z iō simp̄t ē magis diligē-
dūs. Si aut tu qras qd scīus bīz qd sit magis diligē-
dūs & qdū ad cognitionē. tūc ulter^r distinguūt:
Dīcūt enī ip̄sī q qdū ad cognitionē bīz p̄
ēt duplē cū dup^r sit cognition. qdā enī ē cognitio q
accipit p̄ iūtētionē. qdā aut q acgrif p̄ disciplinā. si
tu qras qd scīus sit magis diligēdūs qdū ad co-
gnitionē q sit p̄ iūtētionē. nūc vīsus ē magis diligē-
dūs. Si aut tu qras qdū ad cognitionē q acgrif p̄
disciplina: tūc audit^r ē marie diligēdūs cū audit^r

sit marie diligēdūs. sic rūdēt ip̄sī. vī āt q p̄d^r di-
stinctio nō ē vā & 2^onō ē penī ad ppositū. Q. aut
p̄ distinctio sit sīa bīz ex dcōpbi i fi. z. de aia. dīc
enī ibi q tact^r fac ad eē aialis. qm aial est pp tactū
alij āt scīus faciūt ad bīz eē. Ex bīz arguit sic. bīz eē
ē mai^r bonū qd eē. qm eē icludit i bīz qd dīco bīz eē.
g bīz eē ē mai^r bonū qd eē. cū aut rō dilectionis su-
mat ex bōitate. tō magis diligēdū qd ē magis bo-
nū. cū g hī dcōm ē bīz eē sit magis bonū qd eē. bīz eē
erit magis diligēdū: g scīus alij a tactū cū faciat
ad bīz eē erit magis diligēdū qd tact^r q facit ad eē.
C p̄. rō eoz p̄ quā ip̄sī pbāt q tact^r ē marie diligē-
dūs ē magis ad oppo^m eoz qd ad ppositū. qm ex
bīz tact^r ē fūdamētū. segf q ex bīz rōne mālitas.
qm fūdamētū bīz rōne māe. illud aut qd supaddit
bīz rōne foīe. z tō alij sensus bīz magis rōne foīa-
lē qd tact^r. qm tact^r ē fūdamētū oīuz alioz sensutū:
cū g rō pfectiōis & dilectionis sumat ex foīa magis
qd & mā. vī q ista rō p̄ quā ip̄sī arguebat tactū
ē magis diligēdū arguat magis oppositum qd
propositū. C p̄. bīz idē appet ex bīz q dicta st̄ p̄t^r
qm dcōm ē p̄sus q queda res sūt q dñr pfecte q: se
rō pfectiōis sicut foīma dī cē nō qd bēt eē p̄ se. sed
qz ē rō cēndi. Tūc aut dicebat ibi q līens & bonū
p̄uerant. dñr tī fm rōne hīria. qm illō qd dat en-
titatē simp̄t dat bonitatē fm qd & eō. cū g tactū
dat entitatē simp̄t respectū alioz sensutū. qm p̄ ipsū
alial ē alial tact^r dabit bonitatē bīz qd. alij aut scīus
cū nō dēt entitatē simp̄t dabūt bonitatē simp̄t. cū
g rō dilectionis sumat ex bōitate: magis erit diligēdū alial scīus qd tact^r. Scīda aut distinctio nō est
ad ppositū. qm pbūs iūedit q simp̄t vīsus ē marie
diligēdūs. Et pp bīz dīcedū ē q iter oēs sensus
vīsus ē marie diligēdūs. z bīz p̄z ex trib^r. Si enī nos
vellem^r arguē maiore bōitate ul dilectionē alicu-
ius iūtri qd alteri bīz facer emus ex trib^r: tū qz illō
iūtri magis facit ad actionē illī agētū: tū q: min^r
ip̄edit: tū qz illō qd agit iūtri ip̄m illō ē nobili^r.
sīlī ex trib^r possum^d arguē qd vīsus ē marie diligēdūs:
tū qz facit nos magis cogiscēt. tam q: min^r ip̄e
dit: tū qz illō qd cogiscim^r p̄ iūtū scīum ē nobili^r: qd
āt vīsus sit marie diligēdūs: qz nos facit marime
cognoscēt hoc appet. qm vīsus inter oēs ē spūalior
& imālior: z qz qd magis imāle est magis cogiscēt
nāz. dīc p̄t iūbūr qd mā ē ip̄editua cognitiōis.
z pp bīz vīsus magis cogiscitū ē cū sit imālis & spi-
ritualior qd alij. C p̄. bīz idē possum^d sic declare. qz
vīsus iter oēs scīus min^r ip̄edit & bīz p̄z in gustu. vi-
dem^r enī qd ligas ip̄edit pp amaritudinē ita qd nō
p̄t bīz sentire ip̄as dulcedinē: bīz vīsus cū statim vī-
derit ip̄am albedinē si remoueat palpebra bīz p̄c-
pere nigredinē. z sic est i oīb^r alij. p̄z g qd cū vīsus
min^r ip̄editat qd alij sensus p̄ptere qd ē magis diligēdūs. C p̄. vīsus ē magis diligēdūs. qz ēt illō qd cognoscim^r
p̄ vīsum est lucidū corp^r. corp^r sūt lucidū iter oīa
corpa tenet primatū cū cognoscim^r ēt per vīsum cor-
pora celestia que sunt sempiterna & immortalia iter
omnia corpora: patet iūtū qd vīsus ē magis diligēdūs. tū ex hoc qd min^r impedit: tū ex hoc qd illō qd
cognoscitur per vīsus ē nobilius.
Et tūc ad rōnes respondēdū. C Ad p̄o cū tu dicas.
tactus facit ad esse. vīsus autē ad bene eē. dīco q
rō magis fuit ad oppo^m: qd ad ppositū ul arguit

oppo^m q̄ p̄positū. qm̄ p̄ b̄ q̄ visus fac̄ ad bñ eē tā
et̄ at̄ ad ee magis debet argū q̄ visus ē magis di-
ligēdus cū bñ eē sit magis bonū q̄ eē. C Et n̄ ad
allā rōne qñ tu dicis magis delectamur b̄ s̄esū ta-
et̄ q̄ b̄ aliū s̄esū. dico q̄ ls magis delectamur b̄ ta-
ctū n̄ pp̄ b̄ arguit q̄ pp̄ b̄ magis diligēdus sit sim-
plī b̄ magis diligēdus sit pp̄ neccitātē. qm̄ rō dile-
ctiōis simplī n̄ sumif ex ip̄a delectatiōe neccitōī in-
vita. C Ad 2^m cū tu dicis ille s̄esū ē magis diligē-
dus q̄ magis cogscit. uex̄ ē. et̄ tu dicis tact̄ ē magis
cogscitōī q̄ alīs aliū sensib⁹. dico q̄ fīm̄ est. imo ē
min⁹ cogscitū. cū iter oēs sensus sit mālior: et̄ tu
p̄bas iter oēs sensus magis vniſ suo sensibili. qm̄
p̄ modū iſt̄nsectū. dicēdo q̄ circa oēs s̄esū māles
vn̄iſ mālior: suo sensibili et̄ imutatio ei⁹ a sensibili ē ita
mutatio mālior: imutatioib⁹ oiuſ alīor s̄esū et̄ pp̄
līta mālor: imutationē māle n̄ arguit māior co-
gnitio. imo minorē arguit: cū materia sit speditiua
cognitionis sicut cōm̄ctator: in 1^o bnius ait̄ et̄ c̄.

C **L**aufa autem eff̄: quia hic maxime sen-
su nos cognoscere facit: et̄ multas rerū
differentias demonstrat. *Zer. i.*

Questio.XV.

Veritatur utrum visus pluri-
um rex diff̄erētias nobis ostendat sicut vult p̄bs ī p̄ hu-
ius libri. et̄ v̄i q̄ n̄o: qm̄ ille sensus dīas nobis ostē-
dit ut v̄i: cū s̄ut plures. sed ip̄i⁹ tact̄ s̄ut plures dif-
ferētia ḡ et̄ c̄. C p̄. dicit p̄bs in 1^o De aia q̄ nos ha-
bem⁹ meliore tactū. ergo ut v̄i tact̄ pl̄es dīas ostē-
dit qd̄ visus cū babeam⁹ ip̄i⁹ meliore. C p̄. per ali-
um sensū q̄ per visum possum⁹ cognoscere aliquid
de substātiis separatis sicut per auditum ḡ et̄ c̄.
Ad istā questionē possum⁹ sic dicēdo: dīa sine dīa,
fitas q̄stū ad p̄ns ex trib⁹ attendit. p̄ ex pte māe.
2^o ex pte foie. et̄ 3^o ex pte circumstātiarū. p̄ eni ex pte
māe attendit dīa qn̄ illō inuenit in pl̄ib⁹ māeb⁹
sicut sensibile tact̄ in pl̄ib⁹ māeb⁹ inuenit q̄ ip̄i⁹ sen-
sibile gust⁹: sensibile eni tact̄ s̄ut q̄mor q̄litates. s.
calidū būmidū frigidū et̄ siccit⁹: sensibile aut̄ gust⁹
ē sapor. Huc aut̄ ita est q̄ calidū et̄ alie q̄litates in-
veniunt tā ī mixtis q̄ ī simplicib⁹ corpib⁹. saporē
sunt inueniunt ī mixtis corpib⁹ et̄ odores similiter.
Attēdit ē diff̄erētia ex pte foie et̄ b̄ iā patebit. At
tendit ē dīa q̄stū ad circumstātiās q̄ s̄ut ppe lōge
an̄ et̄ retro. surſu et̄ deorsu. deorsu et̄ sinistrostū.
et̄ illa n̄o reducunt ad nām māe nec ad nām forme
sed s̄ut circumstātie quedā. tūc dico q̄ visus pluriū
terū dīas nobis ostendit et̄ q̄stū ē ex pte māe et̄ q̄stū
est ex pte foie et̄ q̄stū est ex pte circumstātiarū. q̄ tam
visus ex pte māe plures dīas nobis ostendit p̄ q̄stū
pp̄tū s̄ue sensibile s̄ue obz ip̄i⁹ visus ē lucidū p̄
et̄ p̄ se: lucidū āt inuenit in pl̄ib⁹ māeb⁹ nūo q̄ alīo
sensibile aliō sensuū. qm̄ lucidū inuenit tā ī sim-
plicib⁹ q̄ ī mixtis salte alīo et̄ inuenit lucidū ī cor-
porib⁹ semp̄ celestib⁹ et̄ pp̄ b̄ visus pluriū rex diff̄e-
reūtias nobis ostendit q̄stū ex pte māe: q̄ aut̄ pluriū
rex dīas uobis ostendit ex pte forme b̄ appet. qm̄ in
ter ceteros sensus visus plures foras eiusdē ḡn̄is
cognoscit: qd̄ ego sic intelligo. p̄sces eni pp̄ malaz
disponēt: orades visus q̄ b̄nt duros oculos non
p̄nt cogscere nisi albū aut nigrū. medios aut̄ colo-
res n̄o cognoscit: sicut pallidū aut fuscū. s̄i si vide-
ant pallidū iudicat ip̄m nigrū c̄. Silt̄ est de visu

resp̄cū aliōs s̄esū. visus eni ster oēs sensus hēt or-
ganū melioris dispoñis: qm̄ visus ē sp̄uālior oib⁹
sensib⁹. et̄ iō hēt organū melioris dispoñis q̄ aliū
s̄esū et̄ magis duudatū a sensibilib⁹ q̄ organū alicu-
ius alteri⁹ sensus. Organū eni tact̄ cōpositū est ex
sensibilib⁹ s̄esū tact̄: et̄ iō q̄ n̄o ē penit⁹ denudat⁹
q̄litatib⁹ tāgibilib⁹: iō tact̄ n̄o p̄t cogscere oēs dif-
ferētias tāgibiliūs s̄i excellētis tāgibilium cogno-
scit: hoc ēt p̄ī in organo gust⁹. ls eni organū gustus
n̄o sit cōmixtu ex aliquo sapore: q̄ m̄ lingua recipi-
rit iffectione p̄p b̄ gust⁹ male cognoscit oēs dīas
gustabilū: sicut ip̄ī in o:ganis oīum aliōs sensuū:
et̄ iō cū visus bēat organū meli⁹ dispositum et̄ ma-
gis sp̄uale q̄ alīs aliū sensus et̄ min⁹ recipiat ipedi-
mētū. p̄ī q̄ inter oēs alios sensus visus pl̄es for-
mas in eodē ḡfie cognoscit. et̄ iō ex pte forme plu-
res dīas cognoscit. Et ecce do uobis optimū exē-
plī. canis eni plures dīas odor cognoscit q̄ b̄
s̄i b̄ n̄o ex pte māe ē. qm̄ n̄o cognoscit canis pl̄es
dīas odor: q̄ odorsibilia canis sunt in pl̄ib⁹ me-
terib⁹ q̄ odorsibilia bois: s̄i q̄ canis bet organū
odorat⁹ meli⁹ dispositum q̄ b̄. Silt̄ est in visu bois
respectu aliōs sensuū. Clīus etiā plures dīas n̄o
b̄is oīndū et̄ parte circūstātiarū. qm̄ viſus cogno-
scit ppe longe et̄ surſu et̄ deorsum et̄ deorsu et̄ li-
nīstrosu. et̄ p̄ hoc q̄ visus cognoscit a lōge diff̄erit
a tactu et̄ gustu: visus ēt illud qd̄ cognoscit cogno-
scit diametrali. ls eni sp̄es coloris sicut albedinis
per qualibet p̄tem mediū multipliceſ. et̄ ls ēt p̄ totū
oculū recipiat: visus tñ n̄o cognoscit ip̄m visibile
nisi diametraliter et̄ proprieſ hoc visus bñ iudicat
de sensibili: q̄ ip̄m est deſtrū et̄ ſinistrū surſu et̄ de-
orsum ante et̄ n̄o ante: et̄ in hoc diff̄erit visus ab an-
dīu et̄ odoratu. audit⁹ eni et̄ si audit⁹ capāna
nescit tñ iudicare utrū illa capāna sit ad deſtrū ul̄
ad ſinistrū. et̄ hoc ēt ppter illas reſecationes ac-
teris. et̄ ſimiliter est de odoratu canis: patet ergo q̄
visus magis ostendit plures differentias rerū q̄
aliquis alius sensus. tum ex parte materie tum ex
parte forme: tum etiam ex parte circumstātiarū.
Et tūc ad rōnes rīndēdū ē. tu dicis: ille sensus plures
dīas nobis ostendit et̄ c̄. Dico q̄ ipsius tact̄ n̄o s̄t
pl̄es dīas q̄ ip̄i⁹ visus et̄ si non sunt tot cōtrarieta-
tes. C Possum⁹ eni alīo ſoluere. dicēdo q̄ ls ip̄i⁹
visus tact̄ ſint plures dīas q̄ ip̄i⁹ visus. cū n̄o oēs
dīas tāgibiliūs cognoscit ip̄le tact̄ ſicut visus co-
gnoscit oēs dīas visibilitū. C Et tertio mō possum⁹
ſoluere alīo dicendo q̄ sensus tact̄ n̄o ē ſen-
sus viuū. C Ad arg⁹ alīo dicēdū ē q̄ p̄bs n̄o cō-
parat tactu bois ad alios sensus bois. ſed cōparat
tactu bois ad tactu alīo ſialitū. et̄ iō n̄o ſequit̄ q̄
ſi b̄ hēt meliore tactu alīo ſialitū q̄ tact̄ pluriū
rex dīas ostendat. C Ad alīo cū tu dicis: per au-
ditū p̄t homo cognoscere substātiās separatas:
dico q̄ nec per visuū: nec per auditū p̄t hō cogno-
scere substātiās separatas. ſi m̄ per aliquā noce po-
natū ad conſignificandū deū uel aliquā ſubſtā-
tiā ſeparatā. ſimiliter p̄t fieri per aliquā ſcri-
pturam q̄ repreſentabū ip̄lū deū: uel per aliquā
aliū ſignū visibile deū intelligimus.

C **A**nimalia quidē igitur natura ſenſum
babentia ſunt. Ex ſenſib⁹ aut̄ quibusdāz
quidē iſorum memoria ſit: q̄busdāz
nō ſit. Et ppter hoc alia quidē prudētia

**Sunt alia quo disciplinabiliora non potest
bus memorari.** *Tertius.*

Ter. i.

Questio.xvi.

Eritur

Ad istam questionem respondent breviter aliqui et dicunt quod prudenter inventa in brutis non est prudenter proprie dicta sed prudenter que inventum in brutis nihil aliud est quam quedam sagacitas naturalis sine qua non datur instinctus naturalis per quem agunt bruta ea que agunt. et hoc declaratur per exemplum: sicut formica ex multis in estate his memoriis famis pterite in hunc cōgregat fructum et ea ex quibus possit vivere in hunc modo: et similiter birudo facit viduum suum quadam sagacitate nati. Sine dubio istud quod isti dicitur non habet veritatem. quoniam si prudenter in brutis esset sagacitas natura ture cum sagacitas et instinctus nature insint omnibus animalibus brutis quecumque sunt illa: tunc omnia bruta animalia essent prudenter: et hoc non est uerum. quoniam enim omnibus brutis haec patet: quoniam non est aliquid brutum animali in mundo quod si pungatur non retrahatur se. et quod ipsi dicitur quod formica memoriam in hunc cōgregat in estate falsum est. Nam si modo nasceretur formica et certae etras: modo cōgregaretur non per famem pteritam sed per naturalem instinctum. Et propter hoc est aliter breviter dicendum. Dicendum enim est quod prudenter proprieitate in hominibus et per aliquam similitudinem inventum in brutis et si nos uolumus videre qualiter prudenter similitudine inventum in brutis operi nos videre qualiter prudenter inventum in hominibus. Dicit enim phatus etiam quod prudentia est habere consilium iustius. Ille enim homo prudens est qui scit consilire boies de agendis. unde prudenter non est ipius finis. quoniam nullus consiliger de fine. quoniam enim est ille medicus qui consiluet utrum debeat introducere infirmo sanitatem: sed consilium est de his que sunt ad finem. consilium etiam non est de impossibiliis: sicut dicit etiam quod prudentia est regulae regulas boiem non de fine sed de his quae sunt ad finem: non impossibiliis: sed de his quae sunt et prout autem se habere: et in his quae sunt ad finem que subiacet priuati humanae. Tunc autem ita est quod in boie quodam sunt in quibus fertur homo naturaliter et uniformiter sponte et in talibus non est error: quodam autem sunt in boie in quibus non fertur homo naturaliter nec sponte et uniformiter et in his prouenit error et sic disformitas et in talibus indiget homo regula quae

dā que dirigat ipse in talib⁹? hec regula ē prudētia proprie dicta. Silt⁹ est in brutis. qdā enī sūt in eis in q̄ bruta serunt nāliter ⁊ sp̄ vniſo:miter sicut dicit p̄b⁹ in 2⁹ p̄b⁹⁹ q̄ aranea facit tel⁹ nāliter ⁊ sp̄ vniſo:miter: ⁊ b̄stido nīdū: ⁊ in talib⁹ nō bruta in dīget regula aliq̄ que dirigat ea in tales oportēt. qm̄ in talib⁹ bruta errare nō p̄nī sed agn̄ ea quodā in instinctu nālī: aliq̄ dō sunt in brutis in q̄ bruta non serunt naturaliter nec sp̄ vniſo:miter sed in talib⁹ cōvenit error⁹ ⁊ diffīrmitas: sicut patet q̄ vna for̄mica p̄gregat in illo loco ⁊ alia for̄mica in alio loco. nō enī oēs formicæ p̄gregat i codē loco ⁊ in talib⁹ bus in qb⁹ bruta nō agn̄ vniſo:miter eḡt aliq̄ regula q̄ dirigat ipsa br̄uta in tales oportēt. illa regula ē mētoria: videm⁹ enī q̄ vna for̄mica cōgregat vnu granū frumenti i uno loco ⁊ alia gnū frumenti in codē loco ⁊ nō in alio ⁊ hoc est qz illa for̄mica habet memoriam de loco in quo posuit p̄imum granum. videmus etiā q̄ for̄mica vadit iterū ad acer-num ⁊ quo accipit p̄imum granum: ⁊ B̄ est qz habet memoriam q̄ inde accepit p̄imum granum. vnde ipsa memoria est prudētia in brutis.

Et nūc ad rōnes . p̄ rīndēdū ē ad sūlō qđ tu dīcis prudētia est recta ratio agibillū: uex̄ est accipieđo prudētia pprie. C Ad alīnd cūz tu dīcis prudētia est melior arte. uex̄ ē prudētia pprie dīcra. C Ad alīnd cūz tu dīcis memoria est ipsoz p̄teritoz. dīco q̄ uex̄ est. z cū dīcis q̄ prudētia est ipsoz agēdor. dīco pp̄ memoria nō pōit prudētia in brus pp̄ h̄ q̄ bruta faciat p̄terita nō cē p̄terita. h̄ pōit prudētia in brutis pp̄ memoria: q̄ ipa memoria est ipa prudētia in brutis cūm regulet ea in agibilibus.

Crudelitia qdē sūt sine addiscere. qdēq
sonos audire nō pō sūnt: ut apes. Et un
qđ si aliqd alio bmoi ē aialū gen?. Addi
scut ac cū mēoria: būc bñt sēsū Zer. I.

Questio XVII.
Tertius. Utū solus audīt⁹ sit seu-

Gerritur **s**us disciplinabilis ita q
bñtia auditu sint solu disciplinabilia. et vñ
q nō. qm̄ agēs agit illō qd̄ ē pō f3 illō qd̄ est in
actu. cu3 g doctor sit sciēs i actu p visu doctor agit
i discipulu sciētē in pō p visu in potētia. Ille g sen
sus marie disciplinabilis ē p quē hō magis cognoscit.
cu3 ergo hō magis cognoscit p visu q p aliquē
alivz sensu vñ q visus sit magis disciplinabilis q
auditus. C p. viderem⁹ eni q qdā sunt alalia sicut
apes: q sonos audire nō pñt q: nō bñt audituz et
in disciplinablia sūt: qm̄ p sonu bacini qñ pcutit
ad ipm̄ cōgregant hñdī alalia ad locuz vñt g tē.
C p. dicit pbūs in 7^o pbi⁹ q sedēdo et gescendo
sit aia prudēs. Ille g sensus ut vñ son marie disciplinabilis est in quo cōsistit marie mot⁹ iter oēs sensus. cu ergo in auditu sit marie mot⁹. qm̄ son cōsistit in motu aeris. ergo ut vñ audit⁹ est minus disciplinabilis q aliquis aliis sensus.

Ad oppositū videt esse p̄tūs in līra. **C**Ad istā qōnē
r̄fideſ ſic. Dicunt enim aliḡ q̄ aīl est bñ disciplina
bile per alīū ſenſum q̄; per audituꝝ; ⁊ bñ maniſteſat
in multoꝝ m̄ti nō bñtis audituꝝ bñ disciplinabi-
les ſunt per viſuſ ſicut appet ad ſenſum; ⁊ tunc di-
cunt q̄ audiuꝝ dī eſſe ſolus disciplinabilis pp B q̄
magis disciplinabilē iter oēs alios ſenſus. pp B dī
ſolus audiuꝝ disciplinabilis; q̄ p̄ q̄ dā excellētiaꝝ

Sine dubio illud quod dicitur non est verae radice cuius rōne se queret quod cū p. visu simus marie cognoscētes et visus sic p. dīmē ē p. sit marie cognoscēs: ita sequretur quod solus visus est cognoscitius: sed est sī. Et iō p. aliā viam possumus devenire ad dissolutionē huius qōnis: et h. p. vidēdo duplice cōparationē ipsi sensus, sensus enim cōparat ad aliam sic istum ad agēs p̄ncipiale sic p. declaratū fuit. Hūc autem ita est quod istum p. n. ē mediū inter agēs p̄ncipiale et ipsi op. et iō istum h. duplice operationē: cū sit mediuī inter agēs et op. h. enī ipsi isti vna operationē ad ipsi agēs et aliā ad ipsi op. et iō cū sensus cōparetur ad aliam sic istum ad arte sensus bēbit duplice cōparationē, vna ad aliam et aliā ad ipsi operationē, vniū sic iusta cōparant ad artē sic sensus coparatur ad aliam: et sic cū quilibet ars bēat sua propria iusta sic alia bēt suos proprios sensus: et sic iusta ars vnualliter refūnatur in arte: ita sūs oēs vnualliter refūnatur in arte. Tunc ulterius cū sit nā qōdam p̄ticulāris et qōdā ulio: nā p̄ticulāris saluāt in uno: nā ulio saluāt in p. tib. Hūc autem ita est quod h. nā p̄ticulāris deficitur in aliquo et in paucioribz pp. aliquis mōstruo sitates: nā nūbiloīmū ulios ut in p. tib. deficitur nō p. et pp. h. h. sit aliquo alial quod deficitur in aliquo sensu: natura mī illi spēciō i. oī illi sensu deficitur nō p. Est ulterius intelligēdū: quod actio iusta ē duplex. qōdā ē actio iusta p. se et qōdā p. accēs. Actio iusta p. se ē qōdā qāntus illo iusto i. opus deputatū illi iusto i. operationes sibi debita. Actio vno p. accēs ē qōdā qāntus ut in iusto in op. nō sibi debitu: et pp. uti: sic cū qāntus sicutulari ad bauriedū aquā. Tunc dico quod qōdā est disciplinabile p. se et pp. p̄cōrē: qōdā nec p. se nec pp. sū per accēs: et qōdā nūlō mō. Tunc dico quod auditū est p. p̄cōrē disciplinabilis: vniū illud alial quod bēt auditū ē p. p̄cōrē et p. se disciplinabile illud mī alial quod nō bēt auditū: natū ē mī bēre auditū ē disciplinabile p. accēs: quod h. aīa nō bēat auditū: quod mī oēs sensus vnualliter refūnatur in arte: sicut iusta artis vnualliter refūnatur in arte pp. hoc aīa nō h. auditiū: mī bēre auditū potest uti aliquid iusto ad disciplinā: sicut bō p. uti sicutulari ad bauriedū aquā. q. q. emī aliquis sensus nō sit pp. disciplinā: aīa mī p. uti illi sensu qāntus per accēs ad disciplinā: et pp. hoc mīrū sūt disciplinabiles nō per se: sed p. accēs: qōdā ipsi uti aliquid sensu ad disciplinā sicut ipso visu: qui mī nō est ppter disciplinā. Est autem aliud alial quod nō est disciplinabile nec p. se nec p. accēs: sic illud alial cuius aīa nō h. auditū nec nata est bēre auditū: et pp. h. p. et auditū ē sensus pp. p̄cōrē disciplinabilis: et siqđ sit disciplinabile nō h. auditiū h. visu est quomodo sit.

Tunc ad rōnes dicēdū est cum tu dicis quod agēs et c. Dico quod facis fallaciā p̄ficiā: qōdā tu arguis sic. Cū visus est maxime cognoscitius: g. maxime cognoscitius: ista cognitio que est per disciplinā: et hic est maxime p̄cessus fallacie p̄ficiā: nō enī segnatur quod si visus est maxime cognoscitius simpliciter quod sit cognoscitius maxima cognitio que est per disciplinā. Ad aliud quod arguis de apib. s. quod apes boni h. et c. Dico quod si apes cōgregantur in uno loco quā genitrix baccinū hoc nō est quod audiāt sonos: quod sicut dicit phūs apes sonos audire nō p̄ficiāt auditum nō h. Sed p̄gregantur in aliquo loco pp. motū aeris quod forte aliquā passionē interficiāt apib. sic tonitrua scidūt ligna pp. motū aeris: et h. vno segnatur quod apes sunt disciplinabiles: et solū p̄cōrē et p̄gregantur in unū locū pp. amore. Ad aliud dicēdū est cū tu

dicas sedēdo et gesēdo anima sit prudēs. Dico quod auditus nō dī disciplinabilis: quod si aīa semp audiret: semp fieret prudēs: et nunquā cogitaret et consideraret de auditioī: vniū audiri dicitur disciplinabilis: quod est via in disciplinā: et hic h. locū distinctio quā assignat p̄tō in libro de sensu et sensato dicens: quod disciplinabile potest dici duplē: nūl quod est submō disciplie: nūl quia est via in disciplinā. Primo mō dicitur collectus disciplinabilis: quod est submō discipline. Secundo mō dicitur auditus disciplinabilis: quod est via in disciplinā et c.

C Alia qdē igitur imaginationibus et memorijs vivunt: experimenti autem pax participat hominū autē genē arte et rōnibz sit aut ex memoria hōibus expimētū: eiusdem nāq̄ rei multe memorie vniū expientie posentiam faciūt: et fere videtur scie sile experimentum esse: et arti. Tex. j.

Questio. XVIII.
q. Heritū de effatione experimentū
Et p̄ queritur utrum ex p̄imentum fiat ex p. tib. memoris. et vñ qdō: qm̄ sicut se habet sensus ad memoriam: ita expimētū ad memoriam: cū g. ex vno sensu possit fieri memoria vna: et similiter ex vna memoria possit fieri expimētū vna. C. p̄. expimētū est particularis: particularē vbo est respectu vniū. g. ut videt expimētū ē ex vna memoria. C. p̄. expimētū est respectu actionis: cum ergo actio sit in vno videtur p̄ experimentum ex vna memoria fieri possit.

Ad oppositū est dictū p̄bū in littera. C. Ad hīmā qōnē rident alig dientes sic quod ex vna memoria nō potest fieri expimētū et hoc declānt fieri qm̄ si aliquis dederit aliquā herbā aliqui infirmo: et h. solū ut sicutur infirmus nescit bō utq̄ nā sanauerit vel herba: et forte ita bene sanasset nā infirmū si nō dedisset sibi illā herbā: et iō si ex illa vice uellet bō cōte curare quod talis herba sanauit talē egritudinē: posset hō decipi: et iō cū ex vna memoria nō posset bō discernere: utrū talis herba sanauit: nūl non: pp. hoc dicūt ipsi: quod impōle est quod ex vna memoria fiat expimētū. Sine dubio h. i. tūtū deueniāt in cognitionē vītatis: nō mī h. nū modū deueniāt in cognitionē vītatis: qm̄ ipsi deueniūt in vītates per accēs: nā rō calitatis p. accēs respicit expimētū et per se artem. Hunc autem quod semp obmittendū est illud quod est per se: et pp. hoc si nos uolum̄ bene videre utq̄ ex vna memoria possit fieri vnuū expimētū: op̄ nos scire qd̄ est expimētū. Est intelligēdū quod experimētū est collatio particularū. Unū ipsi militēs qui sūt mltū exp̄ti et fuerūt in multis bellis: qm̄ sūt in aliquo bello p̄fuerūt inter se et iudicat utq̄ sūt fūglēdū an non. Unū cū impōle sit vnuū sc̄m̄ esse summa alterī totaliter: op̄s esse multa in memoriarū experimētū sit collatio particularū. Unū cū vnuū non sit collatio sed multoz: et expimētū sit collatio particularū op̄s mltā eē in memoria: ex qd̄ sūt vnuū expimētū: dato etiā quod esset aliquā sc̄m̄ sile: ab hoc cū in illo facto sūt multas: op̄s expimētū fieri ex multis memorij: et ne oporteat facere qōnes de h. dīcto. s. quod experimētū sit ex multis memorij: posset esse qd̄: ad quā vītatem p̄linet p̄ferre particularia.

Ad h̄ sūt duo modi dicēdū: dīc enī ḡm̄ 3° de ala q̄ si la v̄t̄ cūt̄ ē p̄ferre ista particularia est ipse itellec̄. C Alij sūt q̄ dicūt̄: q̄ nō solū itellec̄ ē ille q̄ p̄fert ista particularia s̄ v̄ cogitativa. Un̄ dicūt̄ i p̄i q̄ cogitativa cōfert i p̄a particularia t̄ q̄ i p̄i r̄omis ē cōferte: t̄ pp B dicūt̄ q̄ cogitativa ē qdā r̄o p̄ticula-
ris. t̄ hec ē r̄o medicoq̄ q̄ dicūt̄: q̄ imaginatiua est i anteriori pte capitis: cogitativa ē i medio: memo-
ria ē i posteriori pte capis. Ibi sūt duo modi dicē-
di: q̄ istoq̄ bñ dixerit declaro. Lredo enī q̄ si cogi-
tativa p̄ferat p̄ticularia bñ ē f̄z q̄ cogitativa: qm̄ si cogitativa f̄z q̄ b̄: p̄ferret ista particularia cū cogi-
tativa iueniat i brusq; bruta t̄ b̄c̄t̄ expimētu qd̄
ē f̄z dīc p̄bs i lra q̄ p̄x ars t̄ expimētu p̄cipiat ip-
sa bruta t̄ iō si bñ faciat i p̄a cogitativa: bñ ēst fm̄
q̄ b̄: f̄z bñ ē respectu itellec̄ t̄ pp bñ cū actio ma-
gis debeat attribui p̄n̄ agēti melī. Dicēdū ē q̄ ad
itellectus p̄tinēcollatio p̄ticulariū: q̄ ad v̄iuē co-
gitatiua: cū hoc nō faciat nisi i v̄t̄e intellectus.

Tūc ad rōnes dicēdū ē t̄ p̄ ad p̄. S̄ ut videam̄ qd̄
ē ibi q̄ se: dicēdū ē: q̄ qm̄ i memoria sit itētio plena
t̄ bñ ex uno sēsu. nūc ex uno sensu bñ sit vna memo-
ria: t̄ bñ ē qm̄ sēsu bñ ē nouū ita q̄ bñ figurat ibi
sēsu: t̄ fiat sōus iḡ: effusū sēsu: nūc ex talis sēsu bñ sit
vna memoria: t̄ pp bñ pueri bñ rememorant sicut
nos de his q̄ vidēm̄ i inuētū. qm̄ q̄ vidēt̄ pueri sc̄
eis noua: f̄z aliqui cōrigit q̄ ex uno sensu nō sit vna
memoria: t̄ bñ ē qm̄ ex illo sēsu sit itētio semiplena t̄
nō pfectas: cū de rōne expimētu sit collatio p̄ticu-
larū: t̄ vnu nō possit eē collatio: pp bñ l̄s memoria
aliqui possit fieri ex uno sēsu: expimētu n̄ ex vna
memoria fieri nō p̄t̄. C Ad alia p̄pet solutio t̄ c̄.

C Dominiū aut̄ scie t̄ ars per expientias
enēit̄: expiētia qd̄ enī arte fecit sic ait re-
cte dicēs: f̄z i expiētia casū: sit aut̄ ars cū ex-
multis expimētalib̄ cōceptiōib̄ vna sit
ut̄: melī d̄ filib̄ acceptio. Acceptiōne q̄
d̄ enī b̄ere q̄ callie t̄ socrati bac egritu
die laborātib̄ cōmūl̄: t̄ ita mltis singu-
lariū expimēti ē. Qd̄ at̄ oib̄ hmōi f̄z vna
spēz determinatis bac egritudie laborā-
tib̄ cōtulit̄: ut flegmatices: aut colericis:
aut estu febricitatib̄ artis est. Tex. j.

Questio decimana.

q **E**ritur vtrū ars generet ex expi-
mēto: t̄ videt̄ q̄ sic: qm̄
dā ē cā nō p̄prie. t̄ qdā ē cā p̄prie t̄ p̄se: t̄ q̄
ter istas cas: qm̄ cā p̄prie ē cuī p̄positū ifert pro-
positū t̄ oppō: ifert oppō: cā aut̄ nō p̄prie ē q̄ nō
ifert oppositū: ut si dicat albū coloras ḡ nigru nō
colorat: nō seq̄ q̄ albū nō colorat eo q̄ albū: sed
in eo q̄ coloratu: cā aut̄ p̄secn̄ ē: que l̄s p̄positū
aliqui iferat: nō m̄ ifert oppō: ut si ambulatio sit
cā corruscātōis p̄ accn̄: sūt q̄ nullo ambulante cor-
ruscat: nō op̄: q̄ si nō ambulanterit q̄ nō fiat cor-
ruscat: nō pbo q̄ expimētu sit cā p̄le t̄ p̄pria ar-
tis: expimētu enī ifert arte: t̄ oppō ifert oppō: si
cut dīc p̄bs i lra: expiētia facit arte in expiētia ca-
sūt̄ nō arte. C p̄. magis se v̄t̄ b̄c̄t̄ ars ad expi-
mētu: q̄ memoria ad sēsu: f̄z ipō ē q̄ memoria si-
at sine sēsu ḡ ipō ē q̄ ars siat sine expimētu. C p̄.

pp admirari i cōp̄erit hoies p̄bari. vnde homines
admirant̄ qm̄ ignorat̄ cām̄. cū ergo exp̄ ignoret
cām̄ v̄t̄ q̄ admiratio pprie cōueniat tm̄ expimē-
tu. cum ergo admiratio p̄cedat scientiam: v̄t̄ q̄ ex-
perimentum p̄cedat artem.

Ad ista qm̄ dicēdū ē b̄enit̄: q̄ expimētu ē respe-
ctu cognitiōis q̄ ars ē respectu cognitiōis: pp qd̄
ic̄ dico q̄ si nos accipiam̄ cognitionē(qz) t̄ cogni-
tionē(pp qd̄) cōt̄er t̄ largo mō: nūc dico q̄ qdā ē
ars q̄ suppōt̄ cognitionē(qz) t̄ qdā sūt artes q̄ nō
supponit̄(qz) sic dīc p̄bs in līo posterioꝝ q̄ artes
p̄n̄ bñ sc̄it pp qd̄ t̄ ignorat̄ cām̄(qz) si aut̄ nos
accipiam̄ expimētu pprie: cū expimētu pprie sit
cognitionē(qz) ordinata ad op̄. C Dico q̄ possum̄
accip̄ cognitionē(pp qd̄) dupl̄ ū cognitionē(pp
qd̄) acq̄sita p̄ doctrinā ūl̄g inentionē: si at̄ q̄raf ut̄
expimētu p̄cedat cognitionē(pp qd̄) acq̄sita per do-
ctrinā: dico q̄ nō: smo aliḡ sūt hoies q̄ bñ b̄nit arte
medie: t̄ male exp̄i sūt. Si aut̄ q̄raf ut̄ exper-
mētu p̄cedat cognitionē(pp qd̄) acq̄sita p̄ inentionē
dico q̄ sic: cū enī gs̄ viderit q̄ talis berba curau-
rit iſfirmū talē: q̄ ē calida: t̄ iſfirmitas frigida: sicut
cū aliḡ viderit expimēto: q̄ reubarbarū qd̄ ē for-
te humidū t̄ frigidū sanat talē colera: cū sit calida
t̄ siccā t̄ sic expimētar̄: fuerit de multis herbis ac
quirit tunc artem medicinē t̄ format principia ar-
tis: sicut q̄ ſtria ſtria curantur: t̄ sic de alijs.

Tūc ad rōnes dicēdū ē. Ad p̄: cū tu dicis expimētu
ifert arte t̄ oppō: ifert oppō. C Dico q̄ expimē-
tu ifert arte nō acq̄sita p̄ doctrinā f̄z bñ p̄ inentionē
t̄ oppō expimēti nō ifert oppō artis acq̄sita p̄
doctrinā f̄z p̄ inentionē. Ad alio cū tu dicis magis
se v̄t̄ b̄c̄t̄ ars ad expimētu: q̄ memoria ad sensū.
C Dico q̄ ueq̄ ē d̄ arte acq̄sita p̄ inentionē nō p̄ do-
ctrinā. C Ad alio dicēdū ē q̄ admiratio p̄cedit ar-
tē acq̄sita p̄ inentionē t̄ nō per doctrinam t̄ c̄.

C Ad agē qd̄e liḡ expiētia qd̄e nibil ab ar-
te differre v̄t̄: f̄z expiōs magis p̄ficē vide-
m̄ fine expiētia rōne habētib̄. Cā aut̄ ē
q̄ expiētia qd̄e singulariū ē cognitionē: ars
nō vnu. Act̄ at̄ t̄ gnatiōes oēs circa fin-
gularia sūt: nō enī medicinē sanat hoiez ni-
fi f̄z accn̄: f̄z Callia: aut socrates. aut ali-
quē sic dicoꝝ: culē hoiez accidit. Si iḡ
fine expimēto gs̄ rōne hēat: t̄ ul̄e qd̄e co-
gnitionē hoc aut̄ singulare. Ignoret̄: m̄
tōt̄ies qd̄e peccab̄ singulare nāq̄ ma-
gis curabile est. Tex. j.

Questio vigesima.

Eritur vtrū artifex sit melior ex
q̄. **E**ritur vtrū artifex sit melior ex
lud ē melī qd̄ magis appropiq̄uat ad finē
f̄z exp̄ magis appropiq̄uat ad finē q̄ artifex ḡ. t̄
bñ p̄. magis appropiq̄uat exp̄ ope fini: q̄ arti-
fex exp̄ ad op̄ari. C p̄. arguit̄ sic dīc p̄bs p̄ poli-
ticoꝝ q̄ qm̄ aliq̄ duo ordinat̄ ad aliq̄ vntū illō qd̄
ē p̄pīqū illi ad qd̄ ordinat̄ illō ē p̄ncipalī in illa.
re: cū ḡ ars t̄ expimētu ordinat̄ ad aliq̄ vnu. s̄.
ad actionē ḡ expimētu est p̄pīqū actioni q̄ ars
v̄t̄ q̄ exp̄ si melior artifice: sicut aia ē melior: cor-
pe cū sit p̄ncipalī t̄ magis appropinq̄ fini hoies
Ad bee b̄enit̄ dicēdū ē: q̄ aliḡ sit melī alio p̄t̄ eē
b

dupliciter ut in se non in respectu alterius: et illud quod est bonum non respectu alterius: est bonum quod est utiliter: sicut dico quod si tu quis de honestitate maiori ut in maioris respectu alterius et bestia quod magis utile tunc dico quod expeditum est melior: quod artifex quod est magis utilis ad opus quod artifex et bene ratione bona assignat probis in frasidem enim quod expeditum est circa particularia et actiones sunt circa particularia: ars autem est circa ultima voluntate expeditum quod se recipit ea quod sunt circa actiones: ars autem quodammodo respicit ea quod sunt circa operationes: et propter hanc cum expeditum sit per eum circa ea circa ea quod sunt actiones: id est magis utilis est in opero expeditum quod artifex. Cetera ratione possumus assignare et videtur mihi quod sit bona: sic est regulis artis: sicut in regulis legum et principiis: quoniam sic regula legis beatitudinem veritatem in ultima et falsitatem in particulari et per accidens: sic regula artis beatitudinem veritatem in ultima et falsitatem contrahit in particulari et per accidens. Vnde gratia. Regula legis est: quod reddat unicuique quod suum est: non idem potest habere falsitatem per accidens: sicut si ab aliquo homine auferatur cultellus ex quo letum se occidet: non debet reddi sibi cultellus. Unde igitur illa regula beatitudinem veritatem in ultima per accidens potest habere falsitatem: ut in opposito expedito. Sicut est in regula artis: igitur enim ars medicina precepit quod tali infirmitate laboranti danda est flebotomia: non ista regula per accidens potest habere falsitatem: ut si in firmis nimis debilitate est: et si daret flebotomia moreret et sic in multis aliis cum expeditum cogiscatur illa per quod impedit illa per quod habet regule falsitatem respectu arborum per accidens: et talia accidentia cogiscatur melius quod artifex: appetit manifeste quod respectu operis melior est expeditum quod artifex: tunc quod per se est circa ea circa quod sunt actiones: tunc quod expeditum cogiscatur omnia illa accidentia: quod per accidens impedit regula arborum: si autem nos accipiamus aliquid esse melius et se non respectu alterius. Tunc dicendum est quod artifex est melior: expeditum non habet quoniam id est melius et se quod ad meliorum sunt ordinata: et est propriez suorum propriorum. cum ergo artifex sit proprius sive principalis hominis quod ex puris naturis acgris potest quod generis finis est scire sine sapientia patet quod artifex in se est melior: expeditum. quod autem artifex magis accedat ad finem proprium bovis quod expeditum patet per dictum probi quoniam sunt sapienties quod cogiscuntur causae: experti autem causae ignorant: artifices prius est docere: expeditum non est: signum autem scientiae est posse docere: patet ergo quoniam modo est artifex melior: expeditum in se non respectu operis. Ceterum rationes patet solutio per iam dicta et cetera.

EQui autem gratia nunc sermonem facimus hoc
est quod denominata sapientia circa primas causas
et principia existimat oportet quod sicut dictum est
propterea ex parte quodcumque sensu habentibus sa-
pietiam videtur. Artifex autem ex parte architectus
aut manu artifice speculatuum aut imaginis
actuus. Quod quodcumque sapientia et circa quidam
causas et principia sit scia manifestum est. Tercium.

Questio vigesima prima.

q *Eritur utrū artes mechanicae sint
meliores speculatiuissimis: et
vñ q̄ sic: qz illō ē melius qd magis fac ad vi-
tūre: artes mechanicae sūt h̄z c. C. p. illō qd inclu-
dit op̄z et cōsiderationē: illō ē magis bonū: cū ḡ ar-
tes speculatiuissimis includat considerationē: mecha-
nica autē includit opus et cōsiderationem ergo ut
videat mechanica est melior: q̄ speculativa.*

**Ad oppo^m est pbs. C Ad istā qōnē possim⁹ dicē q
aliq res dī hērē bonitāē triplr:in se:in compara,,**

tiōe ad aliō ad qđ ordinat: r̄t ex mō fm quē ac
grif. C Aliq̄ enī res dī bēre bonitatē in se qñ illa
res ē suūp̄t̄ grā r̄ nō alteri: sicut fūus ē grā dñi
sui: dñs est grā sui: dī aut̄ res aliq̄ bēre bonitatē p̄
cōparatione ad aliō ad qđ cōparat: sicut qñ aliq̄
res ordinat ad aliqđ bonū totū: ex b̄ illa res son̄
tur totā bonitatē: r̄ iō qđ ordinat ad mai⁹ sortit̄ l̄
de maiore bonitatē. Dicit̄ ēt aliq̄ res bēre boīitatē
ex hoc q̄ modus acgrēdi illi⁹ est maior q̄ modus
acgrēdi alteri: r̄ b̄ patet 2º celi r̄ mūdi. Si enim
duo res sint bñfices cūdē finē: ceteris pib⁹: si vna il
laz acgrit finē p̄ plures mot⁹ q̄ alia: q̄ acgrit tale
finē p̄ pauciores mot⁹: illa ē melior. Lūc dico q̄
speculatiue sūt meliores mechanicis in se: qm̄ sūt
suūp̄t̄ grā: r̄ speculatiue ēt sūt meliores in cōpa
ratōe ad id ad qđ ordinant: qm̄ speculatiue ordi
nant ad pfectiōes aie: mechanice ad bona corpis:
sic enī aie ē melior corp̄e: sic artes speculatiue sūt
meliores mechanicis: q̄ speculatiue ordinant ad
bona aie q̄: ad pfectiōes ip̄t̄: mechanice ad bona
corp̄is. Sūt ēt meliores mechanicis speculatiue
quātū ad ip̄t̄ modū acgrēdi speculatiue enī p̄ pau
ciora acgrunt q̄ mechanice sic patet manifeste.
Lūc ad rōnes cū tu arguis p̄: q̄ ille artes sūt melio
res: q̄ magis faciunt ad viuē: dico q̄ magis debe
m̄ arguē oppo⁹. C Ad aliō cū tu dicis: illō qđ in
cludit in se magis bonū: illō ē meli⁹. Dico q̄ bene
uer̄ ē: q̄ artes mechanice includit p̄siderationē r̄
op⁹: tñ cū vñūqđeḡ bēat̄ boīitatē ex eo q̄ p̄ncipali⁹
includit: r̄ artes mechanice p̄u⁹ icludat op⁹ r̄ eōsi
derationē p̄p̄ op⁹ speculatiue aut̄ p̄siderantur pro
pter se: r̄ nō proper opus: magis autem dēcōian⁹
mechanice ex compariōe q̄ et consideratione.

CQM̄ aut̄ sciaꝝ h̄c q̄rit̄: circa q̄les c̄as
ꝝ circa q̄lia p̄ncipia sapia ꝝ scia sic: b̄ utiq̄
cōſiderandū erit. Si itaq̄ accipiat aliq̄s
existimātes: q̄s de sapientē b̄em̄ fortassis
ex his māifestū erit: p̄mū itaq̄ sapientē sci-
re oia marie sicut decet accipim̄ nō ſu-
gularē ſciaꝝ eorū habetē. **Tert. iij.**

Questio vigesima secunda.

q nia scire. et arguit qd no:
qm si sapiens vel methaphysic oia sciret te
alie scientie supflueret: ut videt: qd est icouenies.
C ptes oes adequant suo torti: cu g scie pticu-
lares oes sint qsi ptes metha oes scientie pticula-
res adeqbus isti scientie sicut ptes suo torti ergo co-
sideratio sciaz pticulariu adequat cosideratio sci-
az metha. cu g cosideratio sciaz pticulariu no
se extedat ad oia: qm mltia sunt sicut pbat Aut^m
p metha siue de qb scie pticulares scire no possit
sicut deo: g nec ut vi cosideratio bni scie ad oia
poterit se extedat g sapientis siue methaphysici non
erit oia scire. C p. si sapiens oia cogitatur cogitatur
oia in uli: aut in pticulari: in pticulari no: qm tuc
supflueret alie scie pticulares: nec in uli qsi cognitio
aliquorum i uli est cognitio imperfecta: si metha
cogitatur oia i uli tuc ei cognitio erit i po et imperfecta.
In oppo^m est pbs in lra dicit q sapientis est cogitare
oia. C Ad ista qdne rfidet aliq duplci via: onde in
do quo sapientis sit oia cogitare: o ondedo qlicet
ista cognitio sapientis no di: in po. C Ad p^m proce-

dū sic. dicitur enī: q̄ methaphysic⁹ oia cognoscit q̄ me-
thaphysic⁹ cōsiderat p̄ p̄ ūlīa entis. cū ḡ oia
virtualiter in illis p̄ncipijs ulīs nāe entis: t̄ illa
p̄n⁹ ulīs nāe entis cognoscit: t̄ p̄sideret pp̄ b̄ dicūt
methaphysicū sive sapiētē oia cognoscere. C Ad 2^m
p̄cedūt sic. dicitur enī ipsi q̄ cognitio sapiens respe-
ctu ulīs nāe entis: e cognitio i actu: t̄ nō in p̄o: qm̄
ulīs nāz p̄siderat sapiēs p̄ pp̄ria p̄n⁹ ulīs nature
entis: t̄ iō cognitio est respectu ulīs nāe entis: que
cognitio est i actu. Lognitio m̄ q̄ ē respectu eoꝝ q̄
subdunt ulī nāe entis ē cognitio i p̄o: ecce ad hoc
optimū exēplū si eēt alīq̄ scia q̄ cōsideret aial p̄z q̄
aial cognitio aial: p̄z q̄ aial eēt cognitio i actu. Unī
t̄ illa scia cognoscit aial p̄m q̄ aial in actu: ea m̄ q̄ s̄b-
dunt nāe aialis illa scia cognoscit in p̄o. t̄ q̄ vnuqđ
q̄ denoia ab eo q̄b̄ est p̄ se t̄ non ab extraneo. t̄
metba⁹ p̄siderat ulīem nāz entis per se ea aut̄ que
subdunt ulī nature entis p̄siderat per accīs: t̄ ip̄
se methaphysic⁹ cognoscit in actu ea que per se p̄sider-
at: sicut ulīem nām entis pp̄ b̄ dicit cognitio sap̄
entis in actu simplē t̄ nō in p̄o. Unī sine dublio nul-
la istaz viarū bona est. qm̄ si p̄⁹ via bona eēt: seque-
ret q̄ glibet bō eēt methaphysic⁹. qm̄ glibet bō co-
gnosciū vniuersalia p̄n⁹ entis. Unī dicit 2^o p̄⁹ p̄n
cipia sūt sicut loc⁹ ianue in domo: ita q̄ s̄c in loco
ianue in domo nullus errare p̄ot q̄ nemine latet:
sic in ipsis p̄ncipijs nemo errare p̄ot s̄z cuiilibet no-
ta sūt. s̄z s̄c p̄ot errare bō t̄ decipi in his q̄ sūt int̄
domū: sicut in angulis. sic p̄t bō errare in his q̄ sūt
stra p̄⁹ p̄n⁹ sicut in quib⁹. Si ḡ sapiens diceret oia
cognoscere q̄ cognoscit oia ulīa p̄n⁹ entis cū glib-
et bō ulīa p̄n⁹ entis cognoscit tūc glibet bō eēt
methaphysic⁹. Sc̄da via nō est bona. qm̄ p̄m illaz
positionē sequeret q̄ methaphysico nō plus occur-
reret cōsiderare de deo q̄ de lapide. Secūdū istaz
positionē ēt seq̄ret q̄ methaphysic⁹ nō distinguit in
ter sp̄es eng⁹: cui⁹ declatio ēt evidēs: qm̄ si metba⁹
cognosceret in actu ulīem nāz entis. t̄ ea que subdū-
tur enti cognosceret tātū in p̄o: cū cognitio entis in
actu t̄ cognitio entis in p̄o nō sit distincta seq̄ret de
necessitate q̄ metba⁹ nō distinguit iter māz p̄m t̄
formā p̄³⁵ iter subaz malē t̄ imalē iter subaz t̄ breui-
ter iter m̄ltas sp̄es entis distinguere metba⁹. sed
hoc est s̄z: distinguere enī metba⁹ iter subaz t̄ accīs
iter p̄m māz: t̄ p̄m formā. iter subaz malē t̄ im-
malē t̄ iter m̄ltas talia sicut patet: t̄ pp̄ hoc sicut
mibi v̄ possum⁹ alt̄ dicere t̄ meli⁹ p̄cedere ad so-
lutionē q̄dīs t̄ hoc sic p̄ cōparationē q̄ est p̄orūz
ad act⁹ t̄ ad obiecta sua t̄ est cōparatio habituū
ad act⁹ t̄ ad obiecta: qm̄ p̄oē distingunt per act⁹ t̄
obiecta: t̄ iō par est cōparatio potētiaz ad act⁹ t̄
obiecta t̄ habituū ad act⁹: t̄ iō cūdī ordīnē quē in
uenīm⁹ in potētiaz debem⁹ q̄rere in habitib⁹: in po-
tētiaz iuenīm⁹ talē ordīnē: q̄ quāto aliq̄ p̄oē sup̄ior
est: tātō plura cōsiderat: exēplū: nā q̄qd cognoscit
vt̄ p̄ticularis inferior cognoscit vt̄ sup̄ior: sicut patet
de fēsiū cōi: qui est altior: vt̄us iter vt̄utes fēsiūas
Unī q̄qd cognoscit vt̄utes fēsiūas p̄ticulares sub
rōnib⁹ p̄ticularib⁹ s̄c vīsus sub rōne coloris t̄ gu-
stus sub rōne gustabilis t̄ sic de aliis cognoscit se-
sus cōis sub rōne vniuersaliori: qm̄ sub rōne fēsiū
lis t̄ plura adhuc cognoscit fēsiūs cōis q̄d cognoscit
fēsiū p̄ticulares: qm̄ fēsiūs cōis actiōes fēsiū p̄tici-
laris cognoscit: qd facē nō p̄nt fēsiūs p̄ticulares: ni
nī p̄m q̄ initunk fēsiū cōi. C S̄lrauit talis est ordo

in habitib⁹ q̄ quāto habit⁹ sup̄ior est: tātō plura cō-
siderat: t̄ habit⁹ sup̄ior p̄siderat t̄ cognoscit q̄qd
cōsiderat t̄ cognoscit habit⁹ inferioꝝ t̄ adhuc plu-
ra s̄c est de vt̄ute sup̄iori: t̄ iō cū metba⁹ sit habi-
tus sup̄ioꝝ oib⁹ aliis habitib⁹: metba⁹ cognoscit t̄
cōsiderat oia illa: que cognoscit uel p̄siderat q̄cūq̄
alia scia p̄ticularis t̄ adhuc plura: qm̄ deū ip̄z t̄ b̄
stātias abstractas cognoscit t̄ cōsiderat metba⁹ ip̄a
ad quā tā scie p̄ticulares attigē nō p̄nt: t̄ oia illa
q̄ cognoscit alie scie p̄ticulares cognoscit certissi-
me ip̄a metba⁹. Istō tā magis patebit post sic sen-
sus cōis aliq̄d cognoscit: ad qd cognoscēdū alii se-
sus p̄ticulares attigere nō p̄nt sicut dicitū est: t̄ sic
pater quomodo methaphysic⁹ omnia cognoscit.
Ad rōnes dicēdū c̄. Ad p̄mā cum tu dicis cū oia co-
gnosceret sapiēs t̄c alie scie sup̄flueret istō ad p̄n⁹
p̄t solvi solutiōe cōi: qđ magis patebit p̄. C Sol-
vit aut̄ cōtēt dicēdō q̄ si scie p̄ticulares p̄sidera-
tēt sub cōsiderat rōnib⁹ sub qb⁹ metba⁹ p̄siderat es q̄
cognoscit t̄ cōsiderat: tūc alie scie p̄ticulares sup-
flueret. s̄z sic nō est immo sub aliis cōsideratiōib⁹
cōsiderat scie p̄ticulares t̄ methaphysica t̄ pp̄ b̄
nō sup̄fluit. C Ad aliō argumētū cū tu dicis p̄tēs
adequant toti ergo scie p̄ticulares adequant t̄ ade-
quati debēt methaphysice. Si tu itelligis q̄ cōsideratio
scia p̄ticulariū adequat p̄sideratiōi sapi-
entiesic itelligēdō istā adeq̄tionē q̄ q̄qd p̄siderat
scie p̄ticulares illō p̄siderat methaphysica s̄b rōne
t̄ vniuersaliori sic cōcedēdū est argumētū t̄ b̄. p̄
cedit. Si aut̄ itelligat istā adeq̄tio scia p̄ticulariū
ita q̄ nihil possit cōsiderari in metba⁹: qn̄ cōsider-
at in scienīs p̄ticularib⁹. Tūc dicēdū est q̄ s̄z est:
nō enī debēt adeq̄ri scie p̄ticulares scie ulī sicut sa-
piētē sic q̄ sapiētē nō p̄sideret aliq̄d qn̄ cōsiderat
in p̄ticularib⁹ scienīs. Imo sicut vīsu est aliq̄d p̄sider-
at sapiētē qd nō p̄siderat aliq̄ scia p̄ticularis. Unī
non dñs alie scie p̄ticulares et eo q̄ sicut oēs p̄tēs
adequant toti: ita alie scie adequant sapiētē. S̄z
dñs p̄ticulares q̄ cōsiderat sub p̄ticulari rōne ea
que cōsiderat methaphysica sub ulī. C Ad aliō cū
tu dicis cognitio ei⁹ est cognitio in p̄o. itelligēdū
q̄ leo t̄ bō sūt idē corp⁹ s̄z nō sūt idē aial. t̄ ro but⁹
est q̄ ols vīlia est p̄ formā: t̄ q̄ q̄s dividit corp⁹ p̄
aialū t̄ in aialū leo t̄ bō cadūt ex vna pte pp̄ hoc
leo t̄ bō dicunt vntū corp⁹: nec faciūt diālā in cor-
pore: s̄z cuſ dividit aial per rōnale t̄ irrōnale leo
t̄ bō nō cadūt sub vna pte. t̄ pp̄ hoc leo t̄ bō nō
sūt vnu aial. Unī si eēt aliq̄ scia que p̄sideraret aial
sensibile: cū in aiali sensibili nō faceret diversitatē t̄
diālā leo t̄ bō illa scia cōsideraret leonē t̄ boiem.
Sic est directe de metba⁹: qm̄ nō tā methaphysi-
ca p̄siderat ens p̄z q̄ ens. s̄z cōsiderat illa que fa-
ciūt diversitatē t̄ diālā in ente sic decē p̄dicamēta
que diversificant p̄m diversos modos estcdi. Unī
illa q̄ sūt p̄me sp̄es entis considerat methaphysic⁹
sicut subam materiale t̄ imaterialē que faciūt dif-
ferentiam in ente t̄ multa talia sicut patebit t̄ c̄.

C Sed scire autem t̄ difficultima sunt ea
hominibus ad cognoscendum que ma-
xime sunt vniuersalia: nāz a sensibus sūt
remotissima. Ex. ii.

q̄ **Veritut⁹** utruꝝ methaphysica sit
difficilis t̄ vī nō. qm̄
b ii

dicit pbs p phisicoꝝ q̄ cōfusa sunt nobis magis nota. cū ergo methaphysica sit de maxime phisicoꝝ et de marie coibꝝ. vñ q̄ ista scia nō sit de difficultate. C p̄. dicit pbs q̄ p̄ numerū orbū sumit numerū intelligētiaz qm cuiusbet orbi correspōdet sūns p̄p̄ motor qui est intelligētia. et iō fīm nūm orbū ponit pbs numerū intelligētiarū. cū ḡ sc̄sibilitā sint mlt̄o p̄lra q̄ orbē erit ēt mlt̄o p̄lra intelligētis. ḡ maioꝝ ps huiꝝ scia erit de sc̄sibiliꝝ. cū ḡ sensibiliꝝ sint faciliꝝ ad cognoscēdū vñ q̄ ista scia nō sit difficultate. C p̄. ista scia est de deo et de substatiis separatis que sūt p̄n. cū ergo sic dicit pbs nō credam q̄ q̄nibꝝ nisi ppter p̄n ergo p̄n sūt faciliꝝ ad cognoscēdū. cū ergo ista scia sit de pncipiis vñ q̄ ista scia nō sit difficultate. C Ad oppoꝝ est phūs fl̄iter. Dicit eniꝝ q̄ cū ista scia sit de remotissimis a sc̄su et remotissima a sensu sint difficultate cogitationis propter hoc ista scia est difficultissima.

Ad istā q̄onē alioꝝ respōdet. Dicit eniꝝ ip̄. q̄ alioꝝ est difficile dupl̄t uel in se ul̄ in cōparatiōe ad nos difficultissima in se sūt sicut p̄ma de q̄ cōsiderat methaphysicus. difficultissima quo ad nos sūt sube separatae. Lunc dicunt ip̄. q̄ ista scia ē difficultissima. tū q̄ est de difficultissimis ē le tū. q̄ est de difficultissimis ē cōparatiōe q̄ ad nos. est eniꝝ methaphysica de difficultissimis in se rōne p̄me māe de qua p̄siderat methaphysicꝝ. est ēt de difficultissimis quo ad nos rōne dei et subart̄i separataꝝ de qb̄ cōsiderat et sic dicit. q̄ ista scia ē difficultis. C Sine dubio sic illi arguant q̄ sit difficultis. ita cōrigit arguere q̄ sit faciliꝝ q̄ est de faciliꝝ in se et cōparatiōe quo ad nos. Ista scia est de deo et de substatiis separatis. q̄ sūt intellegibiles in actu: et iō quātū in se est tales sube sūt faciles ad agnoscēdū. Est etiā ista scia de sc̄sibiliꝝ bus q̄ sūt nobis nota. et iō sicut cōtingit arguē q̄ sit de difficultissimis quo ad illa duo. sic cōuerso p̄t git arguē q̄ sit de faciliꝝ in se q̄ est de deo et cōparatiōe ibiꝝ et q̄ ad nos q̄ sūt de sc̄sibiliꝝ q̄ sūt nobis nota: iō talis via nō valet. C Iō est al̄t dicit dū q̄ si nos volum⁹ inuestigare difficultatē huiꝝ scie debem⁹ iuestigare i cōparatiōe q̄ ad nos. Unū dicit phūs q̄ ista scia est difficultis per cōparatiōne ad cognitionē hoīuz. q̄ ea q̄ p̄siderat nō sūt sc̄ilia hoīuz. q̄: cōsiderat ea que sūt difficultissime cognitionis p̄cōparatiōne ad hoīies: et pp̄ hoc dicēdū est q̄ duplex est cognitionis in hoīie. s. sc̄sibilitā et intellectua. C Lognitionis sc̄sibilitā ordinat̄ ad intellectuā. Hic aut̄ ita est: q̄ ista scia est difficultis i cōparatiōne ad nos q̄ est de his q̄ cognitionē sc̄sibilitā et intellectuā excellut. Luiꝝ declaratio ētōes sc̄sus nō cognoscit nisi accīs et fīz q̄ illesc̄sus ē magis ul̄ min⁹ ordinat⁹ fīm hoc cognoscit magis vel min⁹ accīs exēpli gratia. Sc̄sus exterior nō coḡscit nisi q̄lta tē sic patet de oībꝝ. Unū q̄le ē q̄si obiectū sc̄sus exterioris. Sc̄sus interior cognoscit quantum: bñ eni ꝑb̄ p̄t imaginari aliquā quātū sic circulū: nō imago inādo ip̄z coloratū. Unū q̄tū ē q̄si obiectū sc̄sus exterioris: ita q̄ cognitionis sc̄sibilitā nō se extēdit ultra q̄le et quātū: et si ē alioꝝ sc̄sus q̄ cognoscit oīa idividua p̄dicamētoꝝ. B̄ est q̄si quodāmō p̄ accīs vel q̄ cognoscit ea i cōparatiōe ad op⁹. ut extima tūa brutoꝝ. ul̄ iquātū roborat̄ p̄ intellectū ut extimativa hoīuz. Lū ergo ista scia sit de naturis et qd̄ dīratibꝝ ip̄z rerū que qd̄ ē trāscēdūt cognitiones sc̄sibilitā: ista scia erit difficultis q̄ ad nos q̄ ē de his

q̄ excellut cognitionē sc̄sibilitā i nobis: a q̄ cognitionē sc̄sibilitā sortit originē et p̄n̄ oīs nra cognitione. C Et eēt ista scia difficultis in cōparatiōe q̄ ad nos q̄ est de his q̄ excellut cognitionē nra intellectuā nā sī dīc phūs in 1° metb. sic se hēt intellect⁹ n̄ ad deū et subas separatas: q̄ sūt manifestissima in nā sī et oculus noctue ad luce solis. C Est de his q̄ excellut cognitionē nra intellectuā nō babet sine fatasmatē. nec p̄t intellect⁹ n̄ aliqd̄ intelligē positive sine fatasmatē: et iō cū de⁹ et s̄be separe nō bēant fatasmatā. iō nor poterū intelligē positive qd̄ sūt h̄ tñ p̄natīve et pp̄b. cū ista excellat p̄ se cognitionē nras intellectuā. s. et sc̄sibilitā sicut visu est: patet manifeste q̄ ista scia erit difficultis in comparatione quo ad nos.

Uic ad rōne. p̄ intelligēdū est q̄ duplex ē ul̄: qdā p̄ influentiā sicut de⁹ et s̄be separe: qdā v̄o p̄ pdicationē. vñ ul̄ p̄ influentiā est notū q̄s ul̄ p̄ pdicationē. Unū cū ista scia sit de ul̄ p̄ influentiā et p̄ pdicationē: dicit q̄ ista scia est difficultis quātū ad ul̄ p̄ influentiā et facilis quātū ad ul̄ p̄ pdicationē. nē cū tale ul̄ sit magis nota. C Sine dubio istud nō est bñ dictū: immo utrūq̄ est nobis ignoratū: ne est illi dīc phūm. Dico q̄ nō: qm̄ cognitione ināl p̄cedit cognitionē in p̄ticulari: sicut cognitione in p̄ cognitionē ē actu: et cognitione īperfecte cognitionē pfecta. C Tūc dico q̄ cognitione ul̄is vno mō est ē p̄t ē īperfecta: cognitione p̄ticularis vno mō est p̄fecta et ī actu et alijs cōvenit cōverso q̄ cognitione p̄ticularis est īperfecta et ip̄o. cognitione ī ul̄is est p̄fecta et ī actu sicut patet de cognitionē hoīis et aīalis. aīal eniꝝ dupl̄t p̄t cōsiderari. vno mō p̄t aīal cōsiderari fīm q̄ p̄fuse cōtinet hoīez et asinuz et sic de alijs et sic cognitione aīalis est ip̄o et īperfecta et sic accipiendo aīal: aīal est notū q̄s bō. P̄t ēt al̄t cōsiderari ip̄z aīal fīm q̄ aīal est declaratiōnāe et qd̄ditatis ip̄z hoīis et b̄ fīm q̄ est p̄s difficiōnī ip̄z hoīis. et sic aīal est ignoratū q̄s bō. vñ dīc. phūs in p̄phīz q̄ diffinitū est nobis notū q̄s p̄ diffinitiōis. et sic accipiendo aīal fīm q̄ est declaratiōnāe et qd̄ditatis hoīis cognitione ētē cognitionē in actu: et q̄ meība. p̄siderat ul̄ia p̄ pdicationē fīz q̄. st̄ dīlatiōnāe et qd̄ditatis ip̄z rex et sūt difficultia fīm q̄ sic p̄siderat̄ pp̄b patet q̄ meība. nō solum difficultis est rōne q̄ p̄siderat nāz p̄ influentiā sed ēt difficultis est rōne qua p̄siderat ul̄ia p̄ pdicationē. et tu dicit q̄ phūs dicit q̄ p̄fusa sūt nobis magis nota: verū ē p̄siderata p̄ modo et sic ea nō cōsiderat meība. sic dīctū ē. fīz fīz q̄ sūt declaratiōnāe et qd̄ditatis ipsaz rerū et sub illa rōne difficultia sūt. C Ad alia duo patet per ea que dicta sūt et c̄. C Scientiarum v̄o certissime sunt his que ex auditione dicuntur. ut arithmetica: et geometria et c̄. Tex. i.

Q̄uestio. XXIII.
Ceritūr utq̄ ista scia sit certissima
q̄ nō. dīc eniꝝ 2° in 1° huiꝝ q̄ scie mathe. sicut
in p̄ gradu certitudis ul̄ demonstrationis ergo et c̄.
C p̄. maior ceritudo est per cām p̄pīquā q̄ per
remotā. h̄ ista considerat causas primas maxime
remotas et maxime yniuersales. ergo et c̄.
Ad oppoꝝ ē phūs i līa. C Ad b̄ dicēdū q̄ certitudi
nē scie possim⁹ accipe dupl̄t et ī se et ī cōpōne

ad nos. **M**ic dico q̄ tria op̄z nos viderē si nolum⁹
investigare certitudinem scie in se. **P**rimo video-
dum est quos sunt que requiruntur in sciētia. **S**e cū
do quō ex illis sortit̄ certitudines illa sciētia t̄ rē
applicādo ad propositiū. In scis enī q̄tuor inueni-
untur. s. passio que p̄bat de subo t̄ subz de quo p̄
bus passio. t̄ cā p̄ quā p̄bat passio de subo t̄ p̄tes
sili de quib⁹ t̄ passiōes p̄bant. **M**ic aut̄ ita est q̄
scia nō h̄et certitudinē et passiōe que in se nō vide-
tur certa. **I**mo passio h̄et certitudinē ex subo t̄ cā.
Ex b̄ enī dī passio certa q̄ inest per cām certā t̄ q̄z
est in subo certo. t̄ iō scia sortit̄ certitudinē nō ex
passiōe nec p̄ p̄n ex oib⁹ illis q̄tuor. **S**z ex trib⁹ il-
loz q̄tuor que sunt necessaria in scia. s. ex subo t̄ cā
t̄ p̄bus sbi. **S**z quō ex illis trib⁹ sortit̄ scia certitu-
dinē est itēlegēdū q̄ certitudo scie nō cōuenit ex
aliquo nisi et hoc q̄ nō p̄uenit aliter se h̄ere. q̄ at̄
nō cōueniat aliter se h̄ere h̄ possum⁹ investigare tripli-
citer. **T**ū ex inspectione cāc. **T**ū ex imālitate sbi. **T**ū eti-
am ex hoc q̄ scia illa min⁹ accedit ad p̄ticulares q̄
certitudo ex p̄b⁹ v̄z cōsurgere. scia enī sortit̄ cer-
titudinē et imālitate sbi qm̄ mā sic dīc p̄bs i.º de
glatiōe t̄ in fine z in 7⁹ metba. est illō p̄ q̄b res p̄
cē t̄ nō cē. t̄ iō q̄zto aligd recepit̄ ala tāto min⁹ p̄
alit̄ se h̄ere: q̄re cu imālitas sit cā q̄re nō cōuenit alit̄
se h̄ere t̄ ex hoc q̄ nō cōuenit aliter se h̄ere scia sortit̄
certitudinē. patet q̄ ex imālitate sbi scia sortit̄
certitudinē. **S**cītia ēt̄ sortit̄ certitudinē ex inspec-
tione cāc ex hoc enī q̄ talis scia l̄spicit toles cās
q̄s nō cōuenit aliter se h̄ere ex scia certa dī cē. **S**cī-
tia ēt̄ certa magis ex b̄ q̄ min⁹ accedit ad p̄ticu-
lares. p̄ticularia cui m̄lta sūr. t̄ iō icerta sūr. t̄ iō
scia dī min⁹ certa ex hoc q̄ ex plurib⁹ est: t̄ ex b̄ q̄
ex plurib⁹ est: illa scia magis accedit ad p̄ticula-
ria t̄ ex b̄ magis incerto dī. **N**ā in p̄anciorib⁹ via
certior sic dīc p̄bs i l̄ra. **T**ū nos b̄si cōsiderem⁹ ap-
parebit q̄ oib⁹ illoz est cā imālitas. **N**ā ipā imāli-
tas est cā q̄re nō cōuenit alit̄ se h̄ere ip̄z subiectū si
cū dictū est. **I**mālitas aut̄ est cā q̄re sub aliquo
pauciora cōtinent̄. **N**ā mā est cā plurificatiōis ali-
cui⁹. **I**mālitas ēt̄ cā q̄re nō cōuenit alit̄ se h̄ere
t̄ iō oīum istoz m̄lta cā est imālitas. **L**ūc applice-
mus ad propositiū. **M**ic dī certa ex inspectione
cāc t̄ ex imālitate subiectū. t̄ ex b̄ patet q̄ ex p̄an-
ciorib⁹ p̄cedit sūr ex hoc q̄ subiectū ip̄z pauci-
ores habet p̄tes ex inspectione cāc dī ista scia certa
qm̄ ista sciētia speculat cās imāles q̄s nō cōuenit
alit̄ se h̄ere. **S**z imāle dī dupl̄. **E**st enī q̄dā imā-
le q̄ magis accedit ad actū purū sic sbe separe. **E**t̄
est alit̄ imāle q̄ magis recedit a sēsib⁹ sic p̄n⁹ p̄ t̄
cōis. mō dico q̄ ista scia dī cē certa ex inspectione
cāc. **T**ū q̄ deūip̄z t̄ s̄bas septas speculat q̄ imālia
sūr t̄ cōuenit nūme alit̄ se h̄ere. **T**ū ēt̄ q̄ p̄p̄n⁹ t̄ cōis
que sūt imālia sic dictū ē ista scia speculat. **D**i etiā
scia ista certa ex imālitate subiectū qm̄ ens b̄z q̄ ens
est b̄m b̄i⁹ scie t̄ sub ip̄z cōtinent̄ t̄ deūs t̄ sbe
separe. t̄ dī ēt̄ illa scia certa ex b̄ q̄ b̄m ip̄z. **I**ens.
Bm q̄ ens pauciores h̄et p̄tes. t̄ ex b̄ patet q̄ ista
scia certitudinē h̄et in se: **T**ū ex inspectione cāc: **T**ū ex i-
mālitate sbi. **T**ū ex b̄ q̄ pauciora speculat. **C** Itaq̄
ēt̄ scia dī cē certa in copositione ad nos qm̄ ista scia
est de qdditatib⁹ t̄ veris ip̄ariū rerū que gdē qddi-
tates coparant adh̄rm itēlectū sic p̄p̄tū obm. ei⁹
vñ sic vius nō decipit per se circa p̄p̄tū obm ei⁹
b̄ s̄mp uer⁹ est per se: sic itēlect⁹ uer⁹ est s̄mp per

se circa p̄p̄tū oblectū et³. s. circa qdditatis: t̄ id cū
ista scia sit de his circa que intellexit nuncq; decipit
per se nec errat. debemus dicē q̄ ista scia est certa
p̄ comparationē ad nos p̄ se l̄s p̄ accīs nō est certa l̄
comparationē ad nos: qm̄ op̄z sit intelligē t̄ fātasmata
speculari sic dī i³ de aia. t̄ pp̄ b̄ q̄ op̄z ita specula-
ri siue sit cū speculatiōe fātasmatis speculatiōe gd-
ditatis uti t̄ in isto usū fātasmatis puenit error t̄
deception t̄ pp̄ hoc in speculatiōe p̄i p̄ accīs p̄tigē
error t̄ deception. vñ sūc visus p̄ accīs decipit cir-
ca prop̄tū oblectū sic intellexit decipit circa app̄hē-
sionem quidditatis pp̄ter usum fātasmatis. t̄ id
ista scientia non dicitur certa in comparatione ad
nostrū intellectū nisi p̄ accīs sicut declaratum est.
ūc ad rōnes patet solutio qm̄ p̄t̄or dicit q̄ matbe.
sūt in p̄ gradu certitudis p̄s gd sit dicēdū. C Ad
alid tu dicit ista scia demonstrat p̄ cās remota. dico
q̄ cās q̄s cōsiderat ista scia sūt cōdes entib̄ spālib̄
cū sūt p̄p̄ie t̄ p̄p̄ie enti fm̄ q̄ ens. iō t̄c.
Maxime x̄o p̄ncipalis sciaꝝ: t̄ magis
p̄ncipalis sub seruiente que cognoscere
cui cā sūt agēda singula t̄c. Tex. j.
Questio .xxv.
Veritatis utrū illa scia sit libera aut
fua. t̄ vñ q̄ nō sit liberata
licitas sicut dicit p̄bs est opatio sile b̄z vñ
reſl̄s ista scia ordinat ad opationē aie fm̄ quā con-
sistit felicitas. Et ex b̄ arguit sic. Illō est fui q̄
ordinat ad alid ul̄ ad alterꝝ iſl̄ ista scia ordinat ad
alid. ergo t̄c. C p̄. sic dī phūs p̄ politicon talis
est dīsa inter fui t̄ liberū. qm̄ seru³ est res posses-
santū q̄o utrū sit po⁴ acgrē veritatē aut nō: si nō
est possibile tūc currere ad veritatē est currere post
nolūtate cū ergo possibile sit acgrē vitatē ḡ illaz
sciam que maxime cōsiderat vitatē. cū ergo ista scia
maxime cōsideret vitatē possibile est ista scientiam
aliq̄liter segregare. Et ex istis arguit. Si ergo talis
est dīsa inter seruū t̄ liberū q̄ fuis est res posses-
santū ista scia sit a nobis possesla vñ q̄ ista scientia non
est libera sed serua. C Ad oppositum dicit phūs.
dīsa q̄onē breviter ē intelligēdū q̄ triplex est dīsa
inter seruū t̄ liberū. est cui vna dīsa q̄ntū ad actio-
nes fui t̄ liberū. qm̄ in actiōib̄ fui sūt m̄ltā p̄ accē-
dēs. m̄ltā enī agit fui que sūt extranea q̄ gdē nō
sūt ad uitiatitē dñi sui sicut ponit phūs in. xj. bñ³
Exempli de boce t̄ de domo. dicit enī phūs q̄ to-
tū vniuersū est sicut dom³ yna ita q̄ sic domini vni-
tū yñ est paterfamilias ita in toto vniuerso vnu s-
de³ p̄aceps t̄ dñs. vñ dīc p̄t̄or q̄ corpora celestia sūt
sūc liber. qm̄ in actiōib̄ eoz nō t̄ueniunt m̄ltā p̄ ac-
cidēs. C Secunda cōdītio fui est q̄ actio sui nō ē q̄
reducēti iōs pp̄ bonū l̄s pp̄ bonū alterī. vñ actio
fui nō ē bonū iōp̄ fui p̄ se l̄s ē bonū dñi sui. C Ter-
tia cōdītio iōp̄ fui est q̄ ordīnat ad aliū. vñ sic dīc
phūs in l̄ra q̄ funs nō est erga suū iōp̄ l̄s grā alterī
nō: ordīnat seruū ad bonū domini sui.

Ex his dico ad ppositū q̄ oēs meība. sūt. q. p oēm
modū dōmīna. qm̄ ille tres p̄ditiōes seruitūs iueniōt
tur in eis ⁊ b̄spat̄ sic: qm̄ in actiōib⁹ istarū artiōib⁹
veniunt mltā p accīs ⁊ b̄ pp diuersitātē māe cuius
annexe sūt actiōes istarū artiū. vñ cū actiōib⁹ iste
rū mltiōes accidit error ⁊ deceptio ⁊ hoc pp di-
uersitatē māe. Iste ēt artes p̄cipiat̄ sedam cōdi-
cionē fuituris. qm̄ actiōes istarū artiū nō sūt i ipsi
b iii

artib^s sūt extra ipsas artes. vñ actiōes istaz arti-
um nō sūt bonū in iphis artib^s sūt bonū aliaz. vñ
dicit ph̄tus p̄ artib^s q̄ in artibⁱ qb^s fines sūt opare
alia ex illas artes opata sūt meliora iplis artibus.
Artes et mechanice p̄ueniūt in ; cōditiōe fuitus
qm̄ artes mechanice ordinant ad utilitatē vite ul'
sūt pp̄ necessitatē vite: t̄ sic p̄ artes mechanice
sūt q̄i pp̄ oēs modū. q̄. fuit. nū q̄ in actiōib^s earo^s
sūt mīta p̄ acc̄s. tū q̄ actio earū cōis nō est aliqd
bonū in eis sūt extra eas: tum et q̄ iste artes mecha-
nica ordinant ad aliqd. t̄ bñ dico q̄ sūt. q̄ p̄ oēs mo-
dū fuit. qm̄ bñ possiblē est in eis inuenire aliqd p̄di-
tionē libertatis. Artes at speculatiue q̄ ab istis me-
chanicis qdāmō sūt libere t̄ qdāmō fuit. artes enī
speculatiue alie ab ista mechanica nō p̄cipiat p̄
ditionē fuitus. qm̄ in actiōib^s earū nē sūt mīta
p̄ acc̄s nec in actiōib^s earū cōuenit error t̄ dece-
ptio p̄ se. t̄ rō bur^s est. qm̄ ip̄e artes speculatiue sūt
de utib^s. Intellect^a aut̄ p̄ se nō decipit in app̄hēsiō
ne utiū. vñ dīc² in 2^o de aia q̄ fuitus nō decipit
circa p̄priū fessiblē. bñ m̄ decipit circa fessibile cō-
mune. Intellect^a aut̄ totalit̄ est e². qm̄ itell's nō de-
cipit circa cōmune. sūt circa p̄priū. t̄ iō iste specu-
latiue bñt oppo^m p̄ cōditiōis fuitus artes et spe-
culatiue alie ab ista mechanica p̄cipiat oppo^m t̄
actiōis fuitus: qm̄ actio istaz artiū q̄ qdē actio ē
p̄sideratio nō est in alio q̄ ip̄e artes imo i eadē p̄o
t̄ in eadē v̄tute est ip̄a p̄sideratio t̄ ip̄a scia specu-
latiua. cōsideratio enī est in ip̄o cōsiderate t̄ nō in
ip̄o cōsiderato. t̄ iō p̄z q̄ ip̄e artes speculatiue de-
ficiat a p̄mis cōditiōib^s dual^b fuitus. tū q̄ actio
utib^s earū nō cōtigūt mīta p̄ acc̄s. tū q̄ actio t̄ bo-
nū earū nō ē bonū ex eas imo actiōes earū sūt i iphis
sūt in eis i qb^s ip̄e sūt sūt p̄ueniūt i ; cōditiōe fuitus.
qm̄ iste artes speculatiue alie a metha. ordinant ad
ista metha. t̄ iō qdāmō libere sūt qdāmō fuitus
rōne p̄cipiat. Ista aut̄ metha. p̄ oēs modū p̄ci-
piat cōditiōes appositas istis. q̄ i actiōib^s metha. si
cōueniūt mīta p̄ acc̄s t̄ actio metha. nō est ex eis
nē cōsideratio: imo actio metha. est in eadē v̄tute
in q̄ est ip̄a metha. Nā cōsideratio est in 2^o utiū.
Ipsa et metha. deficit a ; cōsiderando fuitu-
tis qm̄ nō ordinant ad aliqd alio imo est sui ipsius
gratia. sicut philosophus in littera dicit.

Et hoc ad rōnes p̄ solutio. cū tu dicas metha. ordina-
tur ad operationē. dico q̄ metha. ordinat ad actionē
sūt nō ad actionē q̄ sit ex ea: sūt ad actionē q̄ est i ip̄a
metha. t̄ pp̄ sūt nō op̄z q̄ si o: dines ad operationē q̄
pp̄ sūt fuit. C Ad aliud tu dicas q̄ p̄ possella ḡ bo-
e libera. dico q̄ in reb^s p̄ se exsistib^s sumit rō fuitus
t̄ liberatis nō ex b^s q̄ est possessa ul' nō possessa. t̄
ex b^s q̄ ordinat ad aliud ul' nō ordinat ad aliud. t̄ q̄
metha. nō ē res p̄ se exsiste pp̄ hoc rō fuitus vel
liberatis in metha. nō sumit ex b^s q̄ possessa ē ul'
nō possessa: sūt ex b^s sumit rō libertatis vel fuitus
in metha. q̄ nō ordinatur ad aliud t̄ c.

C Nec tali alias honorabiliorem op̄ueret
existimare: nam maxime divina t̄ maxi-
me honoranda t̄ c. Tex. xlviij.

Questio.XXVI.

q **Veritut** utru scia ista hēat regu-
lare alias t̄ ordinare. t̄ v̄
q̄ nō. qm̄ ex b^s dī aliqd regulat q̄ p̄ erra-
re. t̄ ex hoc dī aliqd errare q̄ ē i p̄o. q̄ ex b^s dī ali-

qd regulari q̄ est in p̄o. Hūc aut̄ ita est q̄ posteri
us se hēt p̄ additionē ad p̄us. oēs aut̄ scia p̄ticula-
res posteriores sūt respectu isti^s scie. q̄ ut v̄ se hēt
p̄ additionē ad ista. cū ḡ illō qd̄ se hēt p̄ additionē
hēat rōne formalē t̄ p̄ illō entia in actu v̄: q̄ ista
scia sit in p̄o respectu aliarū sciorū p̄ticulariū t̄ sic
regulabif ab illis ista t̄ nō eō ut v̄. C p̄. qm̄ aliqd
scia accipit aliquid ab alia scia v̄: q̄ illa scia sit re-
gula illi^s scie que accipit. Hūc aut̄ ita est q̄ ista sci-
entia accipit aliqd a philosophicq. s. q̄ sunt quor-
cāe t̄ q̄ deus magnitudinē non habet ergo t̄ c.
Ad ista qm̄ possum^d dicere sic q̄ ista scia ē regulās
alia t̄ hoc op̄z ex trib^s. p̄siderone p̄n^o. Scđo. q̄
se et̄ ad qd̄ ordinat. Tertio rōne oblecti qd̄ cōst-
derat ista scia. ista enī scia est regulās alijs. qm̄ p̄
derat p̄n^o ul'la scie aut̄ p̄ticulares p̄siderat p̄ticula-
ris p̄n^o q̄ qd̄ inuitat iducunt in ul'ez. vñ p̄n^o p̄ticu-
laris sūdant in ul'ib^s t̄ reducunt ad ip̄a. vñ t̄ oia
p̄n^o t̄a ul'ia q̄ p̄ticularia reducunt ad ip̄s p̄n^o de q̄lī
bet affirmatio aut̄ negotio t̄ c. sic dīc. Et vi. t̄. Bir.
I 4^o metha. vñ p̄ticularia p̄n^o uō cludunt nisi i dīu-
te p̄n^o cōtū. t̄ iō cū ista scia p̄sideret p̄n^o cōis: scie
at p̄ticulares p̄sideret p̄n^o p̄ticularia q̄ ul' cludūt
in cōsib^s. p̄z q̄ illa scia dī recte regulare alias: q̄ ē
rōne et̄ ad qd̄ ordinat ista scia debeat regulare ali-
as p̄z. qm̄ leet ceteras scias magis pp̄inq est felici-
tati humane q̄ in ista vita possit acqri ex puris na-
lib^s. e. iō cū sit pp̄igo: felicitati: aliqd alia scis t̄ ma-
gis qd̄qinet ad ip̄as felicitatis pp̄ib^s dī regulare dī
alias scias. p̄z et̄a q̄ ista scia dī regulare alias t̄
ne bōi qd̄ p̄siderat q̄i enī aliqd scia p̄siderat sappre-
mū bonū in aliqd ḡne rōne cui^s sūi oia alia in v̄i ḡd-
nere illa scia dī regulare dīs alias scias sūt artes
q̄ cōsiderat ea que sūt rōne illi^s supioris sicut: p̄z
de visuali. visualis enim regulat manu factuā t̄ do-
latuā t̄ sic de alijs. cū ḡ illa scia cōsiderat bonū sūt
p̄fissū t̄ optimū ratione cū sūt omnia illa cō-
tia patet q̄ ista scientia debeat regulare alias.

Ad rōnes rōndēdū ē t̄ p̄ ad p̄mā cū tu dicas ista scia
est in p̄o. dico q̄ ista scia rōne dīx: q̄ dī scire ē magis
in actu q̄ aliqd p̄ticularia. Hūc tota rōne p̄nia est
in potētia t̄ in habitib^s t̄ ip̄o reb^s. Hūc in reb^s q̄
to aliqd ēt̄ magis regulare t̄ in aliqd magis cōsc̄ p̄
le t̄ male sūt p̄ de alali. alali enī ē magis p̄ole t̄ mā-
le q̄ sūt ip̄e domo: sūt i dīuab^s t̄ in habitib^s t̄ totū ecō-
trario. qm̄ sicut dicitur et̄ p̄z: q̄p̄o aliqd v̄i ul' ba-
bit^s est alioz t̄ sine tāto magis p̄fra cognitio. t̄ ma-
gis p̄fecte. t̄ rōne postea appetbit: t̄ pp̄ hoc cū in-
ter dīs habit^s ille habet sapientib^s ille alioz ma-
gis erit in actu respectu et̄ q̄ que cogsc̄ tenet t̄ ma-
gis cōplete ea sciet q̄ aliqd alia scientia p̄ticularis:

C Ad aliud tu dicas accipit aliqd ab illa scia ut a
p̄bica ḡ erit regula. dico q̄ accipe aliqd ab aliqd sūt
p̄t ē dupl. ul' in regula vel in obsequum. t̄ dico
q̄ si ista scientia accipiat aliqd a p̄bica hoc nō est in
regula sed in obsequium propter hoc t̄ c.

C Amplius aut̄ substātiā subiectā t̄ mate-
riā magis mathematicaz aliqd magis suscipiet
t̄ magis predicatori t̄ c. Tex.).

Questio.XXVII.

q **Veritut** utru substātijs cōpetat
aliquo^e suscipere magis t̄
min^f. t̄ v̄ q̄ nō. qm̄ forme suscipientes ma-
gis t̄ min^f iudicant t̄ remittunt: sūt iudicōe t̄ remis-

nōne forme cōsiderant ut qdā motus. ex hoc enī forma intēdit et remittit inq̄tū successiue tedit ad eē cōpletū et icōpletū: et qz successio nō est sine motu. ubiq̄ ergo talia inueniunt et reperiant ibi est inuenire nāz rōne mot⁹: sed cū in suba nō sit mot⁹ ut pbaf⁹ pbi⁹. itēlo et remissio in formis bali- b⁹ rep̄ti nō poterit. ergo et c. p̄m p̄m. in p̄di camētis substātis nō cōpetit suscipere magis et min⁹ ergo et c. C Notādū igit⁹ qz magis et minus cōparationē ip̄ortat. quotiētūqz aut̄ aliq̄ cōparantur adiunice respectu alicu⁹ vni⁹ cōparant: sicut ergo in formis lucenī ueritas sic in eis cōparatio eē p̄t. et qz nāe uultas nō rep̄it nisi i spe specialissima quecūqz sūt pprie cōparabiliā sūt talia fz vna formā specificā. iō pbaf⁹ pbi⁹ nō eē cōparabiliā nisi qz sūt eiusdē sp̄ci. fz fz pprie uultas sūt i spe sp̄lissima. aliq̄ mī vultas est in foza ḡfis et in his que per analogiā dñr: et sicut est in eis aliquis vultas ita et in eis est allqualis cōparatio: est ḡpprie cōparatio fm̄ formā specificā large in fm̄ genus et fm̄ analogiā cōparatio sumi p̄t hoc viso quere re utrū in substātis rep̄ta magis et min⁹ pprie et ut resp̄cit eādē formā specificā aut large fz qz bēt eē in ḡne et in analogiō: sic duo sūt declarāda. igit⁹ p̄ qz in substātis nō rep̄it magis et min⁹ pprie. iō qz rep̄it hoc in eis large. p̄m sic oñdīt. Nā si fz foza specificā rep̄iret in substātis magis et minus vel bēt fm̄ gradū effēctie vel fm̄ gradū ip̄ius esse fm̄ gradū eēntie nō. Nā cū essentia p̄tūceat ad diffi- cultiū qz dīffō est fm̄ exp̄ssiū qdūlātis et eēntie per variationē cuiuslibet talis gradū variaret dīffūtū rei et per p̄nō variaret nā et sp̄es et⁹. isti aut̄ sūt illi gradus de qb⁹ loquēt p̄bus 8° meib⁹. ait sic qz foze et diffi- cultes sūt sicut nūl. Nā sicut qlibet vi- late addita vel re mota a nūo variat sp̄es numeri. Ita qlibet talis gradu addito vel remoto a re variat sp̄es rei. ḡ fm̄ gradū eēntie nō poterit eē cōparatio fm̄ magis et min⁹ in eadē spe cū variatio talium gradū semp̄ inducat variationē specificā. Si vo- dicat talē cōparationē atēdi fm̄ gradū ip̄i⁹ eē et fz gradū eēntie. hoc ēt st̄are nō p̄t. Nā cū nos lo- quamur de formis substātib⁹ fm̄ quas daf esse specificā nō poterit eē variatio i talis eē nū tollatur eē specificā et sp̄es: fz variata spe nō ulteri⁹ est cōpa- ratio pprie loquēdo ut resp̄icit eādē formā et spe- cificā. C Qd̄ aut̄ fz formā ḡfis et fz analogiā quādā reperiāt magis min⁹ substātis hoc nō solū est incoueniēs imo necessariū. Nā cū oia sine essentia liter a p̄ ente qcūqz eēntialiter differtū fm̄ quādā eēntialē analogiā b̄st ordinē ad p̄m ens: sicut enī vñtri qz ab uultate p̄cedūt ordinate ab uulitate di- stant ita qz non sunt nūl diuinarū sp̄erū equalē ab uulitate distantes et in qb⁹ eq̄les uultrates reperiātūr ita qz oia entia sūt a p̄ ente p̄ducta et sūt. qz quādā numeri et qdā cōpōnes respectu p̄mi immo re periāt ois simplicitas op̄z b̄zi⁹ p̄ducta fm̄ quādāz analogiā distare a p̄ ente: et qz ut ab eo distat et ut ad ip̄i⁹ ordinans sic rep̄it in eis rō bonitatis et en- titatis: entitas in reb⁹ vñtuōe rep̄iri nō p̄t fz ano- logiē imo nō erūt due sp̄es eēntialēt differētes in qb⁹ eq̄liter rep̄ta entias: cū ut dicit p̄bus 8° meib⁹. sp̄es sūt sicut numeri in qb⁹ fz diversas sp̄es que magis distabit a p̄ ente erit magis imper- fectior et min⁹ hēbit de enitāte. Est igit⁹ suba ma- gis suba vna fz altera fm̄ qz est p̄secutio: et plus p̄t

cipat de entitatē p̄mi p̄ncipijs. et si in eodem ḡne re- p̄it hic ordo et hec cōparatio fm̄ magis et min⁹ nō est dubiu⁹ qz in analogo reperiāt. cū vñtrā analogiā su ampliōr vñtrate ḡfis et aliq̄ vñlātū in analogo qz in ḡne vñtrā nō p̄t. hec aut̄ in speciali sic declaran- tur. suba enī est analogū et est gen⁹. ut aut̄ est analogiā p̄dīcāt de p̄ncipijs sube ut de mā et foza. nī nī est gen⁹ p̄ter de ip̄is cōpōnis. Lū enī dicim⁹ mām et subam et formā ee subam. suba que dī de utro- qz nō p̄t ee suba que est gen⁹ qz ea de quib⁹ p̄ter gen⁹ eēntialiter sūt in genere directe. Materia. an- tē et foza nō sunt in ḡne directe et per se et fz rectā lineā p̄dicamētē fz p̄ reductionē et sicut p̄n⁹. ntr̄ aut̄ sūt p̄n⁹ in toro genere substātis vel nō ad ppo- sitū nō spectat: sufficiāt aut̄ qz sūt p̄n⁹ substātis sē- sibilis de qua itēdīm⁹ p̄scrutari et pp̄ qnā qstio est introducta: foza aut̄ est magis suba fz mā cu mā marie dīstet a p̄ ente. et sic oīno. q. pprie nihil. vñ- cui eē mediū inter nihil et aliqd ut iāvīt p̄r p̄mo phisiōz. igit⁹ in substātis ut est analogū reperiāt magis et minus ex quo forme plus bēt vel parti- cipat de enitāte fz materia: et sicut in suba rep̄it magis et min⁹ sic in ea rep̄iāt talia ut ē gen⁹ qd̄ tri- pli via uenari possum⁹. p̄ ex itētione nāe. ° ex vñ- cloria foze et iūc ex p̄fectione sp̄ci. Et intētōe nāe accipit magis et min⁹ in substātis fz eē cōpletū et incopletū in via generationis et sic aīal est magis enī fz ext̄bō qz intētōe nāe nō finis in cōb̄icnē sed in aīalineē est p̄fecta ḡfatio cū p̄uenit ad em- b̄opē sed cū p̄uenit ad aīal. ° magis et min⁹ rep̄it et vñcloria foze in eīlis. Nā nūc forma bēt vñctoriā sup̄ materia cū eā exīcēdit et in re facit. Si ḡ forma ēt magis enī fz mā for̄malia et mā sūt magis enī- lia fz materialia et magis suba et ista ita nō ignis est magis substātis fz terra: magis autē ex p̄fecte sp̄ci rep̄it in reb⁹ mixtis in quib⁹ ultimo et nāe ter- minaret ḡfatiōis actus. Nā et cū p̄uenit est ad asinū cēst generatio et ēt cū peruenit ad leonem cēst: mī qz in leone p̄fect⁹ reseruat rō aīalis et di- gñtis specificā fz i asino et in aīali p̄fecto fz ip̄er- fecto et aīalia p̄fecta sūt magis cutis fz aīalia ip̄er- fecta et ēt magis suba: et qz oīs suba ḡfalis et corru- ptib⁹līs: qz pp̄ talia introducta est quo sit elemētū vel elemētātū et si est elemētātū ul' ad ip̄i⁹ terminē- tur ultimo itētōe nāe et generatio ut ad aīal ul' enī ut ad emb̄ilōne: et qz in oīb⁹ istis ostētū est quo- mō accipit magis et magis et min⁹ ut spectat ad p̄- positū de qōne est sufficiētē dīctū. Advertēdū mī qz sicut in substātis generabilib⁹ et corruptib⁹līb⁹ rep̄it magis et min⁹ sic in sc̄orūpūlīb⁹līb⁹ rep̄it bēt cū incorruptib⁹līs sube nō eq̄liter dīstent a p̄ ente sed qlibet hoc sit alibi bēbit locū: aposita autē nō sūt difficulta. cū circa dīct⁹ qz si in substātis et ēt ma- gis et min⁹ ēt in ea mor⁹. dīcedū qz accipit magis et min⁹ pprie p̄ront dīct⁹ intētōe et remissiōne in eīle manētē eādē foza specificā in qb⁹ oñdim⁹ nūl conuenire. C Qd̄ aut̄ ° addebatū p̄tū dicere non cōpetere substātis suscipere magis et min⁹ intelligēdū est pprie p̄ront resp̄iciūt foza specificā: sed si accipiat large et minus large ut resp̄iciūt ḡenus et analogū competere eis p̄t ut ostē- sum est et c. C Ulterius dīcedū est aliqd utrum ex p̄te agētū per varietatē p̄bari possit qādē ēt vñv̄z ee. Ulterius aut̄ qz sic: p̄r autē adducit 8. rōnes qnā dīctēs qz auctoritate divina eterna et antiq̄ nō po- b iii

test procedere immediate effectus. **C**halsa talis est: omne agens sine propter voluntate sive aliter si nunc et prius non ageret alicuius proportionatio facta est iter ipsum et effectum. Sed huius proportionis non potest fieri nisi per motum procedente. ergo et ceterum. **S**ecunda talis. agens si sit per voluntate si non agit aliud et prius non ageret. opus ipsius apprehendere diversa tempora. unde in quo agat: et alio si quo non agat: sed diversitas temporum non est sine motu quod est ois talis actio fit immediate transmutatione et motu: nihil ergo nouum potest procedere a voluntate eterna nisi mediante motu. ergo et ceterum. **T**ertia talis. sicut se habet voluntas nova ad actionem antiquam: sicut se habet voluntas antiqua non est immediata causa actionis antiquae. ergo voluntas antiqua non est immediata causa actionis novae. nihil ergo nouum habet immediate procedere a voluntate eterna. ergo et ceterum. **Q**uarta talis. voluntas auctoritate antiqua non procedit ad nouum nisi mediante actione nova. Nam si voluntas antiqua nihil aliud regreter ad hoc quod est suum voluntum: statim suum esse sequeretur suum voluntum. ergo voluntatis antiquae responderet voluntas antiqua. Si ergo et debeat respondere effectus nouus et voluntum nouum. opus quod ibi aliud aliud supponeret vel transitus nova medietate qua producatur effectus nouus a voluntate. et eterna non nisi mediante motu aliud nouum procedere potest. **Q**uita talis. dicte se habere duo sudameta quibus ut sit nullus potest contradicere per rationem irrisacionis: sed si contradicit hec est per rationem extraneam ut irreducibiliter. prius sudametum tale. quod si voluntas antiqua aliud non producit prius quod producit postea aliud deficiebat ei prius per quod non producebatur: quod scilicet deficiebat tempore id quo volebat producere. **M**odum etiam est quod huius voluntatis antiquae si produceret effectus nouum vel sit cum eo producatur tempore vel non. quod si sic cum tempore non sit sine motu. ergo tale nouum sit mediante motu. Si vero non producitur simul et cum tempore tunc revertitur quod super nos loquenter: quod nihil produxit de novo nisi approbaret ei aliud tempore in quo producatur. Si igitur tempore est nouum tunc illud tempore in dictum aliquo tempore: quod tempore non est sine motu: quod dicitur auctoritate antiqua non potest procedere aliud voluntum nisi mediante motu. **S**exta talis est. In habebit ordinem per accidens non est inconveniens infinita esse praesentia: ut huc boies pessentur infiniti patres. Hoc est per accidens: quod accidit isti quod sit ex infinitis patribus. In habebit ordinem per se inconveniens est infinita esse permanentia ante quod aliud nouum producatur: quod inter eternum et tempore est infinita distantia. Rursum opus talia infinita esse transita per se: quod effectus immedietus per se habet ordinem ad suam causam. Si ergo voluntate antiqua immediate producatur aliquod nouum. opus infinita esse permanentia quod est inconveniens. **S**eptima talis. voluntas eterna semper se habet eodem modo: ut ergo semper producatur: vel nihil producit nihil. si aliquod producit vel non producit aliquod: sed hoc est mediante transmutatione et motu. ergo et ceterum. **O**ctava talis: si ab aliqua voluntate plus non producatur aliud et postea producatur aliud. ergo aliud deficiebat in voluntate quod est non producatur. id est quod huius voluntatis aliud ulterior est suppletio talis defectus. si ergo a voluntate divina non possit esset entia eternaliter idigeretur ulterior causa quod est inconveniens. **D**icendum quod tota difficultas quod nisi promisso est quod a voluntate eterna non mutata potest prenderi tempore effectus. **S**ciendum igitur quod voluntas est quedam inclinatio sequens formam apprehensam sicut gravitas vel pondus quedam est inclinatio consequens for-

mam naturalem. sicut ergo de inclinatione ad locum legendum est forma naturalis. ut aliqua haec plus vel minus de forma grauis vel de forma leviori plus vel minus de belli inclinatio sicutque inclinatio per appetitum sequitur formam apprehensam sive intellectu: sicut loquendum est de voluntate sicut loquitur de intellectu. dubitare quod utrum voluntate antiqua possit aliud velle ratione tempore. et dubitare utrum intellectu antiquo possit quod intelligere aliud tempore. **U**idem enim quod artifex per suum intellectum cogitat ratione factum est ita quod intellectus artificis procedit a belli artificio. sicut est voluntas artificis potest velle ratione factum est. loquendo quod de scia non est causa regni non est inconveniens bellum scia precedere sua causata: immo quod nullus negaret quia de intellectu eterno possit intelligere tempore. Nullus negare debet quod de non voluntate eterna ut inconveniens ponit velle possit belli tempore. et quod ut aliud est a deo voluntus sic inesse producit si voluntate eterna est a deo voluntus aliud tempore. **S**i enim nos ipsi hodie vellemus facere aliud crassum semper persistemus in talia voluntate actus faceremus illud voluntate bodierna non mutata fient causa effectus craftini. sicut quod deus ab eterno voluntate et dispositio facere res in ipso causa voluntas sua non fuerit mutata. opus quod per voluntate illa etiam non mutata fiant res tempore. **Q**uo de obiectis quod si non fuerit effectus et prius non fieberat est aliud proportionis inter effectum et causam que prius non erat. **D**icendum quod inter deum et creaturam non potest esse proportionis comensuratio: sed proportionis ordinis quod ergo sunt tantas illud in quo ordinaverit deus se facturum res. sicut habuit et illa proportionis. et tunc res secundum cuius illa proportionis noua est ordine ille non habebit ratione per motum precedentem: quod sicut nam nouas deus potest absque motu procedere sic nouus ordo et noua relatio rerum ad dominum consurgere potest absque motu alio procedere. **Q**uo deus addebat: et quod si aliud fecit aliquid in hoc tempore et non in priori oportuit ipsum apprehendere tempore in quo fecit et in quo non fecit: et quod tempore non est sine motu. opus quod factione rerum nouarum procedat aliud motus. **D**icendum quod cetera talia argumenta sunt sophistica. Nam tempore quod procedit factione rerum non fuit tempore neque in imaginari. Si ergo voluntus ex hoc argueret quod factionem mundi precessit motus non plus arguitur nisi quod per etiam motus vaginatus et quod precessit naganum mobile et quod fuit mundus imaginatus: nihil enim reale procedit factionem mundi nisi deus. Imo ois huius rationes esse sophisticae de levi patet. Nam sicut deus fecit mundum in hoc tempore et non in alio: ita fecit ipsum in hoc loco et non in alio: sicut etiam in loco ab hoc loco in quem mundus non est nisi imaginatur: sicut aliud tempore ab illo tempore in quod fecit est mundus non fuit nisi imaginatur. **Q**uo deus addebat quod a voluntate non potest procedere effectus antiquus. ergo a voluntate antiqua non potest procedere effectus nouus. **D**icendum quod non est simile: quod causa debet precedere suum effectum cum voluntas noua non procedat effectum antiquum: sed sit posterior eo. Voluntas antiqua autem procedit effectum nouum non valens: quod si voluntas noua non potest esse effectus antiqui quod voluntas antiqua non possit esse causa effectus noui. et si dicatur quod cum causa posita voluntate etiam non potest effectus nisi eternus: dicitur deus quod posita causa non potest effectus nisi ut est effectus. res autem est factus per misericordiam ut sit ab eo volente. et quoniam sicut sit ab eo volente ita factus est mundus. et sic factus est mundus quoniam deus voluntate curat voluntatem. **Q**uo deus addebat quod a voluntate an-

tq; nō pcedit effect^o nou^o nisi trāsmutatē trāsmu-
tatiōe noua. solutū est p iā dicta. Nā ut patet de^o
uō agit mediāte trāsmutatiōe t̄ motu nec opz q̄
potita nolūtate eterna sit effect^o etern^o? q̄ ut dice-
bat effect^o non pcedit a sua cā nlsi ut est effect^o t̄
a nolūtate tā q̄ a sua cā pprla nō pcedit effect^o ni
si ut est volu^o t̄ qn̄ est nol^o: pyp qd si de^o nolūtate
eterna noluit res fieri in tpe a nolūtate eterna abs-
q̄ trāsmutatiōe alia pcedēte facte sūt res ipales. C Qd vo⁵ addebat q̄ dicebat se accipe duo fū-
damēta qb^o p rōmē rectam ḥdici nō poserat. C Di-
cēdū q̄ l̄ locutio sit ip^o: opa cū dī q̄ cā nō faciens
aligd t̄ postea faciēs deficit ei aligd q̄ deficitei ips^o
in quo vult facē illib^o q̄ deo nbl̄ deficit. tamen q̄
tū ad b̄ uerū est q̄ de^o nō fecit mūdū nīl in tpe in
quo dispositū. de^o enī sīl̄ fecit mūdū t̄ ips^o. Bz q̄
per 2^m fūdamētu addebat q̄ si ips^o est sīl̄ factū cū
mūdū. ergo ips^o idiguit tpe in quo fieret. C Dicen-
dū q̄ sicut sīl̄ de^o faciēdo locatū fecit locū t̄ locus
fac^o nō idignit loco nīl imaginato t̄ an̄ factionē
corporu^s nō pcessit loc^o nīl imaginat^o sic an̄ faccio
nē tpe nō pcessit ips^o nīl imaginat^o t̄ ips^o nō fuit
factū nīl in tpe imaginato. de^o enī fecit mūdū l̄ all
quo istātū in quo istātū sīl̄ incepit mūdus t̄ ips^o. ge-
qd vo^o fuit an̄ illis aligd istātū totū fuit imaginatū.
C Qd vo⁶ addebat q̄ si de^o fecit mūdū in tpe
an̄ factionē mūdū pcesserūt infinita spatiā t̄ q̄ de^o
immediatā t̄ per se pontis cā mūdū t̄ qcgd ēst iter cāz
immediate t̄ ppinqūa locū ē p se. p le ergo sūl̄ pīrā
sua infinita spatiā: q̄ infinitū spatiū fuit inter deum
eternū t̄ mūdū ipale. C Dicēdū q̄ l̄ cōpeniēs ēst
ēē pīrālita infinita per selz forū nō sit inconvēnies
ēē pīrālita per accīs. si hoc uex est qd^o 5^o ait: nō
vñ uerū ē q̄ si mūdus sīl̄ fact^o in tpe q̄ pcessit spa-
tiū nec finitū nec infinitū. Nā factionē mūdū nō p-
cessit nīl eternitas que est aligd indiūsibile t̄ nūl
lū spatiū nominat. si ait pīrālita aliqd spatiū nūl
aligd tpe hoc fuit imaginatū. Nā sicut extra celū
est infinitū spatiū locale imaginatū sic ante mūdū
fuit imaginatū spatiū ipale imaginatū. C Qd vo⁷
addebat q̄ cū deus semper eodē mō se bēat ab-
eter no fecit qcgd fecit. C Dicēdū q̄ si de^o nō posset
tabsgz trāsmutatiōe t̄ motu aligd nouū face vale-
re rō. h̄ cū ostēsū sīl̄ supra q̄ nō pcedēte trāsmuta-
tione in deo faciente nec in reb^o factis de^o pdurit
res in cēl̄ de^o semp se eodē mō bēat p̄t res nouas
ipales pducē. C Qd vo⁸ addebat q̄ si de^o pīs
nō fecit mūdū t̄ postea fecit aligd defecit ipsīrei fa-
cie t̄ indigebat ulteriori cā defectū. C Dicēdū q̄
si de^o pīs nō fecit mūdū t̄ postea fecit b̄ nō fuit ppter
alique defectū. sed q̄ sic voluit t̄ ordinavit sic p̄ la-
plētā sūa. t̄ bec cōtra etūtātē mūdū sufficiat t̄ cē.

Contrafactualis est hoc quod dicitur de veritate qdē theorica sic qdē dī dif-
ficilis est sic & non facilis. Signum autē nec
digne nullū adipisci ipsam posse:nec om-
nes fallere possunt. Tex. i.

Esecundus liber metabaphisice. Queritio prima.
d **Eueritate** aut̄ theorica Querit
nitrū vitas si possibil'
et vi q̄ nō. dicit enim Boetii q̄ vitas ē ade-
quatio rerum ad intellectum sed impossibile est ut
probabo intellectū nostrum adeq̄ri ipsis rebus. et
go impossibile est eē veritatem probatio intellect'

noſter eſt immaterialiter. reſ aū ſunt materialis ſed immaterialē nō pōt adequare materialiter. et go z ē. C Preterea dicit phūs in libro ce. z mū. q ſi vnum contrariorum fuerit in na z reliquā. ergo a deſtructione conſequētus. ſi vnu cōtrarium nō fue rit in una natura reliquā. ſed falſum eſt contrariū dō z falſum nō eſt: quoniam dicit phūs in libro poſteriori. q ſalſum nō ſcitur. quoniam falſum nou eſt ergo nec verum. C Preterea veritas eſt de numero entiū apud anima. ſed que ſunt a pīma anima ma gis ſunt nō entia q ſunt entia. ergo veritas nō eſt. C Ad oppoſitū rēpōſitio. veritas eſt finis ſcientiarū ſpecu latiuarti ſicut dicit in 2º buiſ. ſed magis videretur eſſe illud qd eſt finis q ſunt ea quorū illud finis. ſed hī entie ſpeculatiue ſunt ea quoꝝ finis eſt pītas. g z ē. Ad iſtam questionem dico q veritas eſt z hoc potest patere ex iſtib⁹. pīmo ex maniſtatione. 1º ex pro poſitionib⁹. tertio ex pīcipijs. q autem veritas ſit hoc patet. pīmo ex maniſtatione. de ratione enī veritatis eſt q ſit maniſtatione. dicit phūs q ſe rū eſt maniſtatiū ſuſpiſas. z iō cu vībī maſte ſtetur alteri niſi per aliqđ verū z mīta ſunt imanu feſtata que maniſtari poſſet ipſum q ſit veritas q ſi niſi eſſet veritas nō poſſet aliqđ maniſtari alio ſi: z hoc eſt falſū. z iō patet q veritas eſt. C Qd at vītas ſit b̄ patet 1º ex pīpositionib⁹. qm ego nu mero mīrū illa ſit vā aut nō nullā vītas eſt. ſi eſt fal ſa. ergo cōtradictoria ſua eſt vā. ſ. q ſi aliqđ vītas eſt ſi no ſit falſa ſed vera. nūc habeo propositum. ſ. q ſi ali qua veritas eſt. ſ. vītas illib⁹ propositio quā mī cōcedas. ſed ſi eſt aliqđ veritas. ergo eſt veritas. per eſt ibi falſa fm qd z mīpīl. b̄ ſi tu dicas b̄mo q ſi cō cludit q ſit veritas fm qd. Lūc vīcēdūm q ſi qd reductur ad ſimplē ſicut per accīns ad per ſc. z iō ſi eſt dare veritatē fm qd eſt dare vītatem ſimplē. C Qd aut ſi veritas hoc patet. 3. ex pīcipijs. qm ſi qd eſſet veritas ſequeret q ſi altera pī ſi contradictionis nō eſt vā. z nūc eſt eſt de quolibet affirmatio aut negatio vā. cu ergo illib⁹ pīm ſit verū z per illō. pīmū habeat veritatē oīa alia ſi pīcipia ſigunt. Arīſ. z Aut. dicit: patet q ſi veritas. tū cui ex manife ſtatione. tū ex pīre pīpositione. tū eſt ex pīre pīcipijs ſicut vītū ē. S3 ad intelligētiā bui⁹ qdū ſi diſſoluſionis rōvem eſt iſtelligēdū q ſe nūo eoz q ſunt entia aīe. qdā ſunt que nō bñt aliqđ in re ex corre ſpōdēs eis z talia entia aīe uel apō aīam nō bñt ſi aliqđ eōc ſi dēs extra dñr ſigmeta ſicut eſt tragela pb⁹ z bīcocerū ū ſi dīmera z ſic de alijs. alia ſuē entia apō aīaz que qdē bñt aliqđ corriqđ ſi ſibi i re ex ſuē que ſunt ſi lūtudines apō aīaz ipſaz rex exi ſtētū extra aīam z talia entia nō dicunt eē ſigmeta z talia babēt eſſe iſtētionele z nō reale. Sūt aut qdā alia entia apō aīaz que nō bñt eē iſtētionele b̄ ſi reale bñt eē apō alaz z entia que ſic bñt eē apō aīaz pī ſe reale reducunt fm pīm ad tria gīa q ſunt ſuē paſſiones qui babīt ū aut pōe. veritas aut ſi nobēt eē iſtētionele apō aīam b̄ ſi reale. z iō opz q ſi veritas ſit. aut babīt ū aut paſſio aut potētia. veritas autem nou eſt uel paſſio uel potētia. q ſi veritas nou ſit paſſio patet: quoniam veritas eſt fm iſtētōrum ſed in ipſo iſtētōrum ſicut patet. cum ex go paſſiones non ſint in iſtētōrum ſed fm ſenſum patet q ſi veritas nou eſt potētia: q ſi veritas non ſit potētia b̄ appet: qm pōe iſtēt nobis a nā ſic dīcīb̄a in morā. potētias ſumus nā z ē. ſed veritas

uō lest nobis a nā. s̄ eam agrimus. ḡ & c̄. vītas ḡ reducīt ad gen⁹ habitus ita q̄ veritas est quidaꝝ babit⁹ qui causat in aia ex b̄ q̄ intellect⁹ fm debi⁹ modos intelligēdī t̄ debitos modos eēndī cōferti intentionē stētioni aut itētione rei aut rem rei qualiter anteꝝ veritas est sic habitus differat a sci⁹ entia que est babit⁹ cū etiam ipsius scientie specula⁹tive est finis veritas illud postea apparebit.

Ad rōnes respōdēdū est. ad p̄m cuꝝ tu dicis intellect⁹ nō potest adeq̄ri ipsi reb⁹ cū sine māle intellectus aut imālis. Imālis aut ad māle nulla est adeq̄tio. dicēdū q̄ intellectus adequari hoc pōt̄. c̄ dupl̄citer. aut b̄ cōmēsurationē. aut b̄ s̄iliūdīcē dico. q̄ intellect⁹ nō sit adeq̄ri ipsi reb⁹ b̄ cōmēsurationē cui intellect⁹ nō sit q̄stus t̄ res sint quāte t̄ adeq̄tio talis nō regrif ad hoc q̄ intellect⁹ b̄eat veritaꝝ. b̄ intellect⁹ pōt̄ adequari ipsi reb⁹ adequatione que est per s̄iliūdīne t̄ talis adequatio sufficit ad hoc q̄ intellect⁹ b̄eat vītate. C Ad alio si vñt̄ su⁹ p̄iorū nō fuerit in nā nec reliquū. dico q̄ s̄iliūdī nō est p̄prie cōrāriū sed pōt̄ enī p̄uatiue t̄ s̄ic⁹ p̄uatio cīps. C Ad aliud tu dicis vītas est enī apō aiaꝝ dico. q̄ illa vītate apō aiaꝝ que nō habet alioꝝ r̄sibi ext̄a. cōpōdēt̄. illa dicit⁹ magis eē nō entia q̄; vītate. vītas aut nō est vītū talū extū b̄ h̄t̄ eē rēale apō aiam: q̄ est. b̄t̄ ipsi⁹ animē sicut vīsum est per hoc & c̄. Questio. II.

Vītū q̄ s̄i vītas est. vītu vītas in ip̄o intellectu b̄eat c̄. t̄ videt q̄ nō. qm̄ pp̄ vñt̄qđḡ tale t̄ filio magis. s̄i res sunt c̄ dīgnis ip̄o intellect⁹. ḡ res sūt magis de filio intellect⁹. ḡ & c̄. C B̄. H̄t̄ dīc p̄bs in tra res intellectū dīpōnīs i līo. vītū t̄ s̄ic⁹ vītate s̄i res eē aiaꝝ sūt magis enī apō aiaꝝ ḡ & c̄. C Ad oppositū est phīs & b̄hōtū. Ad istā q̄nē dico q̄ vītas si cui accīpim⁹ hic vītate pro adeq̄tione est in ip̄o intellectu. t̄ ratio hūs est. qm̄ sicut dīcī in 2⁹ b̄t̄ phīs finis scientia tū speculatiū est vītas. finis t̄ practicātū est op̄s. se ergo vītas est finis scientiarū speculatiū: t̄ scientie speculatiue non habet sūt finis extra eos. sed finis scientiarū speculatiū eē eodē in q̄ sūt ip̄o sc̄ie speculatiue. cū sc̄ie speculatiue sūt in ip̄o intellectu vītas est in ip̄o intellectu. q̄ sūt finis scientiarū speculatiū. Sed q̄liter vītas sit in ip̄o intellectu b̄ est satis difficile. Sine dubio qdā diretū q̄ vītas est in ip̄o intellectu t̄ hoc pp̄ istā vīz. dīc enī p̄bs i p̄ de aia. q̄ duo sūt mor⁹. Quidā enī est mor⁹ rei ad aiaꝝ t̄ tītē mor⁹ sit in cogscēdo t̄ intelligēdo. qm̄ enī aia cogscit t̄ intelligit t̄c̄ res mouēt sc̄lus t̄ sc̄lus mouēt imaginationē t̄ imaginatio mouēt intellectū. Est aut̄ alio mor⁹ q̄ est aie ad res ip̄as t̄ iste mor⁹ sit in appetēdo t̄ afficiēdo: nō dīcūt ip̄a q̄ vītas erit magis in ip̄o intellectu q̄ vñt̄qđḡ magis sit in termio ad qd̄ q̄ in termio aq̄. t̄ vītas causet ex mor⁹ nō ad aiaꝝ in cogscēdo t̄ intelligēdo. t̄ b̄ uoluit phīs in 6⁹ methā. cū dīc q̄ bonū t̄ malū sūt in reb⁹ verum t̄ falsū sūt in ala. Sine duob⁹ istī vō bene dīcūt. qm̄ cū vñt̄qđḡ sit icōplete in suo termio a quo b̄s positionē eaz̄. s̄eq̄ret q̄ vītas eē icōplete i ip̄a re q̄ t̄ icōplete h̄eret eē apō fm̄ intellectū t̄ hoc nō est vītu. Sile enī est de vītate t̄ sanitate. sicut enī nō dīcerem⁹ t̄ b̄n eē sanit̄ q̄ icōplete eēt̄ subiectū sanitatis t̄ al̄ eēt̄ cōpletivū b̄s sanitatis. s̄i dīcīm⁹ t̄ b̄n eē sanit̄ q̄ cibis efficit

sanitatē. Sic nō dīcīmus res eē nās q̄ icōplete sūt subiectū veritatis s̄i q̄ efficiūt̄ veritatē. C Et ppter hoc aliter est dicendū q̄ cū veritas sit adeq̄tio sicut dīcīt̄ Bui. duplex est aut̄ ista adequatio. vna est adeq̄tio rei ad sua p̄n⁹ t̄ talis adeq̄tio ad sua p̄n⁹ est in reb⁹ ipsi⁹ t̄ res ipsi⁹ sūt subiectū talis adequationis. id quāto aliqua res magis adequat̄ suis p̄ncipib⁹ tāto magis est illud. sic illa caro uel que magis ad hoc q̄ circa p̄ncipib⁹ carnis magis est caro t̄ q̄ magis participat rōne carnis. C Est aut̄ alia adequatio que est intellect⁹ ad res ipsas t̄ ista adequatio est relatio quedā. Plūc aut̄ ita est si cū dīcīt̄ p̄bs in 5⁹ buī⁹ q̄ relatio quedā est que ponit aliqd reale in utroq̄ extreō s̄i duplū q̄ ponit aliqd reale in utroq̄ extremo. Est aut̄ alia relatio que ponit aliqd reale in uno extremo t̄m̄ t̄ non ponit aliqd reale in altero nisi fm̄ rōne sicut scientia dīcīt̄ co:relatiū ad scibile s̄i B̄ nō est q̄ ponat relatio aliqd reale in ipso scibili: sed ex hoc dīcīt̄ scibile relative ad scientiā q̄ nō pōt̄ intellect⁹ intelligere scientiā nīl̄ intelligat illud ad qd̄ depēdet̄ scia t̄ hoc est scibile ip̄m. Nā scia presupponit̄ scibile t̄ depēdet̄ ad ip̄m. scibile aut̄ nō presupponit̄ scientiā nec depēdet̄ ad ip̄am scientiā nīl̄ b̄ modū intelligēdi t̄ sicut est de ista sic ex ista patet. qm̄ adequatio ista relatio quedā est t̄ nō adequatio est sicut est relatio q̄ ponat aliqd reale in utroq̄ extremo s̄i in ip̄o intellectu cū ipsi⁹ reb⁹ s̄i ip̄a adeq̄tio est relatio que ponit aliqd reale in uno extremo sicut in ip̄o intellectu cū reb⁹ ip̄is nō ponit aliqd nisi fm̄ rōne. vñ sicut scibile nō dīcīt̄ relative ad scientiā: q̄ ip̄a relatio ponat aliqd reale in ip̄o scibili. s̄i pp̄ B̄ dīcīt̄ scibile relative ad scientiōis: quia nō potest intellect⁹ intelligere scientiā nīl̄ intelligat scibile ad qd̄ depēdet̄ t̄ q̄ scia b̄ rē depēdet̄ a scibili: scibile vō depēdet̄ a scia fm̄ modū intelligēdi: t̄ iō scibile refert̄ ad scientiā q̄ scia refert̄ ad ip̄o scibile. Sic ista adequatio nō pōt̄ aliqd reale nisi in ip̄o intellectu vñ ista adequatio fm̄ rē est in ip̄o intellectu t̄ nō est in ip̄o reb⁹ nisi b̄ rōne. s̄i pp̄ B̄ t̄ ip̄a adeq̄tio depēdet̄ ex ip̄o reb⁹ nec dīcīt̄ intellectu q̄: adeq̄tio sit aliqd in reb⁹ ip̄is s̄i scibile nō dīcīt̄ relative ad sciali: q̄ relatio aliqd realis i scibili. s̄i q̄ scia depēdet̄ a scibili: de adeq̄tione est sīt̄: res dīcīt̄ adeq̄ri q̄ adeq̄tio q̄ est realis i intellectu depēdet̄ ex reb⁹ t̄ pp̄ B̄ t̄ vītas sit adeq̄tio ut dīcīt̄ Bui. t̄ illa adeq̄tio est in ip̄o intellectu realis sicut declatū est t̄ nō est in reb⁹ ip̄is nisi fm̄ rōne: dicēdū est q̄ vītas est t̄m̄ in intellectu fm̄ rē t̄ nō est in reb⁹ nisi b̄ rōne: t̄ ita p̄s q̄ sicut scibile dīcīt̄ relative nō p̄ relationē que sit in ip̄o. s̄i pp̄ vītate que est in ip̄o. s̄i pp̄ sanitatē que est in ip̄o. s̄i pp̄ sanitatē que est in ip̄o. Sic res nō dīcīt̄ adeq̄ta adeq̄tione que sit in ip̄a. s̄i adeq̄tione que est in ip̄o intellectu: dīcīt̄ et res vā nō pp̄ vītate que sit in ip̄a: s̄i pp̄ vītate que est in ip̄o intellectu sicut in aia. C Ad rōnes patet salutio per ea que dicta sūt t̄ c̄. Questio. III.

Vītū vītu aliq̄ vītas sit icōplexa. t̄ vī q̄ nō. dīc em̄ p̄bs i 3⁹ de aia ubi distinguit̄ oppōnes i intellect⁹ q̄ intellect⁹ in p̄ oppōne vīt̄ neq̄ falsus. s̄i res spect̄ cōponēs est semp̄ vīt̄ uel falsus. ḡ vī uelle p̄bs q̄ ois vītas sūt cōplexa. C p̄. dīc p̄bs in p̄ p̄tarmenias. qui dīcīt̄ q̄ se bō uel p̄ se currīt̄ neq̄ uerū neq̄ falsus. dīcīt̄ ergo t̄ c̄. C p̄ positiōes nō se

parans & sibi sibi enūciatio est q̄ p̄ est vā nō falsa ut dicit p̄b̄s in p̄ periarmenias q̄ enūciatio vā non ois s̄ i q̄ est uex ul̄ s̄bz. ḡ cū uex sit circa ip̄az enūciationē & ubi est enūciatio ibi est cōpositio & qdā cōplexio vī ergo q̄ ois vītas sit cōplexa. Ad oppo^m est p̄b̄s in 3^o de aia ubi cōparat itellecū ad sc̄lū. dicit eni ibi p̄b̄s q̄ sc̄lus nunq̄ decipit circa prop̄itū obiectū s̄ est semper uer^r circa p̄p̄iū sc̄sibile. sic itellecū circa qdditare rei que est pro p̄tū obiectū ei^r nunq̄ decipit s̄ semp uer^r & sic patet manifeste q̄ est quedā ueritas incompleta que cōsistit circa simplicē operationē intellectus. Ad istā qōnē possum^r dicē q̄ accipiēdo vītare i se & absēre nō p̄ cōparationē ad ea circa q̄b̄t esse ois vītas ē icoplexa. Nā t̄z vītas causet in itellecū ex cōpositiōne vel divisionē vītas m̄ nō ē cōpositio neq̄ disio s̄ est q̄litas, qdā simpl̄r ḡnata in aia ex cōpone nō dīsio ibi^r intellect^r & est habit^r quidā exīs realt̄ ap̄o itellecū: s̄ si sic dicim^r qd̄ credo eē bñ dcm. t̄c̄ iſurgit dubitatio. qm̄ realt̄ in ip̄o partere bñ arguit in medio suā sp̄es intēctionaliter. Bz̄ ut vī intēctionalr nō p̄t agē realt̄ tūc em̄ age ter ul̄r suā sp̄em & hoc cōtigeret si ueritas crederet ex cōpone intēctionū ap̄o aia & b̄ter, eē realt̄ ap̄o aia & sicut dictū est. & pp̄ hoc dicēdū est q̄ vītas nō tūc cōtetur in aia ex cōpositiōne & divisionē intēctionū vel sūlitudinū ap̄o aia & s̄ ad hoc cōcurrat actio intellect^r agēns & intellect^r possibilis qui s̄t vītates realt̄ exīces in aia & pp̄ b̄ est ad cōfādū vītare ap̄o aia & ex cōpositiōne vel divisionē intēctionū nō cōcurrat actioes realt̄ sicut intellect^r agentis & possibilis nō est incōueniēs ueritatē sic cari sic dictū est. C Si aut̄ nos accipiam^r vītare cōparando ea ad ea circa que b̄t eē tūc ois ueritas est p̄oplexa qm̄ ueritas est circa cōpone vel divisionē & pp̄ hoc cōparando ueritatez ad ea circa que b̄t re s̄. circa cōpone vel divisionē tūc ois ueritas est cōplexa loquēdo de vītate sic lognatur nec s̄ nō dī vītas cōplexa q̄ ḡditas ueritatis exīs realt̄ ap̄o aia & su cōposuta imo sic dictū est p̄a ip̄a ḡditas ueritatis est simpler qualitas & simpler habit^r: s̄ dī cōplexa pro tāto q̄ ex cōpone vel divisionē fācto ab aia cōtetur talis habit^r qui dī ueritas in ip̄a aia. C Si aut̄ nos accipiam^r ueritatē fm̄ p̄p̄iū modū suū ad hoc ois vītas est cōplexa qm̄ vītas est adeq̄tio. Nūc aut̄ ita est q̄ adeq̄tio & inadēq̄tio p̄ueniunt pp̄rie q̄stūtati & q̄stū aliqd approp̄ias quās q̄stūtati tātū approp̄inq̄t adeq̄tioni & inadēq̄tio. & iō cū ueritas no sit q̄stā uer recipiat exīs sc̄quoniam itellecū est imalis & nō q̄stū patet q̄ si vītas dicat adeq̄tio hoc nō est ad sūlitudinez q̄stūtatis p̄tive. s̄ hoc est ad sūlitudinē q̄stūtatis discrete qm̄ vītas cātu ex cōpone vel divisionē itēctionū ap̄o aia & sic accipiēdo vītare circa ea circa que b̄t eē & accipiēdo vītare fm̄ modū p̄p̄iū p̄s q̄ ois vītas est cōplexa. C Si vō nos accipiam^r cōiter p̄positioni adeq̄tioē tūc cū sit quedā adeq̄tio rei ad sua p̄n^r cū ēt qdā adeq̄tio p̄formet nos reb^r ip̄is sicut sp̄es itelligibilt̄ tūc nō ois ueritas est cōplexa nec ois ēt vītas est incōplexa imoque dam erit cōplexa & qdā icōplexa & quedā erit in ip̄o itellecū & qdā nō vītas que cōsistit in adequatione rei ad sua p̄n^r nūb̄ alid est q̄i entitas ipsius rei & talis ueritatis res ip̄sa s̄bm est vnuinq̄

q̄ sit subiectum sue prop̄ie entitatis. Ad rationes respōdēdū est. rōnes enim precedit suū vijs. nā ille rōnes arguit de ueritate que p̄sistit circa cōponē vel divisionē intēctionū ap̄o aia & c̄. Questio .III.

Veritus adhuc de vītate utrū. s̄. ue
ritas & sc̄ia differat. & p̄
q̄ nō qm̄ dicit p̄b̄s in rō metba. q̄ nos
sum^r p̄ sc̄ias mēsura cuius sc̄ibiliū sic p̄ sc̄lū mēsura
oīus sc̄ibiliū. s̄ si p̄ vītare quā b̄em^r de sc̄ibiliū suū
m̄ mēsura sc̄ibiliū. vīz ḡ vītas q̄ sit idē sc̄ia. C p̄.
dicit ph̄s in 3^o de aia. q̄ sc̄ia in actu & sc̄iū i actu:
sūt idē: s̄ vītas est sc̄iū in actu qm̄ vnuusq̄ p̄ sc̄i
re suā vītare. ḡ vītas & sc̄ia vident̄ esse idem.
Ad oppo^m arguit. dicit eni ph̄s rō metba. q̄ sc̄iarū
speculatiōrum finis est ueritas: sed nihil est idē
suo fini quoniam finis non est de natura etius cu-
sus est finis. ergo ueritas & scientia differunt.
Ad alia qōnē respōdēnt alig. dicēdo q̄ ueritas & sci-
entia sūt idē fm̄ subiectū differunt m̄ fm̄ rōnē qm̄
sc̄ientia dī q̄ per eam iudicam^r. ueritas autē b̄z q̄
per ipsam ueritatē apprebēdim^r. C Ita rō nō us-
uet qm̄ utrunḡ cōuenit utrīg. qm̄ & per ueritatē
iudicam^r & apprebēdim^r cui^r declaratio est. De rō:
ne eni ueritatis est q̄ sit manifesta. vñ uex est ma-
nifestū suūp̄si^r sicut dicit ph̄s. cū ḡ bene iudi-
camus de his que cognoscim^r & per ueritatē cog-
scim^r qm̄ uex est manifestū ip̄swi patet q̄ per
vītate iudicam^r & apprebēdim^r & per scientia iu-
dicam^r & apprebēdim^r & id nō ualeat talis distincō-
tio. Et idē aliter est dicēdū. s̄. q̄ sc̄ientia. diffēra di-
sponitiōe & op̄ione & intellectu & sapientiaq̄ sc̄ia
est b̄t? de difficulti mobilita & disp̄aut de facili mo-
bilita & pp̄ b̄ diffēr sc̄ientia a disponitiōe differat
sc̄ientia op̄ione q̄b̄ ip̄io & habit^r pliq̄ ueritas vītare
qm̄ sc̄ientia sicut dī in 2^o de aia. & in fine p̄tūlū p̄tēt.
sc̄ia autē habit^r semp ueritas. diffēretēt sc̄ientia
ab intellectu: qm̄ intellect^r est habit^r p̄cip̄ionis.
sc̄ia vō p̄tūlū. diffēretēt a sapientia qm̄ sapientia est per
altas cas̄ sc̄ientia per līmas causas. nūc p̄tēt ita eidē
q̄ si nos accipiam^r sc̄ias pp̄rie fm̄ q̄ est b̄t? cōdō
monū semp est uer^r: & fm̄ q̄ est eius eōt que sūt. s̄
per ḡnata in aia per p̄b̄ tūc dico q̄ ueritas & sc̄ia
nō sūt idē qm̄ ueritas cōpetit op̄ioni & intellectu &
sapientie: & cū sc̄ia nō est pp̄rie intellect^r nec sapien-
tia nec op̄io. tō ueritas & sc̄ia sic accep̄ta pp̄rie
nō sūt idē. C Si aut̄ nos accipiam^r sc̄ientia pro cō
cognitionē & querat utrū ueritas & sc̄ientia sunt idē
aut̄ diffēratēt distinguo: aut̄ eni sc̄ientia & vītas dif-
ferunt ita q̄ sc̄ia sūt aliqd aliqd qd̄ nō ē vītas: aut̄ sc̄ie-
ntia & vītas diffērunt ita q̄ sc̄ia sūt ad aliqd aliqd qd̄
nō ē ip̄a vītas. C Si aut̄ q̄ras utrū sc̄ia accepta pro
ei cognitionē diffēratēt vītate ita q̄ sc̄ia ē aliqd ali-
qd q̄ ip̄a ē vītas. dico q̄ nō dīnt imo illō aliqd qd̄
ēt ap̄o itellecū illō aliqd est vītas ap̄o itellecū
C Si aut̄ q̄ras utrū sc̄ia & vītas dīnt ita q̄ sc̄ia
sūt ad aliqd qd̄ ēt ad aliqd nō cōpetit ip̄i vītati. t̄c
adhuc distinguo suraq̄ ip̄a sc̄ia sūt ad aliqd ad qd̄
nō dicat ip̄a vītas. C Ita si tu q̄ras utrū sc̄ia & vī-
tas dīnt ita q̄ sc̄ia sūt ad aliqd ad qd̄ nō ē ip̄a vī-
tas eodē mō q̄ est ista sc̄ia. tūc dico q̄ sc̄ia & vītas
dīnt sic. qm̄ & s̄z sc̄ia dicat ad aliqd ad q̄ē ip̄a vītas

et alio ad illud dicitur scie et veritas. quoniam scia dicitur et formata ait. veritas autem dicitur et ipsa adequat scientia. unde non est eadem ratione formalis veritatis et scie. et sic apparet quoniam scientia et veritas sunt idem et quod non.

Et tunc ad rationes patet solutio et ceterum. Questio.V.

Veritus utrum veritas complexa sit difficultad cognitione. et

vi et non. quoniam illud sive quo non possumus aliqd cogitare illud videtur esse facilis ad cognitionem. sed sine ratione complexo non possumus aliqd cogitare et hoc est. probatio et sive de complexo non possumus aliqd cogitare. Si tu cognoscis veritas aut illud uerum est complexum aut incompletum. si sit complexum bene propositum. si complexum tamen cum ueritas complexa non cogitatur nisi per ueritas complexas. appetit per ueritas complexa est facilis ad cognitionem. Ceterum oportet ueritas complexa sive de complexo obiectum quod uelle est per se et directe fertur per ipsum obiectum quod uelle est per se et directe fertur per ipsum obiectum quod est gauditas sive entitas rei et non decipiunt circa ea per se. unde ueritas decipiat circa per ipsum obiectum. sed est per accidens in complexo. organum est male dispositum sicut per se de visu. aliquis enim uidetur ueritas albū et nigrū et tunc organum in firmat et non est bene dispositum. tunc est intellectus fit imalius et non bene organum corporeale sicut probatur. de anima. appetit per intellectus nec per accidens potest errare circa per ipsum gauditatem rei sive circa per ipsum ueritatem. Nam ueritas complexa ueritatem alio est quam entitas rei. Si ergo aliqd est difficultas cognitionis et hoc est error et deceptio et intellectus non potest neceperit nec per accidens decipi circa ueritatem complexam sive gauditatem rei. per ueritas complexam non est difficultas ad cognitionem. Ceterum illud non est difficultas quod facimus quoniam uolum. sed nos intelligimus quoniam uolum. probatio est. dic enim probabis in de anima quod nos imaginamus non in opinione quoniam uolum. sed si imaginamus quoniam uolum per intellectum minus quando uolum. Ad oppositum est hoc. in primo de anima quod intellectus autem est fantasmatum aut illud est sine fantasmatu. ita quod intellectus uerum est sine fantasmatu. cum ergo mitte ueritas complexa que fantasmatum non bene paterit per ueritas complexa est difficultas.

Ad istum quoniam possumus dicere quod ueritas consistit in quodam adequatione rei ad sua propria. Hoc autem duplex est adequatio rei ad sua propria et in talis adequatione consistit ueritas complexa quod ueritas est entitas rei et ex talis entitate sive gauditate resultans intellectus species sive quodam similitudo ipsius rei quod gaudet species uno de ueritas et per ipsas species conformantur ipsis rebus. et dico quod in cognitione rationis quod ueritas complexa consistit difficultas. Quia autem ueritas que est entitas rei sit difficultas ad cognitionem. sed non possumus perpendere ex tribus. per ex parte ipsius adequationis. non ex parte potest cognitionis ipsas bases. et z. ex parte carum quod deuenient in cognitione ueritatis. per sicut ex parte adequationis. ueritas enim consistit in quodam adequatione rei ad sua propria sive non potest cogisci seu adequari suis principiis nisi cogitescant sua propria. Sicut enim non potest aliqd cogitare diversitate seu diversa iter aliquod duo uisus illa duo cogitescant sive non potest aliqd cogitare adequatione iter rei et sua propria uisus propria cogitare. Hoc autem ita est quod difficultas est cognitione propria rei diversitate propria que sive diffiniuntur ipsius rei et posteriori nota sunt. unde dicitur probabis in primo libro problematis quod non est difficultas ratione difformis sed sive significat illud nomine nota est. prout est difficultas sive ad cognitionem. Dis enim ratio cognitionis ictipit a scie sive scia non cognoscit nisi auctorita. unde propria auctiori non cognoscitur per se sive sive non auctorita. sicut quod multum pondereat et quod est rubeus. cum ergo propria rei transcedat cognitione

ratione est difficultas et a scie incipit nostra cognitionis quod per rei sive difficultas cognitionis sive quod posteri nota sunt tamen quod transcedunt cognitionem scie a ictipite nostra cognitione. Secundo enim sive separata per se et directe fertur in gauditatem ipsas et nullo decipiuntur. Intellectus autem huius per se et directe fertur inservit proprium obiectum sive dependet ex fantasmatu ex quo admiscetur intellectus aliquod ueritas et per hoc cognitione ueritas difficultas est non bis. Ceterum autem ueritas sit difficultas ex causis quod deuenient in cognitione ueritas per se. In re enim sive multo certe causa et multa sunt in re de quod ignoramus que illas sunt causa illius rei. et est quod illius rei sunt multe causae sicut deus et beatus separare que tota est excellunt scie uerum et nomen intellectus et huius tribus patet per ueritas complexa sit difficultas. Ad rationes ad prius cum tu dicas illud et ceterum dico quod ueritas complexa cognoscit faciliter. sed non difficile est ea quod cognoscit complete et per hoc excludunt rationes que dicte sunt. sed quod ueritas difficultas est ut cogitatur complexa. et tamen cum tu dicas illud sive quod non possumus aliqd cogitare difficultas cognitionis est. uerum est si debeat cognoscit complexa. Si autem debeat cognoscit complexa. ad uerum. unde per hoc aliqd cognoscit complexa bene potest per ipsum alias cognoscere. Et tunc ad aliud tu dicas intellectus nec per se nec per accidentem potest errare. dico quod per se non potest per accidentem in bene potest sive non bene organum. quod enim ex ueritate malum. sed ex fantasmatu dependet intellectus et per hoc potest error intellectus per hoc et ceterum. Ad aliud tu dicas intelligimus quoniam uolum. deus est per hoc nos habemus speciem in memoria intelligimus quoniam uolum sive bene complexe est. et si sive complete hoc est per multum tempus et multam exercitationem. et ceterum.

Questio.VI.

Veritus utrum ueritas complexa sit difficultas. et

Iudicium magis facilis quod est ratione per se quam quod est ratione alienum per accidens. sive cogitare fit intellectus per accidentem. sive cogitare uerum est per se. sive intellectus intelligit et ad litteras falsas ergo facilis intelligit uerum. ergo et ceterum. Ceterum dicitur probabis quod intellectus semper ueritatem est ergo et ceterum. Ad istum quoniam dico quod ueritas complexa difficultas est et non possumus comprehendere ex tribus. Primo ex parte temporis in quo acquirit cognitione ueritatis. Secundo ex parte eorum qui se dederunt cognitioni ueritatis. Tertio ex parte gaudientis ueritatis in nobis. Ceterum enim sapientia quoniam illud est facilis quod paucum tpe acquirit illud aut est difficultas quod multum tpe acquirit sive quod multum tpe potest fieri. et hoc cum cognitione ueritatis et scie multum tpe acquirit per se difficultas est ipsa ueritas. unde dicitur probabis in primo de anima quod dicebat terra terra cogitari. et alia plus immorata ignorante quam ueritatis. unde per hoc moratur ignorantia eiusque pueri ad cognitionem ueritatis. Ceterum apparet istud ex parte eorum qui se dederunt considerationi ueritatis. quoniam non sufficit unum bonum ad iuueniendum scientias speculativas sed multi faciunt. unde sicut dicit physis libenter patitur iuuenit et illud modicum quod unde iuuenit iuiciu sive alio quod aliud iuuenit facit aliquam qualitatem. unde sive illud bonum quod per se ipse potest iuuenire sive per rationem et ratione difficultas in sive iugatur cum aliis que alii iuueniunt erit aliquid ratione difficultas. et tamen sicut nos dicemus aliquam ratione difficultas ad quas plures boles requiruntur sic ad considerationem et cognitionem ueritatis regnunt plures boles et sic videmus quod ipsa ueritas est ualde difficultas. Ceterum et hoc ex parte generationis et hoc est ordinem potius quam ex comparatione principiorum ad

Quod ex ordine poterit: hoc appetit quoniam ex plurimis scibis sit una memoria, ex plurimis memoriorum sit, unde expi-
mentum et ex plurimis experimentis sit, unde uult quod est per
artis et scie sicut per oculum reubarbarum tollit colora uult.
Hoc trius curatur et id cum multa regradit per quod dif-
ficialis est. Ceterum est si sit difficultas patet ex editio-
ne quoniam de principiis, bene uero est quod per se sunt facilis cogni-
tio uerius. nam sunt sic ianue in domo, et sic locum ianue facili-
ter cognoscit sic per se sunt facilis cognitio; et sicut ea que
sunt in domo sunt difficultas cognitio; sic et cogni-
tio huius. unde et cognoscere conclusionis in principiis
est cognoscere in quadam universalitate.

Et ita ad ronem ad postmodum dicens quod illud est magis facilis quod
est alicui per se quam quod est alicui per accidens. uero est si illud
directe seruat in eo quod est per se. et id cum intellectus non dire-
cte seruat in eo quod est per accidens ex fatastrata ex quod per se ad
misericordia facilitas intellectus. unde sic facilis est deuiare
a certe quod certe inuenire. sic et difficultas est cognoscere
et intelligere ueritatem quod deuiare a veritate et intelligere
falsitatem. Ceterum ad alium per se solo, nam per se intelligit ibide
babitur quod est hic per se et ceterum. Questio. VII.

Veritur cum visu sit per ueritas non
sit non difficultas, et bene est querere utrum ueritas sit
impossibilis ad cognoscendum. Nam difficultas est mediū
sive facilis et impossibilis. Et arguit quod ueritas sit
impossibilis ad cognoscendum et bene sit. sive enim separata sunt im-
possibilis ad cognoscendum, et ratione huius est quoniam sive separata
fatastrata non potest et cum foize sibi sunt non habent fan-
tasmatum et cum cum se fatus a quod icipit nostra cognitio non per-
cipitur nec cogiscatur subiectum rei sed tamen acquisita sive rei: unde
quod cognitio ueritatis sit impossibilis. Ceterum per posterio-
rem quod non credimus quoniam nisi per se sunt magis ma-
nifesta: sed manifesta in nam sunt nobis ignota. quod minima non
era erat nobis magis figura. sed per dictum pueri iste huius
dicere enim ipse quod sive se bene intellectus ait non, ad ea quod sunt ma-
nifesta in nam sive oculus nocturnus ad lucem solis. Si ergo
manifestissima in nam sunt nobis ignota et minima non
era et si ipso sit cognoscere manifestissima uera. pueri quod ipso
est cognoscere minima manifesta. ergo cognitio ueritatis
est impossibilis. Ceterum sensibilia sunt in continuo motu
et continua transmutatione. si ergo sunt in continua trans-
mutatione uera quod de sensibili non possumus cognoscere
ueritatem. Ceterum oppositum est commensuratio et per se. Ad istam quoniam possum dicere sicut dicitur puerus quod est ipso
cognoscere ueritatem et arguit sic puerus. si ipso est cognoscere
aliquam ueritatem tunc desiderium niale est frustra et ocio-
sum. cum quod scouenies sit dicere. sed quod sit aliqd ociosum in nam
et bene queritur si est ipso cognoscere ueritatem aliquod per se non
est ipso aliquam ueritatem cognoscere. et sine dubio ista ratione
bona est et id ad bene per se videtur ratione. ratione autem decla-
ratur est ista proportionem. sed quod si ipso est cognoscere aliquod ueri-
tatem quod sive desiderium niale est ociosum et hoc possumus
procedere ex tribus. Ceterum per dictum ex hoc illud est ociosum sive
dicere pueri et uanum quod non sequitur finem. nam sive ipse dicit
finis est cuius figura oia alia sunt. et id si aliqd non sequitur
finem illud dicit est ociosum. Ceterum enim est quod requiri-
tur ad hoc quod aliqd sit ociosum. sed quod non sequatur finis
debitum: unde non consecutio cuiuscumque finis est causa ocio-
sum: sed non consecutio finis debiti est causa ocio-
sum. unde dicitur in dicto puerus quod si alia balneauerit se ut
sol euclissaret si sol non euclissaret non potest bene se fru-
stra balneare. Nam euclissatio soli non fuit natura pue-
ri ex tali balneatione. unde et dicitur se frustra balneatum derisione dicitur. et id quod aliqd sit

ociosum duodecim regnum. sive per uatio consecutio finis non
cuiuscumque finis: sed finis debiti. Ceterum quod regnum ad
bene aliqd sit ociosum est per uatio finis debiti non sit
respectu alicuius particularis sed opus quod sit respectu
nale uel totius speciei. unde bene non habet numeri digni-
tates. si tamen ille bene habet numeri dignitates non potest bene
in nam. sed sit uerba humana desiderer a quoc digni-
tate dicitur et spes humana siue nam ociosa. Ceterum ad per-
positum scia est finis bonis quam ex puris naturalibus ac gradu
potest bene. et id sicut per se uisus est ois bene naturaliter desi-
derat scienses. non enim desiderat natum nisi finis debitur. et
id cum bene naturaliter desiderat sciensem tanquam finis debiti
finis si ipso est bene cognoscere ueritatem tunc nullus
bene cognoscere ueritatem. et tunc cum ueritatem quod dicitur octosum
est quod non sequitur finis debiti. sed per uatio suo finis debito
et hoc in tota nam illius speciei sequitur si impossibile est cog-
noscere ueritatem alicuius desiderium niale est ociosum. et id
bene arguit puerus sicut uisus est. Ceterum dubiorum puerorum
bona est. tamen possumus dare et alia ratione que uera bona et
est talis. possibile enim dicitur bene aliqd est bene et aliqd bene
potest passum ad bene aliqd sit uerba ligna dicitur enim ipso
tenuia ad lectulum quod habet potentiam passum ad recipien-
dam formam lectuli gemitu magis dicitur aliqd enim possi-
ble et participare ratione possibilium quod non tamen habet poten-
tiam passum sed est per se actiuus ad bene aliqd si lignum
habet et se per se feminam lectuli magis dicere et ipso
tenuia ad formam lectuli quod si tamen habet per se passum.
et id cum in alia nostra non tamen habet per se passum sed est actiuus
ut intellectus agetur appetit per magis dicitur alia enim in poten-
tia ad scientiam: ergo scientia non est non possibilis:
Ad rationem respondendum est. Ad prima dico quod ratione in tribus defi-
nit. deficit in bene. sive quoniam dato quod non possemus cognoscere
scientiam ad bene non sequitur quoniam possemus cognoscere alia
quam ueritatem. Nam bene possemus cognoscere accidentia
sive dato. sive quod non cognoscere subiectum bene enim uerum
est quod si non possemus cognoscere subiectum aliquo modo
neque complete neque incomplete non possemus cognoscere ac-
cidencia sed in cognoscendo accidentia aliquo modo cogno-
scimus ipsorum subiectum in universaliter quod non potest intelligere
accidentes ipsum intellectus nisi intelligat subiectum. Ceterum
deficit et ratione in alio. sive in hoc quod dicitur quod per uolum uerum pos-
sumus cognoscere subiectum rei. istud enim est subiectum. sensus
enim cois uel cogitationis per subiectum rei cognoscere. unde idiv-
idualis ipsum predicamento duplex potest considerari aut in se
et abente et sic ipsum individualis sic considerata comprehendere per
se non potest alios uerum nec cois. nec cogitationis nisi
inuenit ipsum intellectum. Sed si consideremus ipsum non in se sed in pueris
quod per uel est aliquod actionis tunc uerum est brutorum potest
bene cognoscere sive omnis cognoscit agnum sed ista scientia quod est
filius et quod lupus cognoscit in quantum inimicabilis. et id uerum
est quod inuenit per intellectum sive sit uerum cois sive cogi-
tationis potest bene individualis per se comprehendere pueri quod per
bene cognoscit per uerum. deficit et ratione in bene et aliqd
potest intellectus alicuius bene fatastrata sive fatastrata
per quod possit intelligi sive bene separata dicitur non posse intelligi
quod non bene fatastrata et quod non bene aliqd proportionale
est eis per quod possit intelligi. Iste enim bene males quod bene
fatastrata non bene proportionale sive substantia separata. et
id per fatastrata subiectum malum non possumus subiectum separate

stelligi. Unū si aliqd nō hēat fātasma nō potes arguē. q̄ nō pōt itellīgē illō itellec̄: q̄ ēt dato q̄ nō bēat fātasma si tñ hēat aliqd pportionale ei q̄ hēat fātasma bñ poterit p ipm itellīgi s̄c̄ patet de actu itellīgedi. Hā t̄ l̄ act̄ itellīgedi nō hēat fātasma q̄ tñ obiectū ip̄i itellec̄ qd̄ hēat fātasma pportio nata est ei pp b̄ itellec̄ p obiectū ei pōt itellīgere actū itellīgedi fātasma nō hēat. t̄ iō si pcederet q̄ s̄be māles nō bēat fātasma q̄ tñ p̄petates t̄ acc̄ntia ip̄arū s̄barū māliū hñt fātasma pportio natua sūt ip̄is substātijs mālib⁹ t̄ pp hoc substātie materiales poterūt itellīgi p ip̄a acc̄ntia t̄ per ip̄as p̄prietates. nā nō itātu excellūt s̄be māles su as p̄prietates t̄ acc̄ntia sua q̄tū excellūt s̄be sepa rate s̄bas māles. t̄ iō patet quomō peccat rōtrib⁹ modis. Ad aliō dicēdū q̄ si nos pcedēm⁹ a pōri uex est q̄ nō possem⁹ cogīcē posteriora cū poste riora sūt nobis imanifesta: s̄z q̄ nos icipim⁹ a po steriori t̄ posteriora bñ cogīscim⁹ saltim incōplete absq̄ b̄ q̄ cogīscam⁹ manifestissima in nā pp b̄ t̄ c̄. Unū si cognoscēdo posteriora nō possemus aliquo modo cognoscere priorē nullo modo possem⁹ co gnoscere posteriora. Ad aliō tu arguis s̄fibilā sūt trāsmutabilia. dico q̄ istoz s̄fibilū nō est scia fm̄ q̄ pticularia sūt. nec fm̄ q̄ sunt in cōtinuo mo tu. sed ipsorum vniuersalium est scientia t̄ c̄.

C Sōlān aut̄ t̄ difficultate duob⁹ modis existente non in rebus sed in nobis est ei⁹ causa t̄ c̄. **Lex.j.**

Questio.VIII.

q **E**ritur utrū difficultas in cogni tione veritatis sit ex pte nra ul̄ ex pte rep. t̄ vi q̄ nō sit ex pte nra sed ex pte rerū: qm̄ si ex pte nra ēt difficultas tūc illa q̄ magis ēt separata a mā esset magis cogīscibili. s̄z b̄ est falsū: qm̄ de⁹ maxie separ⁹ est t̄ tñ i nul lo pōt itellīgi qm̄ de⁹ est finitū. finitū aut̄ ē qd̄ p se est ignorū sic dī p̄ pb̄sicorū. ergo t̄ c̄. Ad idē ar guis sic. illō qd̄ iest aliquid per se inest ei ul̄ t̄ iō cū materia de se sit ipeditiva cognitiōis sicut dic̄ p̄t 2⁹ b̄i⁹. appet q̄ res māles nō erunt faciles ad co gnoscēdū t̄ sic cū res māles hēant in se p̄n⁹. ip e ditiū cognitiōis vi q̄ res materiales q̄tū de se est erūt difficultes t̄ sic difficultas sumit ex pte re rū t̄ nō ex pte nra tm̄. **P**. si difficultas sumit ex pte nra t̄ c̄ trāsmutabilia ēent nobis magis nota t̄ b̄ s̄z: q̄ metabaphisica sūt nobis magis nota q̄ nā lia cū sine abstracta a motu t̄ a meib⁹. ergo t̄ c̄.

Ju oppo⁹ est p̄bs q̄ dicit q̄ difficultas nō est i reb⁹ s̄z i nobis. vñ sic se bēt itellec̄ n̄ ad ea q̄ sūt mani festissima i nā. sic oculus noctue ad lucē solis ḡ t̄ c̄ Ad istā questionē est itellīgedū q̄ obmittēdū est illō qd̄ est p acc̄ns t̄ accipiēdū est illō qd̄ ē p se. Hūc aut̄ ita est q̄ si nos videm⁹ quomodo sumit facilis t̄ difficultas ex pte rerū t̄ ex pte itellec̄ satis patet utrū difficultas sumit ex pte nra. difficultas enim sumit ex pte māe que est i reb⁹ qm̄ mā ē ipeditiva cognitiōis. t̄ q̄ mā ē ipeditiva cognitiōis p̄parate in reb⁹ babētib⁹ materiā difficultas sumit ex pte mālitā. Ex alio ēt sūt difficultas ex b̄. s̄. q̄ res ip̄e habētes mām non itellīgunt sicut sūt. res enī māles sūt itellīgibles impoētia rū in actu s̄z sūt itellīgibles in actu p actionē itellec̄ agētis. vñ nō itellīgunt res māles s̄z ēt actu

ale qd̄ hñt sūt itellīgibles i actu per actionem intellect⁹ agētis. vñ dicit p̄t in 2⁹ b̄i⁹ q̄ quedā sūt forme que sūt itellīgibles in actu sicut soi se parate t̄ nō sūt itellīgibles in actu per actiones itellec̄ agētis. patet q̄ p̄ difficultas sumit ex pte rerū t̄ ex ratioē mālitā tū ex b̄ q̄ nō itellīgunt s̄c̄ sūt: t̄ q̄ ex pte māe patet q̄ sumit difficultas q̄tū mā est illō p qd̄ res p̄t ēt t̄ nō ēt: t̄ iō p mās res min⁹ sūt t̄ per p̄n̄ res p̄ mām min⁹ vere sūt. t̄ si min⁹ vere sūt per materiā sūt min⁹ cognosci biles ergo t̄ c̄. **H**unc vidēdū est quō se hēat in itellec̄ n̄. Intellect⁹ enim videt t̄ est intellectus t̄ est n̄. Unū itellec̄ inq̄tū intellectus habet pro portionē cū substātijs sepatis q̄ imālis est sicut ip̄e sube separe. Intellectus autē inq̄tū vi ppor tionē habet cū substātijs mālib⁹. q̄ itellec̄ n̄ vñ vi dependet ex fātasmate que est vī materia lis t̄ depēdet etiā ex fātasmate. Unde dicit phi losopbus in 3⁹ de sia q̄ s̄l̄ op̄z fātasmata speculari t̄ sic patet quō intellect⁹ hēt pportionē cū substātijs sepatis t̄ cū substātijs mālib⁹. Hūc at̄ ita est q̄ si nos volumn⁹ arguē magnitudinē op̄is t̄ diffi cultatē nō debem⁹ arguē difficultatē op̄is ex ma gnitudine op̄is s̄z ex pportionē vñtū ad op̄: qm̄ bñ possit tē vñtū ita fortis q̄ nō ēt tale op̄ difficile t̄ iō illō op̄ ēt ualde magnū. Si t̄ l̄ op̄ ēt ual de parū possit ēt vñtū ita pna q̄ illō op̄ ēt dif ficele ualde t̄ iō debem⁹ arguere difficultatē rei sū mi op̄is ex pportionē vñtū ad op̄ t̄ nō ex magnitudine op̄is: t̄ iō cū itellec̄ n̄ magis pportionē reb⁹ mālib⁹ q̄ imālib⁹. magis cognoscet itellec̄ ur t̄ facili⁹ res māles q̄ imāles t̄ sic res māles sūt min⁹ cognoscibiles q̄ res imāles: sequit q̄ in tellect⁹ n̄ magis cognoscet min⁹ intelligibilia q̄ magis intelligibilia. t̄ iō p̄z q̄ difficultas nō est in reb⁹ sic bñ dī p̄bs s̄z i nobis. qm̄ si difficultas su mit ex pte rex t̄ c̄ magis intelligibilia ēent nobis facilioris cognitionis q̄ alia minus intelligibilia t̄ hoc non est uerum sicut dictum est.

Ad rōnes. ad p̄s dicēdū est. tu enī dicas iſi⁹ est ignitū. uerū est iſinitū p̄z magnitudinē: s̄z illō qd̄ est iſinitū fm̄ vñtū t̄ pōz tale iſinitū nō est ignorū p̄z se imo māfestū. Ad aliō tu dicas. si difficultas su meret ex pte vera seq̄ret q̄ trāsmutativa ēent nobis magis manifesta sive nota. dico q̄ uex est: si trāsmutata eset p se cā q̄re aliqd sit nobis magis nota. nūc aut̄ nō ēta. imo trāsmutata ip̄a ē cā per acc̄ns q̄re sit nobis aliqd notū: s̄z hēre fātasma ē cā p se q̄re aliqd sit nobis notū. ḡ t̄ c̄. Ad aliō tu di cis mā ē ipeditiva cognitiōis. sine dubio nō debe mā itellīgē q̄ mā q̄libet sit cā sive ipeditiva cognitiōis imo ē aliqd mā q̄ est p̄n⁹ cognitiōis sic appet nā i diffōne rei bñg māz pōit ip̄a mā cū tñ ip̄a offinitio rei bñtis māz def ut cā cognitiōis: s̄z pro tāto dī mā speditiva cognitiōis q̄ res habētes māz sunt de se min⁹ intelligibiles ratione materie t̄ c̄.

C Sicut enī nocticofacū oculi ad lucē diei seſe hñt: sic t̄ aie nostre itellec̄ ad ea q̄ sūt oīn̄ nāe manifestissima. **Lex.j.**

Questio.IX.

Tum vñsum sit de ueritate uē vi dēdū ē d̄ alio qd̄ dī cīt p̄bs i l̄a q̄ ita se bēt itellec̄ ale nre ad deū t̄ ad subas separatas sicut se bēt oculus no-

cine ad lucē solis. et iō q̄rīt b̄ utrū t̄kollect⁹ huma-
nus cōiunctus corpori possit deū et subas separatas i
telligere. et q̄ fuerūt diuersi modi dicēdi. de hoc
enī fuit vn⁹ modus dicēdi Alex. et sequētiū eum.
Alt⁹ aut̄ fuit Alpharabi⁹. et ali⁹ fuit p̄n. pp b̄ que
rēdū est p̄ de mō p̄ quē vnuſq̄cū ſtaꝝ deuēit i dis-
solutione buꝝ q̄onis. et p̄ quicrēdū est de modo ale-
xātri. dicit enī alexāder q̄ intellect⁹ videt est ḡna-
lis et corruptib⁹līs et q̄ est v̄tus mālis et tñ potest
intelligere subas separatas. nec est mirabile ſicut di-
cit alexāder q̄ ſit mālis et q̄ poſſit itelligere ſbas
separatas: qm̄ foie el̄oy ſunt māles et tñ ex cōplerio
ne el̄orū mutabiles foie p̄nt resultare et educi. Si
milit̄r nō eſt ſc̄uenies q̄ ex cōplerio el̄oy resul-
tat talis foia ſicut itelleci⁹ qui poſſit ſubas separatas
itelligē. et q̄ Alex. v̄dit q̄ nō poterat bñ ſuſtine
poſitiones ſuā pp b̄ adinēit alītū modū quē poſuit
i tractatu ſuo de itellectu quē ip̄e fecit et ſuā poſi-
tio tallis. s. q̄ itellect⁹ nec eſt v̄tus nec eſt corp⁹ ſed
eſt p̄paratio qdā in boie que inēt homini ex neceſ-
ſitate. et tūc dicit Alex. q̄ illa p̄paratio uascit imp-
fecta et pſcif magis et magis et corrobaf tñ et ē
pſcif illa p̄paratio q̄ pōt itelligere ſbas separatas. et
ponit exēp̄t Alex. i tractatu ſuo. ſicut bō naſci-
tur bñſ iperfectā pō gradieidi tñ illa pō magis et
magis pſcif in boie et tātū pſcif illa pō gradieidi
in boie q̄ homo pōt perficere gradi. Dic dicebat
dicas Alex. de intellectu.

Et iō q̄rēdū eſt de intellectu. s. dato q̄ intellect⁹ eſt mā-
lis v̄x poſſet ſbas separatas itelligē. et v̄i q̄ ſic: qm̄
dic̄ p̄b̄ ſuā i⁹ de ala q̄ ſc̄uſ ſit ſuceptiu⁹ ſpērū ſine
mālī ſit ḡ ſc̄uſ. q̄ pō mālis pōt apphēdere ſpēz im-
māle. et v̄i q̄ dato q̄ itelleci⁹ eſt mālis adhuc bñ
poſſet itelligere ſbas immāles. C p̄. magis v̄i mā-
le pati ab immāli q̄ māle agere immāle. vñ mālī eſt
agere māle ſi māle pati ab immāli. cuꝝ ergo
māle poſſit agere in immāle ut probabō v̄i q̄ māle
poterit pati ab immāli. C Probatio q̄ māle poſſit
agere in immāle q̄ ſatiaſia eſt māle et tñ ſatiaſia bñ
agere in itellectu q̄ eſt immālis. ſm alia nāz poſtio
nē aigif ut v̄i magis poterit māle pati ab immāli.
q̄ cū itelligere ſit qdā pati v̄i q̄ intellect⁹ poſſit
pati a ſubſtantia ſepatas et ſic p̄ p̄n ſolet eas it-
elliſgere. C p̄. meiba⁹ abſrabui a mā ſeſibili nō
a mā intelligibili et tñ ſimaginatione pōt mathe⁹ cō-
priebēdere. cuꝝ ergo ſicut v̄i dīcē p̄t̄r in oībus alijs
a p̄ ſu aliqid loco māle et hoc dī in cōmēto de caīs
q̄ dē ſu ſubē iſte ſepata a p̄ bñ ſuuz illachi. ergo v̄i
q̄ dato q̄ itelleci⁹ ſit mālis videt q̄ poſſit ſubas
ſepatas itelliſgere. C Sine dubio v̄x eſt q̄ Alex.
poſuit q̄ itelleci⁹ mālis poſſet ſubas ſepatas itelli-
ſgere et hoc arguit p̄t̄r duab⁹ rōnib⁹ et ſi deca-
dem⁹ eas ſatis erit. C p̄. ſia rō Alex. et q̄ ſuđame
ta oībz ſapiētū ſit q̄ intelligibile in actu et itelleci⁹
in actu ſunt idē ſue vñtū. Si ḡ itelleci⁹ mālis itelli-
ſgit ſubas ſepatas ſicut tu pois tūc ſubē ſepate eſ-
ſet vñtū et in itellectu et eſt eadē ei: et tūc ſeq̄ref q̄
māle eſt immālis: et cū māle ſit co:ruptibile et ima-
le ſit le:ruptibile ſeq̄ref q̄ corruptibile ſieret le:cor-
ruptibile. et b̄ eſt ſalſū. q̄ et ē. nec poies dicere q̄ p̄t̄r
dicit q̄ itelleci⁹ mālis itelliſgit ſubas ſepatas ſine i
touantio v̄tus qm̄ aut ſiet inouatio in recipiente
aut in recepto aut in utroq̄. nō i recipiente et in rece-
ptato: aut in neutro illoꝝ ſiet inouatio. Si ta dicaf
et i neutro illoꝝ ſiat in ouatio nec in recipiente nec

gērē nō sit passio mālis ēt si pateref māle ab imāli talis passio nō ēt intelligē. C Ad alio tu dicas me-
traphysica ēt. Dico q̄ qm̄ dī mathe⁹ nō abstra-
bit a mā intelligibili māli⁹ ēt q̄ diceref q̄ mathe⁹
nō abstrahit a materia imaginabili mathe⁹ ēt
si abstrahat a mā q̄li. s. a calido ⁊ frigido nō tamen abstrahit a p̄tinuo nec a quāto. ⁊ iō cū p̄tinuo sit i maginabili ⁊ ip̄z q̄stū ⁊ nō abstrahit a mā. imagi-
nabili q; nō abstrahit a q̄sto ⁊ p̄tinno q̄ sit imagi-
nabilia pp̄ b̄ māli⁹ ēt dicē q̄ mathe⁹ abstrahit a mā q̄li siue s̄sibili ⁊ nō abstrahit a mā imagina-
bili. ⁊ iō ē sube separe nūl̄ bēant mās imaginabile nō op̄z q̄ itellus dato q̄ ēt mālis q̄ posse subas separas intelligē l̄s v̄ mālis q̄ ēt imaginatio mathe⁹
possit app̄bēdē pp̄ rōnē q̄ dca ē. Nā sic sensus ap-
p̄bēdit mālia sic imaginatio app̄bēdit mathe⁹ q̄
re cū visū sit q̄ si itellec⁹ nō ēt generalis ⁊ mālis
sic posuit Alex. q̄ nō possit subas separas intelligē.
Nūc q̄rēduz est de alia via. C Questio decima.

Aeritur ḡ dato q̄ itell⁹ v̄ ēt p̄pa

ratio qdā sic ip̄e Alex. po-
sui. Utru p̄ tale p̄parationē possem⁹ intelligē sub-
as separas. ⁊ v̄ q̄ sic qm̄ videm⁹ q̄ aliq̄ v̄
corpal sic v̄ patris q̄ ēt semie p̄t disponē ip̄z me-
strū. ⁊ dispositio māe siue v̄ semis v̄ sufficē ad.
B ut ip̄z mestru sic disponē ad b̄ ut ip̄z recipiat ab
extreco aliam itellectuā q̄ excellētie v̄ totā uām-
māe corporalis. Si igr̄ v̄ corporalis. dīgō v̄ corporal
ft̄ eē dispō ad receptionē foie excellētū nām māe
sic ip̄z aie itellectuē v̄ q̄ dato q̄ itell⁹ ēt prepa-
tio mālis q̄ p̄ tale p̄parationē possem⁹ intelligē sub-
as separas. C p̄. b̄ idē v̄ sic. ifimor⁹ sup̄ma ar-
tigār ifima sup̄moy: l̄s iter oēs v̄tutes māles ima-
gatio ē sup̄ior. ḡ attigit ifima intelligētā. ḡ ut v̄ q̄
dato q̄ itellec⁹ ēt qdā prepatio mālis sic posuit
Alex. q̄ p̄ ip̄z possem⁹ intelligē subas separas.

Ad oppo⁹ arguit illa prepatio ē qdā p̄uatio. nā illō
dī ēt prepatiū ad aliqd qdā nō bēt illō aptū natū m̄
est bēre. ḡ cu⁹ p̄ p̄uationē nō possem⁹ tangere sub-
stantias separas videtur q̄ per illam preparatio-
nem nō possemus subas separas intelligere.

Ad istā q̄onē ē intelligēdū. q̄ sic visū fuit p̄us Ale. cre-
dedit q̄ cū bō sit gnālis q̄ i hole nō ēt aliq̄ v̄ im-
mālis ⁊ pp̄ b̄ posuit Alex. sic visū ē p̄us q̄ itell⁹ ēt
v̄ mālis ⁊ gnālis: ⁊ dicebat q̄ itell⁹ i nativitate
bois erat imp̄fec⁹ ⁊ pficiebat b̄z q̄ magis ⁊ magis
pficiebat bd. ⁊ p̄ebat ex⁹ de v̄tute gressiva i
bois ⁊ q̄ Alex. v̄dit q̄ nō poterat b̄i b̄stīnē p̄o⁹
l̄ta pp̄ b̄ dīc q̄ itell⁹ erat prepatio qdā i nob̄ ⁊ di-
cebat q̄ ista prepatio p̄fecta ē ⁊ pficiebat b̄z q̄ ab-
strabit res ipsas ⁊ fm̄ q̄ magis ⁊ magis abstrabit.
b̄z b̄ pficis magis illa prepatio: ⁊ tē dicebat Alex.
qm̄ illa p̄paratio totū abstrabit tūc p̄t intelligē subas
separas. C Lōtra istū modū ponēdū arguit 2⁹. d.
q̄ dato q̄ itell⁹ ēt p̄paratio ⁊ dato q̄ illa p̄par-
atio est p̄fecta i b̄ qdā totū abstrabit nō m̄ seq̄ q̄ i
telligē tē subas separas i q̄ l̄s res ipsas intelligēt
qm̄ illa prepatio totū abstrabit nō sequit m̄. ḡ res i
māles intelligēt. l̄s res māles q̄ sit sibi p̄portionales.
Sicut nō sequit si bō bñs v̄tutē gressiva p̄fe-
tia q̄ possit gradī sicut aut̄: l̄s mō gradiedi sibi co-
p̄teriusic nō seq̄ dīc 2⁹ q̄ si illa prepatio totū ab-
strabit ⁊ possit intelligē res māles. ḡ imāles p̄t i-
telligē: si bñ seq̄ q̄ possit intelligē res sibi p̄por-
tionales sic māles. C Possem⁹ tñ si uolum⁹ addu-

cē nouā rōnē ad osidēdū q̄ si itell⁹ ēt prepatio
nō possem⁹ p̄ ip̄z subas separas intelligē: q̄ cū illā p̄
paratio sit p̄uatio qdā sup̄ istā p̄parationē intelligē
m̄ subas separas oportet q̄ illa p̄paratio mittere
tur v̄tuti imāli aut v̄tuti māli. l̄s neutro istoz mo-
doz ē poſe. nō eni possum⁹ p̄ istā p̄parationē itell⁹
ge subas separas b̄z q̄ mittit v̄tuti māli. cui⁹ pba-
tio ē qm̄ v̄ mālis tria bēt: b̄z eni q̄ cogscat p̄ rece-
ptionē b̄z ēt q̄ cogscat ut hic ⁊ nūc. 3⁹ q̄ b̄z v̄ mā-
lis ē q̄ nulla v̄ mālis ē sup̄ se cōversua. nūc autē
igif q̄ v̄ mālis nō p̄t cogscē subas separas b̄z
q̄d cogscit p̄ receptionē: qm̄ si cogscēt subas sepa-
ras ip̄a v̄ mālis b̄ ēt p̄ receptionē sp̄erū subarū
separaz: l̄s sic nō: q̄d recipit i aliq̄ recipit i eo
p̄ modū rei recipientis ⁊ nō p̄ modū rei recepte. It
le sp̄es s̄bax separarū si recipit i v̄tute māli ⁊ ētē
⁊ bēre ⁊ ētē māliter l̄s p̄ tales sp̄es māles nō p̄ v̄
mālis cogscē subas separas ⁊ v̄les. C Ipla ēt v̄
mālis inq̄stū cogscit b̄ ⁊ nūc nō p̄t cogscē subas
separas cū sube separe nō si sit bēret. v̄ mālis
v̄o cogscit ⁊ bēret ⁊ nō p̄t alt cogscē. p̄s ḡ q̄ v̄
mālis nō p̄t cogscē subas separas: b̄ appet qm̄ tē ip̄
sa ēt sup̄ se v̄sua. qd̄ ēt p̄b̄z q̄ dīc q̄ anna v̄ mā-
lis sup̄ se cōversua ēt: d̄ autē b̄ leq̄ret v̄. Nā si v̄
mālis cogscēt subas separas oportet q̄ ēt aliqua
vñio illi⁹ v̄tus mālis ad ip̄as subas separas b̄ autē
vñio tripl̄ p̄t intelligi. Cleo⁹ p̄t intelligi in vñio q̄
sit p̄ sp̄es ip̄ressas: alio⁹ q̄ sit p̄ sp̄es abstractas. ⁊
3⁹ mō p̄ vñtōnez sube. p̄m⁹ modus ip̄probaf p̄ ea q̄
dicta sit. Nā ut hitu ē illē sp̄es māliter recipientis ⁊
iō nō duceret in cognitionē sube v̄mālis. sc̄os mo-
dus ē ipo⁹ q̄ ab abstracto nō sit abstractio. 2⁹ ma-
dus v̄ sup̄ficien⁹ pbabilitate: tñne q̄ sumeret p̄
fūe subas illa s̄ba separa illi⁹ v̄māli nō ē p̄uer
⁊ tūc si illa v̄ mālis eē cogscēt ēt sup̄ se cōvers
ua. tñ b̄z istū modū dicēdū i sube v̄tutis mālis ēt
s̄ba intelligibile ⁊ b̄ ē qd̄ p̄ponebas declarandū.
Ed rōnes dicēdū ē. ad p̄m⁹ de alia itellectua dico q̄
nō ē silē q̄ iducebas p̄ silē. nō eni ēt rōnē rei mā-
lis q̄ sup̄ficiabas p̄ subas separas q̄ ad ētē ita q̄ i es-
do tenet i cōnatiō rei mālis ad subas sp̄ualē l̄s ēt rō-
nē rei mālis q̄ i cogscēdo timet i cōnatiō ei⁹ ad subas
sp̄ualē. ⁊ rō ēt q̄ suba sp̄ualis i cēndo hēt ētē distin-
ctū ab alijs ⁊ ita magis limitat. l̄s i cogscēdo b̄z ēt
qdāmō idistinctū. q̄ ex b̄q̄ cogscit alla assūta se ali-
ia. ⁊ iō b̄z istam viā i cognoscēdo imālis v̄ ēt mā-
lis limitata q̄ v̄tū ad ētē. ⁊ iō cū res corpales ma-
xime bēant ētē limitata q̄ v̄tū ei⁹. l̄. rei corporal⁹ ⁊
p̄ 2⁹s cuiuslibet v̄tus orgālē q̄ aliqd vñtāf ad co-
gnitionē sp̄ualiū ut cogscat ea. nō est tñ ēt rōnē ei⁹
ut vñtāf ad ētē sp̄ualiū ut fiat vñtā. l̄. vñtā b̄z ex
re sp̄uali ⁊ corporal q̄ sit idē ētē vñtā. C Ad 2⁹ dicē
dū q̄ illō cōtigē nō ē fm̄ cognitionē: l̄s ēt b̄z mālo-
rē approrimationē in ordie vñtās: ⁊ ita erat ibi
fallā equocatiōis ⁊ c̄. C Questio undecima.

q̄ Aeritur utru positiō empedoc̄l.
bēat neritatē: posuit eni
emp̄. q̄ itellec⁹ n̄ p̄ itellectū istaz ḡdīts
tū p̄t intelligē subas separas: ⁊ v̄ q̄ sic: qm̄ magis
pt̄igis suba corporal⁹ cū suba separe q̄ accīs cū suba
b̄z p̄ ip̄z accīs possum⁹ intelligē ⁊ cogscē subas ⁊ ge-
qd̄ ē sicut dīc p̄bs i phēmio librī de alia q̄ accīs
magis p̄t p̄ferūt ad cogscēdū q̄cqd̄ est. ḡ ut vide-
tur magis possum⁹ cogscē ⁊ intelligē subas separa-

tas per ipsas sbas males cū magis pueniat inter se q̄ acchis cū sba. C p̄. celū se b̄ ut mā motor āt ut forma . sed celū cognoscim⁹ in v̄totib⁹ mālibus ⁊ mā nō cognoscit nisi p̄ analogiā ad formā ḡ ⁊ c̄. Ad istā qōnē est intelligēdū q̄ Emp̄. accipiebat tres pp̄ones: ⁊ ex istis trib⁹ pp̄onib⁹ cludebat tres ūnes: ⁊ ex illis trib⁹ ūnib⁹ cludebat iūēti suum accipiebat enī Emp̄. vna pp̄one q̄ talis est. s. q̄ oē sc̄m b̄et qdditatē itellect⁹ hui⁹ pp̄onis est: qm̄ oē res mālea. b̄nt qdditatē. Nā faciū appellat Em̄. rē māle. res enī mālis pp̄ sua cōpōne nō ē sua gd̄ ditas sed b̄nt qdditatē: ⁊ pp̄ b̄ dicit Emp̄. q̄ om̄ ne sc̄m b̄t qdditatē. C: p̄po quā accipiebat ē ista q̄ itellect⁹ speculatiū b̄t qdditatē: ⁊ itellect⁹ b̄t us pp̄onis est. s. q̄ ea q̄ itellectu speclatino itelli- gūt b̄nt qdditatē. C: p̄po quā accipiebat ē ista s. q̄ itellect⁹ p̄t ab ol b̄nt qdditatē abstrabē qddi- tate ut si b̄t diffiniat p̄ alal. ⁊ alal sit b̄sis qddita te adhuc p̄t itellect⁹ abstrabē qdditatē alalis. ⁊ sp̄ quisq; deueniat ad qdditatē nō b̄nt qdditatē. C Et his trib⁹ arguebat sic. aut itellect⁹ deueniet ad qdditatē nō b̄nt qdditatē aut nō abstrabit ab ol b̄nt qdditatē ipaz qdditatē q̄ est ē supponem⁹. s. q̄ ab ol b̄nt qdditatē itellect⁹ p̄t abstrabē qd- ditatē. aut erit pcedē in finitu. In finitu aut pce- dere nō ē pōle cū enī itellect⁹ nat⁹ sit abstrabē qd- ditatē ab ol qdditate si eēt pcedere in finitu nūn q̄ terciaret appen⁹ nālis: nec ē dicere q̄ refol⁹ i- tellect⁹ sit ad nihil n̄l ad aliqd qd nō sit qdditas nec b̄at qdditatē: ⁊ sic cōcludebat iūēti lūus dice- bat enī q̄ itellect⁹ intelligēdo deueniret ad aliquā qdditatē nō b̄nt qdditatē ⁊ tūc cū qdditas sbe se- parate nō sit b̄nt qdditatē tūc itellect⁹ uostor po- sit intelligē sbas separatas. C Otra isto arguit p̄or D. Emp̄. potuit intelligē. d. aut enī intelligebat q̄ p̄ B̄ nō dī itellect⁹ intelligebat qdditatē nō b̄nt qd- ditatē q̄ possit p̄ B̄ intelligē qdditatē sbe separate nō b̄nt qdditatē ⁊ tūc sine dubio dīc p̄or q̄ si qddi- tas non b̄at qdditatē dicere vniuoce de bac qd- ditatē nō b̄nt qdditatē ⁊ de qdditate sbe separate nō b̄nt qdditatē ⁊ tūc dīc p̄or qd b̄t pcedet rō Emp̄. s. q̄ nō ē ita iō ⁊ c̄. C Si at intelligat Emp̄. q̄ sic itellect⁹ n̄r nat⁹ est intelligere qdditatē nō b̄nt qd- ditatē q̄ ita nat⁹ eēt intelligē qdditatē sbe separate nō b̄nt qdditatē: dīc p̄or q̄ si ita intelligeret tūc non posset reddere cām q̄re qfisq; intelligē: ⁊ qfisq; nō. Et tūc ad rōnē dicēdū est: q̄ talis modus arguendi nō ualeret. qm̄ enī dīc B̄ magis puenit cū isto q̄ illud cū illo. ḡ magis intelligeret q̄ illud nō ualeret: nō enī ualeret q̄ sit reale magis puenit cū reali q̄ itētiale cū reali qd pp̄ hoc intelligat qdūcūḡ reale p̄ qdūz reale sīc b̄t p̄ lapidē nūl illū reale natū sit intelligi per illū reale ⁊ sūt est ex parte ista directe. C Ad alius patet solo ⁊ c̄.

Qd **Ueritur** adhuc de pōne alfara-
bi. posuit enī Alfarabi⁹ q̄ itellect⁹ n̄r p̄ B̄ q̄ p̄ seipz intelligit ptes i- telligē sbas separatas: ⁊ v̄ qd sic. tu enī nō potes di- cere q̄ itellect⁹ n̄r nō possit intelligē sbas separatas i- telligēdo seipz nisi q̄ differat i spe a b̄is separatis: b̄ p̄ hoc nō potes sic dīcē: q̄ si sic diceret tūc cum vna sba separata differat i spe ab alia seqtur q̄ vna sba separata nō possit alia sbas separata intelligē. ḡ p̄ B̄ qd̄ itellect⁹ n̄r differat i spe a b̄is separatis nō potes dīcē q̄ intelligēdo seipz nō possit ipaz sbas separatas

stelligere. nec potes B̄ dicere pp̄ B̄ q̄ differat i ḡne ab illis qm̄ oēs sbe itellectuales sit eiusdē ḡnis. ḡ ut v̄ itellect⁹ n̄r intelligēdo seipz poterit sbas sepa- ratas intelligere. C p̄. tu nō dīcis q̄ itellectus n̄r nō possit intelligē sbas separatas nisi q̄ s̄tāsmata nō b̄nt sic itellect⁹ nōst̄r s̄tāsmata nō b̄t ⁊ nō p̄t se ip̄m intelligē. ḡ v̄ q̄ intelligēdo sc̄p̄m possit dīcas sbas intelligē. C Ad oppo⁹ arguit sic. Act⁹ nō cog- sc̄f p̄ potētiā sed eē. v̄ mā cognoscit p̄ analogiā ad formā forma aut nō cognoscit p̄ mām: cū ḡ itelle- ct⁹ n̄r i ḡne itellectū sit q̄li mā sbe nō separe q̄ si forme v̄ q̄ itellect⁹ n̄r intelligēdo seipm nō pos- sit intelligere sbas separatas: sed poti⁹ ecouerto. I. itel- ligēdo eas possit intelligere seipsum.

Ad istā qōnē ē intelligēdū q̄ Alfarabi⁹ posuit q̄ itel- ligēdo sc̄p̄m itellect⁹ n̄r poterit sbas separatas itel- ligē ⁊ B̄ posuit sic. distinguūt enī sex modis intelle- ctū. Uno enī mō itellect⁹ accipit p̄ qdā discretiōe sine prudētia sīc dicim⁹ q̄ iste b̄t ē intelligē q̄i ē dis- crete⁹ ⁊ prudētis. Alio⁹ accipit itellect⁹ pro qdā p̄babilitate sīc qn̄ dicim⁹ q̄ B̄ accipit itellect⁹ ⁊ B̄ refutat itellect⁹ q̄ est p̄babsle ul̄ ip̄probabile: ⁊ sic istis duob⁹ modis accipit itellect⁹ vulgarit̄. reli- gis q̄iuoz modis accipit itellect⁹ a p̄bo sīc accipit in li⁹ posteriori⁹. alio mō in li⁹ moral. alio mō i me- tba⁹. alio mō in li⁹ de aia. A p̄bo enī accipit in li⁹ posteriori⁹ pro habitu p̄cipioz p̄ q̄ne itellect⁹ p̄t- git ea q̄ sequātur p̄n⁹ rei intelligibili: ⁊ de tali intel- lectu q̄ ē habit⁹ p̄cipioz speclatiōnōz logit p̄bs in li⁹ posteriori⁹. C Alio mō accipit itellect⁹ i mo- ralib⁹ ⁊ itellect⁹ accepit i moralib⁹ ut ipse Alfarabi⁹ dīc nibil alid est q̄ habit⁹ p̄n⁹ moralium. vñ si cut op̄z b̄tē b̄tū p̄n⁹ speclatiōnōz ad B̄ ut specu- lef ea q̄sūt p̄n⁹ p̄n⁹ speculatiōnōz sic op̄z b̄tē habiti⁹ agibiliū ad B̄ ut b̄t̄ agat. C Alio⁹ accipit i metba⁹ ⁊ dī sba separata. C Alio⁹ accipit itellect⁹ a p̄bo in li⁹ de aia ⁊ itellect⁹ accepit i li⁹ de aia accipit q̄tu- oz modis: vno⁹ dīc itellect⁹: itellect⁹ i pō sine possi- bilit̄. alio⁹ itellect⁹ i actu: alio⁹ itellect⁹ agēs. alio⁹ adepi⁹. Itellect⁹ enī polis sine i pō est ille p̄ quā alia b̄tē sp̄s intelligibiles recipit: vñ dīc p̄bds q̄ itellect⁹ polis ē cui⁹ ē oia fieri ⁊ iste sp̄s exītes i ipo itellectu iformat ipm itellectū pp̄ B̄ sortit no- mē itellect⁹ ⁊ dī illa sp̄s itellect⁹ i actu. cui⁹ rō ē: qm̄ ipa sp̄s cōparat ad intellectū sīc forma: ⁊ q̄ forma ⁊ act⁹ idē pp̄ B̄ dī illa sp̄s itellect⁹ in actu. C Intellect⁹ āt agēs dī ille itellect⁹ q̄ abstrabit qd- ditates itellect⁹: ⁊ se b̄t ad fastigimata sīc lux ad colores. C 4⁹ accipit itellect⁹ p̄ itellectu adeptio. mā enī nō p̄t ēe adeptis. qm̄ qm̄ accipit aliquā for- mā statī spoliari aliq̄ foīas: qm̄ due foīe sbales non p̄nt sit ēe i eadē mā: ⁊ iō mā nō p̄t ēe adeptaz itel- lect⁹ m̄ b̄t̄ sit adept⁹: qm̄ cū itellect⁹ accipit aliq̄ sp̄em non pp̄ B̄ op̄z spoliari alia sp̄e: l̄ p̄ recipiat vna deide alia ⁊ postea alia. ⁊ sic qm̄ itellect⁹ oēs sp̄s ⁊ silitudines oīum reū accipitūtūc dī itellect⁹ n̄r adept⁹ vñ eodē mō q̄ cōparant corpora celestia ad istas res māles: illo⁹ cōparant sbe separe ad i- tellectū n̄r: corpora enī celestia nō p̄nt recipere ultio- rē formā: sic ē de sba separe qm̄ sbe separe nō reci- piunt aliq̄ silitudinē qua nō b̄at imo sbe separe b̄nt in se oēs sp̄s sive silitudines oīum reū cognos- cibilis ab ip̄fis. vñ dīc li⁹ de cāis i x⁹ pp̄one q̄ intelligibiliā est plena formis: ⁊ sic itellectu sbas separatas ⁊ ē adept⁹ ⁊ b̄t i se oēs sp̄s silitudine

nes oluz rex. C Itellect⁹ át nr nō bz l se sp̄s ol-
um rex: s̄ eas acgris vñ itellect⁹ nr p̄ recipit vnā t
postea aliā:nec pp b̄ spoliat illa sp̄e z sic q̄usq; re-
cepit sp̄s oin3 rex: z tūc d̄ itellect⁹ nr eē adeptus
qñ plen⁹ ē foīis sic itellect⁹ sbaz separatas: z tūc nr
itellect⁹ qñ ē sic adept⁹ itelligēdo seipz p̄t itelligē
sbas separatas: z rō ē q̄r tūc simplic⁹ assimilat cu3 sic
plen⁹ sic ille sūt z i itelligēdo se plen⁹ z adept⁹ p̄t
itelligē sbas separatas z hec fuit opio Alfarabij.s.
q̄ itellect⁹ itelligēdo seipz p̄t itelligē sbas sepa-
ratas. C Sine dubio iste sat̄ subtiliter p̄cessit m̄ iste
modus nō ē polis z possem⁹ p̄ b̄ l̄stū modū ip̄roba
re.s. q̄ itellect⁹ nunc⁹ deueniet ad b̄ q̄ fiat adept⁹
S̄z dato q̄ itellect⁹ posset fieri adept⁹ adbuc nō
potim⁹ sbas separatas itelligē.cui⁹ declatio ē: qm̄
sic arguebat p̄t 3 Emp. qm̄ z dato q̄ itellect⁹ nr
itelligēt qdditatē nō bñtē qdditatē.q̄ m̄ qdditas
nō bñt qdditatē d̄z nō vnioco de qdditate nō ha-
bēte qdditatē.puta de qdditate nō bñtē qdditatē
sbaz malit⁹ z sbaz separatas pp b̄ nō segtut q̄ si
itellect⁹ nr itelligit qdditatē nō bñtē qdditatē sbaz
rū malit⁹ q̄ pp b̄ itelligat qdditatē nō bñtē qddi-
tatē sbe imalis. Silt̄ l̄z itellect⁹ nr posset fieri ade-
pt⁹ z plen⁹ foīis q̄ m̄ ista plenitudo nr̄ itellect⁹ de-
ficiēs ē a plenitudo itellect⁹ sbaz separatas pp hoc
nō opz q̄ dato qd̄ itellect⁹ posset fieri adeptus sic
itellect⁹ sbaz separatus qd̄ itelligēdo seipz possit in-
telligē sbas separatas:vñ argueret ille si illa plenitu-
do nō bēret difformitatē z plenitudo nō sbaz sepa-
ratay z illa difformitas l̄trib⁹ attēdit qm̄ plenitudo
i sbaz separatas ē nālit̄. plenitudo át i n̄o
itellectu ē acq̄sita difformitas ē át i b̄ qm̄ ille sp̄s
q̄ fuit i sbaz separatas fuit alct⁹ rōm̄s a sp̄eb⁹. ḡ sūt i in-
tellectu n̄o.3 ēt difformitas ē q̄stū ad actū:debe
mus cuī imagari sbas separatas itelligē sic oculus
directe fert i colore:sed itellect⁹ nr̄ nō directe fert
i qdditatē s̄z depēdet ex v̄tutib⁹ mālib⁹ pp b̄ z c̄. z
sic p̄z q̄ ēt si itellect⁹ nr̄ posset fieri adept⁹ z plen⁹
formis nō m̄ seq̄ret q̄ itelligēdo seipm̄ z sbas se-
paratas possit intelligere sicut declaratum est.

**Ad rōnē cū tu dicis tēc. possū rīndere q̄ itellectus n̄r
nō itelligit se vniiformiter cū illis separat: imo itell̄
n̄r directe nō itelligit seip̄z. sbe aut̄ separate directe
se itelligit. vñ itellectu n̄r p̄ itelligit qdditatē rei et
postea itelligit se itelligere et in hoc qd̄ intelligit se
itelligere intelligit seipm sicut non est de illis et c.**

C^{on}uestio decimatercia.

Ueritut de pône Iheristij. Po
suit eni Iheristi q̄ si i
tellec̄t nr̄ uelligit res māles qd̄ dignī est
ipm̄ intelligere res imāles: z tō q̄re utrūk̄ bēat vī-
tarē. s. q̄ dignī sit ipm̄ intellectu intelligē res imā-
les q̄ si intelligat res māles. z vī q̄ sic: qm̄ uellect̄
nr̄ assimilat l̄bijs sepaq. ḡ magis q̄ reb̄ mālib̄. ḡ
si res imāles intelligat dignī erit q̄ si res māles i
telligat. C p̄. itelb̄ nr̄ ē vī sup̄ le p̄uerita. s. z vī
sup̄ le p̄uerita q̄sto aliquid ē vnu ei tāto magis illō
ptigie. cū ḡ l̄ba separta cogiscit ab intellectu ē vnu cū
ipo. cū ḡ sunt l̄be separte digniores reb̄ mālib̄ vī
q̄ dignī sit ipm̄ intelligere l̄bas separtas q̄ alias
māles sic intelligēdo nr̄ uellect̄ pdcās l̄bas vniat
ipsis. C Ad oppositū arguit sic. dicit eni ph̄us in 1°
buī q̄ sicut se bēt ocl̄us noctue ad lucē solis: sic
se bēt intellect̄ nr̄ ad ea q̄ sunt manifestissima i nā-
utpote ad deū z ad l̄bas separtas: sed nō ualeat ocl̄

lus noctue potest cognoscere priuationem lumis solis. ergo potest cognoscere lumine solis. sic non sequitur intellectus noster potest cognoscere sibas materiales. § potest cognoscere sibas immateriales.

Ad istam quoniam intellectus est per Theologum. potest quod si intellectus non intelligeret res males quod dignum est ut res imiales intelligatur. Sine dubio sic dicuntur si intellectus non est potest imialis ita quod nullo modo imialis nec dependeret ex virtute malorum. unde arguitur Theologus. quod si intellectus non intelligat res males quod dignum est ut ipse intelligeret res imiales: sed quod non intelligeret non est per se imialis. sed est aliquid modo imialis: quod dependet ex virtutibus malorum sicut ex fantasia et ex aliis virtutibus propriebus non valet quod si intelligat res males quod sit dignum intelligere res imiales. et sic non valet si octulus non per videtur cogscere colorum. quod dignum est utrumque videatur cum lumine solis sic magis visibile de se. Sic non valet si intellectus non per cognoscere res males quod dignum sit ipsum intelligere res imiales quod intellectus non est quedam materialis.

Et tunc ad rationem tu dicis intellectus non assimilatus sibi separatus. dico quod vero est quod intellectus non intellectus: sed intellectus non non assimilatus sibi separatus sed potius sibi materialis quod in quantum nihil intelligi semper cum fantasmate.

¶ Ad alium primum solo: supponebat enim filius quod si intelligerem sibas separatas quod ipse liberum est in intellectu nostro per suam libram: sed si vitatem habet vitatem de solo per et ceterum.

¶ Questione decima quarta.

de iolo p. 7c. Quarto decimaqta.
q **Eleritur** utz positio Averro. hec
guere ad positionem ei⁹ ē intelligēdū q. Aver-
ro. posuit q. itelleci⁹ n̄ poterat intelligere sbas se-
paratas p. B qd vniebat itellectū agenti. Jō qrit
utz ex tali vniōe ad itellectū agētē itelleci⁹ nōster
possit intelligere sbas separatas. et v̄ q sic: dicit enī
phūs in 3° de aia q. itelleci⁹ polis ē cui⁹ ē oia faci-
rī. itelleci⁹ agēs cui⁹ ē oia facere. cū ḡ sic se hec i-
tellect⁹ n̄ polis ad itellectū agētē sic mā p̄ ad mo-
torē p̄m ⁊ sic mā p̄ nō dicere recipie oēs formas
nisi bēret i se oēs so: mas q̄ sit in p̄ motore: sic in-
telleci⁹ n̄ polis nō dicere oia recipie nisi onines
sbas intelligeret. Unī si deficeret ab aliq⁹ sois nō
dicere oia fieri. ḡ cū dicat oia fieri itelleci⁹ polis
v̄ q p̄ B q̄ vniit itellectui agēti cui⁹ ē oia facere:
v̄ itellectus posuit subas separatas intelligere sicut
posuit 2⁹. C B. tu nō dicis q. itelleci⁹ nōster nō
posuit subas separatas intelligere nisi q̄ nō vniit p̄f-
fecte lumini. sed itelleci⁹ n̄ polis p̄ B q̄ vniit p̄fecte
itellectui agēti vniit p̄fecte lumini. ḡ v̄ q. itelleci⁹
n̄ p̄ vniōne quā bēt ad itellectū agētē possit sbas
separatas intelligere. C B. dicit Aver. 13° de aia q.
itelleci⁹ n̄ polis aliqui est in actu aliqui nō. intelligi-
sunt agēs sp̄ est in actu cū ḡ sbe separe semp̄ sunt in
actu sicut itelleci⁹ agēs v̄ q̄ p̄ vniōne ad ipsaz v̄
itelleci⁹ possit sbas separatas intelligere q̄ ip̄ itelle-
ci⁹ agens maxime v̄ assimilari s̄būs separas. C Ad
oppositū arguit sic itelleci⁹ n̄ polis nō vniit itelle-
ctui agenti a l̄ sba⁹ n̄ per cognitionē rex maliū
ḡ per talem vniōnem non poterit itellectus no-
ster intelligere substantias separatas.

Ad ista quoniam est intelligendum. Auer. posuit quod videlicet per hoc quod volebat intellectui agenti poterat intelligere subiectas raras. et ut melius videamur in teritione Auer. est sciendum quod ipse distinguebat. 6. modos de intellectu: dicebat enim quod quidam est intellectus qui videtur passim. quidam est intellectus qui videtur malis sine pos-

sibilius.³ mō dī itellec^t sⁱ actu.⁴ mō dī itellec^t spe
claritu^r. t^{alio} itellec^t adept^r. t^{alio} itellec^t agēs.
dī enīz itellec^t passiu^r ipsa imaginatio. vñ dī in 3^o de
aia q̄ itellec^t passiu^r corp^r. t² dī dī q̄ phūs i
telligit de imaginatioē q̄ dī itellec^t passiu^r. C In
tellec^t aut̄ polis dī ille itellec^t q̄ oēs formas reci
pit ul^r. C Intellect^r dī in actu dī illa spēs q̄ ē apō
intellectū. Nā illa spēs intelligibil^r ex nō apō itellec^t
nō b^r eē qd^r b^r extra ē intelligibilis in actu. sⁱ
b^r eē qd^r b^r apō itellec^t; t^q; illa spēs intelligibil^r
ē in actu. pp b^r dī illa spēs itellec^t. Illa ē spēs intelligi
bil^r ex nō apō itellec^t itellec^t ipz itellec^t t^{pp} b^r dī illa
spēs intellect^r in actu nō q̄ illa spēs intelligibilis in
actu; tū q̄ iformat ipz intellect^r. C Intellect^r aut̄
speciatiu^r dī ille q̄ ē cōposit^r ex itellec^t māl^r t^{int}
lectu in acutus diversitas est de intellectu adept^r
Int^r Alfarabi^r t^{ipz} 2^o. qm̄ sic ut vñ fuit Alfarabi^r
posuit intellectū ēē adeptū qm̄ recipit oēs spēs
t^o oēs sūtitudines oīum rex. Sed 2^o alia vīa po
suit intellectū ēē adeptū. t^{id} ut nos videam^r q̄ liter
spī posuit intellectū ēē adeptū. Intelligēdū ē at q̄
intellect^r agēs se b^r sic lumen. vñ tⁱⁿ 1^o de aia di
cū phūs intellectū agētē ēē lumē qdā. intellect^r dī
polis est sicut diſantū spēs aut̄ intelligibilis sive i
tellec^t iter in actu se hēt hēt color^r ul^r spēs coloris;
vñ sic acr sive diſantū nō recipit spēs coloris nisi
illumineat lumē. Nā lumē est acr luminaði fm
q̄ luminaði sic t^{int}ellect^r polis nō recipit spēm in
telligibile nō illumineat lumē intellect^r agens. vñ sic
recipit diſantū sūt spēm coloris t^{lumē} t^{quanto}
magis spēm coloris recipit rāto magis lumē par
ticipat t^{magis} illuminaði sic vūtellec^t sūt recipit
spēm intelligibile t^{lumē} intellect^r agens t^{q̄} sūt ma
gis recipit intellect^r polis spēs intelligibiles tanto
magis lumē intellect^r agens participat. vñ sic Al
farabi^r ponebat intellectū fieri adeptū ex plenitudo
formaz oīum sic posuit 2^o intellectū fieri
adeptū ex b^r q̄ totū lumē intellect^r agens recipit i
recipiēdo oēs formas t^{lumē} sūtitudines oīum rex t^{rec}
posuit Aquer. intellectū fieri adeptū. C Intellect^r
aut̄ agēs dī ille intellect^r qui fac intellectū pol^r em
ēē in actu oīa ad q̄ ēē in pō. vñ sic ars dī eē q̄ p̄t fa
cere lignū ēē in actu sub oīb^r illis fo^rmis ad quas
grat in pō. sic intellect^r agēs ē ille q̄ fac intellectuz
pol^r ēē in actu oīa illa ad q̄ erat eē pō. vñ dī in 3^o
de aia q̄ intellect^r agēs ē cur ē oīa facere. C Et de
bem^r intelligere Q̄ ordo ē in ipz intellectib^r qm̄ i
tellec^t passiu^r dī mālio^r oīb^r alijs intellectib^r t^{po}
sua itellec^t polis t^{postea} itellec^t speciatiu^r t^{postea}
tellec^t in actu t^{postea} itellec^t adept^r; t^{postea} in
tellec^t agēs qui ē ſocialio^r oīb^r alijs. C Declatio b^r
ē. Intellect^r enīz passiu^r dī oīb^r alijs malio^r qm̄ i
tellec^t passiu^r ad lra^r dī malio^r t^{malis} q̄ bēt or
ganū corpale t^ē ē in pte corporis det^rminata ut ē det
minata ipa imaginatio l^r forte ut p^rfusa nō bēt de
terminata pte t^{tal} intellect^r dī imaginatio. C In
tellec^t aut̄ polis dī mālis post ipz nō q̄ intellect^r
polis dicat organū corpale bēre sⁱ dī mālis me
rba. qm̄ tal intellect^r mālis recipit oēs formas ab
fractas sic mā recipit oēs formas pte clares; t^{ga}
recipie reducit ad nām māe pp b^r intellect^r polis
cui^r ē; t^{id} fieri sive recipie dī mālis. C Intellect^r
at speciatiu^r post istos dī mālis magis q̄ intellec^t
in actu t^{min} q̄; intellect^r polis. cui^r rō est qm̄ in
tellec^t speciatiu^r ē cōposit^r ex itellec^t in actu tⁱⁿ

selectu poli ⁊ qr cōpositū ē est min⁹ mālis q̄ sua
ps mālis qr hēt in se cōpositū suā formā: ⁊ in intel-
lectu specu° itelleci° polis ē sic mā. id intell's spe-
ctati⁹ ē min⁹ māle q̄ itell's polis: c̄ et magis mā
lis q̄ itelleci⁹ in actu: qm̄ itell's in actu ē sic forma
in intellectu speculati⁹ ⁊ qr cōpositū ē magis mā-
le q̄ sua pars foīal'. id intelleci⁹ speculati⁹ est ma-
gis mālis q̄ intelleci⁹ in actu. C Post istū mālis
ē magis intelleci⁹ in actu q̄ intelleci⁹ adept⁹: qm̄
intelleci⁹ in actu ē ipa spēs intelligibilis. Intelle-
ci⁹ adept⁹ q̄ totū lumē intelleci⁹ agens recipit. cuz
q̄ lumē sit foīal' ipa spēs intelligibili q̄ dī itelleci⁹ t̄
actu appet q̄ intelleci⁹ in actu ē magis mālis q̄
intelleci⁹ adept⁹. post istū aut̄ intelleci⁹ adept⁹ mā-
lis mālis q̄ aliq̄ ali⁹ intelleci⁹: q̄ aut̄ intelleci⁹
adept⁹ sit min⁹ mālis q̄ itell's i actu b̄ paruit ⁊ t̄ ē
appet ex B. dīc enīz ōr q̄ qm̄ aliq̄ duo sit in altī
ioto illō qd̄ ē foīal' ē foīa altī: sicut si color ⁊ lux
sit in diafano cū lumē sit foīal' colore segunt q̄
lumē sit foīa coloris. Hūc aut̄ ita ē q̄ itell's agēs
ē sic lumē itell's in actu sua spēs intelligibilis ē sic
color ⁊ ista duo p̄t̄ i se itell's adept⁹. I. lum̄ itell's
agēt̄is ⁊ intellectū in actu. ⁊ id cū illa spēs intelligi-
bilis sua itell's in actu sit sic mā respectu lumis i
selectus agens. qm̄ lumē itell's agens ē foīal' q̄
itell's in actu: ⁊ pp B cū itell's adept⁹ cōtineat in se
intellectū in actu ⁊ lumē intellectus agens appa-
ret q̄ intellectus adept⁹ ē min⁹ mālis q̄ itell's in
actu⁹ appet ex alio qm̄ oē cōplet⁹ foīal' ē ⁊ qd̄
ē foīal' ē min⁹ māle: q̄ at̄ itell's adept⁹ sit cōplet⁹.
B appet qm̄ itell's adept⁹ ē q̄ totū lum̄ itell's agēs
recipit i recipiēdo foīas rez̄ oīus. Intellic̄t̄ sit i actu
dī vna spēs intelligibili i actu. vñ si intell's nō hēat
oēs spēs ⁊ sūlitudines oīus rez̄ nō pp B segt̄ q̄ nō
sit itell's i actu: iō p̄t̄ eē ielk̄ i actu si sit vna spēs
intelligibili i actu. Intellic̄t̄ vñ si adept⁹ nō p̄t̄ eē nisi to
tū lum̄ itell's agēs recipit: ⁊ iō cōplet⁹ ē q̄ itell's
in actu: ⁊ iō foīal' ē. C Et sic p̄t̄ q̄ itell's adept⁹ ē
min⁹ mālis q̄ itell's i actu. tū q̄ cōplet⁹: tū q̄ p̄t̄
et i se lumē itell's agēs q̄ ē foīal' ipo intellectū i ac-
tu. C Intellic̄t̄ sit agēs int̄ oēs istos itell's ē foīal'
et min⁹ mālis qm̄ itell's agēs ē sp̄ in actu sic s̄be
separat. Hūc sit ita ē q̄ si nos volum⁹ intellige s̄bas
separatas debem⁹ intelligere foīas qd̄dā p̄ se ex̄ntes
id hic intell's p̄t̄ meli⁹ intelligere q̄ aliq̄ ali⁹. vñ
tur oīa entia sube separata sit magis foīales. Et t̄
dicebat p̄t̄ q̄ qm̄ itell's nr̄ adept⁹ ē totū lum̄ itell's
agens tū vñt̄ ē intellectus agēt̄: ⁊ tū p̄t̄ s̄bas se
paratas intelligere. Quis istoz̄ meli⁹ dixerit. an
Alferab⁹ an p̄t̄. Sine dubio ult̄us istoz̄ bñ di-
xit. tñ p̄t̄ Auer. pbabilior ē q̄ positiō alicui⁹ al'iu-
us. cui⁹ rō ē. qm̄ Alfarā. posuit q̄ itell's nr̄ porat i
intelligere s̄bas separatas p̄ receptionē oīus sp̄tū: q̄
nūc fiebat adept⁹. Auer aut̄ posuit q̄ itell's nr̄ p̄ B
q̄ nūc fiebat intellectui agēti porat s̄bas separatas itel-
ligere: ⁊ q̄ iō magis aliq̄ p̄t̄ nr̄ itell's intellige-
re s̄bas separatas p̄ yunionē ad magis foīale tanto
magis subili⁹ porat ⁊ pbabilior ē q̄ Auer. posuit
nr̄ intell'm intelligere s̄bas separatas p̄ yunionē ad
magis foīale: qm̄ p̄ yunionē ad intell'm agēt̄ q̄ foī
malior sit sū sube separata pp B posuit meli⁹ ⁊ pbabi-
lior q̄ aliq̄ ali⁹. ⁊ dicebat Auer. q̄ si itell's nr̄ p̄
hoc q̄ recipit totūmē itell's agēt̄s p̄t̄ intellige
s̄bas separatas B non est in p̄ima sui creatione p̄
post diuturnitatē t̄pis qm̄ in p̄ma sui creatione pa-

rum babet de lumine intellectus agentis.
Sine dubio autem potuit moueri tribus rationibus. Dic p[ro]p[ter]e
 I.º huius sic se habet oculus noctue ad lumine solis sic se
 habet itell[ig]ens aie nre ad ea quae sunt manifestissima in natura. Et
 in quod oculus noctue non potest videre lumine sole est quod per
 habet de lumine iterum et habet humores non lucidos sed
 obscuros et fetidos. si tamen magis habet de lumine interius
 posset magis percipere lumine solis. sicut deest non intelligibilis
 etiam in proprio sui creatio[n]e non possit intelligere subas separatas
 quod non habet sagittam de lumine sed per postquam autem lumine
 acquisivit potest subas separatas intelligere sic est de oculo no-
 ctue ad lucem sole g[ener]at tamen beret de lumine possit lumen
 sole videre. g[ener]at et ceterum. **C**alia ratione quam posuit mouere poterit est il-
 la quae faciebat Alfarabi in suo tractatu dicebat enim
 Alfarabi quod cumque non videamus lumine est quod sumus in te
 nebris. vnde quodcumque sumus in tenebris non possumus videre
 lumine sed si nos nolumus videre lumine op[er]emur quod nos ex-
 amus ad lumine. Hunc autem dicebat ille quodcumque sumus in tenebris non possumus videre
 lumine. postquam autem in rebus corporales radice itell[ig]ens non est posse in
 tenebris. postquam autem in rebus corporales in lumine et cum itell[ig]ens
 non sit in lumine postquam recipit species omnium rerum tunc po-
 sit itell[ig]ens non lumine separari intelligere. **C**alia ratione est quod
 itell[ig]ens agens est in actu sic dicitur in secundum de anima sic sunt
 subas separatas; quod per participationem itell[ig]ens potest intelligere
 et possit cum sunt semper in actu sicut itell[ig]ens agens.
Sine dubio iste rationes non valent et intelligendum quod quoniam
 aliquo duo lumina proportionata sunt adiuvicem illa
 quae sunt sic in proportionata numero prout tamen multiplicari
 quod possint proportionari adiuvicem sic quantumcumque accedatur
 in ista causa magna lumina sunt mille sine duac
 millia; sine quantumcumque proportionari possunt lu-
 mine dicimus quoniam aliquo homo videtur aliquid de die quod non pos-
 set videre per lumine illorum ceterorum; quod lumine sole est altera ratione.
 nam a lumine cetero sunt alii alteri luminaria; et
 ita cum lumine itell[ig]ens agens potest recipi in intellectu potest
 recipi solo per receptionem specierum malorum sic in proportiona
 male lumine separari est altera ratione a lumine in
 itell[ig]ens agens quantumcumque proportionari intellectui subas separatae pa-
 terent. et ideo per hoc quod itell[ig]ens non adcepit est totum lumine itell[ig]ens
 agens cum lumine itell[ig]ens non sit proportionale intellectui
 subas separatae non potest non itell[ig]ens subas separatas; sed res males sunt. et sic solo ad illam rationem.
Cad aliam cum tu dicis non possumus videre lumine quodcumque sumus in tenebris sine dubio neque est iste ille esse enim bene fa-
 cilius quod uellet videre lumine sole per hoc quod iret ad lumine cetero
 quod lumine cetero non proportionat lumine sole; sicut si ali-
 uellet videre lumine sole oportet quod ipse iret in lumine sole.
 sic est directe in proposito cum lumine itell[ig]ens sit ipso
 proportionale lumine itell[ig]ens subas separatae; saltem per modum quod
 ipsum lumine itell[ig]ens cogitat intellectui potest. Si
 quoniam uolum videtur vel percipere lumine subas separatae non
 debemus ire in lumine itell[ig]ens cum sit ei inpro-
 portionale sed debemus ire in lumine subas separatae
 tamen; sed illud lumine uolum percipere sic est ire debemus in
 lumine solis si lumine solis uolum videtur non in lu-
 mine cetero. **C**ad alio tu dicis itell[ig]ens sp[iritus] est in
 actu. dicitur quod actualitas itell[ig]ens agens non est uis
 formis cum actualitate subas separatae; et ideo quod non est
 eiusdem rationis est inibi: per hoc per talen[u]m visionem ad
 intellectum agentem intellectus noster non potest
 intelligere substantias separatas.
Ad rationes in oppositum respondendum est: tu dicis itell[ig]ens potest est
 cum est omnia fieri et omnia recipere. dico quod neque est intelligendum
 sic est omnia recipere. sed ea quae sunt intelligibilia in actu per ac-

tionem itell[ig]ens agens: et quod subas separatae non sunt intelligibilis
 les in actu per intelligibilem agente: sed sunt de se intelligibilis
 in actu. Et tamen res males quae sunt intelligibilis in potest fi-
 unt intelligibilis in actu per actionem itell[ig]ens agens: et ola
 talia recipit itell[ig]ens potest: et ola talia facit itell[ig]ens agens.
Cad alio tu dicis itell[ig]ens non non dicitur non posse itelli-
 gibilis subas separatas nisi quod per lumine. ego dico quod ue-
 rum est non quodcumque lumine sed lumine subas separatae et non
 possumus acquirere lumen subas separate cum non
 sit ei proportionale sicut dictum est. **C**ad alio per
 tet solutio per ea que dicitur sunt et ceterum.

Questio.XV.

Eccl[esiast]ur utrum homo in hac vita possit
 videre per se. dicit enim p[ro]p[ter]e s[ecundum] methe[us] quod itell[ig]ens
 non non se habet sic cecitas ad intelligendum subas separatas:
 et tamen lumen proprium habet quod se habet sic cecitas et hoc est uerum in
 suo initio. et alia lumen quod non se habet sic cecitas. et
 vera causa itell[ig]ens est in sua roboratio[n]e. Si ergo itell[ig]ens non
 non se habet sic cecitas ad intelligendum subas separatas
 videt per eas possit intelligere in vita presenti. **C**ontra p[ro]p[ter]e
 ex admirari ceperunt hoies p[ro]p[ter]e. sic dicitur in p[ro]p[ter]e
 sed admiratio non queritur nisi ex iug[est]ione causa uero vi-
 so effectu statim apparet scire quam quoniam uerisimiliter
 appetit fugere iug[est]ionem sicut iug[est]io fugit per cogni-
 tionem causae uerisimiliter inclinans ad cognitionem
 causae. cum ergo habeat subas separatas et intelligere
 et intelligibilis cogitat istas res males uero per malitiam appre-
 tet cognitionem subas separatas. si ergo appetit malitiam
 non potest et frustra et inconveniens est dicere male desideriu[m]
 est inanimatus et uanu[m] inconveniens est dicere quod intellegit
 in hac vita non possit subas separatas intelligere. **C**ontra p[ro]p[ter]e
 eas in methe[us] docet p[ro]p[ter]e. g[ener]at et ceterum. **C**ad op[er]os
 oppositum arguit sic: ergo quod itell[ig]ens non intelligit: intelligit
 cum fantasmatu. vnde dicitur in secundum de anima quod si intel-
 ligendo op[er]emus et fantasmatu speculari. si ergo subas se-
 paratae non habent fantasmatu: videtur quod intellectus no-
 ster non possit in hac vita eas intelligere.
Ad istam quoniam alio dicitur quod ergo quod itell[ig]ens non cogitat fa-
 tasmatu aliquo lumine et est distinguuntur de lumine solis
 dicitur enim quod lumine sole per tripliciter considerari. uno per
 considerari in proprio spacio sine in proprio fonte. alio potest
 considerari per est in aere sereno et claro. et tertio per
 considerari per est in aere obscuro sicut in diluculo
 tunc dicitur ipsi quod lumine divinitu[m] per tripliciter considerari.
 uno per est in proprio fonte sic in ipso deo. alio per est in
 refulget in subiectis separatis. et tertio per est in
 subiectis separatis assilicat lumine solis in aere claro et tertio
 per est in subiectis separatis assilicat lumine solis in diluculo
 sicut dicitur quod bene tripliciter lumine divinitu[m]: lumine diu-
 nitu[m] per concipiacionem: et lumen
 divinitu[m] per obscuritatem. tunc dicitur ipsi quod itell[ig]ens in-
 telligendo res males lumine divinitu[m] intelligit per obser-
 vitatem per est refulget in subiectis separatis: et postquam in-
 telligit res males est et est in suo esse completo: et tunc per
 intelligendum lumine divinitu[m] per est refulget in subiectis sepa-
 ratis. **C**ine dubio ego credo quod itell[ig]ens humanus in
 hac vita non potest intelligere subas separatas vel q[ua]nditatem
 subas separatas immalitiam. quoniam quidam sunt res quae habent fantasmatu:
 tales res proprie[te]tate et fine ipso latitatem intelligit vel cogitat in-
 tellectus sic sunt res males. Sunt autem aliae res quae non ha-
 bent fantasmatu proprieta[te] et fine res males.

fatales. et tunc distinguo. si illae res huius fatales sunt ppterioles reb^o illis q^o p^o cogscuntur; tunc de illis reb^o b^o res huius fatales possunt cogiscere qd est sic p^o de actu intelligendi ract^o eni intelligendi noⁿ b^o fatales. itell's eni ipse noⁿ b^o fatales. s^o q^o obiectu^m ipse itell's b^o fatales pro ppteriole est actu intelligendi p^o b^o q^o obiectu^m possunt intelligere de actu intelligendi qd est; et q^o act^o intelligendi ppteriole est ipse itell' p^o b^o q^o actus intelligendi possunt cogiscere qd est ipse itell's: d^o nec actu intelligendi nec ipse itell's hanc fatales. Si autem res illae q^o noⁿ huius fatales q^o cogiscuntur per res huius fatales noⁿ huius ppterioles reb^o huius fatales p^o q^o debet cogiscere: tunc p^o b^o res habentes fatales cognoscere non possumus de illis rebus quid sunt: sed tamen q^o sunt et qd noⁿ sunt. Et tunc ad rones dicendum: tu dicas q^o itell's nr noⁿ se b^o sic cecitas. dico q^o neq^z i^m intelligendo de ipsis q^o sunt. C Ad alio tu dicas si noⁿ possemus i vita ista cogiscere huius separatas nr^m desiderium niale erit frustra et ianu^m dico q^o cogiscere eam s^o rone cae et b^o q^o cae noⁿ est cogiscere huius eam. vni dicit p^o b^o i^m p^o que noⁿ amplius mota mouet noⁿ sunt amplius p^o b^o p^o sideratio cus cu^m p^o b^o p^o sideret de p^o motorib^m talium sed noⁿ p^o sideret de p^o motori motori s^o b^o s^o p^o siderat de ipso b^o q^o est mouens et efficiens motu. et i^m cogiscere eam b^o q^o cae noⁿ est cogiscere huius eam. et i^m eni desiderium niale noⁿ illi nobis q^o i vita ista cogiscam^m huius separatas b^o q^o sunt. s^o b^o q^o cae sunt: et b^o possumus cogiscere i hac vita. s. huius separatas b^o q^o cae sunt. et p^o hoc noⁿ op^o desiderium niale frustrari. si noⁿ possumus huius separatas cogiscere b^o id q^o sunt. C Ad alio tu dicas: si i polte eet cogiscere huius separatas: tunc metra. doceret aliqd q^o ipolte eet adiisse n^m intelligendo. dico q^o metra p^o b^o. non docet de huius separatas nisi illud qd possumus scire de eis. non enim docet de eis quid sunt sed docet de eis q^o sunt: et multa alia que possumus scire de eis: et sic illa scientia non est inutilis et c.

Questio XVI.

Geritur ut sit aliquod veritas simplex
q^o et noⁿ sit una veritas simplex: qm qn aliqd innenit in plurib^m genib^m. vni polte eet p^o b^o talia sim pli^m sic appet de ea. cu eni inuenit in plurib^m genib^m caru: et i^m p^o id eet p^o b^o cae simplex sic vnu efficiens sum pli^m et vnu finis simplex et vna foza simplex et vna causa mali simplex. cu g^o neq^z tens queratur et ens inveniatur in plurib^m genib^m: p^o q^o neq^z simplex potest eet multplex. C Ad idem arguit sic. neq^z simplex est illud q^o nihil est vnu. cu g^o sic dicit Boen^m nihil sit vnu q^o id i^m q^o id est p^o de scipo et multa sit talia appet q^o noⁿ tnu e vnu neq^z simplex. et iste due rones excludunt q^o noⁿ sit vnu neq^z simplex s^o p^o lta. C p^o. arguit sic q^o noⁿ sit neq^z simplex. neq^z et s^o sit i alia bonu et malu sit in reb^m. g^o lta bonitas et malitia sunt i reb^m: neq^z tnu noⁿ erit i reb^m s^o i alia. g^o s^o neq^z i alia et ea q^o sunt i alia sunt entia b^o qd vi q^o noⁿ sit dare neq^z simplex. C Ad oppositum vnu esse p^o b^o. dicit eni ipse q^o p^o m^o neq^z vnu est ea olim vero tnu sicut p^o m^o calidu est causa omnium calidorum. Ad istam qonem est intelligendum q^o ista q^o vnu duo querere. p^o eni qd vnu querere est utrum aliqd sit simplex neq^z. 2^m Dato q^o sit aliqd neq^z simplex. utrum illud neq^z sit simplex vnu. C Et ego dico q^o utrumq^z huius veritate et q^o est aliqd neq^z simplex: et q^o illud neq^z simplex est vnu. p^o m^o eni p^o sic. s. q^o sit aliqd neq^z simplex. dicit eni p^o b^o i 4^m b^o q^o i

gb^o est maius et minus ibi est aliqd simplex. sicut si est aliqd bonu minus et aliqd bonu maius: ic op^o qd sit aliqd bonu simplex. g^o et c. sit aliqd neq^z minus et aliqd neq^z maius sicut ipse p^o b^o dicit. q^o noⁿ oia vna sit vna finitudo gaudiu vnu. g^o de necessitate erit ponere aliqd neq^z simplex. C p^o. hoc possumus declarare alia via. q^o si sit aliqd neq^z quo de illo vnu: ut sit creatu an noⁿ: si noⁿ sit creatu ita q^o ad sui eet aliqd noⁿ regredire tunc bene p^opositum q^o neq^z noⁿ creatu est neq^z simplex. Si tu dicas q^o illud neq^z est creatu tunc aut erit procedere s^o circulum. ita q^o si. a. sit neq^z et creatum a. b. et b. sit creatu ab. a. duo istoz modoz sit ipsol'es: et i^m op^o ponere. s. f. q^o sit star in aliqd vno noⁿ creato. In infinitu vno noⁿ est possibile: q^o processus in infinitu negadus est: sed q^o omnis stratus p^o b^o. Non etiam procedere km circumferentiam si ita dicatur ut procedat. s. f. q^o a. eet neq^z creatu a. b. et b. eet neq^z creatu ab. a. nihil aliqd eet dicere q^o a. eet neq^z creatu ab. a. et tal p^ocessus noⁿ est possibilis: et i^m p^o que necessari est ponere aliqd neq^z simplex. C S^o de alio est ne illud neq^z simplex tnu vnu. dico q^o sic et ronibus est. dicit eni p^ocul. in prima sui p^oponere. q^o ois multitudine fundatur ut radicatur super aliquam unitatem: et i^m si eent multe unitates simplex aut illae unitates conuenient in una spe aut in uno genere: aut in uno analogo cum ois multitudine s^o D^oculu fundetur super aliquam unitatem: sicut eni vna ei. q^o ois multitudine principiat aliquatenus uno. Si eent illae multe unitates diversitatem in una spe eent males. et tnu nullu male est neq^z simplex. sic nullu ens male est ens simplex. p^o b^o q^o si conveniret in una spe eent males. dicit eni aliqui spes in multa numero est distio p^o m^o. g^o et c. C Ille est unitates si eent noⁿ possent convenire in aliqd uno analogo. nam ronano logi iuuenit in aliqd illis q^o sub illo analogo continentur: et b^o noⁿ uniformiter sed sicut in uno p^onam alterius: et i^m si illae unitates conveniret in aliquo analogo non eent unitates uniformiter: et tunc noⁿ eent unitates simplex. p^o q^o est ponere aliqd neq^z simplex: et q^o illud neq^z simplex est vnu: et est intelligendum q^o non intelligo de quantum unitate: eni intelligo de unitate q^o constat in adequatione rei ad ipsum: sed de veritate que est entitas sive quidditas rei. Ad rones tu dicas quando aliqd inuenit in plurib^m generibus bene p^ont esse p^o b^o talia simpliciter siue duo ueru est q^o qn aliqd inuenit in pluribus generibus bene p^ont inueniri plura talia p^o in genere: sed plura talia p^o simpliciter noⁿ: et ideo et c. C Ad aliud tu dicas nihil est ueru q^o quando idem preter de scipione argumentum de veritate que persistit in adequatione p^ont ad ipsum: et de tali veritate nou logatur. C Ad aliud tu dicas uerum est in anima. neq^z est loquendo de ueritate que consistit in adequatione p^ont ad subiectum et c.

Questio XVII.

Geritur utrum ab una veritate oia vna possint dici vna. et vnu q^o sicut qm qn aliqd est tale per aliqd extrelocum multa posse esse talia per aliqd vnu: sicut patet

De tpe oīum tpaliū q̄ est idem tps sicut dī 4º phib.
sc̄oꝝ. qz oia tpalia sit i tpe p̄ aliqd ext̄sectū. sic p̄
celū ut inquacū reducūtur i motū celi. Si ḡ oia dī
cūtur eē vā per aliqd vnu tale ext̄secū; v̄ q̄ ab
vno vō omnia possint dici vera. C Ad oppositū ar
guis sic. vnius rei vnuca est ueritas sed multe sunt
res: ergo multe sunt ueritates. ergo r̄c.

Ad istā qōnē ē intelligēdū φ sic rei se bēt ad eē sic se bēt ad vīratē. vñ dic 2^o in 9^o būi^o φ oēs forme q̄ actualt sūt in p̄ motore sūt in pō in p̄ mā. vñ res sp̄se trip̄ cōparari pñt: pñt eni cōparari ad suū ge n̄. 2^o pñt cōparari res ad itell̄z humanū. z 3^o pñt cōparari ad itell̄z dinū. res eni cōparate ad itell̄z dinū adeqñt et iuquātū vnaqueq̄ res ē aliquō ue- stigiu bonitas dīne. vñ res ipse coparant ad itell̄z dinū sic mēsuratū ad suā mēsurā. res ēt cōparatur ad itell̄z nr̄s sic mēsura ad suū mēsuratū. vñ itell̄z nr̄ mēsurat ab ipis reb^o: z iō scia nr̄a cātūr ab ipis z scia ipaz rex cātūr a scia dei: z iō scia nr̄a a sciencie dei: vñ res ipē adeqñt nr̄o itellectui nr̄ incell̄z adequalt eis sic mēsuratū adeqñtus sue mēsure. rei cui adequant suis pñcipiis. C Lūc ult̄^o cu vītas sic dcm̄ est pñsistat i adeqñtōe quadātū ex adequa- tione rei ad sua pñ^o cātūr vna vītas z ex adeqñtōe rei ad nr̄s itell̄z cātūr alia vītas: z cu res adequa- tur itellectui dīno ex tali adeqñtōe cātūr alia vītas ul̄^o vītas: tūc dico φ si tu q̄ris: utq̄ oīa uera possint dici vā vna vīrate. dico φ si tu loqr̄is de vī- rate q̄ cātūr ex adeqñtōe rex ad itell̄m dinū: dico φ sic. Si aut̄ loqr̄is de vīrate q̄ pñsistit i adeqñtōe rex ad nr̄s itell̄z: illa duplex est. Nā quedā est ueritas iphi^o itell̄z icōplexa: sic ipa sp̄es itell̄gen- tie: z cu diuersaz rex diuerte sint z p̄les sp̄es itell̄gibiles ab vna vītate tali mō pñt oēs res dici uere. Si aut̄ loqr̄is de vītate itellect^o cōplexa: tūc cu sic diuerte cōpōnes z disiōes nō erit tal vñica vītas sed p̄les tales vītates. Si vō loqr̄is de vītate que pñsistit in adequatiōe rei ad sua pñ^o adhuc non pōt eē vñica talis vītas cum sint diuerte res z diuerte adeqñtōes nō pñt eē nisi p̄les vītates tales q̄ cōsi- stit in būi^o adequatiōe rei ad sua pñ^o: z sic p̄z q̄ modo ab vng vītate dicitur oīa vā z quomo nō.

Ad rōnē r̄fidēdū est. Tu dicas qm̄ aliquid est tale per
aliqd ext̄scitū: tūc multa p̄nt eē talia p̄ aliqd vñtū
tale: dico q̄ uex ē si tu loq̄ris de vñtate effectiue q̄
p̄sistit in adequatōe rex ad intel'l'm diuinum z̄c.
Cad dierum enī que est aliquid ultimū:
z primū: necesse est qd̄ primus est cāz ip-
sorū esse que sunt post se z̄c. *Tex. vi.*

Questio.XVIII.

Geritur ut sit stat^o in causis efficiē-
tib^z. et vi quod nō:qmuod but hoc
ēcā efficiēs istū generis. et istū bolez processit
alius but: et istū alius but et sic in infinitū. Contra pro. hoc idē
arguit sic. revolutionē istā processit alia revolutio: et
sic in infinitū quod revolutioes istū processerūt: cum generis
istā revolutionē precedit alia revolutio: et sic in infi-
nitū: et tamē ista revolutio est cā efficiēs aliarū: quod
alia nunquod sequeret nisi ista finiretur. vi generis in causis
efficientibus sit procedere in infinitū. Contra Ad oppom
est probat in litteras probat enim quod sit stat^o in causis.
Ad istā quoniam resdēt aligat dicitur sit quod cāe proprie dicitur proprie si-
derari: ultrbz quod sunt sunt. ultrbz quod nō sunt sunt. tunc dicitur quod in
causis sunt ex*st*itib^z: et acm nō ē procedē in infinitib^z in causis.

fil' nō exūtib' nō est icōueniēs pedere in infinitū
et tūc dñt ip̄i qn̄ arguit istū boiez pcessit ali⁹ hō et
sic in infinitū dñt ip̄i q̄ tūc arguit de cāis que non
sunt sit. H̄ā ip̄e revolutionēs nō sūt sit: s̄z vna post
aliā. C Sine dubio istō nō ē ad itētionē pbi quā
do dicit ph̄us q̄ nec in cāis fīm reetitudinē. nec in
cāis fīm spēm ē pcedere in infinitū: et 2^o exponit
illō dicēs q̄ ph̄us p b̄ q̄ ponit q̄ in cāis nō ē pce-
dere in infinitū b̄ rectitudinē intelligit de cāis q̄ sūt
sit: et p b̄ q̄ dicit q̄ in cāis b̄ spēz nō ē pcedere l
infinitū: ip̄e intelligit de cāis q̄ sit nō sūt: et iō b̄ p̄.
lēctio Aristo. est q̄ nec in cāis fil' exūtib' nec l cāis
fil' nō exūtib' ē pcedere in infinitū: et iō alr̄ ē direc-
dū b̄z 2^o. 2^o enī dicit q̄ l cāis fil' exūtib' sine sine
eāe p se sive per accīs nō ē pcedē i infinitū. In cāis
aut̄ p accīs q̄ sit nō sūt pole ē pcedē i infinitū: si-
ue ire i infinitū. Sed i cāis p se sive sit sint situe nō
sunt sit nō ē pole ire i infinitū. et sic solvit istā qōnē 2^o
possim⁹ tñ declarare pōnē i solonē 2^o: q̄ dclata sta-
ti appēbit solō qōnīs. p̄mū enī. s. q̄ in cāis fil' exūtib'
sive p se sive p accīs nō ē pcedere i infinitū ap-
paret sic: qm̄ actualitas ē ūria rōne infiniti: et repu-
gnat rōni infiniti sic logitur. B de infinito. vñ infiniti sic
hic logitur de ip̄o nō hēt rōne actualitas: s̄z hēt rō-
ne potētialitas. qm̄ infiniti sic bic accipit̄ est illō e^o
q̄titate accepta sp̄ ē aliqd accipe extra sine cuīs
q̄titatē accipiētib' sp̄ restat aliqd accipiēdū in pō
et sic rō infiniti p̄sistit in qdā potētialitate. ut aut̄ sic
aliqd aliqd infiniti alt ut infinitū vlgore ul̄ vtrūe il-
lud paretibit i rj⁹: sed rōni infiniti sicut hic logitur de
infinito p̄uenit rō potētialitas et repugnat rō actua-
litatis: et iō cū infinito repugnat actualitas q̄ dicit q̄
sunt infinite cāe in actu sive p se sive p accīs infinitas
cās dicū nō eē infinitaa. Si ḡ icōueniēs ē dicē
aliqd eē qd nō ē icōueniēs ē dicē q̄ nō sit stat⁹ in
cāis fil' exūtib' sive p se sive p accīs. C Scdm̄ ē
declarandū. s. q̄ l cāis p accīs sit nō exūtib' possiblē
ē pcedere i infinitū: et circa istud duo sūt decla-
randā. s. qd ē cā p accīs. 2^o qd ē cā p se. Lā p accī
dēs vno mō pōt accip̄ i cōparatiō ad agens: et
alio mō i cōparatiō ad effectū. In cōparatiō ad
agens accipit̄ cā p accīs: et hoc sic. dupler̄ est nā. s.
pticularis et lūtis: et differunt iste due nā exqm̄ natu-
ra pticularis hēt itētionē ptic̄lātā et limitatā. sicut
p̄z de vtrūe que est in semine. vtrūs enī exīs i semi-
ne boies que est nā pticularis nō intēdit nisi habet
boiez determinatus: et nō intēdit oia illa que possūt
pcedere ex isto boie pticulari: sed oia ista que p̄nt
pcedere ex ista sit per accīs respectu illī vtrūs i
formativē qm̄ sit p̄ter itētionē ei⁹: et fīm hoc p̄t dī
ci q̄ femina est p̄ter itētionē ei⁹ nāe pticularis et nō
p̄ter itētionē nāe ul̄is: qm̄ nā pticularis intēdit
hoc ptic̄lare: et itēdit nobili⁹ q̄ possit: et q̄ masculū
ē nobili⁹ ptic̄lare q̄ semina. pp hoc nā ptic̄la-
ris semp̄ itēdit boiem masculū et nō feminā: et iō si
fer⁹ ille sit feminā hoc est p̄ter itētionē nāe ptic̄la-
ris: sed nō ē p̄ter itētionē nāe ul̄is: qm̄ nā ul̄is nō
hēt itētionē limitatā. vñ nō tm̄ itēdit hoc: sed etiāz
itēdit p̄servationē spēi: et q̄ tā in semina q̄ i masculū
p̄servari b̄z nā spē humana. x̄p hoc si fer⁹ ille sit
femina nō ē p̄ter itētionē nāe ul̄is: s̄z est p̄ter intē-
tionē nāe pticularis. vñ sicut dc̄m̄ ē nā pticularis
nō intēdit nisi hoc: et iō nō itēdit ea q̄ p̄nt pcedē ex
illo pticulari qd intēdit: sed oia que pcedūt ex ip̄o
per accīs sunt et p̄ter intentionē clūs. vñ l̄ ego

non sim per accēs respectu v̄tutis informative eritis in semine et quo sim ḡtar? q̄ illa v̄t me inten-debat tñ. m̄ ego et mille alij si pcederet ex me fo-mus p accēs respectu v̄tutis informative ex his in semine et q̄ ḡtar ē p̄ me: q̄ nō st̄debat nisi piez metū tñ: iō i talib̄ cāis p accēs pole ē ire i infinitū. vñ bñ pñi c̄ v̄tutes ifo: marine infinite holuz: s̄cuz nā ulis nō st̄debat tñ: sed st̄debat oia illa q̄ pcedere pñi ex ipsa: vñ nō tñ st̄debat nā ulis piez metū sed me et oia illa q̄ ex p̄re mō pcedē pñi: t̄ iō talis fieri ē cā p se oium eoz q̄ pñi pcedere ex suo effectu: t̄ iō no potes arguere q̄ sunt infinite celi si-ne infinite intelligeble: s̄ possit cē infinite cāe p accēs sic infinite v̄tutes informative p̄ticulari boium.

C Per accēs ē pōl accipi ex p̄te effectu: qm̄ quādo alijs effectu puenit ex alijs cāis: puta ex. s̄. cāis: t̄ ponat ita q̄ illi effectu nō iest maior v̄t se cāref ex. iō. cāis q̄ si cāref ex. s̄. tūc possit arguere q̄ ille alie., s̄t p accēs respectu illi effectu: s̄ major v̄t ul' maior leēnt illi effectui ex bñ q̄ pcedere ex illis cāis ul' nō pcedere: tūc possit arguere q̄ ille cāe eēnt p se: s̄c si maior v̄t iēt mibi i bñ: q̄ plures boles pcedunt me q̄ si vñ: nūc possit arguere q̄ ille vñ q̄ me pcessit nō tñ ē cā p se s̄ illi ples etiā q̄ me pcesserit: t̄ iō cū maior v̄t ul' minor nō insit mibi tñ p se ls p accēs forte possit inēe ex bñ q̄ plures boles me pcesserit q̄ vñ possit arguere q̄ si p̄ me nec pcesserit ples boles q̄ illi s̄t cā p accēs cū ex eis nō s̄t mibi maior v̄t ul' minor: t̄ sic patet q̄ s̄t cāe p accēs et q̄ i cāis p accēs nō exūtib̄ s̄l' pole ē pcedere i infinitū. C Lā aut q̄re i cāis p accēs ē pole pcedere i infinitū ē q̄ pōl assignari sufficiēs cā bñ effectu abloq̄ eo q̄ ponat in talib̄ cā p marctū pcedētia hac cāz nibil p se faciat ad bñc effectu: t̄ q̄ nō negat pcessus i infinitū i bis q̄ s̄t nō s̄t nisi in illis i qb̄ op̄ dare p̄mū: t̄ q̄ i talib̄ nō op̄ dare p̄mū: s̄c nō ē icōueniēs talis ire in infinitū.

C Declāndū ē, s̄. q̄ i cāis p se nō exūtib̄ sumū ad ē pcedere i infinitū. cā enī p se ē illa cā q̄ requirit ad ē effectu: vñ si nō s̄t cā p̄ma nō pōl ēē alia cā si eut dī in: bñ. t̄ iō si nō s̄t cā p̄ma m̄llus erit ef-fectu: qm̄ nll'a erit cā. Si ḡ icōueniēs est dicere q̄ nō s̄t alijs effectu icōueniēs ē dicere q̄ nō s̄t prima cā: t̄ cū i cāis infinitū p se s̄ue s̄nt s̄l: s̄ue nō s̄nt s̄l: nō possit dari p̄ma cā q̄ i infinitū nō ē p̄mū. apparet q̄ icōueniēs ē dicere q̄ i cāis p se s̄ue s̄nt si mul s̄ue nō s̄nt s̄l: s̄t pcedere i infinitū: s̄c s̄finita gutte aq̄ eēnt cā p se cawatiōis lapidis et nō eēnt si mul. smo vna post alia et alia post alia cū nunq̄ ēēt dare p̄ma gutta aq̄ nunq̄ ēēt canatio lapidis cū nō possit ēē effectu s̄ue p̄ma cā p se. t̄ iō p̄z q̄ nec i cāis s̄l' exūtib̄ s̄ue s̄nt cāe p se s̄ue p accēs nō ē pcedere in infinitū. In cāis bñ p accēs nō s̄l' exūtibus bñ pole ē ire i infinitū: sed i cāis p se s̄ue s̄nt s̄l: mul s̄ue nō ē pole ēire i infinitū: t̄ declāndū est qd sit cā p accēs et p se: t̄ quo accipiat cā per accēs: nū ex parte agentis: tum ex parte effectu: t̄ quare nō ēst pole ēire in infinitū: t̄ quare sic.

Ad p̄ma rōnē tu arguis bñc boiez pcessit alijs hōz et alijs us: t̄ alijs: t̄ sic in infinitū. dico q̄ tu arguis i cāis p accēs: t̄ in talibus pole ēire in infinitū. C Ad aliud tu dicas s̄ue arguis hac revolutionē pcessit alijs revolutionē. dico q̄ ista revolutionē nō ē cā per se istius revolutionis. vñ accidit huic revolutioni q̄ plures revolutiones eā pcesserunt etē.

C At hō q̄ quoddam et non infinite cāe existentium: nec indirectum: nec fin spē palam etē.

Tex. v.

Questio.XIX.

q̄ Heritetur utq̄ sit statu i cāis mālib̄: t̄ vñ q̄ nō. qm̄ enī i alij ge-vere cāe nō ē accipe p̄mā cām in tali ḡne pcedere in infinitū ē pole: t̄ nō ē ibi statu: s̄l cāis mālib̄ nō ē accipe p̄mā cām māle. ḡ et c̄. pbō assum-pse. In corpib̄ celestib̄ inenit mā sicut dicit p̄tor. B est equoce. Si ḡ mā in his in qb̄ equoce iuenit: vñ q̄ nō sit dare p̄mā mām: qm̄ si etē dare p̄mam mām in celo et in istis iferiorib̄ nō dicere equino ce: sed dicere latu p cōparationē ad illō māle p̄mū. ḡ et c̄. C p̄. dicit p̄tor in p̄ phisicoz: mā est mediū int̄ ens et nibil: sed int̄ ens et nibil est infinitum spatiū s̄ue infinite distantia: ḡ vñ q̄ sp̄ sit accipe aliqd int̄ ens et nibil: m̄ inter ens et nibil sit infinite di-stātia: ḡ vñ q̄ in cāis mālib̄ sit pcedere in infinitū cū non sit deuenire ad p̄mā mām: sicut probatur. C p̄. dicit p̄tor i scđo hui⁹: q̄ est vñt̄ ens p se ens: t̄ p se uer⁹ et oia s̄t entia et nā p eēntie et vñt̄ate et̄ oia ḡ s̄t cāta. si a p̄. ḡ mā scā ē et cāta: si ḡ mā scā ē et̄ oē qd̄ sit: sit ex mā: qm̄ ex nihilō nihil sit. t̄c que-ro de illa alia mā: t̄ sic in infinitū. vñ ḡ q̄ in cāis mālib̄ sit pcedere in infinitū. C Ad oppositū ē pbūs et arguit sic. ex alijs aliqd fieri pōl ēē dupl̄t: aut sic ex imperfecto sit pfectū: aut sic ex corrupto sit ḡmatū sed neutro istoz modoq̄ est pole ēire in infinitū. qm̄ qm̄ ex alijs sit aliqd: sic ex imperfecto sit pfectuz. ut ex puro sit vir: tūc enī statu extrema: sed statu extremitis nō ēst pole mā ēē infinita. nūc aut qm̄ ex pu-ro sit vir extrema statu: t̄ s̄t infinite qm̄ puer ē me-diū ēire nullō mō hominē et boiem pfectū: t̄ iō i talib̄ mō factilis nō ēst pole ēire in infinitū. s̄l t̄ in alio mō factiois nō ēst pole ēire in infinitū: qm̄ extrema stant et s̄t finite: qm̄ mā est illō in q̄ oia corrūptur: t̄ ex q̄ oia ḡmat: t̄ iō cū extrema s̄t finite nō ēst pole ēire in isto modo factiois ēire in infinitū. si sic ergo ēst status in causis materialibus.

Ad istam qm̄ ē dico q̄ est statu in causis mālib̄ sicut dicit pb̄s: t̄ ad vidēdū v̄tate bñ. qm̄ s̄t de-clāndū. p̄mū ē illō qd̄ accipit pb̄s i bñ: t̄ p̄steriorib̄. s̄. q̄ si extrema s̄t finite necesse est media ēē finita. C Scđm est declāndū q̄ nece est pone-re māz p̄mā. C Et tertiu qd̄ est declāndū est q̄ il la mā p̄ma q̄ necesse ē ponere est vñs. C Declatio primi. s̄. q̄ extrema s̄t finite: necesse ē media ēē finita: qm̄ sicut dicit pb̄s i p̄ phisicoz: oē terminatiū finite ēt̄ oē illud qd̄ habet extrema finite terminatiū est: t̄ per p̄mū finite cū oē terminatiū s̄t finite vñ p̄tra rōnē infinitine habere terminos et limites: t̄ ideo cū extrema s̄t finite necesse est media ēē finita. cū enī ponit aliquid hēre extrema finite po-nit ip̄m hēre terminos et limites: hoc etiā patet ex alio. dicit pb̄s in scđo huius q̄ infinite oia currūt eodē modo: t̄ oia s̄t finite. vñ in infinito nō ēst p̄us nec posteri⁹: t̄ hoc appet sic. qm̄ p̄us et posteri⁹ nō inueniuntur in aliquo nisi p cōparationē ad ex-trema. vñ p̄z dī in aliquo illō qd̄ est p̄pingus ex-tremo: t̄ posteri⁹ illō qd̄ est longi⁹ ab extremo: t̄ iō p̄z et posteri⁹ repugnant infinitos sed qponit all quid habere extrema finite ponit in eo p̄z et poste-ri⁹: t̄ iō ponit illud ēē finite: t̄ sic p̄z q̄ stantib̄ ex-

tremis finitis alicuius necesse est media illius esse finita: tu quod repugnat infinito habere terminos et limites: ut quod repugnat infinito habere prius et posterius. Secundum quod est de claudum est quod necesse est ponere prima materiam: et hoc possunt cognoscere ex tribus. Primum est quod sine in causis efficientibus est sic est in causis materialibus. Vnde sicut est in causis efficientibus quod causa efficientia non agitur nisi in virtute prime causa efficienti. Sicut in quantum initatur ei. Vnde nulla eadem efficientia est causa sufficientia alicuius effectus: sed opus ponere primam causam efficientem. Vnde dicit papa Benedictus quid est causa est totius trinitatis. non. sed quod ultimum est: et illud quod est finale nullum est causa non. b. sed ultimum. s. medium est quod vnius. g. a. dicit ipse quod totius. Usque ex qualibet effectu potest arguer copertioriter entia prima causam. similitur est in causis materialibus quod secunda causa males non sunt principia transmutationis in rebus materialibus et transmutabilibus nisi quantum unum vel inbusque prima materia. unde dicit papa in primo de generatione quod est unum primum secundum quod est esse. et quod est secundum transmutationis est secundum per naturam illius primi secundum: unde nulla prima secunda est sufficientia prima transmutationis sive alicuius effectus: sed sicut opus ponere prima causam efficientem in cuius virtute oportet secunda agi et efficiuntur: sic opus ponere de necessitate primam materiam: in cuius virtute oportet causa males secunda sunt secunda transmutationis. Vnde ex qualibet transmutatione naturali quecumque sit illa. potest argui ea prima causam vel materiam sicut prima efficientia ex qualibet effectu: et secundum quod necesse est devenire ad materiam primam et ipsam ponere. Hoc etiam potest ex alio quod inest pura potentialitas. Vnde in rebus transmutabilibus inuenitur maior et minor potentialitas. Nam etiam sunt magis in potentia quam composita. Hunc autem ita est: quod dicit papa in quarto book est magis et minus in illis est aliud tale simpliciter. sicut cum sint magis et minus boni necesse est ponere bonum simpliciter. Si ergo in rebus transmutabilibus inuenitur major et minor potentialitas. tunc necesse est ponere puras potentialitates et hec est prima materia. Hoc etiam patet ex alio: quod multiplicatio eorum que sunt secundum etiam est secundum ordinem ad primum principium. Nam ictus quod est propinquus principio est magis eus quam quod est remotus: et secundum cum intelligentie sint propinquores per primam quam papa dicitur secundum corpora celestia ipsum sicut magis entes quam corpora celestia: et sicut corpora celestia magis sunt entia quam ista inferiora cum sint propinquora per primam quam illa inferiora propter quod papa in tertio de generatione dicitur. Secundum longe distare a primo primo: et secundum accidit correspondio et generatio. Si ergo est dare aliud quod maxime accedit ad primum principium et est propinquissimum ei patet quod est dare aliud quod maxime est remotus a primo: et hoc est prima materia que est pura potentialitas. unde inter oportet que sunt quecumque sit illa prima materia magis accedit ad nihil: vnde si nos volumus intelligere primam materiam quam melius possumus debemus intelligere aliquid medius inter ens et nihil quod se habet ad oportentias males. sicut lignum se habet in differenter ad oportentias artificiales et nullam istax habet actu. unde que est habitudo sicut ad oportentias eadem est comparatio suo modo materiae ad oportentias formas. Vnde prima est pura potentialitas nihil habens actualitatem. Primum enim est actus purus nihil habens actualitatem: primum enim est actus purus nihil habens potentialitatem: vnde dicit papa in quarto book. quod accidit oportentias participare malo preter vnu. vnde inter oportentias quecumque sunt illa maxime distantia sunt prima et prima materia: nam distant sicut pura potentialitas et purus actus: et sic potest quod necesse est ponere

primam materiam. Tertium quod est de claudum est. s. quod illa prima materia est una. et hoc de claudat papa. dicit enim ipse quod in pura potentialitate non est gradus. oportet enim distinctionem est per actum aliquem. Si ergo illa potentialitas non esset una sed plures: tunc quero aut ille due potentialitates sunt equaliter potentialitates aut una est magis vel maior potentialitas et alia numero et magis accedens ad actum: si tu dicis quod sunt equaliter potentialitates et equaliter accedentes ad nihil: tunc non sit nisi una potentialitas. Si tu dicas quod una illarum est minor et alia maior potentialitas: tunc illa que est minor potentialitas habet aliud actualitatem et non est pura potentialitas: et sic non est prima: sed alia que est pura potentialitas: et sic patet quod illa pura potentialitas que dicitur prima est una et non plures. Ad ronem respondendum est ad primam cum tu dicis in illo generare cause non est status in quo non est ponere aliquid primum. utrumque est. si tu dicis quod in genere cause materialis non est primus per primus nec secundus: quod in corporibus celestibus iuuenit materia et in istis inferioribus. Sine dubio si nos uellemus posse positionem papa. ista ron non obviaret nobis. posuit etiam papa in corporibus celestibus non fuerit materia proprie. Sed si tu vis dicit papa illud appellare materiam hec in proprio est. sed posuit quod corporis celeste erat sic materia ipsius intelligentie mouentis ipsum: et ipsa intelligentia erat sic forma. et sic non obviaret ron nobis. quod quoniam tu dicis. si sit status in causis materialibus opus inuenire primam materiam. utrumque est in omnibus bus superioribus eam uniformiter. Sine dubio credo quod in corporibus celestibus inuenitur materia proprie. vnde possumus accipere primam duplum. vno modo possumus accipere primam omnino separata et per indifferentiam: et si sic accipiatur materia. credo quod eadem est materia in corporibus celestibus et in istis inferioribus. vnde si est potest quod corporis celeste separaret a materia: ita quod forma corporis celestis separaret a materia sua et forma corporis inferioris separaretur a sua materia: credo quod si esset potest istud remanet eadem ibi et ibi. Alio modo possumus accipere materiam secundum quod est secunda dimensionis. nam dimensiones referuntur ad formam. materia enim in corporibus celestibus habet aliam positionem ad formam et in corporibus inferioribus. Nam per formam corporis celestis totaliter terminatur appetitus materiae. Istius autem inferioribus non totaliter terminatur appetitus materiae: et quod tota ratio equivocationis sumitur et forma: et alia et alia per oppositionem habet materia ad formam ibi et ibi. propter hoc dicitur materia equivoce ibi. et sic patet solo ad primam rationem ad secundam tu dicas. Inter ens et nihil est magna distantia sive infinita: utrumque est sine dubio per tanto: quod nihil ad ens non est proportionem sicut nihil ad materiam et vacui ad plenum sicut dicitur in quarto physico non est proportionem. sed propter hoc non sequitur: quod sit potest deuenire ad primam materiam abstrahendo per intellectum unam formam: et postea alia quoniamque sicut deuentus usque ad primam materiam sicut si ego habeam. 4. denarios et tu non habebas aliquem in te et me non est proportionem: quod inter habebat et denarios et non habebat nulla est proportionem. Sequitur ne propter hoc quod non possint auferri a me illi. 4. denarij: et quod non possint deuenire ad hoc quod non habebat aliquem denarium certe non: si mo pater a me auferri quod beo et ero filius tibi: et non habeo aliquem denarium sicut et tu. sicut ex alia parte. Ad alio tu dicis materia facta est. Ari. i. per celum et mundum distinguunt tres modos ingeniti. dicit enim quod aliud est in genere quod habet et post non esse: sicut non per generationem: et hoc modo dicitur motus et tactus et

Igenius. 1^o mō dī aliqd esse ingenitū qd ē de difficulti genitū. 2^o mō dī aliquid eē ingenitū qd cuī fuerit impossibile est gñari t ē sine vñute per quā possit generari t ut qñoz sic t qñoz nō sic: tūc dico qd mā vno mō facta est alio mō nō est facta. mā enim nō dī eē facta qd fiat p motū t trāsmutationē. tō mā dī sic esse ingenita qd hēt eē post nō eē t nō p morū t trāsmutationē sicut motdī eē ingenitus. S3 alio mō dī mā eē facta km opionē pbi qd motdī aliqd qd tpe incipit eē: qr motdī talis hēt eē post nō eē in duratioē t ēt mā pōt dici hēre eē post nō eē sed habē eē post nō eē pōt eē duplī an pīm ordinē nāe an pīz ordinē duratioēs. tūc pīz pīz dico qd mā ē sic facta qd hēt esse post nō eē: nō qr hēat eē post nō eē ordine duratioēs: qr tūc nō ect coetera ipa mā: sed dā babere eē post nō eē ordine nāe. vñl pīs poneret māz eē eternā t mūdū eē eternū: tñ bñ pīsentiebat i bñ qd mā pīma t mūdū totlēs essent eterna etnā facta a pīn°. vñl dicit pīr in : huiq; qd est vñoz eus t vñu uer t ois sūt entia t nā per oē t per ueritatē.

C Amplius autem t quod est cīus causa finis est. Tale hō quod nō est aliud causa: sed t alia illius tē. **T**ex. viij.

Questio. XX.

Eteritur utrū sit stat⁹ in causis finibus. t vñ qd nō. qm̄ fines agibilib⁹ sūt sicut pīn⁹ in speculabilib⁹ ut dicit in scđo phī⁹ t s⁹ ethī⁹ t s⁹. sed in pīcipijs speculabilib⁹ est ire in infinitū. qm̄ ex pīcipijs speculabilib⁹ semp pīt abstrahit alie t alie znes sicut patet in geometria. g vñ qd in pīcipijs agibilib⁹ sūt pīcedere in infinitū: sed fines sūt pīn⁹ agibiliū. g vñ qd in finib⁹ sit ire in infinitū. **C** pī. qd̄to aliqd imediati⁹ ē ipsi fini tāto magis educunt alia p ipz i suū fine. obī grā: ut si potio sit ppīngor sanitati qd colligere herbas: tūc possum⁹ dicē qd herbe colligunt pīg potionē. cū ergo pīm pīn⁹ fines sit oīum t sit vñtis infinite: videt qd reducēdo alia in ipm p aliquid qd magis appropinquat ad ipm sit pīcedere in infinitū cū ipm sit vñtis infinite ita qd reducēdo bñ in ipsuz per hoc t hoc imediat⁹ adberēs ei erit pīcedere in infinitū. cū ipm sit infinitū t semp possit facere altiorē effectū semp altiore in infinituz. g ut videat nō est stat⁹ in causis finalib⁹. **C** pī. dicit phūs in 3^o hui⁹ qd si pīcipijs erunt pīcipia tūc pīcipia irent in infinitū. ergo si finiū erunt fines tūc fines ibunt in infinitū s3 finiū sūt fines ut vñ uelle p ethī⁹. g fines ibunt in infinitū. **C** Ad oppo⁹ est phūs. dicit enim ipse qd in causis finalibus non est ire in infinitū.

Ad istā questionē possum⁹ dicere qd duplī possumus accipere fines. puta fines in artificialibus t fines i naturalib⁹ rebus. tūc dico qd in finib⁹ rex nāliuz est status: t in finib⁹ etiam rerū artificialiū est status. **C** pī. autem in finibus rerū naturaliū sit stat⁹ hoc sic pīmo patet. dicit enīz pīs pīmo moral⁹. qd est ou pīcīter actio. scilicet pīs t actio totius. actio partis ordinatur ad actionē totius sicut pars ordinat ad totū: t sicut duplex ē actio corporis. f. actio partis t actio toti⁹. similiter duplex est finis: qd finis partis t finis toti⁹ t finis partis ordinat ad finem totius. Hūc autē ita est qd totū vñuersum est sicut quoddam corpus t habet suas pīes sicut corpus humanū habet suas partes integrates ipsum. tō sicut totū corpus habet aliquē finē uel aliquod ba-

num ad qd ordinatur sic totū vñuersum habet aliqd bonū aliqd signē ad finem ad quē ordinat: t ille finis totius vñuersi est pīm pīncipiū: t in illud bo ad qd est de gloriōsus totū vñuersuz ordinat im mediare t ad ipsum t immediate reducī. **C** Ite pīf sic. qm̄ aliqd ordinat ad aliqd bonū p aliqd aliqd. ut si. b. ordinat ad. a. per. c. tunc opz qd illō ordinat ad illō per qd ordinat: ut qr. d. ordinatur ad. c. tūc illō per qd ordinat in suū finē t i suū bonū est ampli⁹ mat⁹ bonū qd illō sicut. c. ē ma ius bonū qd sit. b. cū p. c. ordinat. b. ad. a. Hūc autē ita est qd circa pīm pīn⁹ nō iuenerit malus bonū qd totū vñuersū. tō totū vñuersū immediate reducītur t ordinat in suū bonū t suū finē qd de ē glos sus t nō per aliqd aliqd: t ita in tali pīcessu nō solū est pīcessus in infinitū: imo statim occurrit finis ultim⁹ sive intermedii⁹. pīes autē toti⁹ valuerit sūt sic spēs t hñt suū finē: ita qd ynaqueq; spēs entis sine toti⁹ vñuersi hēt aliqd bonū t aliquē finem: ita qd min⁹ bonū nō est nata hēre illas spēs in vñuerso. Mā nīsi hoc pīngeret sequeret qd aliqd esset vitiosum in nā: tō nīsi spēs entis ordinaret in suū finē t in suū bonū t eēt stat⁹ in talib⁹ finib⁹: iam species vñuersi que sūt pīes ei⁹ essent ociose. tō in finib⁹ rex nāliū est star⁹. **C** Hoc etiā appetet ex alio. qm̄ simile est de toto t pīe. t ideo si totū vñuersū hēt finē t bonū determinatū in qd ordinat: tūc vñaque qd spēs entis que est pars vñuersi hēbit suū fines determinatū. t sic pīz qd in finib⁹ rerum nāliū est status t nō est pīcedē in infinitū. **C** Qd autē in finibus agibiliū non sūt pīcedē in infinitū hoc pīz sic: qm̄ artīificialia sūt ab intellectu. Intellectus autē sicut dicit phūs nō agit aliqd nisi pīus moueat a fine sūt iu tellect⁹ rect⁹: tūc intellectus postq; mot⁹ est a fines tunc pīsequit ad inquirēdū ea p que habet fines. tō i finib⁹ rex agibiliū nō ē ire i iū⁹: ita qd bñ fieret per illō t illō pīz illō t sic in infinitū: tūc nībil age ret intellect⁹. quō enim ageret aliqd intellect⁹ non futurus ad terminum: cū intellect⁹ oīs recte agēs agat illud quod agit propter aliquē finem sicut dicitur in 2^o hūiūs t 3^o de anima. t sic patet qd nec in finibus rerum naturalium nec in finibus rerū agibiliū est procedere in infinitū.

Et tunc ad rationem pīm dico qd non est simile per oīm modū de pīcipijs speculabilib⁹ t de pīcipijs agibilib⁹. qm̄ i speculabilib⁹ nō est accipe pīn⁹ t ultimū. imo si accipiat sicut pīm pīn⁹: nō dī accipi ultimū qd pōt seq ex illo pīn⁹: sed accepto pīn⁹ pot bōtū speculari t extrahere de pīn⁹ t semp znes qd tū vñt: sed in agibilib⁹ nō ē ita. iō opz hēre pīn⁹ mediu t ultimū. pīm in intentione qd est ultimū in pro seculō: t opz habere sūt primū in operatione. tō nō ualeat nec e sūt. **C** Ad aliqd tu dicas min⁹ bonū reducī in mai⁹ bonū. p mai⁹ bonū dico qd bñ nō ē pīdūcīg; mai⁹ bonū. vñ si vermis sūt maius bonū qd leo: no opz qd reducat ipm pīn⁹ per ipm leonē. ita qd leo per illō t illō per aliqd t lic in infinitū. **C** Ad aliqd tu dicas si pīn⁹ essent pīu⁹ irent in infinitū. uer est si pīn⁹ inqūtū pīn⁹ essent pīn⁹ qd tunc pīn⁹ iret in infinitū. t ideo si infinitū inqūtū fines eēt tūc fines irent in infinitū si nō sic est tē.

C Sed nec quod quid erat esse cōuenit reduci ad aliam diffinitionem multisplican tem rationem. **T**ex. x.

Aeritetur utrum sit statu cōsideratio forma lib. 7 vñ q̄ nō. dicit enim p̄bus in 3^o būi q̄ forme subales sūt sic numeris sed nūi padūt in infinitū. ergo videt q̄ t̄ for. mis substātialib⁹ sūt pcedere in infinitū. Cetera forme accidētales sunt infinite et tamen pcedunt ex formis substātialib⁹. ergo videt q̄ in causis formālib⁹ non sit status.

Ad istā questionē est intelligēdum q̄ finitū et infinitū quantitatī competit et fm q̄ aliquis magis accedit ad rōnem infinitū et finitū. Hūc autē ita est q̄ forma pōt tripli cōparari. pōt enim cōparari ad ip̄z analogū sive cōe et pōt cōparari ad nostrū intellectū. et tertio mō pōt cōparari ipsa forma fm q̄ accipit in se. Nunc ita est q̄ ipsi forme fm q̄ cōparantur ad ip̄m cōe cōpetit q̄stitas. q̄m sub aliquo cōi possit cōtineri plures forme: et q̄ plurificatio reducta ad naturā quātitatis aliquo mō. pp hoc ipsi forme p̄z q̄ cōparat ad aliquo cōe cōpetit q̄stitas aliquo mō. Ipsa autē forme fm q̄ cōparans ad nostrū intellectū copert quātitas aliquo mō. q̄m vna formā pōt in selecti plurib⁹ rationib⁹ cognoscere. pōt enim intellectus cognoscere formā tuā inq̄stū dat tibi esse et tunc dicit entitas. pōt enīa intellect⁹ illā eandem formā cognoscere inq̄stū dat tibi viuere: et tunc dībia. et sic p̄z q̄ forme fm q̄ cōparant ad nūm intellectū etiū aliquo mō cōpetit q̄stitas. Silit q̄stitas cōpetit ip̄i foīe alii mō p̄z q̄ accipit forma i se. tūc dico q̄ nec in foīis fm q̄ cōparant ad aliquo analogū sive cōe. nec p̄z q̄ cōparant ad nūm intellectū nec et fm q̄ accipiunt i se iest infinitas. q̄d autē nō sit pcedē in infinitū fm q̄ cōparant ad ip̄m cōe. b̄ p̄z q̄m sub aliquo cōi continent plures foīes: et q̄ spēs finite sit que continent sub aliquo cōi. pp hoc i formis sic cōparant nō ē ire in infinitū et nō loquor de cōi q̄d est spēs. q̄m diuisio sive multiplicatio spēi nō est nisi p̄ māz et nō per formā. et lō talis multiplicatio ē p̄ter intentionē: loquor de cōi q̄d ē gen⁹. Nā multiplicatio ḡllis ē p̄ formā. et lō cū spēs sint foīe ut dicit 2^o i 3^o būi. possum⁹ dīce q̄ i formis p̄z q̄ cōparant ad ip̄m cōe q̄d ē gen⁹ nō ē pcedē in infinitū. possum⁹ t̄m meli⁹ dīce q̄ in formis nō est pcedē in infinitū cōparando vna foīa ad aliā nō ad q̄stūcūḡ s̄ ad foīā quā p̄suppono sicut cōparando formaz hōis ad formā corporis celestis: et formā corporis celestis ad intelligentiā et intelligentiā ad motorē p̄m. et si nos cōparem⁹ foīas ad ip̄m analogum analogia tali. s. q̄ vna foīa hēat ē p̄ aliā. tūc p̄z q̄ i formis nō ē pcedē in infinitū: q̄ op̄ denenire ad p̄mā formā et ex parte oīum sicut ad p̄m efficiēt. Ceteri etiū q̄ i foīis fm q̄ cōparant ad nūm intellectū nō ē pcedē in infinitū. q̄m cognitio cōpleta facit spēs sp̄lūsimā et cognitio incōpleta facit gen⁹: et quāto illa cognitio ē scōpula tāto magis illō gen⁹ est cōius. tūc ḡi cōibus nō sit pcedē in infinitū eūdo semp ad magis cōcessē ē denenire ad marīm cōe q̄d ē ens apparet q̄ in foīa fm q̄ cōparant ad nūm intellectū nō ē t̄re in infinitū fm q̄ intellect⁹ icipit a maxime cōi q̄d ē ens. et istū modū tāgit p̄bs nō p̄m. Cōd arguitur in formis fm q̄ accipiunt in se nō sit pcedē in infinitū. b̄ sic apparet. duplex enī est foīa. s. mālis et imaterialis. Cū foīa mālis in se accepta est finita. foīa imālis in se est infinita. vñ si cōt̄ color⁹ separat ille color⁹ est infinit⁹ ut haberet in se cōm̄ rō

nem coloris: q̄ que est cōt̄ ēre iste color materialis nō est bñs cōes rationē coloris. rō est q̄ recipit in materia: et quicqd recipit in aliquo f̄z modū re cōipientis recipit. et ideo color mālis recept⁹ in materia nō hēt cōm̄ rōnem coloris: si cōt̄ color⁹ separat ille cōt̄ infinit⁹. mālis autē foīa in se accepta est finita et nō infinita. q̄ foīa mālis nō habet dē illō q̄d est de rōne et. sed foīa separata et mālis in se accepta est infinita. nō q̄ hēt in se cōm̄ sive omnē rōnem entitatis et p̄septiois: q̄ illō t̄m cōpetit p̄me forme que est de: b̄ dī intelligentia infinita. q̄ intelligentia habet in se q̄cqd est de rōne et. Unū dī libro de causis. q̄ intelligentia est cōposita et infinito et finito. Nā cēt q̄d ē finiti recipit in subiecto intelligentiā q̄ ē finita sicut dēm ē. q̄ hēt illō q̄d est de rōne et. pp hoc dicit auctor de causis q̄ intelligentia est cōposita ex infinito et finito. et sic p̄z quō i formis est pcedere in infinitū et quō nō. Ceteri si nos uellem adaptare ad ea q̄ dicta sūt rōnib⁹ p̄b̄ patēret et tres rōne alias sācē p̄bus q̄ cōcludit q̄ nō sit ure in infinitū in cōsideratione p̄b̄. illis trib⁹ modis qdā sūt. Nā p̄ma rō cōcludit q̄ nō sit pcedē in infinitū in causis formalib⁹ fm q̄ cōparant ad ipsum cōe. CSed a rō quā facit p̄bus c. s. q̄ tūc nō cōtin geret scire si nō cēt stat⁹ que cōcludit q̄ in formis fm q̄ cōparant ad nūm intellectū nō su pcedē in infinitū: q̄ tūc nō continget scire: q̄ nō cēt deuenire ad formā specificā icipiēdo a cōi: qui modus cōpetit intellectui b̄rō cui sūt nota cōfusa magis. Ceteri rō quā facit p̄bus. s. q̄ mā finit a foīa ē. cōcluderet q̄ in foīis mālib⁹ in se acceptis. s. in sui nā nō sit pcedē in infinitū: q̄ finite sūt et b̄p̄z cōsiderati. Ad rōnes ad p̄mas cū tu dīcis foīe subales se bñt sīc nūi. uerū est q̄ in aliquo foīe substātiales assimilātur nūis et in aliquo nō. vñ sūt nō currit p̄ oēs modū. Si autē foīe subales in hoc sicut nūi. q̄m sīc q̄ll bet ueritas addita nō facit nouā spēm et ita et. sīc cur patēble. CAd aliud tu dīcis q̄ foīe accidētales sūt infinite: et t̄m pcedēt et formis specialib⁹. Dico q̄ nō ualeat. q̄m q̄litates p̄me sunt finite. et sunt t̄m quatuor. lō q̄litates sc̄de fortassis sunt infinite. similiēt est ex ista pte. vel pōt aliter dici q̄ forme accidētales nō sunt infinite: lō sunt multo plures q̄ substantiales vel si sunt infinite sunt infinite q̄d nos et.

Ceteri rōnes ad p̄mas cū tu dīcis foīe subales se bñt sīc nūi. uerū est q̄ in aliquo foīe substātiales assimilātur nūis et in aliquo nō. vñ sūt nō currit p̄ oēs modū. Si autē foīe subales in hoc sicut nūi. q̄m sīc q̄ll bet ueritas addita nō facit nouā spēm et ita et. sīc cur patēble. CAd aliud tu dīcis q̄ foīe accidētales sūt infinite: et t̄m pcedēt et formis specialib⁹. Dico q̄ nō ualeat. q̄m q̄litates p̄me sunt finite. et sunt t̄m quatuor. lō q̄litates sc̄de fortassis sunt infinite. similiēt est ex ista pte. vel pōt aliter dici q̄ forme accidētales nō sunt infinite: lō sunt multo plures q̄ substantiales vel si sunt infinite sunt infinite q̄d nos et.

Quapropter semper existentium p̄ncipia esse uerissima necesse est: et cōsideratio.

Questio. XXII.

Aeritetur sine argumentis utrū sit ea de dispō rei in sua viritate et in sua entitate. Dico ad hoc q̄ sicut p̄bus dēm ē vītas cōsistit in qdā adeq̄tiōe. Hūc autē ita ē q̄ triplex est adeq̄tiōe. Est enī qdā adeq̄tiōe rei ad sua p̄n. et quedā adequatio rei ad nostrū intellectū quē mēsurat: et qdā adeq̄tiōe rei ad intellectū dīvīnū quī res mēsurat. Hūc dico q̄ loquēdo de vita re que cōsistit in adeq̄tiōe rei ad sua p̄n similis est dispō rei in sua viritate et in sua entitate. Nā q̄t̄o alē qd̄ adequaſ suis p̄ncipijs tāto magis est illō sicut q̄t̄o magis ignis adeq̄tūr p̄ncipijs ignis tāto magis vīo: et tāto magis ignis. CLoquēdo ē de viritate q̄ cōsistit i adeq̄tiōe rei ad nūm intellectū quē mēsurat ad hoc b̄z viratē. s. q̄ sūt̄ est dispō rei in sua viritate et in sua entitate. q̄m illa eadē p̄n que sūt p̄n essendi illa eadē sūt p̄n cognoscēdi tē ab intellectu

sed dicit fīm rōnē. qmī pncipia pñiderata particula-
riter sunt pñ* essendi rem. pñ* autē eadem cōsidera-
ta ulr sūt pñ* cognoscēdi ipam ab intellectu nostro.
C Similiter si loq̄mūr de vītate q̄ cōsistit in adeq̄-
tiōe rei ad intellectum dīmītū a q̄ mensurant. ad h̄
dico q̄ sūt ē dispō rei i sua vītate et i sua entitate.
qm̄ res fīm b̄ q̄ adeq̄nt intellectui dīmītū fīm b̄ sunt
vestigīū ars dīne. et b̄ q̄ magis adeq̄nt intellectui
dīmītū b̄ sunt magis vestigīū ars dīne et malore
entitate habet: et sic patet q̄modo est simili dispo-
sītū rei i sua vītate et i sua entitate.

C Explicit liber secundus metba.

C Est autē scia q̄dā que speculat ens in q̄zītū
ens: et que huic insunt fīm se. Tex. i.

C Liber Quartū metba. Questio prima.

Veritutur

utru aliq̄ scia possit cōsi-
derare ens in q̄zītū ens. et
vñ q̄ nō dicit enim pbs in līo posterioꝝ. q̄
scia est vñi gñs sibi pñtes et passiōes sibi cōsiderat:
sed ens nō h̄et aliq̄ passiōes: ut pñbabo. ergo et c̄.
pñbatio assūpte. passio nō ē ipm sñm. vñ risibiliitas
nō ē bō. et iō si ens h̄eret aliq̄ passiōes ille passiō-
nes nō ēēnt ens: et tūc esent nñbil. tñ nō ēēnt ens ḡ
et c̄. C pñ. scia ē hitus acq̄sīt. ḡ scia nō est de his q̄
sūt in nobis ulq̄ sīt inata: sed ens p̄ ipximīt in alia et
imp̄issione ens nulla p̄cedit ip̄ressio alicui⁹ sic dicit
Aur⁹ i p̄ sue metba. ḡ si ens p̄ ipximīt in alia et im-
pressio ens est q̄li inata nobis et scia est habit⁹ acq̄-
sus: vñ q̄ de ente nō possit eē scia. C Ad oppositū.
est pbs et arguit rōne scia pñcilaris cōsiderat ea
que insūt hñc enti pñcilaris et scia uls considerat
ea que insūt enti fīm q̄ est ens: sed scietia que con-
siderat ea que hñlunt enti fīm q̄ ens opz cōsidera-
re ens fīm q̄ ens. ergo de ente fīm q̄ ens erit scia.

Ad istā q̄dā est itelligēdū q̄ scia sortit sibi q̄moꝝ ex
sbo. sortit eni sibi scia spēz et formā ex sbo. Nā sñm
scia ē obm scie sic act⁹ vñt sortit spēz ex sbo sic scia
sortit ex sbo q̄ ē obz ei⁹. C Sedz qd accipit scia ex
sbo ē ordo. Nā scia accipit a sbo ordīnē. et fīm gdū
abstractiōis quē tenet sñm tenet illa scia. sic p̄ de
metba mathe pñbī⁹. C Tertiū quod accipit scia
a sbo ē q̄ ḡqd pñiderat cōsiderat sub rōne subiecti
sicut vñt sine pō ḡqd cognoscit: cognoscit sñm rō-
ne obi ppri⁹. sic scia ḡqd pñiderat: pñiderat sub rō-
ne sñm qd ē obm et ppri⁹. C Quartū autē qd acci-
pit scia a sbo est. s. vñ et pñas. Nā scia accipit a sbo
vñtē et pñtē. ita q̄ scia pñcilaris pñiderat sñm pñ-
culare limitatū et h̄et vñtē limitatū et pñculatam.
Scia autē q̄ pñiderat sñm ul̄em h̄et vñtē et pñm
ul̄em. Ex istis q̄tior possum̄ cōpribēdere q̄ ens
b̄ q̄ ens est sñm ist⁹ scie. p̄ p̄ q̄ ens est sñm ist⁹ scie
ente ex b̄ q̄ scia q̄ pñiderat aliq̄d ens pñcilaris: ut
ens mobile ad ubi. dī scia pñcilaris. vñ ex hoc dī
scia pñcilaris: q̄ pñiderat aliquā pñz entis: et scia
dī ul̄is et rōnis: q̄ considerat ens cōe. cum ḡ ista
scia q̄ dī metba sit maxime cōis inter oēs scias. et
scia sortit sibi spēz et uomē ex sbo. p̄ q̄ ista scia cō-
siderabit id qd uer oia entia est marie cōe et mari-
me ul̄e su ens. opz dīcere q̄ ens fīm q̄ ens sit sñm
ist⁹ scie. qm̄ scia sicut dictū ē sortit oī dīne ex sbo.
cū ergo ista scia iter oēs scietias sit maxime abstra-
cta et maxime cōis. patet q̄ dī h̄ere p̄ sbo illud qd
est marie abstractū et maxime cōe. ens autē fīm q̄

ens ē hñl⁹ ergo et c̄. C Qd autē ista scia sit marime
abstracta p̄. qm̄ nñlīs pbs nō abstrabit a mā sen-
sibili simplī: sed ab hac et ab illa. Mathe autē ab-
strabit a mā sensibili penit⁹ nō autē a mā intelligibili.
et iō mathe nō abstrabit penit⁹ ab oī mā. sī me-
tha abstrabit ab omni mā iō et c̄. C Patet ex 3° q̄
ista scia cōsiderat ens fīz q̄ ens. Nā dictū ē q̄ scie
ita q̄ḡd cōsiderat: pñiderat sub rōne subiecti. et iō
cū ista scia q̄ḡd pñiderat: pñiderat sub rōne entis:
p̄ q̄ ista scia h̄ebit p̄ subiecto ipz ens. C Patet B
ex q̄to. s. q̄ ista scia pñiderat ens fīm q̄ ens. Nam
sit dñfī ē scia accipit vñtē et pñtē a subiecto. et iō
cū ista scia h̄ebat vñtē et pñtē marie ul̄em et coēs.
marie possum̄ cōpribēde q̄ ista scia h̄ebat p̄ subie-
cto ipz ens. et hec est declaratio pñbī in pñbī⁹. 4.
Ad rationes ad pñmā dīcēdū. cū tu dīcis passiōes en-
tis nō sunt ens. Dico q̄ nō vñiformiter sumunt̄ pas-
siōes subiectoz pñcilariz et subiecti ul̄is. vñ nō
dñr passiōes eng b̄z q̄ ens: qz illūt of̄ eti sic nō dīci-
m̄ q̄ ista scia pñiderat cās eng b̄z q̄ ens intelligēdo
sic q̄ cāc ille fūt cā oiū enti: qz idē eēt cā suūp̄si⁹
sed dicim⁹ q̄ cōsiderat cās entis fīm q̄ ens qz cōsiderat
cās oiū entiū hñtū cās. sic dico q̄ passiō-
nes entis nō dñr et passiōes entis b̄z q̄ ens q̄ pas-
siōes insūt oī enti. sī qz non determinat ad aliq̄
gen⁹ entis q̄ ē subiectū alicui⁹ scietiaz pñcilarū.
C Ad aliquid dicendū q̄ l̄z ens p̄ imprīmat in alia:
tū et ea que insūt enti b̄z q̄ ens nō imprīmant pñm
in alia nec cogitatio eoz est nobis innata et c̄.

C Omnis autē generis vñi sensus est vñi
atq̄ scientia: ut grāmatica vna ens oēs
speculatur voces. Tex. q.

C Questio. II.

Veritutur utru ista scia sit vna. et vñ
q̄ ritas scie assimilat vñtē sensus: sī sensus dī
eē vñtē qui est vñius contrarietatis. et p̄ hoc dī
l̄z de ala cap̄ de tactu. q̄ tact⁹ nō ē vñ sensus. qz nō
ē vñi pñrietas: sī ē nō ē vñi pñrietas sī pliuz. ergo et c̄.
C Ad oppo⁹ ē pñbūs l̄rā q̄ dīcet q̄ sic oiū sonoz
ē vñ sensus sive vna scia: sic oiū entiū est vna scia.

Ad istū q̄dā est itelligēdū q̄ vñtē scie assilat vñtē
sensus. Nāc autē ita ē q̄ pō nō dī vna. ex his q̄ mā-
liter recipit. vñ et l̄z albū et nigrū i se accepta dīant
foialr et in spē. tñ visus nō cogiscit albū fīm q̄ albū
nec nigrū fīm q̄ nigrū. sed cogiscit albū et nigrū fīm
q̄ pñciliūt i qdā rōne cōi: ut rōne coloris. et er vñtē
te illi rōnis foial sub q̄ rōne visus cogiscit ea pō vñ
suis dī vna. vñ visus cogiscit albū et nigrū sub qdā
rōne ul̄i. nā qz i ista rōne cōi visus p̄cepit albū et nigrū.
iō albū dī eē idez nigrō. dī illa rōne cōi. et ēt dī
cōi: qz nō allio sñsu p̄cipi albū et ab albo nigrū. sī
eodē sñsu cogiscit albū et nigrū. vñ et l̄z visus cogiscit
albū et nigrū sub rōne coloris. rōm cogiscit albū p̄
se differre a nigrō et b̄z q̄ vñtē altior est b̄z sub rōne
magis cōi cogiscit ea q̄ cogiscit vñtē sñserior. sic p̄ de
sñsu cōi. qm̄ cū sit vñtē sup̄ior q̄ sensus pñcilaris illō
qd cognoscit sensus cōis cognoscit sub ul̄iori et ma-
gis cōi rōne q̄ alij sñsu pñcilaries. Sīt ē de ue-
ritate scie. nā dī eē uera ex vñtē vel rōnis foial
formali sub q̄ rōne pñiderat ea q̄ pñiderat ipsa
scia. et iō cū scia metb̄. pñideret ea q̄ pñiderat sñm rō-
ne cōi. ut sñm eng scia metb̄. dī eē vna. vñ q̄to

scia alterior est. ratiō magis considerat ea q̄ considerat s̄b rō ne magis utl̄ z ea q̄ considerat scia inferior s̄b rōne p̄t culari considerat scia superior s̄b rōne utl̄. z ad ls plus sic ē de v̄tutib⁹ alteriorib⁹. vñ intelligēdū ē q̄ diversitas q̄ sufficit ad causandū diversitatē in v̄tutib⁹ in ferorib⁹ nō sufficit ad causandū diversitatē in v̄tutib⁹ sup̄iorib⁹. sic p̄z de sensibilib⁹ p̄ticularib⁹ z cōsill̄ in p̄posito ē. nā v̄tas q̄ sufficit ad causandū v̄ta te v̄tus ois nō sufficit ad ueritatem v̄tus inferioris suffit p̄z; aliq̄ enī v̄tas sufficit ad v̄tatem sensus cōis q̄ tñ nō sufficit ad v̄tatem sensus p̄ticularis. Sic est de v̄tate scie. Hā v̄tas aliq̄ sufficit ad v̄tatem scie cōis: q̄ nō tñ sufficit ad v̄tatem scie p̄ticularis. vñ intelligēdū ē sic dicu p̄bs 5° metba⁹. q̄ vñū mltis modis dī. vñū nūo. vñū lpe. vñū gñe. vñū p̄portiōe z vñū analogia. tūc dico q̄ v̄tas p̄z nūz nō sufficit ad v̄tate scie. qñ vñū fm nūm ē p̄ticularare z siḡtum z de tali nō ē scia. z iō v̄tas fm nūex nō sufficit ad v̄tate scie. Uleritas et p̄z sp̄z nō sufficit ad v̄tatem scie. tui⁹ pbatio ē. qñ eadē est scia ḥrion. H̄ria aut̄ dīnt spe z iō v̄tas p̄z sp̄m nō sufficit ad v̄tatem scie sp̄alis. Sz nō pōt eē q̄ aliq̄ scia v̄ua sp̄alis considerat direc̄te analogū aliq̄. vñ l̄ medicina considerat de oib⁹ gñib⁹. b̄ nō ē direc̄te uō p̄ se. Credo tñ q̄ medici na nō consideret p̄z p̄ sensu corp⁹ h̄uanū p̄z q̄ sanū z egri. qñ medicina sanī z egri ē scia. Et iō v̄tas q̄ est fm analogū nō sufficit ad v̄tatem scie sp̄alis. z lo dicit 2° in 2° b̄u⁹: q̄ q̄ v̄tas nō tñ vniuocat de p̄titate p̄tinua z discrete nō ē vna scia doctrinæ lis q̄ considerat de eis. Sz p̄les. sed vna p̄z gen⁹. Sed v̄tas q̄ ē fm analogū bn̄ sufficit ad v̄tatem scie cōis. z iō oīum entiū bn̄ pōt eē vna scia cōis. fm q̄ pue diuit in ente quēadmodū oīum sonoz ē vna scia. vñ dicit p̄bs q̄ nō solū oīum coz q̄ dñr fm uerā nām ē vñū scientie speculari. sed vñius scientie est specu lari oīum eorum que dīcum ad vñā naturam.

Ad rationē dicendū. cū tu dīcis q̄ vñū sensus ē vñū ḥrietatis si hoc habet ueritatem de sensu habet ueritatem de sensu particulari z non de sensu cōi. simpl̄ ē de scia. sed nō de sensu qui simpl̄ est scia:

CQuare quoniam vñū multipliciter dicitur z hec multipliciter qdē dicētur. Tex. iiiij.

Questio. III.

Eleritur utrum ens sit equocū analogū. z vñ q̄ ens sit eq uocū ad ea de qb⁹ dī ens: z b̄ ē q̄ dī p̄bs in 4° p̄bi⁹. s. in 7° q̄ latēt equocationes in gñib⁹ z q̄ b⁹. sed sic dī in 3° b̄u⁹ inter oia vñū z ens sūt maxie cōia. ergo vñ q̄ in ente sit maxime equinocatio.

Ad idē arguit sic. Magis p̄ueniūt ea que sūt in gñe p̄titate in p̄tinete q̄ ea q̄ sūt sub ēte i ente: Sz p̄tinetas nō dī vniuoce s̄b equoce de q̄ p̄tinete p̄tinua z discrete: ut 2° dī i 2° b̄u⁹. ḡ ens nō dī vniuoce sed equoce de eis q̄ p̄tinēt sub ente. C p̄. canis dī eg uoce de latrabili sūdere celesti z p̄se marino. cum tñ p̄ueniat in lba. si ḡ lba magis cōueniūt cuz lba q̄ accn̄s cū lba. z tñ ista dīcm⁹ equoce q̄ p̄tinēt s̄b ca ne magis: ut vñ dicent equoce que cōtinētur s̄b ente. C Ad oppo⁹ est p̄bs. q̄ dī q̄ ens nō dī equuo ce ad aliquā vñā nāz cōem. sic sanū non dī equoce de omnib⁹ sanis. sed analogice sic. ens nō dicit eq uoce: sed dicitur de oībus entibus per attributionem ad naturam substitutie. sicut dicit p̄bs.

Ad istā qōnem ē intelligēdū. q̄ tota rō equocationis

sūtis ex foīa: vñ z p̄bs uocat formā q̄ qdē ē. z iā 2° p̄bi⁹ dī q̄ foīa ē rō cēndi. vñ ipa diffō dat p̄ foīa mā: vñ s̄i in diffōne ponaf mā. b̄ nō ē nīsi in q̄tuz mā p̄ticipat mām foīe: z inq̄tū ē sub foīa: z pp̄ b̄ dī in 7° b̄u⁹ q̄ oīs p̄tes posite in diffōne sunt foīe: tota ratio equocationis sūtis ex foīa. vñ dī i 1° de ala z in mltis alijs locis q̄ recedēte ala a corporez corp⁹ nō remanet nīsi equoce: vñ caro mortua nō ē caro nīsi equoce: p̄z iiḡ q̄ tota rō equocationis sūtis ex foīa. vñ s̄i aliq̄ nōmēponaf plib⁹ p̄ coparationē ad aliquā foīam vñā: tūc aut illa foīa eq̄lit saluat i llis plib⁹ aliq̄ nō eq̄lit. si p̄ mō tūc illō nomē dī de eis vniuoce penit⁹ sic h̄o penit⁹ dī vniuoce de illis q̄ continent s̄b ipo penit⁹ vniuoce. Si aut illa foīa nō eq̄lit saluat in plib⁹ b̄ tripl̄ pōt cē. aut q̄ illa foīa saluat in illis plib⁹ simpl̄: sed in vno nobiliori mō cō in alio sīc nōmē alalij. ita pōt p̄ coparationē ad foīaz q̄ simpl̄ saluat i suis sp̄eb⁹: sed nobiliori mō saluat i hoie q̄ i alino. 2° mō aliq̄ foīa nō saluat iu plib⁹ eq̄lit: q̄ illa foīa in vno inuenit simpl̄ z i alio fm gd sic p̄z de ente: entitas enī in lba ē simpl̄ i ac cideb⁹ fm gd. 3° mō dī foīa nō saluari eq̄lit i plib⁹: q̄ in vno illoz inuenit simpl̄. z in alio fm sūt tūdinē. sic p̄z de alalj uero z de alalj picto z tūc dī co q̄ analogia illa q̄ ē qñ aliq̄ foīa simpl̄ saluat i plib⁹. ita q̄ i vno illoz nobiliori mō q̄ i alio: z alalj analogia mltū pp̄m q̄ vniuocatiōi. z iō alalj dicit vniuoce ad suiss sp̄es: z q̄ foīa alalj l̄ saluat l̄m pl̄ i suis sp̄eb⁹: q̄ tñ nobiliori mō saluat i vno q̄ in alio sīc ē de forma cuiuslibet gñis: pp̄ b̄ dī i 7° p̄bi⁹. q̄ latēt equocationes in gñib⁹. Analogia aut q̄ ē qñ aliq̄ foīa simpl̄ saluat i vno z iō alio p̄z s̄i i tūdinē talis analogia mltū accedit ad equocationē: pp̄ b̄ dī q̄ alalj dī equoce de alalj dī: z de alalj picto. Sed analogia q̄ ē qñ aliq̄ foīa saluat in vno simpl̄ z i alio fm gd talis analogia nō accedit pe nī ad equocationē: nec pure ad vniuocacionē: sed tenet mediū inter equinocacionē z vniuocacionē z equocationē. Sed si nos uellem⁹ dare alia distinctio nē possem⁹ sic dīcē z meli⁹ credo ad iūtētionem p̄bi. Hāz sic dictū ē tota rō equocationis sūtis ex foīa. z iō s̄i sit diversitas in foīa erit equocationis sic dcm̄ ē. Si aut̄ sit v̄tas i foīa: aut̄ ē v̄tas foīe p̄ p̄dicatio nē: aut̄ ē v̄tas foīe p̄ attributionē. Et ē intelligēdū q̄ qñ est v̄tas foīe p̄ p̄dicatio nē: tūc ē vniuocatio: qñ aut̄ ē v̄tas foīe p̄ attributionē. tūc erit analogia: z si tu dīcis quōd sit qñ erit v̄tas p̄ attributionē: z qñ erit v̄tas p̄ p̄dicatio nē. Dico q̄ hoc ē sāf facile. Hāz qñ aliq̄ plura sūt talia p̄ aliq̄ q̄ ē in eis: tūc ē vniuocatio p̄ p̄dicatio nē: z ē vniuocatio: sic cū oia alalj dñr alalj p̄ id qd̄ ē i eis. tūc s̄i oia alalj alalj vniuoce. Sz qñ aliq̄ plura sūt talia nō p̄ aliq̄ qd̄ ē ī eis: sed p̄ aliq̄ qd̄ ē i alio: sic i lba: vñ z si accn̄s dicant ēē entia: hoc nō est p̄ entita tē q̄ ē i eis sed p̄ entitatē q̄ est i lba: sic parebit i 7° b̄u⁹. z iō ens analogice dicitur z non equinocatio. z hec vñ ēē intentio p̄bi si aliquis bene consideret. Er tūc ad rōnes. ad p̄b⁹ cuz dī. latēt equocationes z c̄.

dicendū q̄ ibi accipit̄ equocatio large p̄ oī anolo-
gia. C Ad alio cū tu dicas: q̄ tias nō dī nisi equo
ce. sic dīc 2^o de cōtinua & discteta. dico q̄ ibi lo-
quit̄ de equocatio p̄ oī analogia q̄ ipedit̄ vnitatē
scie sp̄s. C Ad alio: q̄ tu dicas casis dī equoce
de latrabili sidere celesti & pisce mario q̄ tñ vniuo-
ce cōuenit̄ in substrātia. dico ad hoc q̄ l3 ista in se
accepta cōueniat̄ in substrātia magis q̄ suba & ac-
cidēs in ente: nō accis & suba magis cōuenit̄ in eu-
te q̄ ista tria fū q̄ cōparant̄ ad hoc nōmē canis.

C Questio. IIII.

Heritetur

utn̄ oīa q̄ dñr analogia dicas: analogia p̄ ano-
logia ad vnu nūero. t. vñ q̄ nō oīa sa-
na dñr sana p̄ analogias ad sanitatē q̄ ī alii. que
qdē nō ē vna numero. ergo t̄. C p̄. valioca ma-
gis sunt vnum q̄ analogia. l3 vniuocia nō dñr talia
p̄ aliquo vnu nūero. ḡ nec analogia dicunt̄ eē ano-
logia p̄ aliquo vnu nūo. C Ad oppo^m arguit̄ sic. sic
oīa dñr eē vñ p̄ aliquo vna vñitātē in nūo ut per
vñitātē p̄mā. sic oīa entia dicunt̄ eē entia p̄ vna ali-
quā vñitātē. vñ dīc 2^o q̄ est vnu ens. p̄ se ens &
p̄ se uerz & oīa dñr entia & vñ p̄ entitātē & vñitātē et̄.
Si ḡ oīa entia dñr eē entia p̄ aliquo entitātē vna
que est vna numero. patet q̄ oīa analogia dicunt̄
analogia per attributionē ad vnum numero.
Ad istā q̄onē ē itelligēdū q̄ 2^o dīc in isto 4^o. q̄ ali-
qua tripli dñr analogia ad aliquo vnu. aut. s. p̄ at-
tributionē ad vnu efficiēs. aut p̄ attributionē ad
vnu finē. aut p̄ attributionē ad vnuā sām. Verbi
grā. de p̄ aliquo dñr analogice per attributionē ad
aliquo vnu efficiēs. sicut medicare dī de eo q̄ habet
ariē medicinalē. sicut de medico & de eo qđ ē natū
fuscipe op̄a medicite. ut de iñstrā medicinali. & de
eo qđ ē faciēs op̄a medicite. sicut p̄tula facit op̄a
medicine sine arte sicut ponit p̄. 2^o et̄. & medicina
le dī de oib^o istis p̄ attributionē ad vnu efficiēs qđ
est medic^o. Sicut dñr eē aliquo analogia p̄ attributio-
nē ad vnu finē. sic alia dñr eē sana p̄ attributionē
ad vnu finē. q̄dē isto sicut cibi dietate & urine. Sicut
dñr aliquo eē analogia p̄ attributionē ad vnuā sām.
sicut oīa dñr eē entia p̄ attributionē ad labaz q̄ est
sām & mā oīum acciūtū. & oīa istos modos anolo-
gice rāgit̄ p̄būs in lra. Sed sc̄dū est q̄ tert^o mo-
dus analogice: sicut q̄ aliquo dñr p̄ attributionē ad
vnuā sām. dividit̄ in 4^o modos. sicut dī in hoc q̄
aliquo dñr entia p̄ attributionē ad sām: q̄dē p̄tua-
tiones sube causat̄. oīa entia p̄tuationes sunt mix^oen-
tia. Aliq̄ at̄ dñr entiasq̄ se relatiōes ipsi^o sube. & tā
lia iter oīa entia exceptis p̄tuationib^o sunt mix^oentia.
sic 2^o dīc in xi^o būl^o illo cap̄ ubi Arist. mouet
q̄onē sine istā dubitationē. utrū. s. sine eadē p̄n^m re-
latiōes & sbe. & dīc 2^o ibi. q̄ relatiōes inter oīa
entia hēt̄ obli^oeē. & tō signāter q̄siuuit̄ p̄būs. utz
sicut eadē p̄n^m relatiōes & sbe aut q̄ sicut dīc 2^o. q̄
si p̄būs q̄siuisset̄ utrū sicut eadē p̄n^m sube & q̄st̄itatis
la vñitas eēt̄ p̄būs in vñitā. q̄ st̄itatis eēt̄ min^oens q̄
alia entia. & tō signāter q̄siuuit̄ p̄būs utrū eadē sicut
p̄n^m relatiōes & sube. 2^o mō dñr aliquo eē entia sic mo-
tus dñr eē entia: q̄ sicut via in suba. 4^o mō dñr eē
aliquo entia: q̄ sicut st̄pōnes subesicut̄ q̄litates & q̄
titates dñr eē entia & alia: q̄ sicut dispositiōes sube
Alia aut̄ dñr eē entia sicut sube q̄ hñt̄ entitatē per
se. l3 nō ut p̄ se & p̄ oī modū. vñ sūc dicunt̄ acciūtū

ēt̄ entia nō p̄ se. l3 p̄ attributionē quā hñt̄ ad sām.
sic ēt̄ q̄da sbe males & q̄da imales. sbe males nō
dñr eē entia: nō p̄ attributionē ad substrātias imales.
& sbe imales alie a p̄ p̄n^m nō dñr eē entes: q̄
bēant̄ entitatē p̄ se & p̄ oī modū: sed si dicant̄ eē
entes hoc est p̄ attributionē ad sām p̄mā q̄ ē ipse
de^o glōsus. ita q̄ tā sbe males. s. & imales alie a p̄
p̄n^m q̄ acciūtū dñr eē entia p̄ attributionē ad vnu
ens p̄ se ens & p̄ se uerz: p̄ cui^o eē t̄ vñitātē oīa dñr vñ
& entia sicut 2^o dīc in 2^o būl^o. & ex b̄ p̄z q̄ ano-
logia nō p̄t̄ dici analogia nō p̄ attributionē ad
aliquo vnu numero. nō enī p̄n^m dici aliquo analogia p̄
attributionē ad aliquo formā q̄ sicut in eis. Nā ueritā-
tas in foia tollet analogia & equocationē. & ponit
vñuocationē. vñ q̄cūq̄ cōuenit̄ in nūero fū formā
nō illa sūt vnu p̄ p̄dicationē. vñ vñitas i forma po-
nit vñitātē in p̄dicationē. vñ p̄n^m dīcūz fuit q̄ q̄sto
aliquo plura sunt talia p̄ aliquo formā q̄ est in eis tan-
to magis dñr eē talia & cotineri sub ipso vñuocē.
Et si tu dicas nōne oīa sana dñr eē sana p̄ attribu-
tionē ad sanitatē q̄ est in alialib^o & ista sanitas nō ē
vna in nūo. l3 est vna in spe. Sine dubio dico. q̄ l3
sanitas q̄ est in alali sit vna fū spē & m̄uplicet̄.
l3 nūz nō ē būl^o. nō p̄ acciūtū. l3 q̄ oīa ista sana dī-
cūt̄ eē talia p̄ sanitatē q̄ ē in alali. Nā si illa sanitas
q̄ est in alali m̄uplicat̄ fū nūm b̄ nō est in eis
que dñr ad spām sanitatē analogice. l3 m̄uplicat̄
sanitas fū nūm in hñt̄ ad que se hñt̄ alal. vñuocē:
& sic possem̄ dīcē i suba. vñ l3 oīa sana. dñr ēt̄ sana
p̄ attributionē ad sanitatē q̄ m̄uplicat̄ fū nūm. l3
tñ ē p̄ acciūtū. s. q̄ m̄uplicat̄ fū nūm nō p̄t̄ enī
dñr eē sana p̄ attributionē ad sanitatē q̄ est in alal.
nō m̄uplicab̄ in eis tā analogice: & sic p̄z q̄ oīa
analogia dñr eē analogia p̄ attributionē ad vnu
vnu. & si sunt multa in nūo b̄ est p̄ acciūt̄ respecto
analogie: q̄t̄ rāgit̄ in tā analogia p̄t̄ sanitas
m̄uplicat̄ fū nūm. sed rāgit̄ sbe vñuocatio. vñ l3
vnu de oib^o alalib^o sanitas dīcūt̄ vñuocē.

Ad rōnes ad quāz p̄mā l3 p̄z solutio per iam dicta.
C Ad sc̄dāz cū tu dicas vñuocia fuit magis vnu q̄
anologa & tamē nō sunt talia p̄ aliquod vnu in
numero. dico q̄ vñuocorūz est vñitas. l3 sit in spe
vnu & nō vnuā nūo in specie tñ maior est vñitas vnu
ocorūz q̄ vñitas analogorum in nūo. per quā vñi-
tatē in numero omnia talia dīcūt̄ eē sicut patet
in animo consideranti & ideo non valet.

C Et p̄hia ē dc oib^o posse speculari. Nā si
nō p̄hia erit qui in nestigabit̄: si idē Socrates
& socrates & socrates sedens: aut si vnu vni
cōtrarium: aut quotiens dīcē t̄. Tex. v.

C Questio. v.

q̄ Heritetur utz vnu qđ ē p̄n^m nūi cos-
uertat̄ cuz ente. & vñ q̄ sic.
qm̄ ut scribūt̄ in libro de vñitate & vnu. oē
qđ est id est: q̄ vnu nūo est. l3 vnuā nūo ē p̄-
cipium nūi. ergo t̄. C Preterea oē qđ est et̄ hoc
aliquo. l3 qđ est b̄ aliquo est vnu nūo. ergo t̄.
Ad istā questionem dicunt̄ aliḡ q̄ vnu qđ est p̄n^m un-
meri conuertitur cum ente. & ad hoc ostendēdū
p̄cedit̄ sic. dīcūt̄ enim q̄ oē qđ ē tu ente est in alil-
quo genere entis. sed cū nibil sit in genere qn̄ sit in
aliquo ei^o spē: & nibil sit in spē qn̄ sit in aliq̄ ei^o idiuīduo
& illi^o spē: & oē idiuīduo sit vnu nūo. & vnu nūo est
sic p̄n^m nūi: & ex b̄ p̄cludit̄ sp̄i. q̄ vnuā qđ est p̄n^m

ut puerit cū ente. C Isti nō bñ dicunt. qm̄ nō dē
qd̄ ē i ente est i aliq̄ gñe entis. qm̄ pñm̄ pñm̄ iuetit i
ente. nō tm̄ est iu gñe: t̄ ēt dicit p̄t̄ q̄ itelligentie s̄t̄
forme carctes gñe iō t̄ c̄. deficiūt̄ ēt̄ isti in alio. qm̄
nō ualeat si b̄ ē b̄ aliqd. ḡ vnu nūo: q̄ p̄ aliqd est b̄
aliqd: t̄ p̄ alio ē vnu nūo. qm̄ vnuq̄ḡ p̄ suā enti-
tate t̄ substantiaz̄ est b̄ aliqd. t̄ est vnu numero per
aliqd additū ēt̄ elus. t̄ iō alt̄ est dicesdūt̄c̄ m̄ihi
v̄ q̄ vnu qd̄ ē pñm̄ nūi nō puerit cū ente. Et ad
hoc vidēdūz̄ ēt̄ itelligēdūz̄ q̄ nos possum̄ vnu qd̄
est pñm̄ nūi cōparare ad suā gen̄. t̄ ad qūm̄ t̄ ad
arithmeticū t̄ ex istis trib̄ possum̄ excludē q̄ vnu
qd̄ ēt̄ pñm̄ numeri nō cōvertit̄ cū ente. Si autem
nos comparem̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ numeri ad suā gen̄
nūs. tūc p̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ numeri est genere q̄
titatis t̄ est q̄titatis discrete. ergo cūz̄ vnu qd̄ ēt̄
pñm̄ numeri nō trascēdat suā gen̄. s̄. q̄titatē t̄ nā si
ue eas trascēdit q̄titatē appeti: t̄ ita tale cum ente
nō puerit. C Isti ēt̄ p̄t̄ s̄i cōparem̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄
vñi ad nūm̄. dicit enim p̄t̄ in r̄o metbā q̄ nūs
est qd̄ā multitudo: t̄ no ois multitudo est nūs. Si
etgo nō ois multitudo est nūs t̄ cuiuslibet multitudi-
nis pñm̄ ēt̄ aliq̄ uita: tūc erit aliq̄ uita q̄ nō erit
pñm̄ nūi. qm̄ si ois uita ēt̄ pñm̄ nūi. cū cuiuslibet
multitudinis sit aliq̄ uita. s̄i ois multitudo ēt̄ nūs
qd̄ ēt̄ s̄i. t̄ iō cū sit aliq̄ uita q̄ nō ēp̄m̄ nūi. t̄ ois
uita ēt̄ enīm̄ aliq̄ caritas īa erit aliq̄ entitas q̄
nō erit uita q̄ ēt̄ pñm̄ nūi. t̄ sic appeti q̄ cūz̄ ens
sit in plus q̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi: q̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄
nūi cū ente nō cōvertit̄. C Hoc idē patet. si nos cō-
parem̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi ad arithmeticū. Si enī
vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi cōvertit̄ cū ente. tūc arithmeticū
ens determinare de oī ente. cū ergo nos videam̄
arithmeticū cōsiderare de vno qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi: t̄ de
oib̄ entib̄ que cadūt̄ sub nūos t̄ iō nō cōsiderat de
oī ente ult̄ appetit̄ q̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ numeri nō
cōvertit̄ cū ente. C Et notadū q̄ pñne due rōnes
p̄bat q̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ numeri nō puerit cū ente
q̄tum ad significatum. tertio v̄o p̄bat q̄ nō cou-
vertit̄ cū ente q̄tum ad suppositum.

Ad rationē p̄mam̄. cū tu dicas omne qd̄ ēt̄ t̄ c̄. Sine
dubio si nos uolum̄ excusare auctore possum̄ di-
cere q̄ ipse accipit̄ ibi vnu numero p̄to oī et q̄ est
hoc aliqd. t̄ iō nō ualeat arḡ: q̄ nō sequit̄ ut dictū
fuit p̄t̄. hoc est b̄ aliqd ergo est vnu nūo. C Ad
alio argumentū patet solutio per iam dicta t̄ c̄.

C Quoniam ergo vnu in gñeum̄ est vnu
t̄ entis in quantum est ens eedē fū se pa-
siones sunt t̄ c̄. Tex. v.

C Questio. VI.

Aeritit̄ vnu posse ēt̄ aliq̄ vnu
qd̄ cōvertit̄ cū ente. t̄ v̄
hoc ē vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi: t̄ hoc est vnu qd̄ ē vnu
per eentia: s̄i uentru istoy modor̄ p̄t̄ ēt̄. ergo t̄ c̄.
p̄bō assump̄te. vnu. enī qd̄ ē pñm̄ nūi nō p̄t̄ cōver-
ti cū ente. qm̄ vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ vnu nō trascēdit ge-
n̄. q̄titatis. ens aut̄ trascēdit gen̄. q̄titatis. q̄ vnu
qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi nō cōvertit̄ cū ente. vnu etiā qd̄ ēt̄
vnu per eentia nō p̄t̄ cōvertit̄ cū ente. bonū enīz̄
fū opione platonicoz̄. t̄ dī de eo qd̄ ēt̄ in actu. t̄
de eo qd̄ ēt̄ bonū i p̄o. Nā ille q̄ est san̄ in actu nō
tm̄ dī ēt̄ bon̄. amo ille qui est san̄ in p̄o. Nā si alli-
ge si sanabilis hoc est alioz̄ bonitatis. Sed ens

fū q̄ ens dī tm̄ de eo qd̄ ēt̄ in actu. Nāc aut̄ ita ē
q̄ ip̄ dicebāt̄. q̄ vnu puerit̄ cū bono. ita q̄ oī bo-
nū est vnu. s̄i bonū est in plus q̄ ens. q̄ t̄ vnu est in
plus q̄ ens. si ergo ēt̄ in plus q̄ ens cū eo nō cōver-
ti. l̄git̄ nec vnu p̄ eentia nec vnu qd̄ ēt̄ pñm̄ nūi
cōvertit̄ cū ente. C P̄. qm̄ aliq̄ diuisiblē diuidit̄
in aliq̄ plura nullū diuidēs ē euacuās totū diuisū
nec aliq̄ quidētū p̄t̄ cōverti cū diuisio. sicut p̄z̄
de alio respectu rōnalis t̄ irronalis. s̄i ens diui-
dit̄ in vnu t̄ multa. ergo vnu cōverti nō poterit cū
ente. C P̄. arguit̄ sic sic arguit̄ Parmenides.
q̄cqd̄ ēt̄ p̄ter ens ēt̄ nō ens ul̄ nibil. q̄ si vnu t̄ ens
cōvertit̄ q̄cqd̄ ēt̄ p̄ter vnu ēt̄ nibil. Si igit̄ vnu cō-
vertit̄ cū ente. ergo vnu est. s̄i ista ēt̄ tm̄ vnu
est. ergo nō puerit̄ cū ente. C Ad oppō arguit̄ p̄
dictūphī in Ira. dicit enīphīs q̄ ens t̄ vnu scīt̄
t̄ cōsequunt̄ t̄ est eadē natura entis t̄ vnu: s̄i nō
vna rōne illa natura dicitur ens t̄ vnu ergo t̄ c̄.
Ad ista qd̄ē est itelligēdū q̄ ens t̄ vnu cōvertit̄.
ita q̄ q̄cqd̄ ēt̄ ens est vnu. t̄ q̄cqd̄ ēt̄ vnu ēt̄ ens.
t̄ hoc p̄z̄ sic. ad hoc enī q̄ aliq̄ se cōsequunt̄ suffi-
cit q̄ rō vnu cōsequaf̄ de alio. sicut p̄z̄. nā bō t̄ ri-
fibile se cōsequunt̄. qm̄ risibile acclīp̄t̄ a tali pp̄t̄e-
rate q̄ cōsequit̄ nālīt̄ nām̄ humānā. Nāc autem
ita est q̄ rō vnu ēt̄ indūnī. Nā ex hoc q̄ aliqd̄ ēt̄
idūnī a se t̄ diuisū ab alio: ex hoc aliqd̄ ēt̄ ēt̄ vnu.
Nāc aut̄ ita est q̄ p̄prietas q̄ ēt̄ indūnī. s̄i q̄ idūnī-
tione sumit̄ rō vnu illa indūnī p̄leḡt̄ dēt̄ entitatē.
Nāc eoipso qd̄ aliqd̄ bēt̄ ēt̄ eoipso est distinctum
ab oī alio t̄ idūnī a se. Nāc p̄ illa cādem formā t̄
mūs p̄ quā bēo q̄ fū bō bēo: p̄ sim̄ aſin̄ t̄ non
sim̄ q̄ cap̄ t̄ bēo ēt̄ distinctu ab oī alio. t̄ iō cum
vnu ip̄oz̄ talē p̄prietatē. s̄i indūnīt̄ q̄ p̄sequit̄
oīt̄ entitatē sicut declarūt̄ ēt̄. p̄z̄ q̄ vnu t̄ ens cō-
vertit̄ t̄ cōsequunt̄ scīt̄. sicut dicit p̄t̄. q̄
cōtūscān̄ cōpēt̄ rō entis ei cōpēt̄ rō vnu t̄ oī
ens ēt̄ vnu t̄ oī vnu ēt̄ ens. s̄i si ens t̄ vnu puerit̄
t̄ si ista ēt̄ tm̄ ens ēt̄. nōc̄e ista ēt̄ vnu tm̄ ēt̄ vnu
C Sine dubio isto ēt̄ difficile vide. utrū. s̄ista sit
vna ul̄ nō. Intelligēdū ḡ q̄ qm̄ aliq̄ dno bñt̄ aliq̄
mō h̄t̄et̄ ēt̄ sit̄ se t̄ aliq̄ mō nō. tūc n̄ibil p̄b̄et̄.
q̄ dictio exclusivē addita vnu illoz̄ nōt̄ h̄t̄ appo-
fitionē ad alio qd̄ nō excludat̄ reliquū. t̄ q̄ dictio
exclusivē addita vnu illoz̄. p̄t̄ b̄s opponez̄ ad alio
ud qd̄ excludat̄ p̄z̄. v̄b̄ gra. bō t̄ alio nō opponez̄
simp̄t̄ ēt̄ sit̄ se. s̄i aliq̄ mō h̄t̄ opponez̄ ēt̄ se. s̄i ul̄
t̄ singulare. t̄ iō si dicat̄ sic tm̄ bō ēt̄ nō pp̄b̄ sequit̄
ergo nō alio ēt̄. q̄ alio iclūd̄t̄ ēt̄ rōnebois nec ad-
dit̄ rei ista additio exclusivā tm̄ ut bō bēt̄ opponez̄
alio mō ad alio. bō enī utim̄ se accepr̄ nō bēt̄ oppo-
nē alio mō ad alio. Si autē diceret̄ tm̄ p̄t̄iculare ēt̄
bñt̄ sequeit̄. nō ḡ ule ēt̄. q̄ p̄t̄iculare t̄ vle opponit̄.
Silt̄ ēt̄ de vno t̄ de ente. nā l̄ vnu t̄ ens ip̄oz̄
cādē nāj̄. nec bñt̄ oppō simp̄t̄ ēt̄ sit̄ se n̄ibilomin̄
vnu t̄ ens alio mō opponit̄. nāz̄ rō entis alia est a
rōne vnu. t̄ ab alio sumit̄ rō entis t̄ vnu. nāz̄ rō
entis sumit̄ ab ēt̄. rō v̄o vnu sumit̄ ab idūnīt̄. t̄
iō cum rō entis sumit̄ ab ēt̄. rō vnu sumit̄ ab ēt̄
nō ens: cū nō ens tm̄ nō opponit̄ ei a q̄accipiebas
rō entis. s̄i. ēt̄ t̄ iō ista p̄positio est vera. tm̄ ens
est. q̄ ista p̄positio respuit̄ tm̄ nō ens q̄ opponiē
ei v̄o autem vnu accipit̄ ab idūnīt̄. t̄ iō
illud quod opponit̄ vnu est mulrum sine multitu-
do. t̄ iō cū dī sic tm̄ vnu ēt̄ ista p̄positio respuit̄ mul-
ta nō esse m̄ltitudinē nō ēt̄. t̄ cū oīs multitu-

do sit ens lā p istā ppositionē seq̄ret q̄ aliqd qd ē ens sit nō ens: q̄ dicit vnu tm̄ ec̄ excludit oppōm vni. s. mltū ec̄ r̄ sic siḡ mltū nō ec̄. r̄ cū oē mltū sit ens tūc seq̄ret sicut dc̄nī ē q̄ si tm̄ vnu est q̄ aliqd ens sit nō ens r̄ id ppositio ista falsa ē. tm̄ vnu ē. l3 ita sit bā tātū ens est. r̄ l3 ēt ens r̄ vnu cōvertant. Ad p̄mā rōnē cū tu dīc̄bonū dī de eo qd est in pō r̄ de eo qd est in actu: ens aut̄ nō l3 tm̄ de eo q̄ est in actu. sine dubio platonici posuerūt q̄ bonum erat marie ul̄e. vnu si q̄ret ab eis qd ē de. dic̄t q̄ de ē vnuitas r̄ bonitas: r̄ post vnu r̄ bonū ipsi ponebat q̄ ens ē marie cōe. vnu dī l4 ppōne de cāis q̄ p̄r̄ rez creaturaz est ec̄. Sine dubio isti decepti s̄t ex hoc q̄ nō accipiebat ens r̄ bonū vnuiformiter: l3 ac cipiebat bonū in sua ul̄itate. s̄m q̄ bonū est cōe ad bonū in actu r̄ ad bonū in pō: l3 nō accipiebat ens vnuiformiter l3 ipm̄ ūbebāt ad ens in actu. r̄ bñ ue rū est ut ipi dicebat. q̄ ens r̄ bonū i actu puerunt s̄lt̄ ens r̄ vnu i actu puerunt: sed si nos accipia m̄ ens vnuiformit̄ l3 q̄ ēcōe ad ens i actu r̄ ad ens lā pō: tūc oē ens est bonū r̄ oē ens est vnu r̄ oē bo nū est ens r̄ oē vnum est ens. ita q̄ sicut illō qd est bonū in actu cōplete participat rōnē bonitaz: r̄ sicut illō qd ē bonū in pō i cōplete p̄cipiat rōnē bonitaz sic est de ente. Nā ens in actu cōplete hēt en titatē. ens bō i pō incōplete. C Et tūc ad alia est intelligēdū q̄ qn̄ aliqd diuisū diuidit in aliq̄ diuidētia: si illa diuidētia sint imp̄mixta. neq; est q̄ neu trū illoꝝ p̄tinet totum diuisū: nec aliqd illoꝝ cōner tik cū diuiso. sicut patet de rōnabili r̄ nō irrōnabili respectu alialis: l3 si illa diuidētia sint pm̄ixta ita q̄ rō vniꝝ saluaf in alio saltim aliqd mō tūc non op̄z q̄ vnu illoꝝ nō p̄tinet totū diuisū nec op̄z q̄ vnum il loꝝ nō cōvertat cuꝝ diuiso. vbi gratia ens diuidit in bonū r̄ malū. sed ista. s. bonū r̄ malū perm̄ixta sunt. nā ratio vniꝝ saluaf in alio aliquo mō sicut rō boni aliquo mō saluaf in malo. Nā nō ē dare pure malū sicut dicit pb̄us in p̄ moral. r̄ ideo l3 diuidat ens ia bonū r̄ malū: q̄ tūc pm̄ixta sūt ita q̄ rō vniꝝ aliquo mō saluaf in alio. pp̄ter hoc nō op̄z qn̄ bonū cōvertat cum ente r̄ evacuet totū ens simili ter se habet de vno r̄ mltō. q̄n̄vis enī ens diuidat lā vnu r̄ multa: q̄ tm̄ ista sūt pm̄ixta. ita q̄ rō vniꝝ saluaf in multo. Nā sicut nō est dare pure malum. sic nō est dare pure multus. tm̄ nullū est multū qn̄ sit alio modo vnu sicut dicit pculus q̄ ois multitu do in vnitate radicat r̄ reducit in aliquaz vnitatē. r̄ pp̄ter hoc cum vnu r̄ multa sint pm̄ixta nihil pb̄bet quādo ens diuidat in vnu r̄ multū cū cō vertatur in vnu cum ente r̄ evacuet tm̄ ens. C Ad aliud patet ratio per tam dicta. r̄ t̄.

C. Questio septima.

Aeritur vnu addat aliqd su
q̄ si vnu nō adderet aliqd sup̄ ens. r̄ videt q̄ sic. qm̄ vnu ēt̄ posteri addēs. l3 hoc est falsū: q̄ vnu poste rī intelligit q̄ ens ergo r̄ t̄. C Oppositiū arguit sic. dicit enī pb̄us q̄ ens r̄ vnu no separant in generatione r̄ corruptione. sed si vnu adderet aliquid super ens tūc ens vnu posset corrūpi absq; eo q̄ corrūperetur ens. sed hoc est falsum ergo r̄ t̄.
Ad istā questionē possū dicere q̄ vnu addit aliqd super ens. r̄ hoc patet. primo ex dicto Aui^{m̄}. dicit enim Aui^{m̄} in p̄sue merba^c. q̄ ens r̄ res primo sp̄mūnt in aia. r̄ ip̄ressiones istoz non p̄cedit im

presso alicuꝝ. l3 ola alia ab ente posterī imp̄issa sit in aia. r̄ talia habet per additionē ad illō q̄ p̄ itel ligit. sed ens r̄ vnu sunt hui^o. qm̄ ens p̄ ip̄:im̄ in aia. pp̄ter hoc dico q̄ vnu addit aliqd super ens. C Dīc̄terea hoc idē possū accipe ex dicto p̄bi. dicit enī pb̄s in lra q̄ illō p̄n̄ de quo l3 aut negatio aut affirmatio bā est p̄ "p̄n̄" iter oia cōplexa. l3 nō dignitas ū cōplexa p̄. nisi q̄ simplicia ei^o p̄ma sit simplicia ei^o sunt ens r̄ nō ens. r̄ iō p̄z p̄ pb̄z. q̄ ens est p̄ apprechētuz ab alia iter oia que apprechen dunt ab ipsa. l3 oē qd̄ posterī apprechēdit se bēt per additionē ad illō qd̄ p̄ apprechēdit. l3 gd̄ sit illō q̄ addit vnu sup̄ ens sine dubio b̄ est difficile. dicit enī Aui^{m̄} ut sibi iponit p̄t̄or q̄ sicut albū r̄ musicum addit aliqd reale sup̄ aliō sicut vnu addit aliqd reale sup̄ ens. l3 b̄ stare nō p̄t̄. nā si b̄ est uex tūc ens r̄ vnu separati possent ic̄ruptiōes ita q̄ posset corrūpi ens vnu r̄ tm̄ non corrūpet ens. qm̄ questioꝝ alio ita se bñt q̄ vnu addit aliqd reale sup̄ aliō: vnu p̄t̄ corrūpi alio remanente. sicut patet p̄t̄ corrūpi bō albū cū tm̄ remaneat bō. r̄ sic ēt̄ de ente r̄ vno sūmū adderet aliqd reale sup̄ ens sicut p̄t̄ Aui^{m̄}. r̄ pp̄ter b̄ op̄z alio modū iue nire. r̄ huc ponit. p̄t̄or dices. q̄ vnu nō addit aliqd reale sup̄ ens: l3 tm̄ rōnīa. r̄ dicit sic p̄t̄or q̄ in spali bus est ita. q̄ l3 vnu spale addat aliqd reale super alterz. bñ p̄t̄ ec̄ q̄ vnu illoꝝ puerat cū reliq. sicut patet de hole r̄ de risibili. l3 in ḡt̄alib^b r̄ trāscen dentib^{nō} est rōnale q̄ vnu addat aliqd reale sup̄ aliud. r̄ tamen cōvertat cū eo. Et ad hoc declarandum est itelligendum duas ppositiones. s. q̄ trāscēdētēs an̄ trāscēdēti differit in duob^o. p̄ qm̄ trāscēdēs p̄t̄ de oib^b: nō trāscēdēs aut̄ de oibus p̄dicari nō p̄t̄. r̄ ista ppositione est p̄ se bā. 2^a ppositione est. q̄ illō qd̄ inest alicui rōne trāscēdētis. illud nō tm̄ inest ei r̄ oib^b talib^b. n̄erūtā inest oib^b que cōntinent sub eo respectu trāscēdēte: sicut patet. si em̄ aliqd inest bō nō rōne bōis. sed rōne alialis illud nō tm̄ inest oib^b bōib^b. imo inest oib^b que sunt sub aliali. ex his duab^o ppositionib^b arguit p̄t̄or sic. q̄ si vnu adderet aliqd reale sup̄ ens. tūc q̄ro de illo reali supadditū: utru sit vnu aut nō. si tu dicas q̄ illud supadditū nō ē vnu. tūc b̄ ē ū p̄²³ ppositione. s. q̄ trāscēdēs p̄t̄ de oib^b. Si tu dicas q̄ illō supadditū ē vnu. tūc q̄ro utrū sit vnu p̄ aliqd supad ditū aut nō. si tu dicas q̄ tale supadditū aut nō ē vnu p̄ se l3 p̄ aliqd supadditū. tūc ēt̄ q̄rā de alio supadditū r̄ sic ēt̄ abire in iſſuitū. C Si tu dicas q̄ illō superadditū reale ipsi enti nō sit vnu p̄ aliqd sibi peradditū. l3 sit vnu p̄ illō q̄ est ens. tūc eadē rōne dicā de p̄ ente. nā 2^a ppositione dicebat q̄ illō qd̄ iest alicui rōne trāscēdētis inest oib^b alioꝝ. r̄ iō si illud vnu supadditū nō est vnu p̄ aliqd sibi additū. sed est vnu rōne qua ens tūc illō inest oib^b entibus. ita. s. q̄ vnu qd̄ est ens erit vnu p̄ illō per qd̄ est ens vnu illō arg^{m̄} ḡnūcūg nō ē stādū. iu p̄mis est p̄cedere in iſſuitū. no est bonū n̄iſſ comparatio sit vnuformis iſſera. vnu si sit cōparatio vnuformis iſſera optimū arg^{m̄} ē. s. q̄ sim̄ ē stādū i p̄mis ergo est p̄cedere in iſſuitū. r̄ sic ēt̄ in p̄posito. r̄ iō si aliqd ens nō ēt̄ vnu p̄ se. sed p̄ aliqd supadditū tūc in iſſuitū effet p̄cessus in illud vnum sicut dicit cōmetator in littera. Similiter argumentum illō. s. q̄ si stat in aliq̄ ḡ in p̄. nō ualeat ubi ēt̄ sit cōparatio vnu formis iſſera r̄ tūc si sit cōparatio vnuformis iſſera

Ipsa optie valet. et iō cum in pposito sit vniiformis cōparatio si sit accipe aliquod vnu supadditum qd nō sit vnu p aliqd alīd l3 sit vnu rōne q est ens tūc eadē rōne standū est in p cū su ibi vniiformis cōparatio. et sic patet q vnu nō addit aliquod reale supra ens. et q cum ente convertitur.

Ad rōnem patet solutio. nā cum pbs ait q nō addit aliquid reale cum addit aliquid reale cū non separatur in generatione nec in corruptione non excludit quin addat aliquid rationis et c.

C Questio octaua.

Eritur vnu vnu addat aliquid

q uō. qm̄ ens et vnu ipsoitā eadē nām. ergo cū ens non importet aliquod rōnis videf q vnu nō addat aliquod rationis supra ens. C Preterea ratio vni sumif ab indiuisiōe sed indiuisio est puatione mltitudinis g vnu est puatione multitudinis. sed puatione cognoscit per habitum ergo vnu cognoscit per multitudinem. ergo multitudo est prior vno.

Ad istā questionē intelligēdū est q sicut dicit Auiens ad: et res. pmo imprimunt in aia et oia alia ab ente posteri imprimunt in aia. et iō cū vnu sit posterior ad ens et oē posteri addat aliquod sup illud dicis cuius est posteri oportet q vnu cu3 posteri se bēat ad intellectū q addat aliquod sup ens. nūc aut ita est q vnu posteri se habeti ad intellectū entis hoc pōt duplē esse. vel ita q vnu si aliq̄ modus specialis effendi. vel ita q vnu addat aliquod super ens. Nūc aut ita est q vnu nō pōt se habere posterius ad intellectū entis. ita q si q sp̄lis modus effendi. qm̄ si vnu cēt modus sp̄lis rōne straberet ens et tūc nō posset cōverti cū ente. relinquit ergo q vnu sic sit posteri ad intellectū entis q addit aliqd sup ens. Hunc ita est q oē qd addit alicui est p̄ter nām ei cui addit et illō cui sit additio nō pōt p̄dicari de eo qd addit sibi. et ideo cu3 sunt duo que sunt p̄ter rōnem entis de quib⁹ ens nō possit p̄dicari. s. relations et puationes: qz puationes de se nō sunt aliquod sed sunt nō aliquod. vnde dicit pbs p̄ phisicoz q puatione de se est nō ens. Relations et de se nō sunt aliquid. sed sunt ad aliquod. et ideo opz q vnu addat tale qd sup ens q illō sit p̄ter rōnes entis et hoc nō pōt esse nisi illō sit puatione vel relatio. Et tāc dico q vnu non addit aliquod relationis sup ens imo bonū et uerū addit hoc. s. aliquod relationis sup ens. Nā uerū addit relationē ad intellectū. bonū vō relationē ad appetitū. vnu aut addit super ens puationē. s. indiuisiōne. vñ rō vni accipit ab indiuisiōne. nā ex hoc aliquod dī esse vnu qz est indiuisiō in se et diuersū ab oī alio et ex hoc patet quid vītatis habeat illa distinctio que fit cōiter q vnu et ens cōvertunt q̄tū ad supposita sed nō cōvertū tur q̄tū ad significata. nā ista distinctio et: est vā et est falsa. qm̄ si tu intelligas q aliq̄ uera significatur nō al' nole vnius per vnu que nō significetur per ens. s. il3 intelligis. Si at intelligas q nō cōvertūtur in significato sic intelligēdo qz: est aliq̄ nā significatur nā cōpetit illa due p̄petates a qb⁹ accipit rō vni et rō entis. nā rō vnius est ratio indiuisiōnis. rō aut entis est rō essendi; et sic debem⁹ intelligē q ens et vnu nō cōvertunt in significato nō qz: si alia nā vnius et alia entis significata. s. qz: alia est ratio a qua accipit nomē vni et alia rō est a q accipit nō mē entis. Et tūc ad rōnē p̄mā cūtu dicit si vnum

adderet aliquod sup ens nō cēt eadē nā entis et vnu us. dico q Debem⁹ sic intelligere q entis et vnu cēt eadē nā sed nō sub ea rōne p̄siderata vel significata sicut dicit pbs in lsa. Ad alīd tu dicas vnu dicit puationē multitudinis. dicūt aliq q vnu dicit puationē divisionē divisionis et nō puationē multitudinis. ita q intellect⁹ p̄ intelligit rē et postea intelligit rē nō esse et intelligēdo b̄ dicit q intellect⁹ intelligit rē et vnu. Sine dubio illud non videf et ad intētione pbi et p̄. Nā pbs et p̄ dicit q vnu dicit puationē multitudinis et iō cū sunt credēti vī mibi meli⁹. possumus dicere. q vnu dicit puationē multitudinis. sed illa puatione multitudinis magis est fm modū intelligēdi et intellectū qz fm rem et ueritatē. Nā si esset lapis vñ et nō cēt aliquod aliud in toto mundo nisi solus ille lapis adhuc sequeret q cēt ille lapis vnu et iō l3 vnu dicit puationē multitudinis. illa puatione magis fm intellectum qz rem et ueritatem. nel possumus dicere sicut dicit Aui⁹ q multitudo est noti or fm imaginationē et sensu qz si vnuas in vnuas est magis nota fz intellectū qz su multitudino iō. et c.

C Questio. IX.

Eritur vnu vnu differat vnu qd est cōvertibile cu3 ente. qz enī vī coiter assignari talis dīa. s. q vnu qd est puationē vnu autē qd est p̄m nūl nō dicit puationē. s. dicit aliquod posuit iō q̄re vnu hoc hēat vītare. s. q vnu qd est p̄m nūl nō dicit aliquod puationē. s. aliquod posuitōis. et vī q nō qd cōvertit cū ente dī ipsoitare puationē multitudinis. si g vnu qd cōvertit cū ente dī ipsoitare puationē et nō aliquod positivū cū ipsoitare puationē multitudinis cū vnu qd est p̄m nūl ipsoitare puationē multitudinis: vī q talis dīa nō debeat assignari iter vnu qd est p̄m nūl et vnu qd cōvertit cū ente. C Preterea dīc pbs i s̄metba⁹ q vnuas nullo mō disiōne ipsoitare nec positionē et vnuas ē p̄m nūl. g vī q vnu qd ē p̄m nūl nō dicit aliquod positivū. ergo et c. Ad istā qdē dico q vnu qd est p̄m nūl nō addit aliquid puationū sup ens s. aliquod posuitō. rō cui⁹ est. qz illō qd est p̄ se nō ens nō pōt eē p̄m entis p̄ se. cu g q̄tūtā sit ens p̄ se ut dicit pbs in p̄ metba⁹ et vnu qd est p̄m nūl? nūs sit q̄tūtā nūc vnu qd est p̄m nūl est p̄m entis p̄ se. s. q̄tūtātā. g vnu qd est p̄m nūl nō pōt ipsoitare puationē. C Preterea species entis nō pōt cōstitui ex nō ente p̄ se. g cū nūs sit sp̄s entis ipsi⁹ nūl nō pōt p̄ se eē p̄m aliquod. s. qd sit nō ens. cu ergo vnu sit p̄m nūl impo⁹ est q vnu qd est p̄m nūl ipsoitare puationē cu3 puatione sit non ens p̄ se. s. dicit pbs in p̄ phisicoz. patet ergo q vnu qd est p̄m nūl nō ipsoitare puationē. tū qz: ē p̄cipiūt entis p̄ se. tū qz: sp̄s entis ex nō ente cōstitui nō pōt: s. qd illō sit qd ipsoitare vnu qd ē p̄m nūl si ne dubio ualde difficile est. p̄. et multi alij vidēnt dicē q illō posuit qd ipsoitare vnu est mēsūratio qdā et p̄ ipsoitare rōne qm̄ rō q̄tūtā sumif a mēsūratio. vñ de rōne q̄tūtā ē mēsūratio et vnu ē p̄m q̄tūtā discrete. pp b̄ dicunt ip̄i q illō posuit quod vnu qd ē p̄m nūl ipsoitare vnu ē mēsūratio quedam. C Sine dubio credo q b̄ nō sit bñ dictū. qm̄ mēsūra ē relatio qdā. g cōmēsūratio ē relatio qdam. Nūc aut ita ē q nūs ē sp̄cētēg absoluia. nūc arguo sc̄i arguebas p̄us. s. q vnu nō posuit ipsoitare aliquod

quatuor: quod spes eng ex non ente constitui non potest sic ar-
guo hic: quod cum vnu sit spes entis absoluta et cōmen-
suratio sit quidam spes eng non absoluta: quod relatio quidam
est quod est coparatione ad aliud. et id sic spes eng non potest
constitui ex non ente. sic spes absoluta non potest constitui ex
non ente. sic spes absoluta non potest constitui ex non abso-
luta sine respective. namque non est spes eng absoluta non
potest constitui ex cōmensuratio quod est spes eng respective.
et sic vnu quod est pnum nūl non importat cōmensurationes.
et id credo quod melius potest dici alio. Et pro intelligendum quod
res quod est continuitas forma quidam est: et potest considerari illa for-
ma duplum. uno fīm quod illa forma perficitur in se et absolu-
te. Alio fīm quod perficitur non in se sed per coparationes
ad suas partes. vnu sicut est de sc̄issu et de intellectu: quod sc̄issa
fit probatur per spectum sicut in totā re per aspectum. et postea
seruit in re per coaptationē ad suas partes sicut in intellectu.
Nam illa est per se in re totā. non quod est per se in intellectu.
nam intellectus per se in re totā per aspectum cogitescit: et postea cognoscit rem
per coparationē ad suas partes. Nam dico quod illa forma
quod est vnu et eadem res quod est actio et passio
differunt fīm re et illa eadem res est ab agente et est in
patientē. sic dico quod est vna et eadem forma fīm rem
quod est illa quod perficitur in se et perficitur in re per coparatio-
nē ad suas partes: tunc dico quod illa forma fīm quod perficitur in
re non per coparationē ad suas partes. illa forma sic considerata
dicitur vnu quod est pnum nūl: sic res ipsa dicitur actio
fīm quod est ab agente. Illa autem eadem res fīm quod perficitur res
per coparationē ad suas partes dicitur continuitas. sicut
eadem res fīm quod est in patientē dicitur passio: et si istis rationibus
et eadem res considerata facit diversa predicationē. ut predicationē actus et passioneis. et tunc est vnu et id est actus
realis actio et passio. Si rū est vna realis forma quod perficitur res
in se et perficitur re per coparationē ad suas partes et fīm quod illa forma
intelligitur ab intellectu ut perficiens re in se dicitur vnu
quod est pnum nūl. fīm autem quod illa eadem forma intelligitur
ab intellectu actu perficiens re subiectā. s. ipm sicut per
coparationē ad suas partes. dicitur illa forma sic considerata
continuitas. Ita quod sic actio et passio sunt vna et
eadem res differunt in fīm ratione. putetur ab agente et putetur in
patientē. sic est vna et eadem forma fīm re quod est continuitas. Ita
dicitur illa forma perficitur in se et perficitur re in coparationē ad suas partes.
Et si sic dicatur credo quod potest per se redi cā oīum ex eo quod
dicitur de uno. dicitur enim quod continuitas discreta est potest est
continuitas continua. qm̄ pūs est intelligere re in se quod per coparationē
ad suas partes. quod illa eadem forma dicitur vnu quod est
pnum nūl ut perficiens re in se quod est continuitas continua fīm
quod intelligitur illa forma ut perficiens re in coparationē
ad suas partes. pp h̄ continuitas discreta dicitur potest est
continuitate pūs est discreta ex illa parte. et sic dicitur continuitas
discreta est potest continua. Ex h̄ est potest redi cā quod est in
diffinitiōe continua ponuntur partes et in diffinitiōe vnu
potest pūtatio pītū. et rō assignari potest per illud quod dicitur ē.
dicitur ē enim quod illa forma dicitur continuitas continua fīm quod intelligitur:
ut perficiens re per coparationē ad suas partes. et pp h̄ in diffinitiōe continua
ponuntur partes. vñ. quod continua est cu
sue partes copulantur ad aliquem cōē terminū. vnu

vo quod est pnum nūl diffinitiōe pītū cuius rō ē.
qm̄ illa forma fīm quod intelligitur ut perficiens re in se dicitur vnu
que est pnum nūl. et pp hoc non diffinitiōe pītū
per pūtationē pītū. dicitur est quod vnu non est forma posita.
pūtū autem est forma posita cuius rō ē: quod positio importat
sitū pītū et ordines pītū. vnu positio nihil aliud est quod
quidam ordinatio et sitū pītū in toto. et id cum illa forma di-
catur continuitas continua fīm quod intelligitur ut perficiens res in
coparationē ad suas partes et pūtū est pnum nūl continuitatis
continuitate videtur est quidam ordinatio pītū. pp hoc dicitur
est forma posita: vnu non dicitur forma posita quod sit in re
mali: s. dicitur forma posita pp illud quod dicitur ē. vnu non
est forma posita pp non: quod vnu non sit in re mali s. dicitur
vnu non est forma posita. quod vnu nihil aliud est quod
forma intellectua ut perficiens re in se: non in coparationē
ad suas partes: et quod vnu quidam importat ordines
pītū. pp hoc vnu non est forma posita. pūtū autem dicitur
forma posita et sic potest redi cā oīum ea quod dicitur de
uno et continuitate. Est autem intelligendum quod circa rationē sunt
4 vnu. Illa enim forma fīm quod dat rei subiecte esse
in se dicitur vnu quod est pnum nūl et ista vnu quod est pnum
nūl non reducitur in vnu quod est continuitas cum ente. qm̄ vnu
quod est continuitas cum ente dicitur pūtationē. hec autem vnu
non est pūtatio immo est quidam forma. et id illa vnu non
reducitur in vnu quod est continuitas cum ente sed reducitur in en-
titatem. Istam est formam vnu quod est continuitas cum ente. qm̄ ista vnu
non est pūtatio sed est continuitas. vnu autem quod est continuitas cum
ente est pūtatio quidam et pp hoc ista vnu non reducitur
in vnu quod est continuitas cum ente sed reducitur in ens. Sunt
autem et aliae due vnu. Nam sicut sunt due vnu.
nam et ista forma dat duo esse hoc et hoc. et ille
due vnu non reducuntur in vnu quod est continuitas cum
ente. sic sunt due vnu fīm quod illa forma dat duo
esse hoc et hoc et iste due vnu fīm quod dat illa for-
ma duo esse non hoc et hoc reducuntur in vnu quod con-
vertitur cum ente. qm̄ sunt pūtationes quedam. C Est
autem ulterius intelligendum quod ista vnu que est pnum nūl
et vnu que est continuitas continua sunt vna et eadem for-
ma sicut actio et passio sunt vna et eadem res. tunc vnu
que est pnum nūl non meretur dicitur continuitas sed pnum
tripliū continuitatis. qm̄ de ratione continuitatis est habere partes.
et quod forma intellectua fīm quod perficitur rem cuius inest abso-
lute non in coparationē ad suas partes pp hoc vnu
que est principium nūl non dicitur continuitas sed pnum nume-
ri. Illa autem vnu que dicitur fīm quod perficitur rem in
coparationē ad suas partes dicitur qualitas.

Ad rationes patet solutio et ceterum.

Questio.X.

Aeritū Unū quod est principiū nu-
meri inueniatur in substā-
tijs separatis. et vi quod sic. qm̄ vnu quod est
pnum numeri vi importare quidam cōmensurationē.
sed cōmensuratio inueniatur in substatijs separatis. ḡ et c̄.
C p̄. vnu non habet positionē. ergo in illis videtur esse
vnu que nullā habet positionē. et talia sunt sive sepa-
rate. ḡ et c̄. C p̄. vnu est indivisibilis. ḡ in illis
vi posse inueniri talis vnu que sunt maxime indi-
visibilia. sive autem separatae sunt maxime indivisibiles.
ḡ et c̄. Ad oppōnendū arguitur sic. si vnu quod est pnum nūl
inueniretur in omni ente. sequitur quod arithmetica determinet de
omni ente. cum ergo arithmetica non determinet de omni
ente. et tamē determinat de oībus que se extendit
numeris. vi quod vnum quod est pnum nūl non inueniat
d

Questio XI.

In substantijs separatis.
 Ad istas questiones dicitur quidam qd vnu qd est pn^m numeri convertit et provenit oib^o entib^o et sibi separatis. et hoc fuerunt platonici. qm platonici posuerunt qd numeri erat sbe ipsaq rep. et pp hoc cu ipi ponerent vios e sbas oium rep dixerunt qd vnu qd est pn^m numeri inuenit i substantijs separatis. C Ita positio nō potest stare. Impossibile enim est qd numeri sint sbe rep qd nūs est spēs q̄titatis: et spēs q̄titatis est accidēs. et iō nūs est accidēs. et iō cu impossibile sit accidēs e sbas rei impossibile est nūs e sbas oium rep sicut ipsi ponebat. Posuerunt et qdā fili sicut Aui^m. dicit Aui^m qd vnu qd est pn^m numeri importat quoddam accidēs qd in oib^o entib^o inuenit. et pp hoc inueniebat in substantijs separatis et in oibus entib^o. Ita positio stare nō potest cu inueniat aliquid ens in quo nō inuenit aliquid p accidēs. C P. illō p accidēs qd ipozat vnu nō est nunq. cu ḡ ens trascendit q̄titates et vnu qd est pn^m nūl nō trascendat q̄titatē appet qd vnu nō inuenit in oī ente. C Sine dubio q̄tū ex vbiis Aui^m possum apphēdere bñ sentiebat Aui. Qd vnu. s. dicebat ab idivisō: sed illō qd decepit ipsi Aui^m fuit. s. qd credidit qd ad rōne accidēs sufficit illa p̄uatio a qua p̄uatio sumit rō vni^o. et hoc vñ esse neq. nā illa p̄uatio nō ē nisi fm modū intelligēdi. nec ipse forte fuit sic deceptus in B. s. qd credidit illa p̄uatio a qua accipit rō vni^o significa ri noīe vni^o. C Alij en alr dicitur qd in substantijs se paratis nō inuenit vnu qd est pn^m nūl. qm dicunt ipsi vnu qd ē pn^m numeri dicit aliquid p accidēs et oē per accidēs est p māz. cu ergo in sibi separatis non sit mā dicut ipsi qd vnu qd est pn^m nūl nō poterit esse in substantijs separatis. C Sine dubio qd ist^o positio nūs bñ est sicut credo. sed rō nō est bona. qm i sibi separatis bñ inuenit aliquid p accidēs. I careat oī mā si tū ee eaq qd est accidēs. Nā sbe separe sūt cōpositore ex infinito et finito. vñ sicut forma mālis recipit in mā. sic ee in eis recipit in nā. vñ vnu qd est pn^m numeri al nou qd importat qduncq accidēs sed ipozat pn^m q̄titatis accidēs in eis nō inuenit. s. qd dicit et est pn^m q̄titatis. Nāc aut ita est qd q̄titas in substantijs separatis inueniri nō potest. et pp bñ sine dubio meū est dicēdū sicut mīhi vñ qd vnu qd est pn^m numeri nō inuenit in substantijs separatis. qm nūs nihil aliud est qd vnu replicata. cu ergo ut 2^o dicit in 2^o bñ numeratio fiat per māz et mā nō sit in ipsis substantijs separatis p qd vnum qd est pncipitū numeri in substantijs separatis inueniri nō potest.

Ad rationem pma cu tu dicas. vñ qd ē pn^m numeri vñ importare cōmēstorationē. q̄liter aut in sibi separatis inuenia mēsuratio bñ patebit in. x. C Ad aliud tu dicas vnu nō bñ pōm. dico qd vnu p se nō bñ pōm per accidēs. nā bene bñ sicut fuit vnu in p̄cedenti qōne. sed qd substatijs separate nec per se nec per accidēs habet potētiā. pp hoc et c.

Dūmūlter dīcendū est de alio et c.

Questio XI.
Veritur utru de vnuitate qd est pn^m nūl possit p̄dicari quantitas. et vñ qd sic. qm sicut se bñt pn^m sbe ad substantijs ita se bñt pn^m q̄titatis ad q̄titatē. sed de pncipijs sbe p̄dicat substatijs. qd de pncipijs q̄titatis p̄dicabili q̄titas. C P. si de pncipijs q̄titatis nō p̄dicaret q̄titas aut qd magis bñ esle qd suba aut qd min^m bñ esle: sed q̄titas nō bñ magis ee qd suba

XII.

et lō nō dī q̄titas non p̄dicari de suis pncipijs qd ipsa bñt marime ee. qd si nō p̄dicat de suis pncipijs bñ est qd bñt minime ee s3 hoc nō potest ee qd relatio iter cetera entia est minime ens. et tñ p̄dicat de suis pncipijs. Nā sicut dicit phūs pn^m relationis sunt relationes. ergo et c. C Ad oppōnt arguit sic. de ratione quātitatis est habere ptes sed vnuitas que est pncipitū numeri et pūctus nō bñt ptes. ergo et c. Ad ista quoniam est intelligēdū qd latet equivocatiōes in generib^o. nunc arguit ita est qdā ē analogia qd tollit mām gñis. qdā aut est qd nō tollit smo sequit ge nus et p̄dicat et vnuoce. sed ē intelligēdū qd triplex est analogia cui qdā ē analogia qd ē fm qd illō nobilis saluac in vno qd in alio sicut color nobili^o saluac in albo qd in nigro. Nāc aut ita ē qd aliquid sicut gen^m p̄dicari nō potest de pncipijs et pncipijs cu in pncipijs et pncipijs nō sit aliquid cōe qd ē qd ē qd p̄dicat de pncipijs et pncipijs. et iō nō est sic dicē dū qd substatijs que est gen^m p̄dicat de mā et forma et cōposito sicut gen^m sed p̄dicat de eis sicut analogū. Substantia eni qd est gen^m nō p̄dicat sicut genus nisi de substantijs cōpositis: sed de istis pncipijs et pncipijs bñt p̄dicat aliquāliq̄d analogū ita qd aliquid sic et aliquāliq̄d nō: qdā eni aliquid cōpetit pncipijs. et pncipijs ita qd pncipijs p nāz pncipiatoꝝ. et pncipijs per naturam pncipiatoꝝ. tunc de ipsis pncipijs et pncipijs potest aliquid p̄dicari analogice ita qd rō analogice illō accipit ab eo qd erat vni^o p se et alteri^o p nām alteri^o et sic de mā et forma p̄dicari potest bñ nomē sube. s. bñ ē analogice ex hoc qd mā et forma aliq̄d mō p̄ueniūt rōni a qd accipit nomē sbe. Nā nomē sube accipit ab subshare vel aliq̄d bñt. et qd mā et forma p̄ueniūt in rōne illa pp hoc mā et forma que sunt pn^m sube cōposite p̄ueniūt analogice in noīe sube: sed q̄titas nō p̄dicat de vnuitate nec de pūcto. sic ḡ sicut dictum est p̄xi^o. nec ē analogice: qdā oportet tūc qd vnuitas et pūctus cōueniret in rōne a qd accipit nomē q̄titatis. Nāc aut ita est qd nomē q̄titatis vñ sine ex divisione. Nā de rōne qd q̄titatis est bñre ptes. et iō dico cu vnuitas et pūctus nūl lo mō p̄ueniūt in rōne ita a qua accipit nomē q̄titatis dico qd nec analogice. nec sicut gen^m p̄dicat quantitatē de pncipijs quantitatē.

Ad rōne primam cu tu dicas pn^m sube et c. dico qd nō est sile de pncipijs sbe et de pncipijs q̄titatis. qm pn^m sube. s. mā et forma qdāmō pncipiat de rōne a qua accipit nomē sube. pn^m aut q̄titatis nō cōuenit in rōne a qua accipit nomen q̄titatis sicut dīctū est. C Ad aliud dīcendum qd q̄titas nō p̄dicatur de pncipijs q̄titatis: qd bñt marime ee. nec qd habeat minime ee: sed pp bñllō qd dīctū ē. Si tñ uellet dīcere qd aliq̄d qd nomē q̄titatis accipit ab aliq̄d sine ab aliq̄d p̄prietate in qd p̄uenire p̄nt vnuitas et pūctus posset dici qd q̄titas dicere de his analogice et cōueniret analogice in nomine quātitatis sed ul̄ illā p̄prietate nō bñ video nec forte ē possibile et c.

C Sunt autem quidam qui ut diximus dicebant p̄tingere idē ee et ee non esse et estimare et c.

Questio XII.
Veritur utru circa illō pn^m iposibile est aliqd simile ee et nō esse possibilis sit errore. et vñ qd sic. qm pn^m in speculabilib^o se bñt sicut finis in agilib^o

et p^mpn^m in speculabilib^o vñ se b^ere sicut p^mpn^m finis in agibilib^o in p^m sic possibilis est error sicut p^m p^m moral. g vñ q^m in p^m p^m i speculabilib^o pot est error. C p^m. si sit q^m ipo^m est sicut. s^m Eraclit^m et anaxagoras errauerunt circa illib^m pn^m. g circa ipm est error pot. Ad ista q^m possum^m procede vel dicere q^m circa illib^m pn^m cipit dicere eē errorē possibiles hoc pot est dupl^m aut directe aut indirecte. tunc dico q^m circa illib^m pn^m errore eē directe nō est possibile. qm ad h^m q^m sit error directe circa h^m regnat plura. p^m eē q^m intelligit in actu ille q^m errat. q^m q^m intelligit alijs s^m p^m q^m circa illud nō errat p^m q^m regrit est q^m b^eat aliquā rōnē q^m faciat ips^m opinari h̄riū vītati. nā sine alij rōnē nō contingit aliquē opinari h̄riū vītati. ; qd regrit est q^m illib^m circa qd sit error: lateat ipm q^m errat sicut dicit pbs i lra. Dēs deciplunt circa q^m ignorat. C Nūc dico q^m si nos inspiciam^m ad illa tria nō est possibilis error circa illib^m p^m. qm intellectu^m i actu nō pot intelligē intelligibile nisi p^m iformet spē illi^m intelligibili^m: ita q^m cū alij spē sibi apposita nō formet et cū intellectu^m i actu p^m supponit pn^m illib^m. q^m impossibile est alijs eē simul et nō eē. p^m qd nō est possibilis error circa illib^m si non aspiciam^m ad intellectu^m i actu. qm sicut vīst^m est intellectu^m i actu nō pot intelligē nisi p^m supponat illib^m p^m. C p^m. si advertam^m ad scđs p^m q^m circa illib^m pn^m nō possum^m errare. qm nō habem^m aliquā rōnē i h̄riū. Hā cū ois rō sit ex p^mpositiō. b^m et ois p^mpositio initif isti p^m et ip^m p^m supponit p^m q^m circa ipm nō possum^m errare directe p^m aliquā rōnē q^m faciat nos assentire opposito h̄riū p^mncipijs. C p^m. p^m q^m nos possum^m errare circa illib^m si nos aspiciam^m ad ; m. s. q^m illud circa qd sit error: lateat illum qui errat. Hā sicut dicit p^m in 2^m de alia sensus nō errat circa cōia et intell's sūt nō errat circa cōia et marie circa illib^m cōfūmū ad qd ois alla reducunt intellectu^m vītate ois alia radicat. s. p^m et sic p^m q^m nō est possibilis error: circa istud pn^m directe: iū q^m: nō pot intelligē i actu intelligē nisi p^m p^m supponat vītas h̄riū. tū q^m nō possum^m hēre rōnē i h̄riū h̄riū p^mncipijs tū et q^m illib^m nō latet s^m marime appet et eē sicut loc^m laue in domo. Sed ē ne possibilis error circa ip^m idirecte dicendū ē q^m sic. et h^m dupl^m. vel q^m alijs ponit alijs ad qd segunt negatio isti p^mncipijs et concepcionis oppositi ipi^m et sic errauit circa ipm Anara. qui posuit q^m licet in quolibet et qdlibet de qlibet vīfīca ri. et sic q^m ponit aliquā p^mponē falsam negat illud pn^m. sicut ille qui ponit aliquā p^mponē uera ponit illib^m. Hā sicut ois p^mpositio va quecunq^m sit illa aut ē aut pn^minitif isti p^m. s. De quolibet et c. et cū ois p^mpositio fīa q^mcti^m sit illa aut ē aut oppo^m p^mncipijs initif p^moppo^m illi^m p^mncipijs. Ita q^m q^m pot alijs falsū ponit oppo^mist^m p^mncipijs alio mō errare p^muenit circa illib^m pn^mindirecte sic q^m alijs ignorat aliquā p^mditionē q^m regrit ad aliquā uera p^mditionē et sic errauit Eraclit^m circa illib^m pn^m. nō enī ponit ipse alijs sūt eē et nō eē: sed posuit Eraclit^m entia esse in tanto fluxu et in tanta trāsmutatiō q^m si dīris. set alijs. sor. currit. ita cito eti^m trāsmutat^m q^m uerū fūsset dīcere de ipso sor. nō currit. ita dicebat p^m q^m nō p^mtingebat loqui. sed tm̄ dīgīro mōstrare nīt eē mētēs. C Ad rōnē p^mma dicēdū q^m ē sūt et nō ē sūt. ē enī sūt q^mcti ad hoc q^m sicut intellectu^m i cipit ab ultimo fine et uadit ad alia sicut intellectu^m speculatiū incipit a p^mpn^m et uadit ad q^mnes. s^m ē dissūt. qm neq^m et falsū sūt i alia bouū et malū sūt in reb^m. et

to bñ p^muenit q^m alijs hūc finē q^mrat in alijs p^mticula ri et circa p^mticularia bñq^m ē erro: ista at p^m sūt coia apd aiaz et circa coia nō ē erro: s^m circa pp^mria: pp^m hoc igit ē error circa p^mfinē. circa aut p^mpn^m non. vñ cū bō stat i isto fine ult^m nunq^m ad hoc errat. nullus enī ē quin uellet eē beat^m. s^m cū bō descedit ad p^mticlare ad q^mredū beatitudinē. tūc circa istū ultimū finē bñ errat et decipit sicut p^m in p^m moral. et c.

C Uolū aut et hoc demonstrare quidam ppter incruditionē. est enī in eruditio nō cognoscē quorum op^m q^mrere demōstra^mtionē. et quorū non op^m et c. Tex. ix.

Questio.XIII.

Eritur ut illib^m pn^mipo^m ē alijs mōstrari. et vñ q^m sic. dicit enī phūs i p^m posterior^m et sūl's demōstratu^m est sūl's faciēs scire. g ut videat illa sunt demonstrabili^m que maxime faciūt scire sed illib^m pn^m et alia philia maxime faciūt scire. ergo maxime possunt demonstrari.

Ad istam q^mntē intelligēdū ē q^m qdā p^mpositiōes sunt que nō sūt p^m se sed p^m accēs sicut p^mponēs que sūt cōtingētes. ut bō alb^m currīt: et istaz p^mpositionū p^mtingētū ut p^mtingētes sūt nō ē demōstratio. qm demōstratio ē ex his q^m neccia sūt et semp. et iō p^mtingētū ut p^mtingēta sūt nō ē demōstratio s^m ipoz p^mtingētū h^m q^m bñt in se alijs necessitas bñ pot eē demōstratio. Sūt alie p^mponēs que sūt per se sed nō sūt p^m se et p^m sive p^m se et immediate sicut ista p^mpositio ysochel^m bēt tres. hec aut p^mpositio ysochel^m et c. bñt ē p^m se sed nō immediate. qm hēre tres inest ysochel^m p^mtriāgulū et talū p^mpositionū q^m nō sūt p^m se et immediate sed sūt p^m se tñ bñ pot eē demōstratio. Sicut ois triangulū habet tres ysochel^m est triāgulus. g yso. habet tres. sūt alie p^mponēs que sūt per se p^m sive imēdiate et h^m dupl^m. aut imēdiate in gñe subi. aut imēdiate in gñe cāe. Ista aut p^mpositio triangulū hēt tres est p^m se et imēdiate in gñe subiecti. qm triāgulus est p^mntū subiectū cui inest habere tres et nō inest triāgulo per hoc qd inest alij subiecto et talūz p^mpositionū que sūt per se et imēdiate in gñe subiecti p^m pot eē demōstratio per alio gen^mcāe q^m per illib^m gen^mcāe in quo sūt imēdiate. Sicut ois figura p^mla tribus lineis cōcepta tres triangulos est figura et c. ergo triangulū habet tres. Sūt autem et alie p^mpositiones que sūt imēdiate in gñe cause et hoc est dupl^m. aut enī sūt imēdiate in genere cause et sic sūt petitiones in scētib^m speculabilib^m et iste p^mositiones que sūt imēdiate i tali gñe cāe nō p^mnt demōstrari. qm demōstratio est p^m alterā cāz. et iō cū iste p^mositiones que dīr petitiōes sūt imēdiate i ge^mne cause nō p^mnt demōstrari i scia spāli per alijs illib^m: sed iste p^mositiones bñt ingrediunt demōstrationē et subaz sicut p^m p^miderāti. Sūt alie p^mositiones in gñe cāe imēdiate q^m sūt ex his q^m inuit enī bñ q^m ens aut sūt ex ente sicut sūt iste p^mositiones. dē totum et c. de qlibet aut negatio aut affirmatio et c. et q^mcti^m sūt vni et elde sūt eq^mlia et c. et istaz p^mpositionū q^m sūt his q^m inuit et q^m ens nō pot eē demōstratio. qm demōstratio ē p^mcam. Iste aut p^mositiones que dīr cōes cōceptiōes nō habet cam: et iō nō p^mnt demōstrari sed op^m sicut dīc p^mbs de bis p^mscītēs uenire ad scias et audīcēs istas cōes cōceptiōes nō op^m q^mrere rōnē de ipsis si

est fuerit qdā q voluerūt eas demonstrare & hec
fuit sicut dicitur & pbs pp paucitatē iſtructōis iſ-
logica & iſte ppoſitiōes lī nō possint demonstrari
Igrediunt tñ dēmōstrationē nō fm sui subaz ſic fa-
ciūt petitōes: ſed tñ fm ꝑtutēy sic utrutes iſe-
riores initūtur vtrū ſupiori. ſic oēs dēmōstratio-
nes ſpāles initunt pñcipijs cōbꝝ q dñr cōdes cum
cōceptōes & oēs dēmōratōes Igrediunt iſte ſ̄nes
tū cōceptōes vtrualr nō tñ fm ppris formā. vñ di-
cit p̄or q si geometria uelit ondere de linea q nō
ſit recta non accipiet illō pñcipiū de quolibet aut
negatio uel affirmatio vñ. ſed accipiet illō pñmōis
linea aut recta aut curua: & ſic patet in multis alijs
demonstrationibus.

Ad rationē patet solutio per iam dicta 7c.

Questio.XIII.

Eritur utrū sī sit **Dem̄atio**. nō
vīlī subā igrediat dīmō
strationē. b̄ enī certū ē: qz de ip̄a aliqd de-
mōstrat. s̄ q̄rit utrū ip̄a de aliqd demōstret. t̄ vī q̄
sic: qz demonstratiōis et diffōnis ē aliqd analogica
ut dī p̄ posterioꝝ. ē enī diffinitio aut dem̄ationis
p̄n̄ aut ē dem̄atiōis aut tota dem̄atio positiōe
differēt. sed subē ē diffō i portissimo ēē diffōnis. q̄re
t̄ c̄. C̄ p̄. dem̄atio est sīl's faciē scire q̄re magis
scibiliū erit magis demonstratio s̄ subē sūt magis
scibiles: qz magis entes. ḡ t̄ c̄. C̄ Lōrrariū dī i p̄n̄
seri metba". C̄ Dicēdū ē q̄ ut dicit Aver. super
p̄n̄. s. metba". subē nō ē dem̄atio: qz s̄ subē
ēēt dīmōstratio dem̄ostret de aliqd subiecto et ita
subē ēēt substātia et sic i infinitū. ut 7^o arguit p̄b̄s
q̄ si p̄m ēēt p̄n̄ iret in infinitū. Nō tñ q̄ b̄ nō est
satis ḡthaliter dictū: qz saltim non sufficit p̄ sc̄bis
substātis ut sūt ḡfia et sp̄es que sunt in alijs q̄ pro
rāto non h̄nē plenā rōnē subē. qz ut dī 7^o h̄tū ulia
nō sūt subē ut putauit Plato. vñ adhuc dubitū de
his sc̄bis substātis utrū possint dem̄ari. Unī dicē
dū est q̄ duo sūt q̄ p̄ncipalē igrediunt dem̄atio.
ut. vñ. l. mediū. mediū enī ē illō q̄d substātialiter
Igredit dem̄ationē. Aliō est p̄n̄ q̄d igredit v̄tua
liter solū sicut p̄n̄ q̄d ēēt dignitas. p̄ ip̄z enī p̄dica
tū de ip̄o subiecto in maiori et ip̄m p̄dicatu i mōri
p̄dicat passio in subiecto de ñne ut p̄ v̄tutē dignita
tis. s. dīci de oī vel h̄tū dignitatis. ut qñ alterū de
aliero p̄dicas ut de subiecto et c̄. hec autē dignita
res nō ingrediunt dem̄ationē subaliter s̄ vir
tualiter et cōtinēt i se dignitates ḡthaliter q̄ p̄cludit
et sp̄aliter p̄ mediū dignitas. vñ gra. nō ē b̄ duo rep̄i
re ubi nō ēēt p̄lo dem̄atio b̄ aut nō ē inētire i subā.
q̄d p̄z p̄ mediū i dem̄atiōe q̄ sic se dī h̄tē q̄ ip̄z
sūt autē et passiōe. igif p̄ p̄m mediū sūt i mediātū sic
in sbo q̄ et nō sūt altera cā in sbo p̄ q̄d dem̄are. t̄
sed p̄ ip̄m dem̄astrat passio et p̄ passionē dem̄ostra
tur q̄ sūt cā 1^o passiōis et p̄ sc̄bz tertia ita q̄ p̄o: pas
sio sūt cā posterioris passiōis iherētis i subā. Nūc
autē de q̄ dī de eēt sba vniuersitūs q̄ nō ē altera cā
q̄re sūt sbo imo sc̄p̄a māe. et iō rō mediū demon
strativa deficit i sba. et iō nō p̄t p̄cludi de aliqd de
m̄strationē et ex p̄nti deficit dignitas q̄ debet v̄tua
liter igredi dem̄atiōe: qz hic cōcludit i se in ḡthaliter
et dem̄atiōis in sp̄ali exp̄mit p̄ cōnexiōnē p̄missa
tū p̄ mediū q̄d ēēt cā. his igif de cāis sba de nullo
dem̄ari p̄. ut dī i 6^o metba". C̄ Ad p̄m q̄ illa dif
finitio q̄ ē tota dem̄atio pōne differēt nō cōpetit
sbe ut dīc Aver. s̄ accūsi q̄ ē dem̄abile cui^o nō ē

diffō dā p additamēta. Ad alio sūa ppsie nō est
eadē: qz scia ē cōpleri. s. ḥnis demiratiue. Intelligi
bile dō loquēdo de itelligibili q est hit^o t cogniti
pn^o q cogscim^o inq^otū terminos cogscim^o: qz hit^o
itelligē ē icōplexi t huic cognitiōi r̄ndet diffinitio
sbe. vñ sit p̄fissime ens nō est cā demirabile t c.

CExplicui liber q̄rtus metabaphisice.
CPrincipia & cāe q̄runk entiū palā antez
q̄ inoz̄tum sunt entia. &c. **T**ex. i.

Cliber sert⁹ metaphysice incipit.

q **E**eritur de illo vbo i pñºbuiºseriº
posita.s.vna cognitio de

mōstrat siue declarat qd e t si e ut ec. Et
et si id est qd una cognitio utriusq; decl'af pp 15

q̄ sc̄dū ē q̄ cu vna cognitioe utrūq; dectā pp̄ illa sc̄ia dem̄rat s̄bm suū eē s̄z n̄l supp̄it ip̄z esse ul̄ accipit ip̄z assignari ul̄ a supiori sc̄ia ut d̄z i p̄dicta l̄a. s̄z cū d̄z q̄ vna cognitioe dect̄af q̄ qd̄ ē subiectū eti z subiecti eē nō ē intelligēdū de quo cunq; s̄bo sic ut accepit oē illō de quo p̄t aliq̄ passio dem̄rari. sed pp̄rie ē intelligēdū de illo subiecto qd̄ ē subiectū i aliq̄ tali sc̄ia. cui⁹ rō ē q̄ subiectū i sc̄ia nō ē illō p̄ quo ē sc̄ia nec i subiecto: ut sc̄ell's. nō enī sc̄ell's in q̄ ē sc̄ia ē subiectū sc̄ie. s̄z ē subiectū illō de quo ē sc̄ia subiectū enī sc̄ie uen⁹ ē obiectū sc̄ell's sciens ad ⁊ t̄ sc̄ia sit act⁹ ul̄ b̄l⁹ qd̄a act⁹ dicū ⁊ b̄l⁹ recipiū sp̄ez ab obo. s̄ic ul̄ p̄tētē passiōis terminant p̄ act⁹ ⁊ actus p̄ obo pp̄ qd̄ sc̄ia recipit sp̄ez ⁊ eē ab obiecto q̄ subiectū sc̄ie. Ad B̄ igif q̄ alijs sc̄ies p̄ suā sc̄ias de subiecto sc̄ie aliqd̄ dem̄rat. op̄z ip̄az sc̄iam p̄x̄ stere ⁊ eē. sc̄ia aut̄ cū sit act⁹ ul̄ b̄l⁹ entitatē suam ⁊ sp̄ez h̄et sub obiecto qd̄ ē subiectū sc̄ie. q̄ op̄z subiectū p̄esse. vñ nō p̄t eē dem̄ratio de ip̄o: q̄ nūc se ref subiectū s̄l̄ eē ⁊ nō eē. s̄l̄ sc̄iam de ip̄a s̄l̄ eē ⁊ nō eē. S̄z sc̄dū q̄ illō esse qd̄ nō ē dem̄rabilē de subiecto ē eē s̄l̄ptū i suo hitu simp̄ ⁊ nō ſctū q̄ si s̄l̄ptū id̄ ē cū eo qd̄ qd̄ ē. cui⁹ rō est: q̄ s̄m Bui⁹ sua metha. B̄ sūt de pm̄is cōceptiōib⁹ sc̄ell's. ⁊ in nibil an̄ ea p̄ q̄ dem̄rat. nā s̄m eu q̄ qd̄c ⁊ eē id̄ s̄l̄ ⁊ p̄t itelli de ec̄ tali ſcto. s. de eē talis subiecti. Si enī de triangulo eglatero debeat dem̄rat̄ aliq̄ passio nō solū oportet ip̄z eē triangulū. sed eē eglaterū. eē aut̄ qd̄ ē eē actuale qd̄ h̄et quodāmō hoc nām accidētis q̄ ē p̄ter essentiā subiecti u noie accidētis cōp̄rebēdāf eē qd̄ est p̄ter nām subiecti. Q̄uis esse actuale compositi quodāmō reduci posuit in genus substatiōe sicut motus ad naturā quia via est in vnam tale esse potest demonstrari

Cononia itaq; multipliciter dicit ens pri
mū de eo quod sūm accidēs est dicēdū qđ
nulla est circa illō speculatio &c. Tex. iii.

Questio. II.
Eritur utrū p̄tēr acc̄ntia b̄cā
aliquā entitātē r nāz, r v
q sīc: qz que b̄nī cē p̄ se in ḡnē b̄nī qddit
rē r nām: acc̄ntia aut sūt b̄nī: qz b̄nī p̄dicamēta
st̄incta z c. C p̄. mot⁹ ois b̄t fieri ad nāz aliquā
sed ad acc̄ntia fieri mot⁹ ut p̄z, s̄ "p̄bi" qz mot⁹ ē
trib⁹ p̄dicamētis. s. in q̄titate ut augmētū. in q̄lī
te ut alteratio. r i ubi ut mot⁹ localis. ḡ r c. C S
lūtio b̄ augmētū uex̄ concludif. nā acc̄ntia habet
aliquā entitātē r aliquā nāz. dixerūt tñi qdā qz m
lā penit⁹ entitātē r moti sūt hac rōne. Lū enī f
4⁹ meib⁹ "eūs de substātijs r acc̄ntib⁹ dicat an

logice & per attributionem ita quod de substantia dicitur p se. quod substantia est quod per se habet esse et de accidente uero non nisi quod attribuitur vni enti p se. s. sive sic sanitas per se nam dicitur de sanitate quod est in aliis vel in humoribus. de cibis autem dicitur de sanitatis per attributionem ad illam eadem sanitatem non quod est in aliis sicut in urina non quod sit in ipsa aliqd sanitatis quod est significativa sanitatis ita dicitur ipsi in accidentibus quod dicitur entitas non quod in eis ut in sibis sit aliquod entitatis sicut quod attributum sive quod sola est ens tanquam diversus disponens. Item stare non potest. s. quod nullo modo habent aliqd entitatem quod tunc nullum haberet differentiam nec simplicitate nec per additamenta. Ceterum dicunt quod habent entitatem & entitatem eadem quam habet substantia eadem. & sicut substantia simpliciter habet generalitatem ita & accidentia. Item enim dicunt quod substantia accidit quod ipso probatur quod ut dicitur in libro primo de animalibus quod nane est nullum accidit. Item Aristoteles dicit in libro de animalibus quod non est ad anima qualitas simplicitate sed in animali. s. quod latitudine animalis sit una. quod rebus animalibus & operibus nec magis nec minus animalia est. signum accidentibus animali & nam ut ei competit. Ceterum dicendum est quod cum animali sive accidenti habet entitatem per dimensionem & istud diversimodo expedit a gaudiosa. quod animal sic dicitur quod si est in quilibet genere & repente varius per se & varius in variis ad quod rediuntur omnia illi genita. quod quod est mensura omnis illi genitum. ubi genitum. Albedo quod est minimum in genere coloris. & id est quod est quod magis principiat de albedine tanto plus vel minus principiat de non coloris. ita est in ente. & id non est est ponere ens varius in quod per se sunt rationes & proportiones sicut illi sunt plus principiantur ens ut intelligentia possit per se intelligi sicut sunt scorpiales & similes post hoc corpora celestia quod sunt per se sunt genitabilia nec corruptibilia. sicut enim corporalia & mortalia sunt ad ubi post hanc corpora & sensibilia varius habentia non nane entitatis quod sunt genitabilia & corruptibilia. sic igitur per se sunt accidentia habentia entitatem per dimensionem. sicut per se sunt minima per se & metra ens non dicitur de substantia & accidentibus non pertinet equoce sic dixerint quod assertores accidentia nullam possumus bere non nam nec penitus variuoces sic quod alii ponentes ea habere eadem nam & generalitate quam & substantia. Is diminuta est respectu substantiae non in sua diminuta quia sufficeret ad rationem entitatis sicut media via quod posuit ens de substantia & accidentibus analogie & per quaedam attributionem. Nam in modo proprie est vitas predicationis & unitas uiae in genere quod est varius non reperitur per se. Is illa nam comprehendens sit in una specie quod est ratione. quod est substantia & alia omnia per se perfecta quod est latet egocartiones & analogie in genere. unitas autem attributionis est ad unum non ut frequenter diximus nisi per accidentem aliquam alterius materiarum. non in quod illa nam principiat ab his quod attribuuntur elementis enim quod est ratione substantia per attributionem ad unam sanitatem. s. ad illam quod est in aliis. nec est aliqd illius sanitatis in cibo nisi sic in effectu sicut & utrum per attributionem ad illam eadem sanitatem quod est in aliis dicitur de sanitate quod est significativa sanitatis. Sicut est in accidente. hic enim accidentia entitatem animalis diminutam habere sicut & per definitionem s. ex additamento & habere est entitas non simplicitate denotat accidentia. quod est per se quod non denotat simplicitatem & absolute sicut cum additamento s. quod est per se & diminutum. Si enim nullo nolaret ita quod illa entitas inveniret in accidentibus. tamen enim de substantia & accidentibus diceretur posse equoce. quod varius nomine & diversae rationes sicut hoc de bove vero non dicitur est eadem ratione & rationes quod est de bove mortuo. dicitur enim de bove uero per formam & non suam sicut de bove mortuo non per illam rationem sicut per suam quod aliquis fuit in illa

soia. Si pp B uellet alijs dicē q̄ accedita h̄ sit entitatem diminutā s̄ nō tāta d̄minutiōe qn in ipsis sit alij nā i q̄ bñ salvat rō emis q̄uis nō icōplete ut in ibi sic dices nō emadit aliqd icōuenientē q̄ ens sit gen⁹ vniuocū ad lbasz et accēns. gen⁹ eni p̄mūr de speciebus p̄ vnam naturam repartam in ipsis speciebus: q̄uis illa nā i vna sit cōplete et i alia icōplete pp qd dcm̄ ēlātes equocatioes i gñib⁹ et analogice. B emi diminutio nūc i altera spērū cōpatit secū vniōne gñiss. Qd igif nō uadit via Aристo. dicēdo siens eē ad subaz et accēns analogū necdō lecidit i alterū dictorū lecōuenientēs: et qui dicit ens ad lbasz q̄ accidēt oīa equiuoce aut omnino vñiuoce et.

CExplicit liber sextus metba^c.

CENS igit̄ qđ p̄ncipale ē nō illō qđ ē aliqd
ens: sed ens qđ est simp̄r ē substātia. Et
p̄ncipale dī multis modis r̄c. *Ler. iii.*
Cliber septim⁹ meba“ icipit. *Questio p̄ma.*

q **Ueritur** de illo vbo Christo. q sba
est p̄ acc̄te cognitioe

paret qd̄ oīus positionū radit & fundamētu est illō
Idē qd̄ dicit Aristo. Qz lī substātia nullā. vñ si sen-
sibilis sit sine accītē. tñ qz nō eget p se accītū
ad suā cēntiā & p se posuit separari p ratiō dī intelligi.
q̄ pcedat accītū tpe. vñ substātia rōne sue esse ut
precedit accītū tempore & esse actuale & c.

C At hō neḡ hoc ē ex eorū nūero. q̄ p se
cēdīr: aut nō b̄m se &c. Tex. xij.

Questio. II.

Emeritur p̄ntr utrū accītū bēant
q̄

C Ad istā qōnē alig sic rūderit. q̄ sic i b̄.
stātis rep̄t alig qd̄ ē cōe: vñ sumit rō gñis. & ali-
qd̄ spāle vñ sumit rō dīrie. ita & i accītib̄ alig est
cōe & spāle. vñ pōt sumi rō gñis & dīrie & tūc p̄lūgē
do gen⁹ ad dīiaz b̄cm⁹ dīiaz alig q̄ si erit p additā
metā. cū sit absq̄ pōne sibi gñi ad aligd. p̄ ista po-
litōe vñ cē Arī. i b̄ 7⁹ metba⁹ q̄ vult q̄ i diffōne ac-
cītū cōtūz nō apponat b̄m. Nā cū accītū nō
sint entia entis nīsp̄ cōparationē ad b̄m. Lū igit
qd̄ gd̄ rei sū nī istell's obm in oī gdditāte accītū
explicite ul' ip̄licie ponit b̄m. **C** Ad cui⁹ evīdētiā
adverēdū q̄ si b̄ dīm dubiū bēt & marie vñ cēle
Dubiū i accītib̄ cōb̄ q̄ dīcīt p̄b̄ diffīmī absq̄ po-
sitionē subi q̄ sūt apparet ex diffōne & dīcīt de ip̄is.
Dīcīt cui⁹ albedo ē color disgregatiō vñsū in q̄
diffōne nullū b̄m ponit. **C** Et iō ēnotādū q̄ enī
i ista diffōne appōt b̄m sp̄icite. nā & si b̄m accītū
cōtātō detēminēt sibi b̄m rōne sui detēminat
sibi b̄m rōne sui gñis. sicut albedo detēminat sibi
b̄m rōne coloris pp̄ qd̄ eoip̄o q̄ color ponit i dī
fīnītōe albedis pōt ibi b̄m ul' coloris. f. corp⁹ iet
minatū. Nā cū b̄. p̄ noīe posītū accītē diffōne
rōne marie ubi rō idē ē nominū & diffōni. sic dī q̄
albedo ē color disgregatiō vñsū. ita posītū dīcīt
q̄ albedo ē extēmitas p̄spīciū i corpe t̄mato dī
gregatiō vñsū. p̄z igit q̄ semp i diffōne accītū
pōt b̄m ip̄licie ul' exp̄licie. **C** Et rō at q̄re accītū
bēt diffōne p̄ additamēta et trib⁹ colligit. nā diffō
q̄ se ad tria vñ bēre cōparationē. f. ad diffīnītū ad
utrū istell'm: & ad p̄tes diffōne. ad diffīnītū q̄ se cō-
parat. qz op̄ diffōne ē p̄pōtībāles diffīnītū. q̄
bz pb̄ op̄ ee p̄pōtītōe totū mōlī ad totā rē. i. to
st̄ diffōne ad totū diffīnītū. **C** Ite diffō vñ bēre
cōparationē ad nīm istellū. Nā q̄ gd̄ ē vñ cē ob-
iectū istell's. q̄ gd̄ ē at p̄ diffōne exp̄mis pp̄ qd̄ dif-
finire istell's simplicis ē accītū. **C** Ite diffō vñ ba-
bē p̄ se cōparationē ad suas p̄tes. scribis cui i b̄ 7⁹
q̄ diffō ē b̄mo. oīs aut̄ b̄mo bēt p̄tes. vñ ḡ p̄ se dif-
fīnītōe cōpētē q̄ sūt p̄tū cōtēptua. **C** Er bis igit
trib⁹ ad q̄ diffō p̄ se cōparati vñ arguē posītū dif-
fīnītōe accītū ex additamēto ee. p̄ enī appet cō-
parado diffōne ad ip̄z accītū cui⁹ ē. nā cū ip̄z accī-
tēs nō bēat entitatē. s̄ sic oīa sana attribuunt vñ
lano. sic oīa accītū attribuūt vñ enti. & hīc nō p̄tē
intelligi alia sana in dītū sana nisi p̄ attributionē ad
illō sana respectū cui⁹ dīr oīa alia sana ita nō p̄tē in
telligi accītū ē entia nisi p̄ attributionē ad illod
ens respectū cui⁹ dīr entia. cui appet q̄ s̄ i diffōne
accītū op̄ exp̄oi illō b̄m p̄ qd̄ accītū bēt ee ut sit
ens cū nō diffīnītū nīlī bz q̄ ē ens. Ita at vñtas q̄
diffōne accītū ē p̄ additamēta. non solū appet cōpa-
rado diffōne ad accītū cui⁹ ē bz appet cōparado
ee ad istellū a quo format. nā s̄ igit q̄tīcūq̄ i aliq̄ diffōne

do aliq̄ format illō folatū p̄ istellū ul' erit enī-
cīatio cū intelligit cōposita ul' ē diffō cū intelligit sim-
plicis. ita aut̄ diffō q̄ format ab istellū cū istellū
cū terminet. id dī t̄mū cognitōis. dī ut bēt s̄
bus. cū ḡ aliq̄ qd̄ nō t̄mū t̄mū ē ip̄m depen-
dēs. & cū ip̄m accītū sūt semp depēdēs ad subiectū
nūq̄ accītū istellū t̄minabit nec erit t̄mū & p̄
q̄s diffōnītū ibi apponat b̄m p̄ enī appōtē illō
bēdētia t̄mīt. **C** p̄. cū nīa cognitīo icipiat a re-
b̄. op̄ q̄tīcī res se bēt ad ee ita se bēt ad coḡsci. ea
vñ q̄ neḡ bz ē actuale nec bz ē cēntiē bēt ee sepa-
rū nullo ea istellū intelligēt q̄ accītū nō bēt esse
separū nec separat & si ens nec b̄m ē actuale nec bz
ē cēntiē: q̄ posteriora sūt & ad aliā bēdētia bēat
stellū intelligēdo intelligit accītū p̄ subz: & q̄ op̄ in-
tellectū istellū intelligēdo illō ē diffō iorrā illō qd̄
bētū i fine. 4. p̄z q̄ cōparado diffōne ad istellū
cū diffōne accītū ē p̄ additamēta. **C** Patet z 3⁹. f.
cōparado diffōne ad suas p̄tes. Nā diffō q̄ nō ē
p̄ additamēta tanq̄ ex p̄tī. p̄stat ex gñis & dīa ita
q̄ illō qd̄ se bz ut pō se bz ut gen⁹ & illō qd̄ ē ibi
ut actuale ē ibi ut dīla. Lū igit diffōnītū simū & dī
sim⁹ & sim⁹ ē nasus cau⁹. si ista diffō eēt nō p̄ addit
tanēta cū nasus sit ibi pō. cautras vñ actuale. q̄
nasus ē mā i q̄ fūdāt cauitas: & s̄p mā & b̄m se bñt
ut pō respectū actualitas & soīe seq̄ret q̄ se bēt ut
gen⁹ & cau⁹ ut dīla. & si hoc eēt accidēt in cōueni-
tēs: & si p̄cederem⁹ q̄ cau⁹ eēt dīla simū seq̄ret
cau⁹ ligret eēt idē q̄ simū. Jē si p̄cederem⁹ q̄ ne-
sus cau⁹ eēt gen⁹ & dīla cau⁹ ad simū. Dīcēdo na-
sū simū b̄s dīcēret nasus. q̄ si mī p̄cederem⁹ simū
ut erḡ p̄lūctū. f. q̄ nasus eēt gen⁹ & dīla cau⁹ di-
fēdo nasus sim⁹. iſcīes dīcēret nasus. & q̄ ista tria
icōueniēta sc̄. nā icōueniēs ē cau⁹ eēt idē qd̄ simū
cū simū nō possit intelligi sine nāfō. cau⁹ aut̄ possit
& cū cau⁹ possit eēt aliq̄ subo i q̄ nō possit eēt sim⁹.
Jē cū recē possit addi p̄pōtēas subo. pp̄ b̄ līctē
p̄t̄ dīcī nasus simū. icōueniēs ē q̄ i tali dīcō cōmitat
auḡtō. f. q̄ bis dīcāt vñsū. ul' q̄ magi ē icōueniēs
& q̄. iſfūtēs dīcāt nasus. q̄ s̄t̄ b̄ seq̄t̄ sic p̄z. Nā si
cau⁹ eēt dīla ad simū cau⁹ cōverteret cū simū. &
eēt idē cū simū. Nā cū s̄p diffō p̄stat ex vñta dīla lo-
lū. illa dīla de necessitate p̄uerit̄ cū diffīnītū & rō
ē: q̄ si aliq̄ rō p̄t̄ solū ex dīab⁹ p̄tī p̄uerit̄ cū
aliq̄ noīe si vñta līaz p̄tū se bz ut dīb̄s solū & alis
ut dīta solū līa q̄ se bz ut dīb̄s de necessitate p̄uerit̄
cū illo noīe. ut si aīal rōnale p̄uerit̄ cū boīe & rō-
nale solū dīb̄s aīal ita q̄ nō dīb̄s nō nullū dīdētū
ul' dīdētēs exceedit aliq̄ dīdētē. Unī cū aīal dīvī
datur p̄ rōnale & irrōnale. ipō & p̄ rōnale exceedat
aīal q̄ igit rōnale solū dīb̄s aīal & nō dīb̄s de ne-
cessitate p̄uerit̄ cū boīe. Si enī nō p̄uerit̄ aut̄ est
q̄ exceedit aut̄ q̄ exceedit. s̄ exēdit. q̄ ē aliq̄ rōnale
le qd̄ nō ē b̄b̄. Et tē q̄ro de illo qd̄ nō ē b̄b̄ utrū. f.
sit aīal aut̄ nō. Si dīcēret q̄ sit aīal bētū dīb̄s
dītī. f. q̄ aliq̄ rōnale qd̄ nō ē b̄b̄ qd̄ fuit̄ h̄ yposta-
sim cū dīcēbat q̄ aīal rōnale p̄uerit̄ cū boīe. si aīal
illō rōnale qd̄ nō b̄b̄ nī sit aīal ad bac̄ bēt̄ dīb̄s ypo-
statis suppōebat enī q̄ rōnale ita dīb̄s aīal q̄ aīal
nō dīb̄s rōnale. qd̄ si mī aliq̄ rōnale nō eēt aīal se
q̄ret q̄ aīal dīb̄s rōnale ēt si b̄b̄ exceedēt rōnale ad
b̄ bēt̄ dīb̄s yposta. q̄. f. rep̄t̄ aīal b̄b̄ q̄ nō
eēt rōnale & si nō eēt rōnale nō eēt rōnale aīal & ita
bēt̄ dīb̄s dītī. Suppōebat enī q̄ rōnale aīal cō-
uerteret cū boīe. p̄z igit q̄tīcūq̄ i aliq̄ diffōne

pōit gen⁹ et vna dīia q̄ illa dīia de necessitate querit cū diffinito. si igit̄ eēt bōa diffō ipsi⁹ simi nasus cau⁹ et nō eēt p̄ additamēta eēt ibi solū vna dīia. s. cau⁹. et ibi cōuerteret cū simo qđ decl̄bre uolum⁹. Postq; enī dclauim⁹ p̄mū declārem⁹ secūdū. s. q̄ si nasus eēt ibi ut gen⁹: dicēdo nasus sim⁹ bis dice reñ nasus. Nā sp̄ loco nois cuinſlibet p̄ accipi dif finitorut p̄ p̄bm. si ḡ loco simi accipiat diffō simi. s. nasus cau⁹. et ita dicēdo nasus sim⁹ eēt dicē nasus nasus cau⁹. et ita bis dī nasus. Si p̄cedim⁹ q̄ nasus sit gen⁹ ad simū. q̄ si m̄ p̄cedim⁹ utraq; sit. i. q̄ nasus gen⁹ et q̄ cau⁹ sit dīia. tē dicēdo nasus sim⁹ infinites dī nasus. Nā loco simi accipiat diffōnem eti⁹. s. nasus cau⁹: et tūc bis dī nasus et erit dcm̄ na sus nasus cau⁹. et q̄ cau⁹ cū sit dīia ut dcm̄ eēt querit cū simo et īdē cū sim⁹ tūc loco cū accipiat simū et loco simi accipiat diffōnē simi. s. nasus cau⁹. et tūc cur diceret ibi nasus et q̄ sp̄ p̄ cano accipiat simū et p̄ simo diffōnē simi: infinites ibi dicereñ nasus. et ita p̄ q̄ si nasus simus nō eēt diffō p̄ additamēta q̄ seq̄ren̄ tria icōuenientia q̄ narrat p̄bs i l̄ra. s. i. b̄ 7°. s. q̄ cau⁹ sit īdē qđ simū qđ seq̄ret ex eo q̄ ca uuz pōit dīia simi q̄ dicēdo nasus sim⁹ bis dicere tur nasus qđ seq̄f ex eo q̄ nasus pōit gen⁹ simi: et q̄ infinites dicaf nasus q̄ seq̄f ex utroq;. s. ex eo qđ nasus eēt ibi ut gen⁹ et cau⁹ ut dīia. s. si sic dicim⁹ sic credo bñ eēt dcm̄: nāc dcm̄ eēt: ex ista ultia declātiōe tria dubia colurgūt. p̄m̄ eēt q̄ nō v̄ q̄ oporteat q̄ nasus pōit gen⁹ simi ad b̄ q̄ sit nungatio dicēdo nasus sim⁹. Nā sp̄ p̄ simo possū accipe diffōnē simi. s. nasus cau⁹. et ita nasus cau⁹ absq; aliq; yposta si iplicabit nungatio. et īdē erit qđ nasus cau⁹. C;⁹ dubiū eēt q̄ dicebat q̄ si cau⁹ eēt dīia simi q̄ si cōuerteret cū simo et īdē eēt qđ simū et q̄ sp̄ p̄ cano possem⁹ accipe simū qđ nō v̄ neq;. nā si rōnale eēt ultia dīia bois ēt bōa diffō bois aial rōnale bñ seq̄ret q̄ rōnale cōuerteret cū boile: s. nō seq̄ret q̄ rōnale eēt īdē qđ bō et q̄ vnu⁹ possem⁹ accipe loco alteri⁹: q̄ tē seq̄ret q̄ sic bō ēt aial. ita rōnale eēt aial rōnale et tūc gen⁹ pdicaret de dīia qđ est 3 Aristo. 3⁹ metha⁹ et in 7⁹ thopicoz. ubi dī q̄ si gen⁹ pdicaret de dīia. tūc vnu⁹ aial eēt mltia aialis. C;⁹ dubiū eēt ex isto dubio trahit certū. Nam dicēdo bō aial infinites dicef aial. sic dicēdo nasus cau⁹ infinites dī nasus qđ nō ē neq;. q̄ nō sp̄ p̄ rōnali possū sumere boiez q̄suis p̄ boile possū ponē diffōnē bois. C;⁹ circa p̄m̄ notādū q̄ aligd dat intelligere alio dī ul̄er eo qđ ē de p̄ intellectu: ul̄er eo qđ ē de scđo. De p̄ intellectu rei dñr esse ea q̄ sūt de eēntia rei. sic gen⁹ qđ ē de p̄ intellectu rei dñr eēt ea q̄ sūt de eēntia rei sic gen⁹ qđ ē de p̄ intellectu sp̄ei. de scđo intellectu rei dñr eēt ea q̄ nō sūt de eēntia rei. m̄ pp̄ depēden tia quā ad ea res dñl̄ intelligi p̄ r̄. dñl̄ at iter ista et illa ē Br̄q; ea q̄ sūt de p̄ intellectu q̄sūtq; apponātur sp̄ intelligunt. Nā q̄sūtq; apponāt aial dicendo aial bō semp̄ ibi intelligit aial. et rō ē q̄ cū sit de eēntia bois B̄ q̄ dico aial pp̄ appositionē aial ad boiez nō tollat eēt bois ab boile pp̄ talē appositionē nō remonet ea q̄ aial intelligit in boile. et iō cum apponāt aial boi adhuc aial intelligit in boile. Ea at q̄ sūt de 2⁹ intellectu sine apponant intelligunt: sed si apponant nō ulteri⁹ intelligunt. vnu⁹ dicēdo dupluz p̄ se dat intelligē dimidiū. s. dicēdo dupluz dimidiū ulteri⁹ dat intelligē dimidiū. ita dicēdo simū dat intelligē nasus: s. dicēdo nasus simū nō ulteri⁹ dat intel

ligē nasus. et rō boi⁹ ē q̄ vnu⁹ relatiuoꝝ nō ē de eēntia alteri⁹ s. solū p̄ se hēt depēdētia ad illō et ex tali depēdētia dat intelligē ipsi⁹: et q̄ ut dcm̄ ē b̄m nō est de eēntia passiōis s. solū passio p̄ se hēt depēdētia ad b̄m. et iō qn̄ pōit sine b̄o et vnu⁹ relatiuoꝝ sine alio pp̄ depēdētia q̄ ē ibi: q̄ talis depēdētia nō est terminata passio dat intelligē b̄m et vnu⁹ relatiuoꝝ aliō sed aliquā relatiuoꝝ addit̄ relatiuoꝝ et passiōi addit̄ b̄m: q̄ depēdētia quā hēt vnu⁹ relatiuoꝝ ad aliud relatiuoꝝ termiata ē et amota est pp̄ appōnē alteri⁹: q̄ depēdētia erat i cā q̄re daret intelligē aliō relatiuoꝝ et amota cā. s. depēdētia amouet effect⁹. s. itel lect⁹ alteri⁹ relatiui. et iō dīc Bri. i li⁹ ethi⁹ q̄ nō de b̄m cōcedē q̄ idē significet nomē et ořo. ut q̄ idē significet duplū p̄ se sūptū et duplū dimidio addit̄ tu: q̄ duplū p̄ se sūptū dat intelligē dimidiū: sed ad dito dimidio nō ampli⁹ dat intelligē dimidiū: et sic ē ex pte relatiuoꝝ ita ē ex pte passiōis: q̄ passio p̄ se sūptū pp̄ depēdētia quā hēt ad b̄m dat intelligē b̄m. sed passio assūpta cū b̄o: q̄ illa depēdētia est amota nō ulteri⁹ dat intelligē b̄m. et iō nō debem⁹ p̄cedē q̄ idē significet simū p̄ se sūptū et simū cum b̄o. s. cū naso: q̄ simū p̄ se sūptū dat intelligē nasus sed simū cū naso nō ulteri⁹ dat intelligē nasum. et iō dicēdo nasus sim⁹ inq̄stū ponit q̄ sim⁹ sit qdā relatiuoꝝ et p̄petas nasi nullū icōueniens sequit nec aliq; magatio ēēt ibi cognoscit. s. si nasus ponereñ gen⁹ si mi tūc nasus eēt de p̄ intellectu simi. et iō q̄sūtq; ponereñ sp̄ intelligereñ. et iō dicēdo nasu simū nō ē nungatio simpli loquēdo nisi bac suppōne facta q̄ nasus sit gen⁹ ad simū q̄ p̄ tanq; dubitabile ponebat. C;⁹ dubiū declāndū ē notādū q̄ gen⁹ et dīia in diffōne accēntū nō sumunt sic in diffōne b̄b statian. Nā in diffōne b̄b qđ ē ibi potētiale se b̄z gen⁹ ut et q̄ ē actuale se b̄z ut dīia ut aial se hēt ut gen⁹ et rōnale ut dīia. et iō diffinitū et qđ ē ibi potētiale cadūt directe i eadē linea pdicamētali ut bō et aial. m̄ diffinitū cū eo qđ ē ibi actuale nō cadūt ē eadē linea ut bō et rōnale. Nā bō cadūt in recta linea. rōnale v̄o a latere: s. in diffōne accēntū est modus 3⁹: q̄ illō qđ ē actuale ē ibi ut gen⁹: et qđ ē ibi potētiale ē ibi ut dīia. vnu⁹ cau⁹ ē ibi ut gen⁹ p̄pe loquēdo. Nā sic aial i se acceptū stat ḡsūt liter. et cū addit̄ sibi rōnale specificaf et stat p̄ hoie sic cayūt m̄ se acceptū stat ḡsūt p̄ of cau⁹ et cū addit̄ sibi na sus specificaf et stat p̄ simo. et iō sic i diffōne subaz diffinitū et illō qđ erat ibi potētiale sicut gen⁹ cadebat in eadē linea ut bō et aial ita et in diffōne accēntū um diffinitū et qđ ē ibi actuale ut gen⁹ cadūt i eadē linea ut sim⁹ et cau⁹. et iō sic i diffōne subaz nō valēbat rōnale cōuerteret cū boile qđ erat īdē qđ bō et q̄ vnu⁹ poterat accipe p̄ alio et loco alteri⁹ q̄ rōnale et bō nō cadūt in eadē linea. s. si aial cōuerteret cū boile eēt īdē qđ bō et vnu⁹ possit accipi loco alteri⁹: q̄ tūc nō differret nisi sicut uestis et fidumē tu. cū igit̄ cau⁹ et simū cadūt in eadē linea si simū cōuerteret cū cau⁹ eēt īdē. et vnu⁹ possit accipi p̄ alio pp̄ qđ p̄s q̄ illa argu⁹ bona erat in tali mā. s. i diffōne accēntū non m̄ ualeat in diffōne subaz pp̄ qđ et scđm dubiū removet. C;⁹ lū aut;⁹ dubitaf q̄ dicēdo aial bō q̄ aial infinites dicef. duplū r̄side ri pōt. p̄ q̄ si b̄ p̄tra cōcedereñ n̄bil habereñ cōtra nos. s. p̄ spectat ad p̄ns negocia. Nam vno in cōuenienti dato multa sequunt et q̄ incōuenientēs est sp̄em addere generis si ex incōuenienti sequat in dūij

cōuenienti, nūbil inconueniens. Sed q; ppxia pas-
sio proprie addit subiecto proprio ex tali additioē
nō sequit inconueniens nisi ad aliud qd esset incon-
ueniens esset suppositū et illud inconueniens erat pro-
pter quod sequebat inconueniens. Dicebat enim na-
sus simus. et addebat ppxietas subiecto ex eo qd
supponebat accītua habere diffinitionē simplicē. tū
qz dicēdo aial. tū qz dicendo aial homo nō dicitur
ibi infinites aial t c. aial homobō nō dicit infinites.
et ideo possumus respondere per iteremptio-
nē. s. qz dicendo nasus sim⁹ infinites dicet nasus.
tū dicēdo hō aial nō infinites dicet aial. et est rō.
qz si pro simo acciperē diffiōne simi. s. nasus cauus
dicēdo nasus sim⁹. tū bis baberē nasū. et qz semp
pro cauo possū accipe simū et pro simo diffiōne si-
mī in infinitū poneret ibi nasus. sed dicēdo hō ani-
mal pro hoie acciperē aial rōnale. et ita bis babe-
rē animal. s. qz pro rōnali nō posse accipe boiem
sic pro cauo poterā accipe simū iā nō eēt pcessus i
infinitū in appositiōe aialis sicut in appositiōe si-
mī nō erat hic pcessus in infinitū. Date factis du-
bijs concludam⁹ triplē esse declaratiū accītia non
habere diffinitionē simplicē. p cōparando diffiōne
ad diffinītū cuius est diffinītio. secūdo cōparando
eam ad intellectu⁹ a quo format. tertio cōparando
ipsam ad partes in quas diuidit. s. ad genus et dif-
ferentiā per que dclaratiū qd proposuit⁹: et qnōis
buius veritas elucescit et c.

Tutrum autem idem est aut alterum quod
erat esse et unumquodque perscrutandum:
est enim aliquid et ceterum. Tex. xx.

Questio. III.

Onsequenter q̄rit utrūq; res
sit idē cum sua
gdditare ira q̄ ipsa sit gdditas. et vi q̄ sic,
q̄ in substātijs idē p̄dicat de sc̄ip̄o et hoc p̄cipue s̄
tudiuius s̄be q̄re si pro noīe ponat diffinītio q̄ di-
cit gdditatē vi q̄ in talib⁹ idē est dicē q̄ diffinītuz
est sua quidditas. C Itē p̄dicatū stat p̄ natura. l̄z
gdditas dicit nām q̄re pōt p̄dicari de eo cui⁹ ē q̄.
re erit idē cū eo de quo p̄dicat. C P̄. diffinītū dic̄
tōtū s̄līr diffō sive gdditas dicit formaz q̄ est totū
et totus. totum aut̄ de toto p̄dicari. ergo t̄c. C Lō
tra si h̄ns gdditatē est sua quidditas. iunc gdditas
h̄et gdditatē et sic in insinuitz. et iō h̄ns gdditatem
nō ipsa sua gdditas. dicēdūz q̄ difficultas in hac
questione est ex eo qđ nō v̄i quō sit idē gdditas cū
eo cui⁹ est gdditas. Anī. enim dicit 7⁹ metba. sive
q̄ in his que sunt per se s. in substātijs est idē gd-
ditas cū eo cui⁹ est gdditas. In alijs aut̄ non pp qđ
difficilis ē et de p se et de ec̄ idē aliquid cū alio. Nā
esse idē aliquid cū alio ut hoc ec̄ idē huic est dupl̄.
But q̄ nibil sit in hoc q̄ nō ptineat ad nām. s. cum
quo est idē et h̄ est dicē q̄ nō habeat aliquid extra-
neum qđ uō sit de nā illi⁹. alio⁹ intelligit h̄ eē idem
huic. s. q̄ hoc sit b̄ directe. Similiter esse per se in
telligit aut̄ q̄ aliquid nō h̄et eē i alio ut in sbo siē ac-
cidēs i sbo h̄et eē. aut̄ p se enī c̄ q̄ nō h̄et aliquid ac-
cidēs nec iplicat aliquid accidēs i his q̄ nō sit i sbo ut
accidēta. gdditas ē idē cū eo cui⁹ c̄. i. nō cōp̄rehēdit
aliquid quod nō sit de nā ei⁹ cui⁹ est gdditas. sed per
bunc modū illib⁹ cui⁹ est gdditas nō oīno ē idē gddi-
tati. q̄ l̄z nō in se. m̄ rō suppositi singulāris. s. ipli-
cat aliquid qđ nō ē de nā gdditaz. s. m̄z bac̄ siḡta q̄

¶ accidēt qđ dicitati. Cū p̄opter qđ aduertendū
qđ implicare aliquid accidēt h̄ē triplū. qđā enī sūt que
nec p̄ se h̄nt accidēt nec p̄ atid implicat ut est cā p̄ma.
Aliq̄ vō sunt qđ p̄ oēm modū implicat aliquid accidēt
ut sunt sbe sensibiles. quedā autē sunt qđ medio mō
s. qđ p̄tū implicat t̄ p̄tū nō ut itelle. Que p̄mo mo
do nihil implicat nec p̄ se nec p̄ accidēt de h̄nt per
oēm modū pōt̄ p̄dicari sua qđditas t̄ oīno idē sūt
sua qđditas t̄ suūz eē. que vō p̄ eē in modū implicat
aliquid accidēt ut sbe sensibiles ista nō sūt penit̄ idē
cū sua qđditate abstractive loq̄ndo qđ implicat mās
que nō solū ē aliquid qđditas s̄ i rōne suppositi mā
teriā h̄nt singulare que ē extra nāz qđditas. Que
autē medio mō se h̄nt ut itelle. qđ l̄ nō implicet bāc
mām implicat t̄ eē actuale. t̄ iō medio mō idē sūt
eūz sua qđditate t̄ nō oīno idē. l̄ plusq; sbe sensibi
les: pp qđ dicitū qđā qđ itelle nō sunt sua qđditas.
l̄ m̄ Auer. exp̄sse uelit qđ sic. t̄ eti Aui. h̄ qđam̄mō
innuit. sed verba sua possunt exponi ut habet vide
si supra 8° methac. qđ autē in substātijs sensibili
bus nō possit p̄dicari sua forma in abstractione ut
dicat homo est humanitas. ut tū causa h̄nt appa
reat aduertendū qđ totū t̄ pars oppositos modos
h̄nt in p̄cludēdo t̄ excludēdo qđto enim totū plu
ra includit t̄ pauciora excludit: t̄to uerū h̄nt rōne
totius. econverso de pte: qđ qđto ps pauciora inclu
dit t̄ plura excludit tāto uerū h̄nt rōne partis. Ex
quo patet qđ p̄tra rationē partis est de aliquo p̄t.
Hā p̄dicatio substātialis est rōne inclusionis t̄ cō
tinentie t̄ totalitatē. t̄ iō qđ gen⁹ ut aīal p̄tū de
boīe. tūc nō h̄nt rationē p̄tis p̄m rē sed fīm rōnez.
t̄ ideo dicif 4° topicoz qđ si gen⁹ esset pars sp̄ci nō
p̄dicaret de specie. Hunc autē qđā sunt que nō so
lum nō excludunt sed includit et per accidēt ut sbe
sensibiles singulares. qđā autē sunt que nec inclu
dunt nec excludunt per accidēt aliquid. implicant t̄
rōne suppositi per accidēt in quo supposito habent
esse qđ per se ip̄tūt accidēt nec habet repugnatia
ad illud l̄ nō includat nec excludat de se ut nā
ra sumpta in cōcretō ut hō t̄ aīal que in p̄dicari
est strant pro nā. que quidē in se homo t̄ aīal nō so
lum significat formā. sed eti aggregatus. t̄ qđ in cō
cretione mut⁹ excludit eo qđ nō repugnat alicui p̄
accidēt magis habet rationē totius. Quedā autē
sunt que non includunt sed excludunt per accidēt
non tamē repugnat accidēti eo qđ possunt eē in ali
quo qđ includit per accidēt ut humanitas eē per ac
cidēt excludit ut in abstractione significat propriet
qđ habet magis rationē partis. t̄ ideo nō p̄tū nā
in p̄cretione. s. aīal vel hō qđ ḡdez non tot excludit
plura t̄t̄ includit. t̄ iō magis rōne tot⁹. t̄ qđ in p̄
esse nō pōt̄ esse in supposito eius aliquid nā que repu
gnat sue qđditatē. iō ipsum in abstractione t̄ in con
cretione est om̄inō sua additas t̄ caritas t̄c.

Con dictis. No sūm se semper necesse ē idē
esse z̄c. Tex. xx.

Questio. IIII.

pliciū simplicia aut̄ non resolutur in aliud. ḡ t̄ c̄. C̄ p̄ ois actio itell's est sili's aut diffō. q̄ actio est rō qdā. diffō aut̄ est p̄n'm sili': q̄e diffinitio est p̄ actio itell's que ulteri⁹ in ulteriorē non resolutur. C̄ L̄ otra sup̄ p̄mū phisicor̄ dicit p̄t̄ q̄ gd est inē mām p̄mā et formā ultimā ē mā et foia cōpositi: q̄e foia iter media poterit resoluti in ulteriorē for mā: q̄e et in gdditatem. C̄ Circa banc q̄nē diversi mode sentit a pipateticis. Empedocles enī uolēs offendere q̄ nr̄ intell's possit intelligēbas separatas dicit q̄ possum⁹ abstrahere gdditatem a gdditate et ab illa alia donec tādē deueniam⁹ ad gdditatem oino simplicē et b̄ erit intelligēta separata. Aver. at sup̄ 3° de aia illō argumētu p̄i p̄cedit et p̄i negat dicens q̄ uex̄ est q̄ p̄uenit abstrahere gdditatem a gdditate dōec p̄ueniam⁹ ad gdditatem simplicē: s̄ erit eius dē ḡnūs rū p̄ gdditate a qua sit abstractio. crit enī s̄be sensibilis: vñ nō pp̄ b̄ intelligim⁹ bas separatas: q̄ alia ē gdditas s̄be separate et alia s̄be sensibilis. vñ ḡuelle p̄t̄: q̄ gdditas possit bēre alia gdditatem ul teriore. Arist. m̄ pipate. dux vi in 17° negare q̄ gd ditas sit gdditatis: ut igif p̄teat ista diversitas. dicēdū q̄ eēntia gdditas et hā idē sūt. dūia forte fm̄ rōnē. s. ut dicaf eēntia inquātū dat eē: gdditas p̄ut est obiectū: intell's nr̄ vō inquātū in se cōsiderat uel p̄ut est p̄n'm mot⁹ v̄l salti alicui⁹ opatiōis: et q̄r̄ eēntia est idē qd̄ gdditas: ideo hic eēntia p̄ dupli citer p̄siderari uel inquātū res qdā: uel inquātū gdditas. s. inquātū intellectus negociaſ circa ipaz p̄mō gdditas nō bēt gdditatem. secūdo mō p̄t̄ ul teriore bēre aliq̄ mō. p̄mū p̄z ex hoc: q̄ gdditas dicit formā s̄balē que si bēret alia gdditatem bēret alia formā s̄balē in ipa re. s. in ipso cōposito. eēnt igitur due foie s̄balēs in ipo cōposito qd̄ ē ipole: q̄ sicut vni⁹ rei vnicū eēita et forma p̄z rē ē vna. C̄ Itē foia s̄balēs bēt fm̄ in p̄o: sed accēns bēt s̄bō in actu: q̄e si i cōposito aliq̄ alia foia s̄balē adūcīt̄ et supra alia formā s̄balē illa ultima ēt accēns q̄ bēret fm̄ in actu iā p̄stututū p̄ formā p̄cedē. c̄ s̄balēs. qd̄ nō p̄t̄ eē. cēntia igif fm̄ rē. s. inquātū est res qdāz nō bēt gdditatem alia et bac via p̄cedūt̄ oia argumēta. Arist. 7° meiba⁹. qd̄ p̄z ex rōnib⁹ frigidis: q̄rū p̄sūt̄ si gdditas bēret alia gdditatem et bñs gdditatem bēret alia gdditatem: tūc gdditas bñs alia gdditatem: et gdditas bñtis gdditatem eēnt diverse gdditatis: s̄ quoq̄ gdditates sūt diverse ipa sunt diversa. q̄e gdditas bñs gdditatem eēnt diverse ab eo cui⁹ ē q̄ bñ p̄ icōueniēt̄. stat aut̄ q̄ nō ē icōueniēt̄ q̄ il lud cui⁹ ē gdditas p̄z rōnē differūt̄ a sua gdditatem. differre vō fm̄ rē bñ eēt icōueniens. ita. s. q̄ aliquid eēt i gdditatem qd̄ nō eēt de nā ei⁹ cui⁹ est gdditas. C̄ Itē alia rō Ari. ē in 7° q̄ gdditas iducit̄ alias ut gdditates accēntū ad gdditates s̄ba⁹ q̄ recipiunt fm̄ in sui diffōne. C̄ In qbusdā aut̄ gdditatis bus stat̄ p̄uenit stare ita q̄ nō reducunt̄ ad alias: ut ē i s̄bōs et bñi⁹ rō ēt̄: q̄ nō est realī i s̄bo cōposito nisi vna forma fm̄ rē: iō fm̄ rē nō reducunt̄ ad alias gdditatem: sed p̄z rōnē s̄bi p̄les forme. Silt̄ acci dēs bēt gdditatem dep̄cdēt̄ p̄z rē a s̄ba: et iō p̄z rē re ducit̄ ad ea. C̄ Itē 3° rō p̄bi ē: q̄ si gdditas bēret gdditatem pari rōne: et illa bēret alia gdditatem: et sic t̄ret̄ in iſi⁹: p̄z aut̄ q̄ bēt rō nō ualeat nisi intelligeret si gdditas bēret gdditatem in eo q̄ gdditas et p̄ se si eū ēt arguit̄ phib⁹ 3° meiba⁹. q̄ si p̄n'm bēret p̄n'm uerit̄ in iſi⁹. Intelligit enī eo q̄ p̄n'm; vñ l̄ p̄les

foia s̄z rōnē sūt in cōposito si tñ sumat̄ forma p̄z rē: q̄ tūc nō sumat̄ forma nisi fm̄ q̄ foia: foia ac̄ nō p̄t̄ eē foia i eo q̄ foia sed rōnē cōpositi: et q̄ foia ē cōposita p̄z rōnē inquātū p̄t̄ resoluti in formā magis abstractā et cōem: sed bene forma p̄z rōnē bēt formā: iō gdditas abstracta fm̄ rē nō bēt gdditatem. t̄ret̄ enī in infinitū. Si aut̄ pp̄ hoc dicat̄ q̄ gdditas fm̄ rōnē bēt gdditatem i eo q̄ gdditas a p̄ se dico q̄ nō: imo b̄ deficit dupl̄ et p̄ se. p̄ quia nō ē ule: nō enī ē uel uex̄ oēs gdditatem et p̄z rōnē habere gdditatem: q̄ t̄ret̄ in infinitū. deficit etiā aper se nō est p̄z q̄ ipz ul̄ i eo q̄ tale: q̄ si dicat̄ bō ē aial̄ ibi aial̄ qd̄ ē gdditas hois accipit̄ p̄ nā. s̄ iquātū suppositū. termini enī est termin⁹ et medij mediū: sed nō i eo q̄ termin⁹ uel mediū. C̄ Ad p̄mū ḡ dicēdū cū dicas q̄ qd̄ ē: et termin⁹ cognitiōis: uex̄ est q̄ est termin⁹ cognitiōis q̄ fit per accēntia: q̄ accēntia magnā p̄t̄ p̄ferūt̄ ad coglēdū q̄ gd̄ est. vñ habita p̄: una cognitiōe accēntū et s̄be ui ibi in qdā p̄fuso et ideterminato. Nā ipole est intelligē accēns sine s̄bo ul̄ determinato vel ideterminato: postea deueniem⁹ in cognitionē s̄be determinate et ibi sisti mus: et iō q̄ gd̄ est: est termin⁹ cognitionis. C̄ Ad 2° dicēdū q̄ gdditas est de itell'u simpliciū fm̄ q̄ simplex nō bēt ulteriorē gdditatem inquātū bui⁹. s̄ fm̄ q̄ cōposita. C̄ Ad tertiu dicēdū q̄ diffinitio ē actio itell's respectu sili's uel enunciationis uibilo minus vna diffinitio est prior alia et c̄.

C̄ Quoniam autem diffinitio rō est: et ois rō partes habet et c̄. Lex. xxxv.

Questio. v.

Aeritur utrū diffō bēat̄ ptes: et videtur q̄ non: q̄ foia diffinitio fm̄ intelligētiā simpliciū: q̄e nō bēt ptes. C̄ Itē diffinitio dicit qd̄ gd̄ c̄ s̄ in itell'u q̄ gd̄ ē nō sūt ptes: q̄ nō est ibi cōpositio: qm̄ nō ē ibi nisi neq̄ neq̄ falsū. ḡ et c̄. C̄ p̄. si diffō b̄ par tes cū vnicuiq̄ p̄t̄ diffōnis possum⁹ nomē sponē vniuersiql̄ p̄t̄ erit diffō: q̄ ut dī 7° bui⁹ p̄z trā. flationē 2° qui nō diffinit nō ipōit nomē: et sic de p̄tib⁹ illi⁹ diffōnis ultimū in infinitū in accēntibus. intell's aut̄ non itur in infinitū. q̄ tūc nō ēt scire. ḡ et c̄. C̄ Dicēdū q̄ diffō ē p̄pē actio itell's q̄: itell's sp̄ aliqd̄ format̄ et agit̄ et intelligēdo simplicia foiā diffōne: et intelligēdo cōposita foiā enunciationē. ac̄tio aut̄ ē mediū int̄ vtrū et obiectū. ḡ act⁹ p̄t̄ trahē p̄ditōes suas ex utroq̄. s. ul̄ ex obiecto ul̄ ex ipso itell'u ex p̄te ipi⁹ itell's p̄siderādū actionē diffinitiē di illa solū et p̄prie bñt diffōne q̄ itell's directe intelligit: et q̄ nāliter itell's nō intelligit aliqd̄ sine fan tasmatē. iō cū sola cōposita ex mā et foia bēant fan tasmatē b̄ sola diffinūt̄: et iō dicit p̄t̄ q̄ simpli ciū nō ē diffō. C̄ Itē ex p̄te obiecti q̄: cū diffō sit c̄min⁹ rei illa tm̄ diffinitū ad q̄ cognitiōis ē resolō. b⁹: at sūt s̄be: et iō ḡna et accēntia nō diffinūt̄: q̄ l̄ ab his icipiat cognitiō: nō tm̄ sistit i his nec t̄misit ad b̄. vñ nō ē bis dare t̄min⁹ ul̄ diffōne: l̄ nā cognitiō icipiat ab accēntie: nō tm̄ sistit: s̄ uadit ul̄: p̄ qd̄ accēntū nō ē diffō neq̄ t̄min⁹. C̄ p̄. b̄ p̄z de gñib⁹: sp̄es enī sp̄alissime sūt abhōme et foiā idisi biles: q̄ nō dividūt̄ ul̄teri⁹ p̄ formā uel formas gñia aut̄ didunt̄: et iō l̄ a gñib⁹ icipiat nā cognitiō q̄ a cōfusis que sunt nobis notiora sicut sunt gñia: et ḡb⁹ incipiū nostra cognitiō ut dī in p̄ phib̄corus

nō tñ in his sicut nra cognitio: iō nō dam^o eis tñ mi
nū neqz diffonē: qñ i eis nō ē stat^o cognitio: i spē
sūt spalissima ē stat^o: t iō haꝝ ppe ē diffō iquātū
diffō bēt rōnē tñ iō gñuꝝ. C Advertēdū tñ op̄
p̄us ē cognitionē nra gen^o loquēdo de gñe iquātū
ē qđdā totū. gen^o enī t totū ē t ps. gen^o ḡ iquātū ē
totū ē p̄i^o simpli spē q̄; tū ad cognitionē nram: ga
sic ē qđdā p̄fusuz: a q̄ nra cognition incipit: ut dictū
ē: iquātū at ē ps diffinitina sp̄ci sic ē posterior t sic
dicit difficta cognitionē t qz sp̄es spalissima i reb^o
sensibil^o ē qđdā cōpositū bñs ptes t ē sola sp̄es
diffinita ut patuit t talia nō difficile cogscut nisi di
stincte cogscatur ptes ei^o. iō diffō dicim^o cognitionē
q̄ gd ē bēt ptes. S^z q̄rif cu^o ptes hēat diffō: vñ ue
ra mām t vñz formā q̄ ut dcm ē diffō dīdat diffin
cta cognitionē ptiū diffiniti: sed ptes diffiniti sunt
vñ mā t vñ forma: q̄re bee ptes ponētur i diffōne.
C Lōtraril tñ videm^o qz i diffōne nō ponit mā t
sofa sed gen^o t dīia. gen^o aut nō est mā: lñ dīia aliq
mō possit dici forma que est altera pars cōpositi.
C Ad bñ vidēdū nōndū q̄ i diffōne nō ponit ptes
rei s^z ptes rōnis ptes nō sīc diri nō ponitur sed si
ponatur bñ eldirecte: qz ptes rōnis oriunt qđdāmō
a re: t ē rō: qz res nō bñt diffōne nīl iquātū circa
cas vñf itell's t negociaſ: opz igif q̄ diffō habeat
ptes rōnis: ptes aī rōnis sūt gen^o t dīia: t bñ ptes
rōnis sumūt a re: qz genni sumit a mā. dīia vñ a
forma. t p̄ bñ modū ptes diffōnis corrñdēt ptes
rei. t sic quodāmō idirecte i diffōne sumūt ptes
rei. s. p̄ quodā mīdētā iquātū ab ipis sumūt par
zes s^z rōnē: qz si prib^o s^z rōnē ul' corrñdēt a parte
rei eēt penit^o figmēta: qz diffō est rex icorruptib^o
lis t imobilit^o qz q̄rū ē diffō t scia: scia aut ē imobi
lit^o t incorruptibiliū: t qz qđdā pticlaria sūt icorru
ptiblia ut corpora celestia t mathematica ut bñ cir
clus t bñ triāgulus. B etiā celū icorruptibile ē t c.
C Est autē ut neqz elementa oia fillabe in
ratione insūctui hec certa aut que sūt in
aere t c.

Lex. xxxiiij.

Questio. VI.

Eeritur utqz pticulare mathe^{cum}
q̄ sit icorruptiblē vel imo
bile: t vñ q̄ uō. qz cu oē mathematicū sūt i
mole qz dī cōmētē q̄ qđdā mathe^{cum} sūt duplī i
mobilib^o. quedā de mobilib^o ut astrologia. C Itē
In p̄ de gñlatione in cap^o de tactu dīc q̄ opz mathe
maticū dare locum: q̄re si sic opz etiā sp̄is dare mo
tū qz nō q̄reref loc^o nisi eēt mot^o: ut dicit 4^o phi^o
sicut sīnō eēt trasmutatiū nō q̄reref mā ut dī 8^o me
tba^c. C Itē in actiōe t passiōe est mot^o: tact^o autē
est eoz que agūt t patiūtūr. mathe. aut debet ta
ctus ut dī p̄ de gñlatione. ḡ t c. C Lōtra oē qđdō mo
vetur habet mām mathematica nō bēt uerā sensi
bilē sed intelligiblē nō gdē intelligibile in intellectu
poli qui est potēta ale rōnalis sed intelligiblē. i.
Imaginablē: qz imaginatio est itell's passionis: q̄re
pticulare mathematica nō mouent. dicēdū q̄ sic
dīc Auer. in solōne qđnōs Joānis grāmatici q̄ to
ta rō corruptiōis sumit a ḥriate gñtate. s. ea q̄ alt
gd bēt ḥritū vel q̄ est cōpositū ex ḥris ut scītia in
boie corruptiōis corruptio hole bñ dīctū eoz qui di
cūt sciam nō manere post hanc vitā. s. post mortes
p̄tarietas proprie est in qualitates t ēt possum^o p
bare q̄ p̄pue nō mouētūr. s. enī aliq̄ de qb^o p̄side

rat methaphysic^o mouerent hoc marie videref de
astrologia que p̄siderat de corpe celesti: q̄ ē mobi
le: t moto: s^z B ip̄z corp^o nō p̄siderat astrolog^o inq̄
tū mobile ut plane dīc Auer. sup^o metha^{cum} dices
q̄ lñ sba astrologie mota sūt. s. corpora celestia. non
m̄ p̄siderat in eis astrolog^o s^z q̄ sūt mota s^z p̄sider
at de foīa t situ eoz s^z q̄litatē eoz. nihil igit̄ cōsi
derat mathe^{cum} inquātū tale q̄ sit mobile. C Sed
surgūt hic due dubitatiōes de p̄tib^o maior: q̄niāz
ēē particulare inquātū pticulare bñ s^z vñc est ēē
in tpe t qđdā ē in tpe mēsuraf tpe ē q̄ mēsuraf tpe
re mō i tpe. cu igit̄ pticlaria metb. heant ēē hic t
vñc erit mobilis. Itē pticlaria mathe^{cum} nō abstra
būt a cōto: q̄p̄is abstrahūt a mā sensibili. s. a plāt^o
t alalib^o t hui^o i qb^o est mā nālis: nō m̄ abstrahūt
a mā intelligibili. s. a p̄t^o que est mā intelligēdi. Ma
the^{cum} igit̄ sūt p̄tinua t q̄; s^z p̄ se. p̄ se autē q̄titas ē ill
lud q̄ p̄ aligd ē i loco p̄ se: s^z q̄ p̄ se sūt i loco p̄ se sūt
mobilis: q̄re mathe^{cum} pticlaria sūt mobilis sic dīc
Auer. I sufficiētia sua p̄ id p̄ qđ adest i loco p̄ se p̄ ill
lud nō ē mā neqz mā: s^z opz q̄ sit aligd p̄ accīs. s.
q̄titas: t ideo dīc Ari. 4^o phi^o q̄ ponē locū dimi
sionē separat^o t ponē i p̄a cepl corpora ē ponē duo p̄
dictoria sīl. C Et vñc ad p̄m dubiū q̄ cu dī pticla
re ēē. B t vñc lñc nō dī p̄prie. s. pro nō tp̄is. uel
ēē in tpe. sed ēē hic t vñc sumif ibi ut dīctū ēē signi
ficatiū. dicim^o enī de pticlari sba bñ celi q̄ ē hic t vñc
nō q̄ sba celi mēsuraf tpe. imo ē icorruptiblē bñ
oēs phōs t eternū ul' eterna. s. ex p̄te post: s^z dīctū
ibi q̄dā significationē māc ita t pticlare mathe.
nō ēē hic t vñc nō q̄ sit i tpe sed dīctū ēē signatū: t
ēē rō q̄ mathe^{cum} nō abstrahūt a p̄t^o cōto. hec autē est
mā īimaginabil^o īmaginatio vñc corpora t organica ē.
ois autē talis vñc q̄cqd rep̄fitat rep̄fitat s̄b ēē signa
to. iō i bñ modū intelligif̄ ēē hic t vñc. C Ad aliud
dubiū dicendū q̄ mathe^{cum} p̄p̄i i loco: t lñ nō sunt
mobilis p̄ se. Et b̄ est sic vñc q̄titas enī t q̄titas du
p̄l̄ p̄t accīp̄i ul' bñ modū p̄siderādī ul' q̄titū ad
ēē sūt actuale. p̄ mō. s. q̄titū ad modū p̄siderādī q̄
titas p̄t ēē sine q̄litate. sc̄do autē mō s^z q̄titū ad ēē
actuale nō p̄t ēē q̄titas sine q̄litate. lñ aliq̄ q̄titas
bñ possit bēre ēē sine q̄titate ut sūt habit^o t dispo
sitiones t alie p̄fectiones māe intelligiblēs: q̄rum
multe. s. p̄fectionū sūt in gñe q̄litatis. q̄titas er
go bñ modū p̄siderādī p̄t effe sine q̄litate. ga ut
vult Iheremistius t Auer. sup^o rō^o mathe^{cum}. substan
tia q̄titas t qualitas per ordinētē bñt sūt pen
tagonū t etragonū t trigonū: ita q̄ sba ē p̄n^o enti
um huic autē p̄ mām īmediat^o leſt ul' aduenit q̄titas
t hac mediate aduenit q̄titas: t qz p̄us nāliter
p̄t abstrahi a posteriori. iō q̄titas p̄t p̄sider
at sine gñtate t q̄titū sine gñtali: lñ si accīp̄at
q̄titas t q̄titas q̄titū ad ēē sūt actuale eēt c: t ga
ut dcm ē aliq̄ q̄titas p̄t ēē actu sine q̄titate q̄titas
ad ēē actuale: nll'a tñ q̄titas p̄t ēē actu sine q̄litate
p̄t as ē inquātū q̄ in sba sp̄tialib^o ubi nll'a ē tñ
q̄titas mīta sūt p̄ accīs q̄ p̄t ēē q̄litates. non
enī ē pole q̄ p̄cqd ē i talib^o sba sūt idē i re cu ip̄o
bñ solū i p̄ ente p̄t vitatē cu oē qđdō mouet bñ ēē ac
tu. iō cu pticlaria mathe^{cum} accīp̄at s^z modū cōsiderādī:
t sic sūt sine q̄litate t nō bēant ēē actu: qz
ut dcm ē q̄titas lñ q̄titū ad modū p̄siderādī possit
ēē sine q̄litate tñ q̄titū ad ēē nō p̄t. ex hoc igit̄ p̄s
q̄ talia p̄t^o non mouent nec habēt esse in loco ut
sic p̄siderata: t per hoc p̄s solo ad argumēta t c.

CQuoniam vero animalium anima est forma ipsorum. hec enim substantia est anima que sim rationem substantia est: et species et quodquid erat esse tali corpori et ceteris. Tex. xxxv.

Questio . vii.

q **Eerit** utr^z p^cticlaria possint dⁱ
finiri: t^v q^s sic q^r r^o me
ib^a dⁱ q^s qⁿ diffiniut nō ponit nomē. g^z a
positioē antecedens qui iponit nomē diffinire: b^o p^cticlari p^t sponi nomē. g^z t^c. C Itē si p^cticlaria
nō diffiniuntur nō ē bic alia de cā nisi q^s sunt mobi-
lia z corruptibilia: q^s vult Aris. 7^o metba^c p^cticula-
ria nō b^onit diffinē sed cogiscunt cognitioē lū ul^b
z q^s p^cticlaria nō manet sed corruptum: t^c cū rece-
dūt a sensu nō est manifestū ul^b certū de eis si sunt
aut nō. cū igif p^cticlaria mathe^b sine icorrupti^{ha} z
imobilia: q^s abstrabūt a mā l^bta motū nālū salte
salia hēbūt diffinē. C Itē de qb^s p^t cē scia z d^l
finitio: sed de eternis z icorruptibilib^o est scientia:
z diffi^o: sed quedā p^cticlaria ut celū signalū z co-
porū celestia sūti buiusmodi. q^s t^c. Prūt dⁱc Aris.
7^o metba^c. C p^s. Auer. in 7^o metba^c vī dicere. q^s
p^cticlaria nō sūt sbo: q^s implicat significatioē māe.
B aut significatio est accns: q^s p^cticlare est aggredie-
gatio ex sbo z acceptio: q^s nō bēt diffinē sic nec bō
alb^s: t^c lō bō signat^o nō diffiniut. C Dicēdūt q^s cū q^s
rit utr^z p^cticlaria bēant diffinē nō est qd^s. utr^z habe-
ant diffinē qd^s mō large accipiedō diffinē. fīm
q^s oī: q^s t^c significat nomē dⁱ diffinētū sic bēt oria
trotana tota est diffi^o q^s significat idē qd^s vnu nomē
si illi bēt orie ipoat. Sic enī oī large t^c qd^s p^cnt
bēre diffinē quodamō p^cticlaria z alia: sed de b^s
nō ē qd^s nec de bac diffinētū logit Aris. in 7^o metba^c.
Remoueam^o igif a q^sstione p^cdcā bēc equocatib^o
diffinēs z B equocatione admota ulteri^o dicēdūt,
q^s t^c nō qd^s utr^z p^cticlaria bēant diffinē i^s sua vni
z uera diffinē: q^s certū est q^s sic. nā bēt quodamō
mō in suo ul^b cognoscitur sic certā i^s suo ul^b diffini-
uit. S^z est qd^s utr^z p^cticlaria bēant p^cpriā diffinē
uera. C Līcā qd^s aduertēdūt q^s sic in oīb^s est p^cnt
derādūt illō qd^s est p^c se. sic t^c in bac q^sone. Lū g^z q^srit
utr^z p^cticlaria bēant p^cpriā diffinē: q^siderādūt ē qd^s
sit illō z quo sumit per se tota rō diffinē: B aut est
forma qd^s q^s ue dⁱ i^s De aia: aia egrediētē ul^b re-
mota a corpore corp^s mactescit z corruptifit. cuius
rō estsq^s l^b adbuc dicat corp^s: b^o mī ē equocat^o: q^s iaz
est ibi alia forma q^s est diuersa rō z idē nomē: q^s
re est ibi vna equocatione: q^s p^c p^s q^s diuersa diffini-
tio sumit a diuersa forma. g^z p^c se tota rō diffinētū su-
mit a forma. nec est t^clū si dicatur q^s in qbusdā rō
diffinētū sumit a mā z in his i^s qb^s mā igreditur
diffinētū ut i^s nālib^s dⁱ in p^c de aia: q^s l^b nālis abstra-
bat ab bac mā z ab illa signa: nō tamē abstrabit a
mā: sine sensibili similit^o: nō p^c hoc rō diffinētū in
talib^s sumit a mā nisi iquatu^o facit ad cē talis rei:
B aut est ut mā est informata: q^s igif hoc est p^c se q^s
rō diffinētū sumit a forma: q^s reref utr^z bēat formā
ppriā. Quidā aut dixerūt q^s hñt formā p^cpriā: z
B ostendit auctoritate z rōne. autē q^s dic Auer. sup
2^m metba^c in illo cap: qm^s in fūdamēto nāc: q^s mā
p^cma recepit formas ules: t^c postea mediātib^s his
vn^s ules: t^c sic descēdēdo usq^s ad formas idīdua:
les ex qb^s ut dicē: p^c q^s sicut cōpetit hēre ppriā:
ulib^s sūt z indīviduis z p^cticlariib^s. C Itē p^cron^s

et solus act^{us} nō distinguit ut didicis a nā autē potētia
litas nūlā ē distictio: pti claria autē būt eē distictus;
nō enī ē aia: sors aia platois qz būt formas ppriā: t
bū dclat̄ trib^{us} modis. p̄ cōparādo ipaz foiz i sc.^o
cōparādo foiz ad spēz. t z cōparādo spēz ad pti
claria. p̄ igis mō cōparādo spēz i se nō būt pti claria
formā ppriā: q: ut dī 8° metib^s. forme sit sicut
nūi. l nūo autē sic ē q̄ addita vītate i nūo nō ē eadē
spēz cū nūo pōri. Nō enī differūt spēb^s nūi. quoq
vn^b hēt tot vītates q̄ altere: vn dī i fine q̄rti pbi^o
Q̄ idē ē nūs decē boiūz t q̄noz egrū: s̄ nō ē idē de
nari^s: t ē rō qz q̄cūg dīnt dīz dīz: t iō q̄ cadūne
s̄ eadē dīz ex vno latē nō differūt. q̄re cū bō t as
nūs cadāt sub dīz vna corporis. s̄. alatu: qz corp^s dē
vidif p̄ aiatu t iaiatu t bō t asin^s sūt aiatu: o bō t
asin^s sūt idē corp^s: sed nō sūt idē aiatal: q: cadūt sub
apposīg dīz sial: s̄. vnti s̄b rōnali t alid s̄b irrōnali:
sit nūs siue sit egrū siue boium cadit sub eadem
dīz nūi: t idē ē nūs b̄ z ibi: sed nō idē denari^s. Ad
hoc igis q̄ sint diuersi nūi spe op̄z cē p̄les uel pa
ciōres vītates i vno nūo q̄ i alio: t ut dīm ē tōc
sūt sicut nūi: t iō q̄ dīnt foiz dīz t spēz pti claria
nō dīnt spe nec dīnt foiz. t pp hoc pti clari^b nom
rīdet forma ppriā. C Jē hoc idē p̄z cōparando,
formā ad spēz: q: ut dī 7° phisicoz. cōparatio vā ē
solū i spe spalissima: nō at i gñib^s. t būl^r dī exq̄ in
spe spalissima cū nō dīdet vlti^s p̄ foiz arias ē tī
figia vniō t conceptui spei spalissime rīderūtias:
ypostasis tvnu fūdamētu. Ja gñib^s autē nō ē sic: t
mo latēt equocatiōes i gñib^s q̄ pp diſiōne forme
gñis p̄ formas p̄ceptui gñia nō rīdet vna yposta
sio p̄c vnu fūdamētu. pti claria igis nō bīt ppriā
forma: qz tūc differēt p̄ formas: t tūc i spe spaliss
ma nō cēt b̄ vnlō nec vna foiz: t nō ibi vna copara
tio. cui^s p̄tū dī 7° pbi^o ut dīm ē. C Jē hoc idē
appet cōparādo spēz ad pti claria oia. p̄c ē dīla,
intra speciem t particularia: ga species directio
aspectu itēlligit. pti claria autē nō nūi q̄ itell's vniō
sensu: t b̄ cū ē: qz oē agit p̄ forma suā; eo mō
q̄ ē iformatū: op̄s igis q̄ itellige egrediat̄ ab itellu.
t formā q̄ ē i itellctu. Nūc autē foiz diuersimode
ē iitell'u t in sensu t i magiatiōe. cū enī sensus ut
oculus uł i magiatio sunt v̄tues i corpe t i organo
egqd i ocl'o uł i magiatio recipit sub cē significati
o recipit: t qz q̄tū ad ee signati differt vnu idicu
bit eiusdē spei ab alio: id pp hac spēz signata rece
ptā iformat̄ oclus uł i imaginatio t cogitac̄ duo pti
claria ut diuersa qz iformat̄ his p̄ditioib^s pti clari^b
ib^s q̄ sūt hic t nūc. i itell'u autē nō sīc ē foiz: qz est i
mālis sicut foiz mālis: nō ḡ iformat̄ p̄ditioib^s
mālib^s t pti clari^b que sūt hic t nūc t amō ide ois
significatio: foiz at dūo intell'm t cognitionem eo
mō quo est in itell'u ipa foiz. iō hoc mō agit itell's
incogitudo: t iō solū directo aspectu itellige spēz
q̄ est in itell'u a quo amota ē ois significatio. Si at
pti claria hēt̄, ppriā formā directo aspectu itelli
geret ut diuersa p̄ suas foizas. s̄. q̄ nō ē uex. C Ad
ōnes at dicētū pti claria hēt̄ ppas foizas: Dico t
p̄ ad suātē p̄tū cū dicit in 7° metha^s q̄ mā p̄ recip
pit formas ul̄tores t his mediātib^s min^s ules t sic
usq̄ ad foizas ididualeb^s b̄ vbi nō ē ille t sētōnis
uēc p̄t ee illō qd̄ ipi vñt qz foiz ules nō recipiūt i
mā t mō egqd recipit in mā sub cē significatio recip
pit: t q̄ Buer. Dicit p̄us recipi foizas ules stellat^s

particulare forme ultioris? Nam hoc uer est. Nam emba p̄us vniuit vita plāte ut plāte simpli quātū h̄a plāte: et per p̄is plāte q̄; hōis: et p̄ p̄is hōis q̄; huiusmodi hōis. et qđ dicit ulteri? et sic descendere usq; ad foias individuales nō intelligit foias particulares: sepe p̄suevit Aris. foias specificas atenes idindiales vocare: et sic decipiūt illi pp̄ equationē huius est individualis. C Ad aliud dicendū q̄; l̄ p̄ticlaria eiusdē sp̄ci distinguitur p̄ formā alio mō hoc nō est per formas p̄ se sed p̄ accīs. s. in qua- tū forma est in mā signata: foia et tūc nō p̄ se distinguit: vñ si eēt abstracta a mā signata nō distingue- ref: t̄iō l̄ vna et eadē res sit ille hō et hō et vñ hō. vult m̄ Aris. in 7° metha“ q̄; vñl̄ et eiusdē rei uno mō est diffō: alio mō nō. differet enī in qua- tū est nō signata. nō aut̄ diffinīt in qua- tū est signata et est ad h̄o Aris. q̄; p̄ticula nō determinat per formā. imo accidit forme determinari et distingu in p̄ticularib⁹ sp̄ci aut̄ sp̄alissime est diffō qđ determinat p̄ foias. Dicendū ḡ ad qđnē q̄; p̄ticula p̄prie nō diffiniuntur: qđ nō h̄it p̄prias formas. C Ad argumēta in op- positiū dicendū q̄; duplex ē eē. s. cēntiale et ē actua- le. ēē vo cēntiale est magis p̄priū sp̄ci et ul̄. ēē aut̄ actuale p̄priū ididuoꝝ: qm̄ ididuoꝝ sunt. p̄prie que corruptitur fm̄ ēē actuale. ule aut̄ non corrupitur fm̄ ēē sibi. p̄priū. s. fm̄ ēē cēntie sed corruptitur fm̄ accīs. s. in qua- tū ēē actuale ididuoꝝ corruptit. qđ ēē actuale nō est sine ēē qđ corruptit p̄ accīs ididuoꝝ. Protatio qđ est metu et tuū actuale nō sicut idē: et ēē aut̄ cēntie est idē in re corrupta et ēē cēntie non dē simpli corrupti qđ nō fm̄ ēē sibi p̄priū corruptit. s. per accīs. s. corruptit cū ēē actuali p̄ticule aut̄ mō thematicū: t̄ si corruptif: corruptif per accīs nō iſſic p̄ accīs ut ule: qđ cū corruptio fiat qua- tū ad ēē actuale qđ est p̄priū ididuoꝝ et p̄ticulariū. p̄ticula et autem mathe“ particulare est. t̄iō cū corruptit qua- tū ad ēē actuale corruptit quō qua- tū ad ēē ubi p̄prias magis: et ideo minus p̄ accīs corruptit qđ ule: qđ cū illō ēē actuale nō se h̄it s. qđ est in re na- li: qđ nō est dē dare in ēē actuali qua- tū sine qđ. t̄iō p̄ ac- cides corruptitur. magis m̄ fm̄ esse libi p̄prium qđ ule. t̄iō nō est b̄ p̄ticulariū diffō. C Aliꝝ dī qđ cū qđ gđ est sit obiectū itell̄s per se ea solū h̄it diffōne uel qđ quid est qđ directo aspectu apprebedūt ab intellectu. B aut̄ sit ul̄s eterna et incorruptibile: et ideo qua- tū p̄ticulare mathe“ sit eternū et incor- ruptibile: qđ t̄iō p̄ticulare est t̄ in eo qđ tale nō directe cognoscit ab intellectu t̄iō tale nō diffinīt: si sit etiā p̄ticulare aliqd nāle incorruptibile et eterna uel B celī et nō est diffō: qđ qui dīc hoc celū dīc formam in mā signata: et per hoc p̄ rūsio ad aliō arg⁹ et c̄.

C Sed rōnis partes que speciei solū sunt. Ratio vñ o est ipsius vniuersalis. Circulo enim esse et circulus et anime ēē et anima idem et c̄.

Tex. xxxv.

Questio. VIII.

q̄ **Veritatur** utq; partes q̄titative in grediantur diffōnes sui totius, et vñ q̄ sic: q̄ sicut se h̄it acutū ad re- tū ita se h̄it rectū ad obtusū: sed acutū diffinīt p̄ rectū dicēdo acut⁹ angulū est minor recto: qđ et obtusū diffinīt p̄ rectū dicēdo: obtusus est minor recto: sed rectus est pars qua- tūtativa obversi. ḡ et c̄.

C Itē partes que ingrediuntur diffinītiones sunt

ptes p̄ores simpli qđ sūt ptes formales et cēntiales nā foia est qđ p̄ se pertinet ad diffōne. s. aut̄ Aver. in de sba ōbis dimēsiōes idē minātē p̄cedit formā sbole in mā: qđre cū p̄cedit foia: multo magis p̄- cedit tēq;re cū dimēsiōes dicāt ptes qua- tūtativas qđ qđs sūt p̄ores re igrediat diffōne rei. C Itē cir- culo ē cēntiale p̄tinū sed cēntiale est p̄tinū h̄ere ptes qua- tūtativas cū p̄tinū sit qđ est p̄ se dissibile: qđre ptes q̄titative erūt cēntiales circlo: qđre pote- runt igredi diffōne circuli. C Lōtrariū dicit Aris. 7° metha“: et arguit p̄ rōne sic. sic nō ē circulo de- mīrare: ista non est circulo diffinire. nō enī est circlo demōstrare qđ pbans aligd pbat illō ee p̄batum ab illo ulteri. si ligil qđ p̄ pbatur: pbaf p̄ probās p̄mū pbaf sc̄p̄z qđ est inconveniens: qđre h̄it nō est circulo diffinire. cū ligitur partes q̄titative diffinīt ant̄ persua totū: nō diffinīt sūt totū. C Ad vide- dū istā qđnē sciendū p̄ q̄ duplex est substāria sen- sibilis et intelligibilis: sba sensibilis est que compo- nit ex duab⁹ naturis. s. ex mā et forma recepta in materia. t̄iō b̄ sba que significationē habet: et est bīc et nūne et quāta. sba intelligibilis est que nō ha- bet significationē nec est bīc et nūne nec quāta: p̄p̄ qđ queritor utrū partes qua- tūtativa Ingrediantur diffinītione rei nō habet bīc locū in huiusmodi sba stāmīs intelligibilib⁹ que ēt nō habet diffōne nec partes qua- tūtativas qđ nō competit ip̄sis signo- māe sed qđ p̄petit sba primo modo dicte. C Et s̄d b̄ notandum est qđ acqd cōpetit sube cōposito et mate- ria et forma cōpetit ei rōne cōponens. s. iā rōne ma- teria cōpetit forma: et in hoc nulla est dīlaquādūt̄ enī aliquā p̄cipali cōpetent rōne forme ut actio et aliquā p̄cipali rōne māe ut passio. utrāq; temē cōpetit cōposito rōne utrāq; p̄tes cōponens. s. māe et foia. foia enī māe nō agit nisi ut ē iā māe p̄p̄sa. nisi passio nō ē iā māe nisi suauitū est sub foia. ut dīcū Aver. sup 8° p̄būlicoꝝ. qđuis ligil aliqđ cōpe- sit cōposito et p̄cipali rōne forme et aliqđ rōne ma- terie: dīcū qđcōpetit cōposito cōpetit et rōne tā māe qđ forme: t̄iō qđ sbalecta materia est forma est cā omīnū accidētū. C Utter⁹ aduertēdū qđ est ac- cipere triplēcē partēs. s. partēs rōnis sine cēntie qđ p̄sequitur totā spēs sub cē signato. ptes aut̄ mā- les nō p̄sequitur totā spēm: nec op̄s qđ accipiantur sub cē signato et in h̄i huiusmīdi ptes q̄titative cū p̄tib⁹ rōnis: qđ vñiqđqđ cōpositū didic tamē p̄ ptes rōnis qđ per partes q̄titativas: et qđ dīlio p̄ urasq; ptes cōpetit cōposito tā rōne māe qđ rōne forme dīlio p̄ ptes cēntiales cōpetit cōposito etiā rōne māe et forme. qđ forma nō dīlio p̄ ptes qua- tūtativas nisi h̄it cē signato nec māe p̄tē dīnidi nō si sit sub forma. mīslomin⁹ m̄ p̄tes cēntiales di- visio cōpetit et p̄cipali rōne forme qđ tota rō cē p̄cipali sumit a formas: qđ forma p̄cipaliter facit adesse. eqđ aut̄ est de p̄tib⁹ q̄titativas qđ ex B qđ in- telligis ptes q̄titativas in cōposito neccio est si- ḡre ptes in p̄tinū. Aliꝝ enī nō intellegis ptes q̄titati- vas cū aligd dīvidis in q̄titativas ptes nisi cū si- gnas ptes: et qđ signas. signatio aut̄ p̄prie cōpetit māe. qđre dīlio p̄ ptes q̄titativas cōpetit cōposito p̄ māe: et ex hoc lā p̄z: qđre ptes q̄titative nō igre- diūt diffōne. Nā cū diffō sit actio itell̄s circa res solū hoc mō h̄it diffinītiri put̄ obiectūt̄ itellectūt̄

non aut̄ obsecutur intellectui nisi per formā. cui⁹ rō est: qz nr̄ intellectus solū est in potētia. est enī in genere intelligibilium infim⁹ et ultim⁹: et iō cū sit de se i pō: nō nadit ad actū nisi per aliquod ens in actu: qre res intelligibiles nō educuntur in intellectu de potētia ad actū nisi fm qz sunt in actu. B aut̄ est solū p formā suā: qz res p formā suā bēt actū. Ex his relinquit qz ille ptes qz cōpetūt rei p formā p se et pncipalr̄ igrediuntur diffinē. in oib⁹ enī ē attēden dū illō qd̄ est p se et dimittēdū qd̄ cōaccīs. ptes qz cōpetūt rei p mām nō igrediunt ex bis qz dicta sūt patēt. 4. qz dicit Auer. 7⁹ metba. et suis 2⁹ de pti bus qz titatūis. s. qz ptes qz titatūis sunt posteriores cōposito: qz p̄signatio p̄supponit cē cōpositi: et cū ptes qz titatūis sumātūr penes signatōnē idīū dñi suppositi. ptes bus sūt posteriores supposito suo. ptes aut̄ cēntie sunt ptes qz dāt cē. Item aliō p3. s. ad aliū dcm̄ Auer. qz bus ptes sūt priorēs suo toto in via ḡfatiōis et tpiis rōne potētialitāg. posteriores aut̄ rōne act⁹ et cōplēmenti. p̄suppo nūt enī eē a quo sumit ois rō cōplēmenti. Item qz bus ptes subeffe signato psequuntur totā spēm l̄z ppingores sūt spē et forme et sūt vñ⁹ p accidens qz ptes māles: cōp̄tū enī ē p̄sus respectu circūl. nō enī ē inēire hūc circūlū sine cupro. Ad p̄m dicēdū ē qz l̄z ps qz titatūis sit posteriorē toto: et b̄ mō sumen do ipaz ut pte qz titatūis nūqz diffiniet totū. Si tñ ps qz titatūis sumat̄ b̄z aliquē modū: b̄z quē ē p obiectū intell̄y. sic pōt diffinire totū: et b̄ mō rectū qz ps sit ps obtusū pōt obtusū diffinire. inquātū q de rectū ē habit⁹ respectu obligat̄ qz ipozat̄ p obtusū et acutū qz obligat̄ et p̄uatio nō bēt cogīci nūl̄ p habitū. Ad alio dicēdū qz dimēsiōes ideterminate nō p̄cedūt formā simp̄l̄t in mā de qz tñ potētia videri suo loco. sed formā p̄ticularē in mā: b̄ nō hñt diffinīt: qz p̄ticularū nō est diffinītio. iō 7c. Item dato qz dimēsiōes ideterminate igredi ant diffinēz forme sigte in mā. ille tamen dimēsiōes nō igreditur diffinē fm ptes qz titatūas: b̄z sūt totū: mo sic vñt̄ ferf p̄ sup totū vñt̄ibiles: et p̄tis ferf sup ptes vñt̄ibiles: ita intellectus sup tale totū fertur: et per consequens sup partes et cē.

CDubitatur aut̄ merito que spēi sunt partes que nō: sed simul sumptū: hoc enī non manifesto existente et cē. Ex. xxxvij.

Quæstio. IX.

Ende q̄ritur utrū genus in diffinē o qz qd̄ uere forma est rōne māe nō bēt: sed oēs ptes diffinēs sub forme ut dī 7⁹ metba. qre et cē. Item si gen⁹ bēt rōne māe: hoc non eēt nisi respectu dñie. sed respectu dñie nō pōt bēt rōne māe. pbd̄. oē qd̄ ē magis abstractū simp̄l̄t et formalit⁹ est: et magis bēt eē actualitat⁹: gen⁹ aut̄ magis est abstractū qz dñia: qre respectu dñie nō habebit rōne māe. Item bēt rōne māe: aut̄ est bēt que est pars cōpositi: aut̄ qz est totū nō māe que est ps: qz tūc gen⁹ nō p̄dicaret de toto. sicut nec mā qz ps ut corp⁹ que est altera pars bois cōpositi nō p̄dicat de boi. Item aut̄ bēt rōne māe nālis: aut̄ artificialis. bēt enī māe diffinēt in hoc qz mā nālis non dicit totū sine totū s̄bam rel naturalis. mā aut̄ artificialis dicit totū s̄bam artificialiū: pp qd̄ dicit Auer. supra p̄m pbi: qz oē foīe artificiales

sunt accītia: sed neutra bāz materiez p̄dicat p̄di catiōe cēntialis de eo cui⁹ ē: qre si gen⁹ bēt rōne alteri⁹ bāz mātū nō p̄dicaret de spe: b̄ aut̄ falsū: qre gen⁹ nō bēt rōne māe. C Lōtrariū dīc 2⁹ 7⁹ metba: et etiā ipē Auer. dicit genus esse mām. Ad istā qōnē dicēdū qz 2⁹ in plib⁹ locis soluit istā qōnē: et in secūdo metba in illo caplo: qm̄ in fundamēto nature nibil est distinctū et cē. et in 8⁹ et dat tres differētias inter gen⁹ et mām: prima dñia est: qm̄ genus est mediū inter potētia et actū. mā aut̄ potentia simp̄l̄t. bane ponit Auer. in 2⁹ metba. 2⁹ ponit in 8⁹ metba: et est. s. qz genus est pars in potētia. mā vo est pars in actu. Ex his duab⁹ elicitur 3⁹ dñia quā ponit et in 2⁹ 8⁹ eiusdem. et est. s. qz gen⁹ p̄dicatur: mā aut̄ non: qz aut̄ eliciat ex prima dñia et sc̄da sic p3. qz cū mā sit in pō simp̄l̄t. genus aut̄ aliqd̄ habet actus: qm̄ est mediū inter potētia et actū: genus est totū qd̄dā. totū aut̄ de toto p̄dicat. vñ gen⁹ p̄dicat de toto nō aut̄ mā. Silt ex 2⁹ dñia pōt elicit 3⁹ qz res fm sūt eē actuale b̄z partēs reales. s. mā et forma qz sūt ptes cōpositi: et res per bas ptes p̄stituta bñs eē actuale solū ē intelligibil̄ spō: et qz res bēt eē intelligibilis in pō: et b̄ mō genus ē pars rei. gen⁹ emi est pars rei in pō: et sic dicere pte i potētia est dicere pte f3 rōne qē totū. iō b̄ gen⁹ p̄dicat: mā aut̄ nō. Ex his igit duab⁹ dif serētis elicit 3⁹ dubitatio que est qz gen⁹ p̄dicat. mā vo nō. sup vo dicit illō totū qd̄ spēs. mā antēs pte f3 p̄dicat gen⁹ ut dixi dīc illō totū qd̄ spēs sed p̄ modū cuiusdā p̄fisiūpp hoc ē mediū iter pōs tactū. vñ aut̄ sc̄da dñia 2dīc p̄: qz p̄siderādo i se dīc mediū int̄ pōs et actū. mā vo dīc pte i actu. vñ aduerēdū qz gen⁹ ē ps rei f3 qz res sūt apō itell̄s diffinītē: et iō gen⁹ ps i rōne tñ. Hā res f3 qz sūt in actuall suo eē sic bñt eē: qz solū sic sūt intelligibiles in potētia qz qz est pars ut est in actu: f3 ē ps in actu. qz aut̄ est ps rei ut est intelligibilis est pars rei in pō: et est pars f3 rōne: qz intellectus facit gen⁹ esse parē. et iō genus p̄dicatur qz dicit illud totum qd̄ dicit spēs l̄z indistincte. materia vo nou p̄dicat qz dicit parē que est pars rei f3 qz res est: sup aut̄ rōne talis p̄tis est p̄dicari essentialiter nō dico de noiatū. Hā ps realis realiter differt a suo toto. et iō nō p̄dicat de suo toto. gen⁹ aut̄ differt a re f3 rō nem non fm re. iō essentialiter p̄dicat de re: et est idem cū sublecto fm rem de qua p̄dicat cēntialiter differeat tñ fm rōne. realis aut̄ pars ut mā differt realiter a re. iō materia non p̄dicat: et sic p3 qz ex hac sc̄da dñia. s. qz gen⁹ est pars fm rōne et est pars in pō: et qz mā est pars fm re: et est pars in actu. sequit̄ tertia dñia. s. qz gen⁹ p̄dicatur: mā vo non. C Hūc vidēndū est quō gen⁹ assimilat̄ māe. Ad qd̄ sc̄dū qz mā pōt p̄siderari dupl̄t. s. f3 cēntiam suā. vel ut est sub forma. primo mō sumendo mām mā est olīum vna. sumēdo aut̄ māz 2⁹ mō ut est sub formis hoc pōt esse dupl̄t. aut̄ prout est sub formis accītib⁹ vel s̄balib⁹. si p̄out est s̄b accītib⁹ adhuc dicit aut̄ est sub coī: aut̄ ē sub propria p̄pō et p̄ se: si s̄b coī: illō accītis psequit̄ māz. Si sub p̄pō illō accītis conseguit̄ formā sine spe ciem. si autem p̄ut est sub forma s̄balī ad hoc dicit Auer. s. sub formis s̄balib⁹ bñtib⁹ ordinē adinūcē: et tunc materia methaphysice forma ul̄iori recti p̄t sc̄daz ut dicit Auer. sup 2⁹ metba. aut̄ s̄b foīis s̄balib⁹ contrarijs. tunc materia est in potentia ad

uirans nec est actu aliquid hoc: sed fit actu per alterum per formam in actu. In his quatuor proprietatis genus assimilat materie: nam sicut materia sua essentia est una omnis non per unam formam sed per idifferentiam quamadam ad oes formas. sic genus est unus non per se: nam una sed per quamadam indifferenciam ad plures formas: non enim intellectui generis responderet ypostasis unius forme sed Auer. in 3^o sup primu de anima qui dicit perceptuum generis non responderet ypostasis una quod non responderet ei forma una: sed plures. est enim perceptus generis ex tenui similitudine singularium sumpit: speciem autem spei vult unam formam esse et nam. Item sicut accidentia coia se quitur materialiter, propria vero sunt est in genere: quod genus sequitur accidentia coia: cum enim videretur a remotione quid terminat visionem: et persistens scimus quod est aliquod corporis: non autem corporis naturale: cum autem propinquus vel per se moueri scitur quantum a se. Item materialiter ordinatis prius recipit formam genitum est species et in hoc genere magis appropinquat ad materialiter: quanto est abstractum et coius: tanto plus est materialiter materialiter pp. est tripliciter per visionem via platea et australis et per boem. Item quartu materialiter considerando materialiter ut est ad formas sensibiles contraria est in potentia ad utrumque: recipit autem determinationem per alteras formas materialiter ea via et genus est in potentia ad utrumque divisionem et accipit determinationem a divisionibus. est enim genus materialiter sicut est quoddam totum. dicunt enim idem quod totum: et aliud materialiter et in hoc differet a materialiter artificium: quod est dicat totas sensibiles artificia: non tamen dicat totum illud quod res artificiales aliquid enim addit formam artis super materialiter artificium properet quod et illa materia non potest dire esse predicari de artificialibus et ceteris.

CIn hoc namque bonum et album malitia quod sunt cum alterius non insit alterius et ceterum. Tex. xliv.

Questio. X.

Aleritur sicut utrum differencia beata ratione actualitas et dicendum quod materialiter et materialiter dicit potentiap puram: et ratione non predicaret a simili: si dicitur dicere actu purum non predicaret sicut ad hoc quod predicet opus quod dicat medium inter potentiam et actu: quod erit quod potentiale sicut et genus. Item species stat et genus et ratione utrumque est in posse: dicitur in 7^o metaphysica: quod ex pluribus exhibetur in actu non sit unum. Ceterum ratione est pars diffinis quare dicendum quod potentiale cum pars sit in posse in toto. Item ad istum quoniam dicendum quod ratione illud quod dicitur dicit per modum actus: et per tripli ratione. Nam ratione distinguuntur. omnes autem distinctiones a forma et ab actu est. solus enim actus distinguunt et a posse non est distinctione: et ex hoc enim materia non distinguuntur cum sit in posse modo eadem est materia posteriorum: et ratione actualitas. Item ratione est complementum ratione diffinis: et hanc ratione complementum et ratione dicuntur sumuntur a parte: et est ratione quod cum genere sumatur a toto: si enim ratione sumatur a toto non erit contra ratione ratione in qua ratione differetia quod genus predicaret de ipsa cum totum possit predicari de toto: sicut non est contra ratione genus quod predicet de specie: quod utrumque sumatur a tota natura. sumatur igitur a parte sed non a parte que est materia: quod sic non haberet

ratione complementum: sed sumatur a parte que est actus et a forma partis: et quod forma habet ratione actus. et ratione dicitur habet ratione actus. Animatus enim non significat totum. immo solum significat idem quod aia. Differunt tamen in materialiter significandi sicut idem significat album et albedo. ratione tamen implicat totum: genus autem significat totum sed materialiter: quod quarto aliqd ab intellectu consideratur sub modo magis confuso et indistincto. et hoc est magis materialiter considerare ratione vero per modum forme dicit totum non quod dicat significandi sed implicative: species dicit totum per modum totius. scilicet materie et forme. Ex his igitur quod deinceps sunt patentes illa questione que consideratur solerit dicitur de genere et ratione. dicit enim quod de ipsa non predicatur genus. Item quod ratione non cadit in recto ordine in linea predicamentali sed cadit a latere. Item quod sp. predicatur denotative. Item quod ratione est illud a quod differt habet ratione. Ceterum primus per se. et genus non per dicatur de ratione: quod ratione est quod ratione significativa dicit formam ut aialia significat aialia. si igitur genus sive aialia predicaret de ratione est quod ratione aia est aialia. sed hoc non est aia sed aialia: et per ratione illud aialia quod predicatur de ratione videtur ratione. Item hoc est aialia corporis ex aia et corpe. quod hoc est per aialia si genus predicaret de ratione. Alioquin per hoc probatur: quod si genus predicaret de divisione ratione predicatur de parte cum unum totum beatum perles pres: tunc unum est multe tota via domus militie domini: et unum aialia militia aialia. Item non cadit ratione in recta linea predicamentali quod est recta linea cardinum uniformiter sumatur a toto. ratione autem non sumatur a toto nec genus et species cadit in recta linea non autem ratione. Item ipsum ratione predicatur denotative: quod cum ratione sumatur a forma quod est per se ut dicendum est. forma autem quod est per se non est totum corporis. id est sumatur in predicatione vel ratione operationis per applicationem dicitur quodammodo totum. Item per se quod ratione sit illud per quod differtur ratione unitate: quod differt non habet ratione nisi et eo quod est unum naturae et ratione una diffiniti. rationes autem diffiniti est ab entitate et ratione unitate rei: entitas autem est per formam quod est per se constitutum et ratione perfectio et complementum et tota diffinitus per respectum ad hanc formam. id est cum ratione ut dicendum est sumatur a forma. per ipsa est causa rationis diffinitis. et est de genere quod genus numerus predicatur denotative eo quod ipsum sumatur a toto: et ratione non denotative sed essentialiter predicatur. Item cadit genus in recta linea: quod sumatur a toto sic species: et differenter et utrumque cadit directe in linea. Item genus comprehendit sic totum per se. genus enim dicit ratione. ratione autem parte. Item genus predicatur suas partes non est aliud nisi sic materialiter: quod genus id est per se totum quod species sed differenter: quod species dicit totum est per modum materialiter et ratione. ratione autem dicit idem per se ratione. ratione autem dicit idem ratione per modum materialiter. et ratione est aliud a toto est ratione et non est ratione recte: dicit autem quod ratione sumatur a tota natura significativa sed forte: et ratione non est facile videtur quod sp. predicatur denotative: et quod per posse a latere nisi dicatur eo modo quod dicendum est superius. Ad argumentum in oppositum dicendum et ad ipsum quod quod ego non possim aliqd esse nisi per illud quod in me est realiter. sed illud autem quod in me est est per quod totaliter sumatur quod sumatur: et illud totum per quod totaliter sumatur quod sumatur per me predicari. dicendum est: et aialia. et hoc est per se propositum affirmativa et vera predicatur et hanc sumatur idem ratione. ratione sumatur non est igitur inconveniens genus esse ratione sumatur rem respectu speciei et est partem est ratione et ceterum. Tex. xlvi.

CSi itaque hec si se habent palam: quod finalis ratione substantia rei erit et differt ratione et ceterum. Tex. xlvi.

Questio.XI:

Veritur

q p̄ter utq; addēdo dīaz
gñi differre fiat nugatio
et vi q; sic. q; si ex dīa addita gñi et gñe nō
fit vñ sūc nec dicēdo hō alb⁹ fit vñ eo q; al
bū dīc aliā nāz ab hoie: b aut ē lōueniēs: b dicit
illō totū qd̄ dīa et plā: vñ addēdo alteri idē dices
bie et erit nugatio. C Itē rō qre dicēdo aial hō est
nugatio ē q; rō aial sumif ab eodē toto: a q; nā bo
mī: qre cū qlz p̄ diffōnis dicat idē q; totū q; dīa
addita q; faciet nugationē. C Itē genus et qdcūg
alteri istoz exp̄mas sp alteri i altō intelligef quare
erit nugatio. cā eni qre sim⁹ dat intelligē nasū ē: q;
dicēdo nasus sim⁹ nō apli⁹ dat intelligē nasū: quia
vnū. s. nasus nō ē de p̄ itellū simi. C Lōtrariū dīc
Ari. et arguit p̄ rōne: q; nrā diffō nō p̄t̄ supfluū
nec diminutū: b nrā diffō fit ex gñe et dīa: qre per
lpoz p̄junctionē nō erit supfluitas neq; nugatio.
Ad istā qōnē dicēdū q; in diffōne addēdo dīa gñi:
nō fit nugatio: et b p̄z dupli ci via. p̄ma via sumif a
mō quē b3 dīa. b3 eni modū accētis. Accētis at sp̄
ē pdicari et nunq; sba ut inuī 4° metba⁹: q; p̄z q; q;
termin⁹ i p̄to stat p̄ forma i lbo vō. p̄ supposito. al
bū aut̄ sola q̄litatē significat. iō h̄ rōne accētis est
sba nō dico qn bn sbijcial gñi suo: sed nō tanq; ac
cñs sed iquātū sp̄s ē et tra de dīa: dīa eni iquātū
dīa nō sbijcit gñi nec sp̄i. C Si eni dicaf aia
tū ē aial cū b dīa alatū nibil alid est q; anima uel
mibil significat nūl alaz iquātū dīa nec qd̄ ala fit
aial: sed q; b3 cui⁹ ē ac⁹ aia ē aial. C Itē h̄t̄ mo
dū accētis et p̄uenit cū ip̄o i b: q; sic sim⁹ cū dī na
sus sim⁹ exp̄sio naso nō dat ampli⁹ ip̄z intelligē: nec
et si nō exp̄meret dat ip̄m intelligē q̄uis sim⁹ na
so nō addito det ip̄z intelligere. C Et q; ista via nō
vñ sufficiē ad euadēdū nugationē credēdū ē ma
gis p̄ alia via. s. p̄siderādo gen⁹ et dīa q̄tū ad ea
aqb⁹ sumif rō ip̄az. vñ ēt gen⁹ ut p̄z vñlū ē sumif
a toto sive a nā tota sp̄i. dīa vō ab eo qd̄ ē p̄s. s. a
forma: et ex hoc est q; vno addito alteri nō erit nu
gatio: et hoc ē sic videre. nugatio eni fit duob⁹ mo
dis: aut. s. cū idē sub eadē uoce bie dī et explicite: et
aut cū aliqd addit alteri in quo addito illō eni ad
dit: addit ē actualr itell̄z: ut i hoie actualr intelligi
tur aial. dicēdo aial hō: et tūc a pte ei⁹ q; addit al
teri nō fit nugatio q; ip̄z sba uoce bis dicaf. s. bō
hō. b3 apie ei⁹ cū fit additio dī idē bis. vñ aial hō ē
idē qd̄ aial: aial fit igit ista nugatio: ex q; q; aial ac
tuallr itell̄r in hoie. si eni aliqd intelligeret ē aliquo
potēnialr ex talū additio adiuicē nō fieret nuga
tio nec sufficeret talitell̄y vñi⁹ i aliq; ad nugationē.
gen⁹ aut̄ nō intelligit actualr i dīa: nec dīa i gñe.
et iō ex additio vñi⁹ ad alteri nō fit explicata nu
gatio ut dicaf explicite aial: aial bie: nec ēt fit impli
cite nugatio ita q; intelligaf vñi⁹ i alio: q; nec vñi⁹ i
telligif i alio nec eq; aial eni nō intelligif intelligibilr
q; rō gñis sumif a toto. vñ aial dīc totū: rō vō dif
ferētē sumif a pte. s. q; ē forma ul̄ pars rei. vñ rō
uale dicit p̄e realē. totū aut̄ integrale nunq; intelligi
tur i sua pte: si eni sic ēt cū totū integrale plures
bēat pte: an q̄tū qualibet intelligeret in actu circa
vnū totū ēt multa tota et vna domus ēt m̄lē do
mus. C Silt̄ eni si gen⁹ actualr intelligeret i dif
ferentia q; dīa dicit partē integralē toti⁹: tūc vnum
aial ēt multa alalia ul̄ plā. gen⁹ igit nō pdicaf de
dīa nec actualr intelligif i ea: nec dīa intelligif in

gñi: q; q̄tū dīa icludat actu ī gñe ut p̄s integrā
lis in suo toto fm q; dīc Aristo. q; gen⁹ coprehen
dit dīas: nō tñ intelligif dīa actu in gñe: et rō ē: q;
fm rē totū intelligif in toto actualr: si tñ idem sive
vnū totū sit maioris abstractionis et alid minoris ab
stractionis: ut idē totū fm rē dicūr hō et aial. illud
qd̄ ē maioris abstractionis et actualr intelligif i eo
qd̄ ē maioris abstractionis: ul̄ aial actualr intelligif
in hoie. eq; aut̄ potēnialr: hō intelligif i aiali quāvis
dicūr idē totū b3 rē: dīa aut̄ vñi⁹ abstracta ē gñe:
et iō l3 icludat i gñe q; ē totū ut p̄s integralis: non
tñ in ip̄a actualr intelligif: q; igit gen⁹ nūc actualr i
telligif i dīa: q; totū nō actualr intelligif i pte inte
grali nec eq;. dīa non actualr intelligif in gñe b3 po
tēnialr sīc min⁹ abstractū in magis abstracto nō ē
actualr intelligif: et ex hoc ē q; differētia addita ge
neri nō facit nugationē. Sed b occurrit magnum
dubiu: q; b3 ex additio vñi⁹ dīe ad gen⁹ non fiat
nugatio ut dīm est: tñ si in vna diffōne cadat plu
res dīe per ordinē que addant sup̄ma gñi et dicē
do corp⁹ aiatū sensibile rōnale per additionem po
sterioris dīc ad p̄orē videt fieri nugatio: quia iste
differētia sic sumpt̄e per ordinē p̄o: sumif a parte
La forma sicut et posterior. cadut eni i vna linea. s.
a latē oēs. C Itē pdicat denotatiue qre nulla dīc
totū sed quicq; dicit vna dicit alia sīc gen⁹: q; ab
eodē toto a quo sumif homo sumif animal. vñ fit
nu⁹ dicēdo aial. b3 se habeant sicut magis et minus
abstractioni: ita erit silt̄ de p̄ore et posteriori p̄lib⁹ po
litis ordinate in eadē diffōne. f. q; faciat nugatio
ne. sumūt̄ eni oēs ab eadē nā: b3 maiore et mi
norē abstractionē. ad istā aut̄ rōne nō videtur nisi
vnus modus euadēdū quē annuit Arist. in lra 7°
metaphysice. dicit eni q; sola ultima dīa dicit to
ta rei sba et bec sola tenet locū vē dīe: oēs at dīe
intermediate tenet locū et rōne gñis p̄ximi. Si enim
nō scirē nom̄ gñis p̄ximi ad boles accipes gen⁹ re
motū et aggregare singlās dīas in uno late ordina
tas q; cū gñe illo oēs circuloquāt̄ur vñi⁹ gen⁹ p̄x
mi boles ut corp⁹ aiatū sensibile q; totū circulocu
tio gñis ē q; aial. q; qdē ē gen⁹ primū boles cū
addit dīa ultima. s. rōnale q; sola b3 locū dīe. oēs
aut̄ alie rōne gñis: et sic p̄ficit diffōne boles. vñ ille
dīe cōtra genus nō debet distinguī ut partes dif
initionis quare vñi⁹ sit gen⁹ et aliud dīa: sed de
bet accipi ut totū illō sit nomē vñi⁹ gñis: p̄ Bigit̄
q; dicit sūt iā patē. 4. q; dicit Ari. in lra de dīa. s.
7. In li. 7° metba⁹. dicit eni q; nō refert p̄ plures
dīas ut p̄ vñi⁹ diffiniri: q; oēs intermedie supplēt
vīcē vñi⁹ gñis p̄ximi ad sp̄em. C Itē dicit q; dif
ferentia coprehendit a genere. s. sicut p̄s integralis i
cludit in suo toto. C Itē sola ultima dīa dicit to
ta sba et solo est uera dīa. C Itē dicit q; op̄s q; il
le plures dīe i diffōne ponant ordinate: ita q; nō
ponat vnius abstracta prius et magis abstracta p̄
mis: q; hoc mō ex additio vñi⁹ ad alia fieret nu
gatio et marie si ultimā dīa pomēs q; p̄stituit spe
ciē fieret nugatio ac si sp̄es adderes gñi. C Ad ar
gumētū in oppositū dicēdū q; dīa ē alid et nō est
aliud a gñe. est alid q; nō est ip̄m totū: mo pars ē
nō est aut̄ alid p̄o illa parte totius. s. forma q; ipsa
est q; gen⁹ dicit. si est aliud q; nō fit ex ip̄a et genere
vñi⁹ sicut nec ex hoie et albo: dicēdū q; nō est sic oē
moda diuersitas inter dīaz et genus ut inter sba
et accētis: ut dictum est. ideo et c.

CQuemadmodum igitur dictum est latet q̄ impossibile diffinire in sempiternis: maxime h̄o quecunq; vnica: ut Luna & Sol &c.

Lex. lv.

Questio. XII.

Veritur s̄nter de s̄biis simplicib;
q̄ sepaq; utq; s̄. h̄eant diffō-

nē. v̄ q̄ sic: q̄r s̄baꝝ maxime & per se ē dif-
finitio. b̄ autē maxime sunt s̄be & p̄ se: & maxime
s̄sistunt. igit. q̄re & c̄. **C**Itē si ille s̄be nō h̄eant dif-
finitionē hoc nō est pp̄ alio nisi q̄ carēt p̄tib̄: sed
b̄ nō sp̄edit. pb̄. gen̄ enī & d̄ia s̄ut p̄tes diffōnē
& hee nō s̄ut p̄tes reales: q̄r tūc nō predicarentur
de re: s̄ut p̄tes numer̄: q̄r p̄tes cōpetētes diffōnē
cōpetē p̄st b̄ simplicib̄: q̄re poterūt diffiniri p̄tes
rōneis q̄suis in iphis nō s̄int partes reales. **C**Itē
cū diffō sit actio intell̄s illa sola diffinītūr q̄ dire
cte: & v̄ q̄ i stell̄u cogscūt. Si igit ista nō diffinītū
tur b̄ eet q̄r nō cadūt in intellectū nr̄: sed q̄r cadūt
i stell̄m arm v̄. Intell̄s enī nr̄ simplex est & plus
agenit simplex: m̄ simplici q̄s cū coposito: quare si
nr̄ intell̄s cogscit compositū: multo magis & sim-
plex cū cognoscēdo illa intell̄s foemet diffōnēm.
CContrariuz dicit Aristo. in littera in hoc 7°.

Ad istā q̄nē ē aduerſēdū. p̄ ē v̄lēdū quō l̄ s̄biis se-
paras sic accipe finitū & i finitū: ut i finitū & finitū q̄
quāt̄ ɔgrūt̄. sc̄iēdū ḡ q̄ ois soia mālis q̄ recipit
i māta s̄baꝝ q̄ accūtalis ex eo q̄ recipit in mā cū
receptio fiat p̄ modū recipiēt nō rei recepte non
recipi i t̄mino sue p̄fectiōis p̄m q̄ totalis forma i
spēs b̄z p̄ticipationē & b̄z plus & min̄: & alia & for-
mis qdē accentib̄ q̄ nō p̄p̄e itēdū & remittunt i
s̄ba ut calidū. manifestū ē enī q̄ i igne & i aere reci-
pit b̄z eē magis & min̄ itēsū: ut in aere b̄z eē min̄ i-
tēsū: & i igne b̄z magis itēsū. I sois s̄o s̄biis rōne
recpti: b̄z nō itēdāt̄ nec remittant i se itēdū: m̄ &
remittunt i accūtib̄ sup̄: m̄ sup̄positi i q̄ s̄t. v̄si v̄n̄
b̄o magis opa opa huana q̄s alī: q̄r magis dispo-
sita ē mā corporis i cōpleriō. Si at eēt aliqd calīm
sepatū penit̄ a mā: & nō p̄ticiparef in aliqd mā illō
calidū eēt iſi". s̄. b̄z oēz p̄fectiōne calidi i eo q̄ tale
ita q̄ ḡcqd in p̄tib̄ calidis eēt p̄fectiōis b̄z q̄ cali-
da eēt p̄fectissime p̄ cēntiā i illo calido sepatō. v̄n̄
tale calidū eēt i ultio sae p̄fectiōis & eēt iſiuitū. nō
q̄r eēt ens iſiuitū b̄z eēt ens tale iſiuitū. s̄. calīm. & iō
i eo q̄ ens est b̄ns eē penit̄ nō p̄ticipatū. sed aio
sepatū p̄uz. ut p̄m in q̄ s̄ut oīn̄ entiū p̄fectiōes b̄z
q̄ s̄ut entia p̄ cēntiā. his v̄fis intelligēdū ad q̄nēz
q̄r s̄ut v̄fis ē ſup̄. diffinītū b̄t̄ cōparationem ad
tria. s̄. ad suas p̄tes. s̄. gen̄ & d̄ia & ad iſiūz diffini-
ente: & ad illō cuī ē diffō. s̄. ad diffinītū p̄ cōpara-
tionē ad hec tria. p̄tebit q̄ simpliciū s̄baꝝ sepa-
ratiū nō ē diffō p̄p̄ie. Nā ut dcm ē gen̄ sumit a to-
to. d̄ia s̄o a p̄te. s̄. a forma: q̄r forma ē p̄s cōpositi.
Itē gen̄ sumit a potētiali ip̄i rei. d̄ia s̄o ab actua-
li in qb̄ nō ē iuenire rōne totū & pars ul̄ potētie &
act̄. In bis nō ē accipe genus & d̄ia: & p̄ q̄s nec
diffōnē. **C**Et ē sciēdū sic c̄ repire triplices s̄bas. s̄.
p̄mā cām. intelligētias & s̄bas sensibiles. ita i his cō
uenit diuersimode accipe nām & c̄. In p̄ qdē p̄m̄
ram nā q̄ eē s̄ut iſiuitū p̄ oēm modū. nec eē p̄mi ē
receptū i nā nec nā recepta ē i aliqd: imo i sua nā est
sūi eē: & iō ē oīno simp̄l̄t̄ in q̄ nō ē accipe nec rōne
totū nec rōne pars: nec potētie nec act̄ & qb̄sumi-

tur gen̄ & d̄ia. iō p̄mū ul̄o mō ē difficile nec fini-
bile nec terminale p̄ diffōnē. In s̄biis s̄o sensibili-
bus cōpositis ex mā & forma: tā nā q̄; eē s̄ut finita
q̄r utrūq; ē receptū. eē gdē s̄eis ē receptū in nā. nā
autē ē recepta i mā pp̄ q̄d̄ in his p̄p̄ie ē iuenire rō-
ne totū & pars & potētie & act̄: & iō talia sunt pp̄ie
diffinītū: q̄r i eis ē iuenire: v̄n̄ sumit rōne ḡnis &
d̄ia q̄ p̄strūt̄ diffōnē. s̄e autē mediate. s̄. itellen-
tiae medio mō se h̄nt & q̄dāmō h̄nt diffōnē. simp̄
autē nō: q̄r i eis nō ē nisi nā. s̄. soia q̄ nō ē recepta ē
mā ut receptib̄s & eē receptū i nā pp̄ q̄d̄ i lī de
cāis d̄is copōnē ex finito & ifinito. s̄. et ee recepto
i nā. ex ifinito. s̄. ex nā penit̄ nō recepta i aliqd: & iō
cū nō s̄int adeo penit̄ simplices sicut p̄mū ē illa p̄
aliquē modū iuenire quenit. v̄n̄ sumat gen̄ & d̄ia
cū i eis nā s̄ue forma s̄it simplex oīno ab ea nō p̄:
s̄ue rōne ḡnis p̄m q̄ gen̄ sumit a toto q̄r i tali natu-
ra nō est totū nec pars cū sit penit̄ simplex. simili-
ter d̄ia non p̄t̄ s̄ue ab eē q̄: eē nō ingredit̄ diffō-
nē q̄r eē ē receptū i nā: & oīs receptio quadāmō
reducit ad mām & ad potētialitatē: l̄z nō sit in eis il-
lud potētiale pura potētia: q̄ ipsa nā in eis forma-
est q̄ semp & ult & b̄z q̄ huī est delichi q̄ & actū l-
potētia: v̄n̄ nō est pura potētia nec ēt act̄ pur̄ oīno
sed est act̄ aliqd mō p̄mīt̄ potētia & quātū ad b̄ ē
in eis aliqd rōne potētialitatē. s̄. rōne nāe & aliqd ac-
tualitatē rōne eē receptati. p̄m igit̄ q̄r nā itellen-
tiae p̄portat rōne actualitatē sic ab ea p̄t̄ s̄ue rōne ḡnis
q̄sumit a potētiali ab eē v̄o recepto q̄d̄ p̄portat rō-
ne actualitatē sumit d̄ia. l̄z igit̄ i iphis s̄biis nō pos-
sit aliqd s̄ueniri v̄n̄ sumat gen̄ & quātū gen̄ sumit
a toto nec aliqd: v̄n̄ d̄ia inquātū sumit a p̄te. & sic
simp̄l̄t̄ nō h̄nt diffōnē: q̄r nā gen̄ sumit a p̄o. d̄ia
v̄o sumit ab actu & est in iphis s̄biis iuenire aliquē
potētiale & aliqd actuale: iō s̄b̄ aliqd mō diffinībiles
Ex his ḡ p̄z q̄ huī s̄e nō h̄et diffōnē simp̄l̄. Si
enī h̄eret diffōnē simp̄l̄ seq̄rent̄ tria icōnenietia.
p̄mū q̄ d̄ia sumeref i talib̄ a toto sicut gen̄a to-
to & ex isto seguit̄ ulterī q̄ d̄ia p̄dicaret de diffi-
nitō eētialit̄ sicut gen̄: & ex hoc seguit̄ q̄ d̄ia po-
neret in eadē linea cū ḡniē: & ex hoc ulterī q̄ gen̄
p̄dicaret de differētia: & ex hoc ulterī q̄ addēdo
differētia ḡni fieret nugatio uera. Q̄ autē in tali-
bus d̄ia sumeref a toto sicut gen̄ patet. d̄ia enī
sumit a forma s̄ue a nā. in his at̄ s̄biis nā simplex
est nō b̄ns p̄t̄ & p̄t̄ & b̄ seq̄ref: & tūc cū sumeref a
toto p̄dicaret eētialit̄ s̄ic gen̄ q̄d̄ sumit a toto: &
ex hoc seq̄ref q̄ caderet in eadē linea cū ḡniē: quia
dicit idē totū: & ex b̄ ulterī seq̄ref q̄ p̄dicaret de
d̄ia. **C**Itē addendo d̄iam ḡni i talib̄ eēt nugatio
q̄d̄ patet. ad hoc enī q̄r fiat nugatio regritur q̄
illud cuī fit additio actu intelligat in eo cuī addit̄
ut dicēdo aīal hō: q̄r enī i ſpe q̄d̄ ē hō actu intelligi-
tur animal. iō fit nugatio q̄r bis dicē animal non
autē homo. Nāc autē d̄ia intelligentiaz dīc idē
q̄ gen̄ in iphis q̄r utrūq; dicit totū v̄n̄ intelligē-
tia in alto: v̄n̄ nō h̄nt p̄p̄ie diffōnē. Hoc idē patet
per respectū ad intellectū nostrū: q̄r cuī diffinītū
fit actus intellect̄ ea sola diffinīuntur que directe
cognoscūt̄ ab intellectu. hec autē sunt que ha-
bent fantasmata que fantasmata non h̄nt intelligē-
tie. & per dicta p̄t̄ patere r̄fūsio ad obiecta & c̄.

CExplicit liber septimus metaphysice.

CEx predictis itaq; sillogizare oportet &

colligentes capitulum finem imponere
oportet autem et ceterum. *Ter. i.*

CLiber octauus metaphysice icipit. *Qd. I.*

q

Veritur de illa ratione quam quidem significet per nomen: utrum forma aut aggregatum. Et de hac ratione breviter se expedit

Aristo. dicens quod per nomen significatur utrumque. s. forma et aggregatum: sed non uniuersitate et non equo: sed ad uniuersitatem. per attributionem et analogiam universitas ad alterum sed uero dicit quod est quod significatur per hoc prius et quod postterius: sed quod nomen significatur utrumque. s. forma et aggregatum per analogiam. unde autem est analogia: ibi est per nos et posterius: id est opus dicere quid per nomen significatur per prius et posterius. dicit autem prius ad hoc quod per nomine per prius significatur forma: et per posterius aggregatum. s. per attributionem ad formam. et est ratio quae res non significatur per nomen nisi per cognoscitum: non autem cognoscitum nisi per actum. res autem per formam sua est actionis res per formam significatur et forma per se significatur: et sicut dicitur prius sup hunc passum: sup 8^o metab. quod quaevis duo sic se habent ut causa et effectum. si aliquid copet ut utrumque dignum est ut per prius copetur causa et quod forma est causa quae significatur aggregatum ipsa. Sed hec solo via habeat calidam. Nos enim videmus quod res sunt causa virtutis in alia et tamen virtus per prius de virtute in alia quae de virtute in rebus. Ita etiam dicitur sanus quod efficit sanitatem in aliis et tamen sanitas per prius de sanitate que est in aliis. ut quaevis de illa que est in celo. **D**icendum quod si bene intelligatur prius: uero est quod dicitur. si autem male intelligitur non est uero. causa enim et effectus duplum potest considerari: uel in sensu in coparatione ad uos participationes et copartientias. Si in se considerant non est inconveniens quod aliquae duo se habeant sicut causa et effectus: et tamen aliquid nomine per prius attribuitur unius. s. effectu causa: ut prius in existentiis positis in obiectione: ubi autem coparent causa et effectus: et tamen aliquid nomine per prius attribuitur unius. s. causato quae causa: ut patet in existentiis positis in obiectione. Si autem coparent causa et effectum quatuor ad copartientiam nominisita quod aliquid sit causa: quare alterius. s. causa attributus nomine aliquod: opus quod per ratione nomine causa attributus. **C** De hac ratione Aristoteles non plus dicunt nisi quod per nomen significatur utrumque. s. forma et aggregatum: sed ad uniuersitatem. l. uniuersum per attributionem et analogiam ad alterum et non distinguit utrum forma significatur per attributionem ad aggregatum vel non. prout sicut forma et actionem significatur utrumque. s. ut et quoddam totum et una et forma totius ut in hominibus humanitas. Alio modo est forma pars ut alia. et uno modo per partis significatur per aggregatum non ad aggregatum. s. suppositum. alio modo aggregatum s. suppositum significatur per attributionem ad formam. s. natura que est forma totius ut iam patet utramque via. unde uero est docet Aristoteles. s. quod nomine significatur et forma et aggregatum: sed per prius et posterius: prius tamen videtur intellectu non nisi altera ista via. s. quod nomine significatur nam et forma per prius et per posterius aggregatum vel suppositum: vel si intellectu per uera non tamen expressum. **C** Ad hanc autem advertendum est: cum res non habeant significacionem nisi per intellectum. nec intellectus res nisi per se sit res intellectus. Intellectus enim videtur magis esse receptivus et materialis. quam actionis. prout opus scire quater res habent intellectus agerent opus scire quater res habent significari. Actio- ne autem intellectus non possumus cogitare nisi ex aliis actionibus

nibus nullus: quod enim male apti sumus ad intelligendam operis res ex actionibus sensibilibus deuenire in hanc accidentem intelligibilius. In actionibus autem nullis vide- mus quod aliquid agit ita quod ipsum non est ratio quae alia agat ut lignum ignitum calefacit. non tamen est ratio ignis quod calefacit. quod est quoddam calidum et uerum ens per se compo- situm ex materia et forma et est ratio calefactio in altero. s. in ligno ignito. quae. s. lignum ignitum calefaciat. calor autem est ratio ignis calefacit. ipse tamen per se non calefa- cit: quod non potest habere esse separatum per se. sed semper est in subiecto. ita quod talibus est tria considerare. unum quod agit. s. quod ca- lefacit. non tamen est ratio calefactiendi alterum ut lignum igni- tum. "Est quod calefacit et est ratio calefactiendi alterum ut lignis. Et tamen est quod est solum ratio calefactiendi ut calor ignis et ligni igniti qui calefactio in ea est et ratio. non in calor agit per se: quod non est per se in subiecto. Sicut est de per mouente quod est mouens ipsum. et de ultimo moto quod est motu ipsum: et de intermedio quod est mouens et mou- dum diversis respectibus. Sicut quoddam intelligibile agit in intellectu et non est ratio agentis ut aggregatum uel sup- positum quod agit in intellectu per se et est ratio agentis al- terum in intellectu. s. non et forma totius que est quidditas signata per definitionem que est prius obiectum in intellectu. et est ratio intelligendi suppositum. et tamen est forma par- tis que non propter intelligitur. Si igitur coparemus aggrega- tum. s. suppositum ad formam et nam totius ad significationem no- minis: cum forma talis sit id quod per se obiectum intellege- tur et sit ratio signata obiectum hoc modo coparamus no- men per formam totius et de uero et de aggrega- to. s. supposito pp. quod dicitur quod res calide non habent no- me caloris nisi pp. calor est signum quod est in fine. non enim dicitur pp. calorem similem: sed pp. calor est signum quod est in fine. s. quod est aliquorum calefactiuum. Si autem coparemus ag-gregatum. s. suppositum et formam partis. s. alias ad signifi- cationem bonis: est enim est etiam. quod suppositum per se signatur: quod ipsum tantum ens per se opus est agit in intellectu. forma autem prius significatur ex partite: quod huiusformae non propter sig- nificatur nisi in quantum est alia pars suppositi. unde hu- manitas non significatur anima nisi existenti. s. quod est pars compositi.

Ad rationes in oppositu. post patere per la dicta et ceterum.

C Et hanc sequuntur alicuius mutationes. Alia- rum vero ut unum aut duas: hoc non sequitur et ceterum. *Ter. iii.*

Questio. II.

Veritur: postuerit utrum in corporibus cele- q
traciat Averroes. in duobus locis. s. in 8^o metab. et de subiecto orbis ipsum eadem tractat diffusius. uenaf- en. 4. de corpe celesti. s. quod ipsum sit compositum ex duas partibus naturis et quod ibi sit prima et actus. Ites et ibi prima non meret nomine materie. sed potius substantia. Ita quod illud quod est ibi actuale meret nomine arie. Item et celum sit subiectum simplex. p. uenaf sic: quod nihil unum et id est per se. videtur nam alia per quam sit in primo et actu. quae opus dare nam alia per quam sit in primo et alia per quam sit in actu. quod autem ibi sit primo et actus prius. quod est primus tale ipsum est magis talis quam alia: cor- pus celeste est per se et mouet per quod ipsum mouetur est per se. sed deinde mouetur ex se ut dicitur 8^o physiologia dividitur inter alia duo quorum unum est per se mouens reliquum

e

est p se motū: qre i corpore celesti est iuuenture dñas.
nas. s. mouēs & motū: & p pñs potentia & actum.
C Ex his ulteri uenat formā: qz illō qd est ibi pō
tēiale nō metet nomē māe: qz cū dñ: sit trāsmota
tio: qdā. s. i sba: & ex hac sit diuersitatis p̄z spēz. alia
est in accēntib⁹: & b̄ trāsmutato nō diuersificat spēz.
bee due trāsmutations in hoc pueniūt qz utrūjus:
qz trāsmutatiōis sb̄z ē mā: sed differūt i b̄ qz illud
est sbm l trāsmutatiōe: diuersificare spēz ē i pō pu
ta: & iō ē mā u' pō vere. cui⁹ eē ē eē i pō. Subiſcif
enī ut dī pōfie. mā atū q subiſcif alici trāsmutatio
ni aliqui ē i actu: & iō uer⁹ dī sbm qz māx cū corp⁹
celeste sit icorruptibile & trāsmutable non pōt di
uersificari spē sed solū trāsmutable trāsmutatiōe
qē in accēntib⁹. s. fm sitū: ideo qd ibi subiſcif nō est
māz sb̄z: & ex his uenat qz foia celi nō ē ubi aia
tm̄ tñō forma corporalis: qz si eēt formalis & celum
utiqz eēt cōpositū ex naturis sibi repugnab⁹ adi
uice q̄tū ad motū. ita qz celū moueret motū circu
lari & inclinationē mor⁹ sui nālis: qre nece eēt tan
de in eis mouēs fatigari & laxari: hoc enī ē tota cā
fatigatiōis in aſalib⁹ & aia mouet ad oēz dñia ipo
ſtiōis: corp⁹ cōpositū ex el̄tis in quo nece dñan
guia: quoz mor⁹ nālis solū est i vna dñis positiōis
s. deorsū ēgit forma celū nō forma corporalis u' cor
poris: sed aia tm̄ quā pro rāto dī aiaz qz ifluit opa
vite. s. appetitu & alia. C Ex hoc sequit ulterius qz
cti celū hēat aiaz ip̄z mouet er se: folia enī animata
mouetur ex sedicit tm̄ qz pp hāc cōponē celū non
opz dici cōpositū sed simplex sb̄z: qz illa aia nō fac
ad eēt celi tm̄ sed ad motū celi tm̄. Unde ip̄m corp⁹
celeste est mā intelligētie & est mā sue aic qd ulteri⁹
nō cōponit: illō tm̄ nō vñ bñ vñ dñm. s. qz aliq mā cor
poralis possit eēt sine forma: hoc enī nō vñ intelligi
bile: bic non bene p̄cm quidā improbat per hāc rō
nē: qz cū intelligibilia illa sicut dicit Auer. nō faciat
ad eēt corporis celi sed ad motū: si amoueret illa
intelligētie nō mouebit qd celū nibilomin⁹ tamē
erit: qz intelligētie nibil fac ad esse: qre cū tūc sit sb̄z
simplex fm Auer. eset p̄z qd tale intelligētie in actu.
hoc enī est de p̄prietate ois simplicis: sed hoc ē fal
sum. p̄iueta enī ei intelligētie nō eēt ibi cōpositio
materie & foie: eēt tm̄ ad hoc ibi cōpositio accēntis
s. quātitatis in substācia celi: qd aut̄ est actu quātitū
nō intelligit in actu: ut tale est: utqz aut̄ ista rō bñ i.
probet dñm Auer. reliqua. C Dicendū sūt cōtra
p̄cm alio mō: qz qui q̄rit de cōpositione alicui⁹ que
rit de quidditatē rei ad hāc aut̄ quidditatē cognoscē
dā deueniem⁹ per effectū a posteriori. cum enīz
subta mā cū forma cā sit oīum accēntū materia &
forma in cōposito cāne alioq accēntia sibi p̄portio
bilia & bec sunt via ad sbam per que deueniem⁹ in
cognitionē ipsius qdditatis que qdditas dī termi
nis ul̄ diffinittio qz terminat cognitionē icboataz
ab accēntib⁹: p̄p qd dī p̄o de aia qz accēntia p̄serunt
magis ad cognitionē qz quid est rei inquātitū habet
analogiā a p̄portione ad rē: quare ois que sūt rei
p̄portionabilia poterūt duce're nos in cognitionēz
qdditatis: qdditabil⁹ aut̄ terū sensibilium cōpetunt
tria. s. qz ab eis fluunt accēntia. Item qz sunt posite
oblectū intellectus nostri ex eo qz hēant fantasma
ta eē. c̄ qz posite nō intellectui obiect⁹: nece eēt bēre
fantasmata p̄que mouere possit fantasia. Tertiū
est qz plurifictur p̄ ididua sub vna spē. cū ḡ corp⁹
celeste sit sensibile olbus istis vijs possum⁹ uenari

qdditatē suā. C Dicendū igī qz corps celestis bñt
vna mām. Ad qd notādū qz qdā accēntia p̄sequi
tur materiā tanqz p̄prie passiōes ei⁹: & b̄ sit eē b̄ &
nec sub eē signato: & bec sunt p̄n idividuātis: & qz
nō est p̄priū sine eo cui⁹ est p̄priū in celo est iueni
re b̄ & nūc cū ista sunt p̄prie passiōes materie in ce
lo p̄prie erit materia: & b̄ forte uoluerūt itelligē q
p̄cm dixerūt ad impossibile in illa rōne dicentes qz
icōueniētē dicit Auer. dices celū sbm simplex se
qret tūc qz eēt intel's in actu qd ē icōueniētē: & qz si
sp̄ manet quantū sub z̄ babeat itelligētē quātitū
aut̄ in actu nō intelligit in actu. Itē enī vidēt b̄ actu
q̄tū est signatū sub b̄ & nā. C Itē qz celū habeat
māz p̄z ex eo qz intel's oīum sbaz sensibilitū foiat
qdditates & diffiōes quas nece eēt bēre partes qz
faciūt ad eē: cū ergo oēs qdditates rex sensibl
liū a nō intellectu intelligant: & hoc nō sic sine p̄tib⁹
opz ēt sbas bēre partes: qre & mām. C Itē qz celū
beat mām: p̄z ex sensibilitate eius: dixerūt enī ali
qui magis ip̄probātes opinionē p̄cm qz si celū esset
forma simplex & non esset forma in mā qz celū esset
qd intelligibile nō qd sensibile. Sed ad hoc respon
dit p̄t̄ qz l̄ celū non sit cōpositū ex diuersis sub
stantiis ut ex mā & forma: est tm̄ cōpositū ex suba
& quātitate rōne cui⁹ est quid sensibile. Et iō ali⁹
est dicere qz si celū eēt forma in mā & simplex qz nō
eēt suscepitib⁹ quātitatis nec sensibilitū q̄litatū: &
ali⁹ est simpli aſſerere qz si celū eēt forma nōl mā
& eēt qd intelligētie nō sensibile. Si enī posset esse
forma sbalis cū quātitate & cū qualitatib⁹ sensibili
bus sine mā sicut posuit p̄t̄ de celo. illō eēt qd sen
sibile. Sed dicemus p̄t̄ p̄cm qz forma sine mate
ria nō est susceptius qualitatū sensibilium ut vult.
C p̄. in p̄ celū & mūdi ubi ait qz cū celū sit qd sen
sibile est pars p̄t̄ mūdi & oē sensibile ut ait ē sen
sibile per mām: vnde p̄t̄ ibidē ab ipsa vītare cog
etus ait qz oē sensibile est sensibile per mām: & ibi
dē dicit qz oē sensibile eēt cōpositū ex mā & forma
nec p̄z qz p̄t̄ diceret celū ēt cōpositū ex mā: qz in
telligentia est ibi tanqz forma: & celū tanqz mām: as
amora intelligētie adbuc celū eēt qd sensibile & ce
lū sentiret a nobis & videret. Si ḡ oē sensibile ēt cō
positum ex mā & forma & amora intelligētie adbuc
celū remaneret sensibile: ḡ p̄t̄ intelligētie adbuc i
ipso corpore celi oportet ponere cōpositū ex mā &
forma sed p̄z ista rōne: vñ p̄ponēdo nō minus ad
profundū iſentū p̄bi. C p̄. nō tm̄ arguit cōposi
tm̄ in celo ex mā & forma ex sensibilitate celi q̄tuz
ex idividuatione ei⁹ vult ip̄se ibidē qz cū dico celū
dico formā: & cū dic̄ hoc celū dico mām intell's
ul̄s rei est per formā particulatio p̄ mām. dicem⁹
ḡ qz quedā forme idividuant ex eo qz recipiunt in
mā & sunt forme sensibilis & tales sūt apte hāte ml̄
tiplicari p̄ divisionē māe: celi aut̄ nō est celū: sūt est
hoc celū particulari & sensibile. De tale est foia in
mā ut vult. C p̄. Qz ex p̄t̄lātātē & idividuationē
celi & celū sit forma in mā: & qz sit multiplicabile
rōne forme in multiplicabile rōne māe: qz p̄stat ex
tota mā sua: ḡ si p̄sideret q̄titas celi & si p̄sideret
spissitudo & diaphanitas eius & eius idividuationis
patet qz celum est forma in materia & c̄.

Ad rationes contra nos factas a commentatore.
dico bene sequitur illa habent materiam. ergo
possunt esse & non esse: sed non econuiso ex vno

Mixto. s. ex nō posse uero eē: sed seatur nō habere mā sed ex utroq; si lūmpo illud quo res nō pōt eē: et nō p̄t nō eē nō est mā. C Ad aliō qd dicit Auer. q̄ mā est in potētia pura sed in corporibus celestib; mā est in pō pura. dicēdū per itētioneē q̄ in celo aliquo mō potentia pura: nū dicendū q̄ in celo nō est potētia pura: neq; de mā que est sōm trāsmū tatiōis: sed non est uer de mā que facit ad esse et c̄.

C De mālī aut̄ substātia op̄z nō latere: q̄ et si ex eodē oia p̄mo: aut̄ eisdē aut̄ primis et eadem materia et c̄. Tex. xi.

Questio. III.

q **E**cclit̄ur p̄t̄ ut̄ eadē sit mā in corporib; celestib; et in istis inferiorib;: et vñ q̄ nō: qm̄ ut dī: s. p̄t̄ in p̄n°. xj. metba. corruptibile et incorruptibile nō habent idē p̄n°. Sed mā bēt̄ rōne p̄ncipij ut dī in p̄n° x. et .5. metba. ubi dī q̄ quot modis dī cā tot modis dī p̄n°. cā aut̄ dī de forme et mā et de alijs: q̄re mā dī p̄n°: iḡ mā nō erit eadē in celo et in istis inferiorib;. C Ite fm̄ 2^{em} 8^o metba. mā equinoce dī de celestib; et in inferiorib;: quare idē qd p̄t̄. C Ite vñtis gñis est qñ vñtis māēt̄ celestia et b̄ in inferiora differunt gñie ḡ differunt in mā. C Lōrariū arguit per rōne. qd p̄ supabundātiā dī vñ soli puenit pp qd Ari. in s. b̄l̄ dicit q̄ vñ vñ tñ est. Tñdāq; h̄ia sunt que maxime diktāt: qui ḡ ponit pl̄es mās p̄mas ponit appositiū in adiectio: q̄ dicē dī p̄mā ponit vñ vñ tñ. Dicēdo pl̄ores ponit nō p̄t̄ mas. C Ite hoc pbaf̄ per filē in alijs causis. Quenāc̄ enī in causis efficientib; ponere efficiēs p̄m. si null̄ in causis formalib; forme p̄mā et in causis finalib; fine p̄m uel ultimū: qd cūq; magis placet: uel p̄m uel ultimū. dicit enī Auer. sic sup̄ metba. x. q̄ deus est in triplici gñie calitatis respectu oīum rex. s. efficiens formalis et finalis: quare erit iponē vñā p̄mā mām oīum bñt̄ eā. dicēdū q̄ de hac q̄stionē si bñt̄ vñx dixit̄ Lbemisti sicut iponē ei Auer. sup̄ xj° metba. nō eē difficultas in hac questione. dixit enī Lbemisti q̄ corpora celestia de se sunt corruptibilis sed suauit̄ etiā et p̄manētia p̄ vñtē et cē p̄mi et coact̄ fuit hoc dicere pp rōne Joānis grāmatici q̄ dicebat q̄ oē qd in infinitū. Suauit̄ iē b̄ nō sit nisi per potētia existē in eo infinitā. in celo aut̄ nō est potētia infinitā: q̄re celū est corruptibile: et q̄ Lbemisti nō potuit hoc euadē: et vidit̄ q̄ Ari. hoc corpora posuit̄ icorruptibilis: qñ adberens utrius dixit ea eē corruptibilis de se: q̄ icorruptibilia p̄ vñtē p̄mis: iste modus ponēdū nō sapit p̄bi losdphiā: q̄ si celū eēt̄ p̄ se corruptibile corrup̄eret utiq; aliqui: q̄ oē corruptibile necio corrūpt̄. Ite si illa icorruptio inēt̄ celo a p̄n° ab extra eset celo violētia: aut̄ violētū est p̄petuū: nec cogit rō Joānis grāmatici ut sic dicam̄ ut Lbemisti. corpora enim celestia vñrā in infinitū p̄ potētia infinitā positionē in ipsis existēt̄ q̄ nō est in eis pō infinita posita: sed est in eis infinita pō p̄natō mot̄ aliquid corruptionē: et q̄ nos fm̄ p̄bz ponim̄ corpora celestia kāpl̄ icorruptibilis de se: iō difficultis ē ista qd. s. uix sit eadē mā in celestib; et in istis inferioribus. C De bac qd̄ sunt tres opiones: quaz due tenet̄ extrema directe apposita. teritia vñ tenet viā mediū: p̄ma positio est sequētū. à uicebrō qui dicit̄ enī in oīb; eē mām vñā p̄ formā vñā: dicūt̄ enī q̄

aliō est forma qua qd est corp̄ et alia q̄ qd est aiel et taliq; qua quid est bō: et ita exponunt̄ q̄ qñ ignis gñat̄ ex aere corrūpt̄ forma specifica aeris: b̄ nō corrūpt̄ forma corporis et eż: ita q̄ in utraḡ tras mutatiōe forma corporis manet vna etiā nūne ga babēt̄. ḡ modū omnī bñt̄ māz nō solū eoz que generatur ex se iūicē erit vna mā per formā vnas. Sed hec positio non est rōnalis q̄ posito ordine pluriū formarū f̄z rē nō posset reddi cā: q̄re diffini tio eēt̄ vna: q̄ iūc̄ diffinitū nō eēt̄ vnum in actu ab uno actu. imo a pl̄ib; cū vna quā daret̄ aliquo eēt̄ cū sunt oēs sensibiles. C Ite posteriores forme post p̄mā eēt̄ accidētia: q̄ aduenirēt̄ rei cōplete in eē. C Ite f̄z b̄ cū gen̄ remāeat idē nūc̄ formas specificis corruptib; et vñfima: tūc vñvocatio eēt̄ i sic i spe sp̄lūfima: qd est 5 p̄bz: 7º pbisicoz gñie. n̄det enī iūc̄ gñi vna ypostas. i. itell̄ vnī forme q̄ 5 Lbe mīstī sup̄ p̄ de aia. Pr̄p̄t̄ qd̄ alij dñi tenētes viā oppositā in alterz extremū q̄ in oīb; bñtib; mām p̄ nullū modū est mā vna: nō vna p̄ formā nāe vñs p̄differētā. dicūt̄ enī q̄ si a mā corporis celestis et a mā corruptibilitā fm̄ q̄ bñt̄ tollit̄ q̄si tot̄ appetitus eī nō est terminal̄ p̄ formā pp hoc ad formā quā bz actu nō bēt̄ appetitū: dō subſic̄ talis mate ria trāmutatiōis deyna forma ad aliā. Si igit̄ mā illa eēt̄ eadē de senti mā corporis celestis fm̄ nō eēt̄ nata de se terminari per formā vna q̄stū ad suum totū appetitū: cū nō bēt̄ oēs formas corpales et actu appetit̄ eas q̄s bñt̄ hoc. mālis aut̄ appetitus nō pōt̄ ee fruſtra ex q̄ sequitur duo scōnētētā. p̄m̄ q̄ celū eēt̄ corruptibile de se fm̄ q̄ mā celi fieret alijq; sub forma corruptibili qd̄ ē icōueniēs: opoz̄ ter igit̄ dicere q̄ ille due māēt̄ differunt̄ nequalet̄ si tūc̄ arguā p̄ q̄ ḡ differunt̄ ille māēt̄ cū solus actus distinguat ut dī i 7º bñt̄: iste sūt̄ māēt̄ fm̄ suppōnez separe sūt̄ ab oī actu distinguēt̄: nō dicūt̄ ipsi q̄ nō sp̄ distinguīt̄ aliqd̄ p̄ actu ḡ e: s̄z et p̄ actu q̄ pōt̄ i esse: ut p̄z i auro et i oīlo q̄ l̄z nō actu videat ul̄ au diat̄ i senti disticta sūt̄ p̄ actitudinē ad tales actī. Sed isti sic dicētes utimur ignorare nām māēt̄: b̄ nō dicēdū q̄ in corpe celestī et in istis inferiorib; ē vna māēt̄: et b̄ p̄ idūlā. i. subtrac̄ta oī forma nō bērent̄ illa māēt̄ p̄ gd̄ differrēt̄. C Ad cuī evidētia vñū ē p̄nc̄ p̄alt̄ declāndū. p̄m̄. s. q̄ll̄ter se bēant̄ illa q̄ differunt̄ p̄ cēntia et cēntia: op̄z dare ḡdū minorum cū nūl̄ sūt̄ forme et eż: sp̄ole enī ē alia duo diversa p̄ cēntias distin gere a p̄mo. imaginabimur ḡ q̄ sicut oēs nūl̄ p̄cedūt̄ ab vñtate ita oīa entia p̄cedūt̄ a deo ita q̄ ipse solus ē uere vñū et oīo simplex. Sic ḡ nō st̄ duo vñtē cēntialt̄ differēt̄ etiā q̄ vñ magis distat ab vñtate q̄ alī: et iō q̄ternariū: q̄ differt cēntialt̄ a q̄ternaria: q̄ plus distat ab vñtate q̄ q̄ternariū: sic nūl̄ sūt̄ duo entia cēntialt̄ dīia nūl̄ vñū plus distat ab vñ vñtē q̄ alī et logm̄r̄ de bñtib; ordinē cēntialt̄ q̄ stereā q̄ sūt̄ idē sp̄ci p̄prie et p̄ se nō ē cēntialis or do. Si ḡ mā p̄prie ē pō pura et est p̄prie nihil: et p̄ p̄s tātū distat a p̄ p̄n° q̄tū distare pōt̄: sp̄ole ē q̄ mā absoluta ab oī forma differat ab alia mā sic ab soluta ul̄ q̄ vñ pō pura differat ab alia. Pñ si oī do cēntialis sumit̄ rex fm̄ analogiā et distātiaz ab vñtate. s. ab actu p̄ due pure potētiae f̄z se nō p̄t̄ cēntialt̄ differre q̄ bñt̄ eēt̄ diffātia ad p̄mū p̄n° respectu vñū et eiusdem ac̄ puri: nec poteris dare duas p̄mas potētias puras cēntialt̄ differēt̄es qd̄

si uelles salvare duas p̄mas mās cēntialit' differe-
tes p̄as duos act' puros t' duo p̄n' p̄ma t' duos
deos; t' dicas q̄ hoc mō hec p̄o pura differt cēn-
tialit' ab illa p̄o pura: q̄ hec deriuat ab illo actu p̄
t' ab illo deo. sed q̄dū ponis vnu actu p̄z t' vnu
deū q̄ necesse est ponē pones vna mām p̄ma t' po-
tentiā purā q̄d necesse ē et ponē. Ex hac aut via de-
claf q̄ dicebas in p̄cedētib' p̄ambulis. dicebatur
q̄ si i ḡne intelligibiliū nō possum' ponē potentiā pu-
ra q̄ nō sit eiusdē rōnis cuz alia p̄o pura q̄ multo
magis nō poterim' hoc ponē in ḡne entiū. Nā p̄o
pura i ḡne intelligibiliū nō ē p̄o pura simpli' sed bz
actū admīrtū: sed p̄o pura in ḡne entiū nullū bēt
olno actu admīrtū: int talia nullā dñā cēntiale
assignare poterim': ex hac aut sc̄da via fortificatur
magis p̄. Ad solvēdū oia argumēta de hac mā t'
sciēdū q̄ aliquoz eē vna māz m̄l'rip̄t̄ ē. p̄ q̄n vnu
ḡnat ex altero t' e2 ut dī 3° metba. q̄ gnānt adiui
cē bñi mām vna. I. q̄ ē sbm trāsmutatiois: t' sic oia
que sit i spa actiūoz t' passiūoz bñt mām vna: alio
mō dī aliquoz mā vna p̄ vna analogiā t' p̄ formas
lin q̄b' inuenit vna rō recipiēt formā: t' sic oia in
seriōe bñt vna formā int se: t' oia corpora celestia i
ter senō aut cōparādo inferiora ad sup̄celestia. 3°
mō dicūtur aliqu bēre vna mām p̄ idifferētia: ita q̄
sublēta oia forma nō bēret vna mā per qd differet
ab alia: t' isto' tā corpora celestia q̄s inferiōrē est t'
mā mā simpli': t' p̄ hoc p̄ ad rōnesuerūm q̄ illa
rō est in qua mouent ad dīcēdū mās celestia t' iſe
riōrē differre iter se. p̄t alt solui p̄ dimēsiones ide
nō solū ut supra soluta est: sed q̄ cōtinet i se p̄fēc
p̄fēcōnes ouz formas vnuall. Restat sp̄alier tra
ctare de dimēsionib' indeterminatis quomodo
p̄cedant formam ibalem in materia? c.

Dubitano autē quedā emergit: t' quare
vīnum non materia acetū: nec potētia ace
tū: quātū ex ipso fiat acetū t' vīnēs potē
tia mortuus: aut non? c. **T**ex. xiii.

Questio. III.

Aeritur vna dimēsiones idet'mina-
tū: t' vi q̄ nō q̄ sōa p̄ōr̄ ē accētū cognitio
ne diffōne t' merui dī 7° metba". Dimēsiones suē
det̄minat̄e suē idet'minat̄e sūr̄ accētū: quare t' c.
Jré sōta mā cū forma tā accētū ouz q̄ fuit i ea
ut dī p̄ phisicozquare cū cā sit p̄ōr̄ cāto suba erit
p̄ōr̄ dimēsionib'. **J**ré si dimēsiones ideterminat̄e
p̄cederēt formā subalē i mā seq̄ret q̄ diffō subaz
ēt p̄ additamenta: qd̄ p̄z q̄ diffō p̄ncipalit̄ sumit
a forma: t' q̄cqd cadit i diffōne suē mā suē aliud
cadit rōne forme: q̄re qd̄ p̄us est q̄s forma pone-
ret in diffōne. p̄stat aut cū lūt̄ accētū q̄ fuit extra
māz sōe: q̄re in diffōne sube cadit aliquid qd̄ nō ē de
accētū talis sube: talis aut diffō est p̄ additamenta:
ut p̄z i diffōne accētū: q̄re t' c. **J**ré yle t' mā p̄
p̄zū est subz trāsmutatiois: subm aut in trāsmutā
tōe op̄z manēt̄ trāsmutatiois eni aeris in lignē ni
bli manet cōe nisi mā p̄ma q̄ nō vī bēre cē nisi per
formā subalē: q̄re t' c. **L**ōtrariū dicit p̄t̄ i de sōa
ordis ubi p̄tractās istā q̄nē iponit Aul' sōe q̄ dixit
rit subalē formā p̄ recipi in mā: t' postea dimēsio-
nes: t' ex hac q̄nē dixit ipm p̄t̄ ad tria icōueni-
entia q̄uis posset cū ducere ad pl̄ra. Nā si p̄ recipi-
peret forma subalē in mā ex b̄ seq̄ret q̄ forma illa

nō ēt̄ disibiliū disiōe māe nec p̄ le nec p̄ accētū: ita
q̄ tota forma ēt̄ i toto t' tota in p̄te. **J**ré seq̄ret
q̄ tale cōpositū ēt̄ et̄nsi: t' oino inḡiale t' icorū-
ptibile. **J**ré seq̄ret q̄ mā nō recipet nī hāc vnam
formā tanq̄ subi p̄p̄ia t' nō p̄les nec sil' nec succel-
siue: q̄litter aut̄ seq̄nt̄ ista tria icōueniētia nō decla-
rat Auer. sed p̄cedit ibi sā obſcure. **A**d offēden
dū aut̄ q̄litter hec sequant op̄z declare vnu quo vi-
so p̄atebūt oia b̄. Ita enī ē q̄ q̄n̄ aligd recipi i ali-
quo alio mediāte q̄dā alio recipi recipi p̄ modū
t' nām rei illi' mediāte q̄ recipi: ut p̄z de albedine
de se idisibilis ē t̄m̄ disibiliū recipi: ita q̄ oē i p̄ticu-
lare si recipi i alio mediāte p̄iculare p̄iculare recipi.
Si iḡt̄ offō ēt̄ modus fieri e2. vñ si aliqd p̄t̄
c̄lare recipi imēt̄ i p̄iculare illō p̄iculare recipi
i p̄iculat̄. cū iḡt̄ mā de se sit i p̄ticularis nec bēat
p̄t̄ t' p̄t̄: imo ē p̄ua p̄o nullū actū bñs ul' distictio
nē: q̄t̄as ē illud p̄ q̄d didit . Silt forma subalē
in se idisibilis ēt̄. Si iḡt̄ mediāte foia subalē pre-
existēt̄e in mā q̄t̄as ul' dimēsiones recipi recipi
perent idisibilis: ēt̄ itaq̄ aliquid cōpositū idisibile:
ex q̄iā p̄z p̄n' q̄ forma illa nō dideret disiōe māc
q̄ oino ē idisibilis. ex hoc aut̄ seguit q̄ tale cōposi-
tū ēt̄ imo: qm̄ oē mobile ē p̄iculare t' e2. Et bis
duob' seguit z'. s. q̄ in mā nō ēt̄ nisi vna forma
penit̄ t' nō p̄les nec sil' nec succelue qd̄ sic p̄z f3
Auer. sap̄ p̄n' sc̄i metba. Nullus appetit̄ nālis
est fruſtra nec oclous. mā aut̄ nālit̄ appetit̄ for-
mā: q̄re nō appetet̄ forma nisi illā quā pōle ēbē
si enī appetet̄ quā bēre nō posset ēt̄ oclous ille
appetit̄: sūcēt̄ia aut̄ p̄lāt̄as formaz nō ē sine
motu t' trāsmutatiōe: mouere autem nō pōt̄ tale
cōpōm̄ cū sit im̄p̄iculare cū nō possit ēt̄ p̄t̄ itimo a
q̄t̄ p̄t̄ itimo ad q̄c̄t̄re nec bēt̄ p̄les formas nec
appetit̄ p̄les: t' cū i oib' bñtib' māt̄ mā sit vna si-
tu sup̄ ē dcm̄: eo q̄ nō bēt̄ p̄ qd̄ differat̄ tota mā
nō bēt̄ nec appetet̄ nisi forma vna in numero.
Lū iḡt̄ hec oia sit icōueniētia: t' sequant̄ ex dcō
Ami. t' vissū ē quō sequūtur. op̄z dīcē q̄ dimēsiones
ideterminat̄e p̄cedat̄ formā subalē i mā. Sed nūc
qd̄ pōnem̄ istas dimēsiones idet'mlatas ēt̄ ul' rea-
litar aut̄ sā imaginatiōe solū t' rōne aut̄ qualit̄.
Ad qd̄ nōndū q̄ mā de se solū ē p̄ōr̄ nec bēt̄ alio
quē actu de se: t̄iō q̄ mā sit t̄m̄ nēl tanta multa ul'
paucā bōc nō bēt̄ de se sed a q̄t̄itate: op̄z q̄ q̄t̄ ge-
nerat̄ ex aere ignis ul' e2 q̄ uel utrobic̄ dep̄dit̄
de mā: imo t̄m̄ de mā t' adeo multa t' equalit̄ erit i
igne ḡnato sicut sub forma aeris corrupta t' e2 nō
q̄ occupet̄ locū maiore: q̄ ḡnato q̄t̄ dat de foia
tātū dat de loco: b̄ op̄z q̄ tātū sit de mā i ḡnato sic
quātū fuit in corruptio sic dī in li' de ḡnatiōe q̄ e2
vno pugillo aque nūt̄. 4. aeris: nūc aut̄ q̄t̄itas māc
nō ēa forma aeris: q̄r̄ t' corruptio aere nō tātā ma-
neret mā: nūc aut̄ manet eade quātūs sub forma
ignis. Silt p̄ cādē rōne illa q̄t̄itas nō ēt̄ a forma
ignis ex eo q̄ illa multitudiō ul' paucitas māe ea
dēē p̄ori q̄ erat cū forma ignis ul' aeris: q̄r̄ nō cor-
rup̄is ad corruptionē eaz. Sic iḡt̄ est intelligendū
in mā p̄cedere dimēsiones idet'mlatas formā sub
stātiale i mā: ut aut̄ soluant̄ argumēta q̄z aliquid vnu
cogere ēt̄ mā q̄ in dimēsiones ideterminat̄e p̄ce-
dit formā subalē in mā p̄cedit qd̄ē sā ecētāmon
p̄z eē. **J**ré p̄cedit cā mō accētū nō cēntiali. p̄mū
p̄z sic: q̄ accētū nō sit entia nisi per attributionē
ad vnu ad p̄mū ens. s. subam. ita q̄ sit entitas ac-

cidētiū ē ab entitate sbe:ita eē accītū ē ab eē sub-
stātie siue ip̄i^o suppositi pp q̄ dscim^o p̄la accītū eē
codē numero:l3 p̄ accītū;qr sūt i codē supposito ul'
pp vñū eē vñū suppositi. Sicut liḡ variat suba p̄
gnationē t corruptionē sic t accītū variat: t sic
mā manet eadē p̄m eēntiā i ḡfatiōe t corruptionē
variat m̄ p̄m eē diuersa q̄ acgrit sub formis diuer-
sū sic t accītū. l. dimēsiōes ideterminate manet
p̄m eēntiā:b cedē t variat p̄m eē: t sic b3 eē nō p̄-
cedūt formā subalē in mā. C Scdm p̄z sic:qr ut vi-
su est dimēsiōes iste nō p̄cedūt formā subalē nisi,p̄
pter hoc ut dēt foie eē p̄ticl'are t trāsmutabile. b̄c
sūt sūt accītūlā forme: qr forme de se ip̄ticl'ares
t trāsmutables: vñ accītūlāt p̄cedūt ille dimēsiō
nes formā subalē t nō eēntiāl:qr nō eā p̄cedūt n̄
sū ad b̄ ut forma possit corūpi t gnari q̄ nō ē l nā
forme p̄ se. z p̄ hoc p̄z rñsto ad argumenta tē.

Questio. v.

Bhuc q̄rit quō dimēsiōes idetmī-
nate p̄cedat formā subalē in
mā. Et ē dicēdū q̄ est rep̄ire duplices di-
mēsiōes ideterminatas que p̄cedūt formā subalē in
mā. C Ad qđ declāndū op̄z duo vidē.s. q̄ ibi
sunt dimēsiōes & q̄ ille sunt ideterminate. p̄num
pz sic: qz vñ³ pugillus terre sit dēsio: uno pugil-
lo sq̄ hoc nō est ex eo q̄ sq̄ sit magis porosa. Tā
fignt qui mīme porosus ē: rariſim³: nec ē ex hoc
q̄ p̄tes magis, p̄pique iaceat adiulcē q̄sq̄ eq̄līt³
cū utrūq̄ sit p̄tinū: sed ē ex hoc q̄ i pugillo terre
est magis de mā q̄ in pugillo aque: & p̄p h̄ac que
ničia in aliq̄ cōt dicit² de ḡfatiōe Ari. ḥ Empe.
elha ē cōparabiliā: & ex hoc pz q̄ i materia ē inue-
nire solti & pauci sic q̄ritas ē p̄z quā dī eq̄le & leq̄
leque q̄ritas sunt i pdicamēto relatiōis fundantur
m̄ i q̄ritate. Silt mltū & pauctū: h̄ sunt i pdicamen-
to relatiōis fundantur m̄ i aliq̄ q̄ritate. L̄t aut̄ mā de-
se sit p̄cīt¹ i pō: a se nō h̄z q̄ sit mltā ul' pauca: op̄z
igīt q̄ B beat ab aliq̄ q̄ritate: h̄ q̄ritas ē i mā: &
an̄ oēs formā subale q̄d sic p̄zma nō ē rō aliq̄: q̄re
nā nō p̄t facere ex ḡno milij mōte nisi q̄ plus est
de mā i mōte q̄ i millio. Sl ḡ nec posset fug mltūz
& pauctū de mā sita q̄ posset facē de pauca mā mlt-
tū posset ēt facē ex ḡno milij mōte faciēdo de
pauca mā mltā penit¹ nullo additō: & sine rarefa-
ctiōe. q̄ ḡ de minori faciat mai³ ul' ež: nl'o additō
ne rarefacto ul' dēsio nec 2dēsato: est oīno ḥ rōne
augmēti & dīmūtiōis: igīt nā nō p̄t sup mltū &
pauctū i mā:imo limitatio p̄stituit actionē ad foias
subales & dēminatas i mā quas p̄t successive in
mā iducere & removē: & in b̄ ēt nā differt ab arte:
q̄ ars solū p̄t subm trāsmutare: q̄stū ad formas
accītates: nō aut̄ q̄stū ad foias subales: sed natu-
ra q̄stū ad utrasq̄ se extēdit. ultra aut̄ formā suba-
le & sibi p̄stia nō se extēdit nā ul' actio ip̄l: ex q̄ pz
q̄ q̄ritas i q̄ fundat mltū & pauctū māe nō est de
accītib³ p̄nib³ formā subalē i mā: ē igīt illa q̄ritas
an̄ formā subalē in mā. C Restat igīt videre qua-
lier illa q̄ritas sit ideterminata: & h̄ pz sic: nam
dī q̄ritas ideterminata que interminatū locum
occupat: multū emi & pauci in materia sunt y que
p̄t occupari loc³: nō aut̄ locū dēterminatū occupa-
ti in actu: q̄r eadē multitudine materie. aliquā occu-
pat minorē locū ut in uno pugillo terre: aliquā ma-
jorē ut q̄r ex illo uno pugillo sit quatuor aeris p̄

tato sigil dī dimēsio indeterminata, igit̄ hēm⁹ vnu modū dimēsionū interminataꝝ pcedētū subales formā in materia: ⁊ hūc modū dimēsionū itermia taz nō vi uenari. Auer. in de suba orbis. C Plan vidēdū est de scđo mō dimēsionū ideterminataꝝ ⁊ hūc magis uenat Auer. vnuqđoz itaqđ corp⁹ ⁊ ē corp⁹ ē tale corp⁹ ut ignis ē corp⁹ ⁊ ē tale corp⁹. Si igit̄ gñal ex aere ignis ⁊ ex aere co:rūpif: qđre hoc corp⁹ co:rūpif sed nō corp⁹ simplr. silt de igne co:rūpto est: manet corp⁹ utrobiqđ corp⁹. qđ hec materia est pñs hoc corpe: ⁊ qđ corp⁹ sequuntur dimēsiones. corp⁹ simplr secur dimēsiones simplr: ⁊ B corp⁹ has dimēsiones ⁊ dimēsiones simplr sūt pōres his dimēsionib⁹ sicut corp⁹ hoc corpe. Sūt ēt interminate qđ nō rñdet eis loc⁹ determinat⁹: sed loc⁹ simplr qđ corp⁹ est in loco: sed nō in hoc loco determinato: bocalit corp⁹ est in hoc loco det⁹ mia to: nā qđtu agēs ul̄ generas dat igni ul̄ aeris de forma specifica tatu dat eis de B loco determinato. Sic igit̄ hēm⁹ duplices dimēsiones ideterminatas pcedentes formā substātialē in materia. Differunt aut̄ in B. qñ pme dimēsiones ideterminate pcedunt oēm formā in materia tā spālē qđ gñale: qđ cunqđ forma recipif in materia: opz spqz disiblē ⁊ partiblē recipi: B aut̄ ut visu ē sup nō pōt eē nīl dimēsiones indeterminate pcedāt oēs formas subales tā gñales qđ spāles i materia. Sed scđe dimēsiones indeterminate nō pcedūt oēm formā in materia: qđ nō pcedūt foias corpis simplr. imo sequuntur sed solū formā specifica. s. bul⁹ corporis: puta ignis ul̄ aeris. C Ex hac dūla sequitur: dīa: int̄ has dimēsiones: qđ pme dimēsiones ideterminate fundant in materia pma: simplr ut in subo qđ pcedūt oēm formā subale: scđe aut̄ dimēsiones nō fūdā tur in materia pma ut in subo fz in cōposito ex mā ⁊ forme: nō enī pcedūt corp⁹ simplr sed corp⁹ tale. Ex hac dūla tertia dūla sequitur. s. qđ pme dimēsiones ideterminate realt pcedūt fo: mā subalē. se-cūde aut̄ nō nīl fm̄ modū p̄siderate: nā in oī cōpo situ nō est nīl vna forma fz eē specifici: si enī l vno cōposito eēnt pl̄es forme subales qlibet daret ali qđ eē subale: ⁊ tūc nō eēt cōpositū vnu ⁊ qlibet in gredere diffōne: ⁊ tūc nō eēt diffō vna. Si enī ge-neret ex aere ignis nulla forma realt eēt in igne: qđ p̄l⁹ fuerit i aere: p̄ceptui enī gñis nō rñdet aliqua ypostasis vni⁹ forme realis: qđ intell̄s gñis sumis ex tenui silicidie singulariū: māet igni corp⁹ i trās mutatiōe aeris in ignē ut p̄l⁹ qđdā. s. ut gen⁹ qđ realt nō eē p̄l⁹: nec alid a suis spēb⁹ fz solū fz rōnē ⁊ modū p̄siderādi qđ p̄sideras ignē ⁊ aerē lquātū corp⁹ utraqđ nō co:rūpif nīl aligd in quo B duo dūt sic p̄siderata: ⁊ sicut corp⁹ fz rōnē sic p̄siderat eēt p̄l⁹ fm̄ rōnē mīl: similit̄ dimēsiones simplr que ipm sequuntur sunt pōres his dimēsionib⁹ nō realt sed fm̄ rōnē. Ex bis secur q̄ta dūla ⁊ est qđ pme dimēsiones ideterminate realt differunt a dimēsionibus determinatis. Si qđt dimēsiones iterminate nō differūt fm̄ rēs dimēsionib⁹ determinatis sed solū fz rōnē nō enī realt differēt b'le a partculari nec distinguit ab eo nisi fm̄ rōnē: ⁊ sicut det̄ minata dimēsio est que determinatū locū occupat sic est indeterminata que determinatum locū non habet nec occupat. Prīme aut̄ dimēsiones ideterminare a terminatis realiter differunt: qđ mā eius multi studiis vel paucitatib⁹ est sub vno pugillo terre: ⁊

R. que facte ex illo uno pugillo. Determinate vero dimensiones occupant maiorem locum determinatum sub forma aque est terre. Cum igit in translatione terre in aqua dimensio ideterminata maneat quod eadem est multitudo utrobique mae. non autem manus dimensio determinata eset: quod non idem locaque determinatus maneat: quod dimensio ideterminata reale differat a determinata. **C.** Ex his sequit quia diversisque per me dimensiones ideterminatae comparantur ad terminatas sicut mae ad formam. sed vero id determinatae comparant ad terminatas sicut forma fusca magis ad formam puerilare. Et ultius sequitur quod sic mae que realis et centials diversa est a forma terminali per formam sic dimensiones proprie ideterminatae que realis et centials sunt diversae a terminatis terminantur per terminatas. Hoc est igit per me dimensiones ideterminatae terminali successione per oves dimensiones terminalis: quod una forma solidis advenies mae non induc nisi una dimensione talis quam sequitur alia et alia aliis: et ex hoc est quod ex una forma solidi recepta in mae non est determinata appetitus mae. Ad illam formam solidam quam sequuntur aliae dimensiones terminatae per eas dimensiones ideterminatae procedentes formam in mae nata sunt terminari: non est autem sic de mae celi quod qualitas abstracta sit ab aliis forma sit eadem cum mae corruptibilius in idemitate quod per proutationem diversa: quod tamen non habent ille mae per quod differret multum in et unitate rei mae corruptibilius est alterius rationis a multo et paucis in mae celesti quod per se: quod multum de mae facit densitatem in istis superioribus. Atque vero facit razam in celestibus autem paucus facit trasparensam suam diaphanitatem: multum vero facit spissitudinem et latitudinem per dicimus quod stella est determinata pars in orbe. Vnde ideterminata ille dimensiones non sunt natae terminari a quibuscumque dimensionibus terminatis: sed adueniente una forma solidi qui inducit unam dimensionem talis terminalis appetitus illius mae: igit mae per idemteria sit una in istis et in illis modo per opus corpora celestia esse corruptibilis: ut bec seriora per appetitum ad diversas formas quas nata est hinc et nouabit: et causa per iam dicta est et ceterum.

C. Explicit liber octavus metaphysice.

C. Unde quod multis modis dicitur indivisibilis de quotidie dictum est prius et ceterum. Tex. j.

C. Liber decimus metaphysice ictipit. Quid per me.

A. Aeratur igit de ipsa mensura. **q** rebus mensuris bessib[us]. et vi et sic quod mensura sit cuius est mensura scribitur enim 4^o probatur quod unaquaeque res mensuratur per aliud sui gressus: quoniam unitates unitate mensurantur. **C.** **P.** Ari. dic x^o me ita. quod si sola entia certi colores album est mensura eo: igit albus est gressus colorum: et mensura est etiam gressus mensurato: sed quod est vaingenium aliqui ut certe eiusdem gressus cu[m] ipso: quare et ceterum. **C.** **L.** Otra per me Ari. x^o me ita: opus querere unam mensuram olim sibi: hoc autem est sibi prima. s. prima cum est per me sibi non est aliquod certe per me et respectu cuius est mensura: sed per me et participationem non est necesse esse in eodem genere: quare et ceterum. **A**d hanc quoniam dicendum per me x^o methac[em] et mensura per se regitur in quantitate et maxime in quantitate discretis: et a quantitate discrete transformatur ad aliis: quod in quantitate discrete per se et per se regitur cum multis partibus que per unitatem mensurantur: et sic in aliis

mensuram accipimus: hoc est in quantum inducit rationem universalis enim est descendere a gressu in gressu nisi magnitudines numeri sint ut dicitus posteriorum: et ideo alia in quantum habet positionem nobis naturam: hoc est potest in eis regitur non numeri: et ex hoc enim dicimus alii sunt quantitatibus et mensurabilis et proportionabilem alii quantitatibus ex eo quod regitur aliqua quantitas commis utrisque que per me aliud mensuratur utramque: et ideo quod cum spatiis quoniam est nobis notum hoc est ratione numeri in quantum. scimus quot stadiorum vel miliariorum sit: unde 13 ratione mensura per se et per me reperitur in quantitate discreta: tamquam ex quantitate discreta transformat ad alia gressus ut dicitur. **A**ber in hoc x^o sit ista autem translatione potest esse duplex: quod unitas duplum comparatur ad numerum ut intelligimus unitatem numerum mensurare. per enim comparatur ad numerum ex eo quod per se replicationem mensuratur numerum. et ideo Ari. in hoc x^o sit quod opus est mensura mensuratur unitates numeri sunt unitates et non unitas: per quod possumus intelligere quod unitas non plurificata per replicationem vel per restorationem saltem numerum non mensuratur. **C** Secundo modo comparatur unitas ad numerum ut mensura illius tantum illud per quod cognoscitur numerus: et ideo Ari. si eadem ratione et aliter: quod mensura est illud per quod cognoscitur quantitas: et ideo ibidem subdit quod oves numeri cognoscuntur per unitum: quod potest esse duplex translationem vel per eos mensura iterata et replicata in mensurato: vel ex eo quod mensura est cum quatuor 13 mensuratum cognoscatur. per modo transformat non ne mensura ad quantitates et ad pondera et ad b[ea]titudinem similia: et ideo videtur quod unita per se replicationem mensuratur canna. et sicut videtur libra per se replicationem mensurare aliquid pondus et uncia libras. **C** Secundo modo transformat ratio mensura ex eo quod aliquid est ratione alterius cognoscatur: et quod oves res in aliquo genere habent esse per se aliquam ordinem graduum. per me maior vel minor appropositum et remotionem in respectu ad aliud in quo mensuratur non illius generis simplicitatem si sola entia certi colores album est mensura eorum: quod ex cognitione primi entis habetur cognitionis alterius: et quod diversimodo transformatur ratione mensura et non repertitur unito: muter in rebus. ideo opus per distinctionem dicere ad quoniam. Nam si loquuntur prius mensuratur res per se replicationem et iterationem: tunc mensura non est in eodem genere cum mensurato per se loquendom nec nisi est extra genere mensuratur quod b[ea]titudine est in genere mensuratur ut per me: per me non sunt extra genere quod reducuntur ad genere principiantur: et quatuor talia non sunt in genere: quod in quantum talia non sunt in genere: quod in quantum talia non cadunt per rectam lineam: et sicut unitas que est mensura non est in gressu per reductionem ad quantitatem discretam: et si aliquam mensuram sit uera quantitas: et sic in eodem genere per se rectam lineam cum aliis quantitatibus primis sicut pondus uncia est in eo de gressu cum aliis pondere: hoc est per accidens: quod non habet quantitatem est mensura. Nam in quantum mensura quid indivisible existit et indivisibile potest in quantum est non est quantitas sed ad quantitatem reducatur. **I**o Ari. volentes solvere rationem mensure in talibus distinguunt in x^o huic duplice in indivisibilitatis modum. quod aliqui sunt indivisibilia quod ipsa sunt ut quantitas: et aliqui sunt indivisibilia quod non sunt: hoc est per institutionem aram: et sic alicui primo ut licet et alicui potest ut vacua comprehendit ratione mensura:

et ita p^o et mēsura p^o replicationē cui^o mēsuratū ē p^oles mēsure p^o se loquēdo nō ē ex gen^o mēsurati: sⁱ nō cadat fm rectā lineā i illo gñie. Unū p^o dicit 4^o pbi^o circa finē p^o mēsura i q̄libet nō ē extra gen^o mēsurati. de q̄ aut mēsura intelligat p^o p^o q̄ segē sⁱ totū mēsuratū ē plures mēsure p^o nō ē nisi i mēsura per replicationē. C^o Scđo mō dicebat q̄ siebat trāslatio mēsura ad alia a cōgritāte discrete rōne cognitiōis. Istō aut ex B̄ bēt eē q̄ i alib^o rep̄it anologia qdā fm quā anologia vnu aliqd facit ad cognitionē alioz tūc b^o anologia accipiēdo gen^o ppriū nō sp̄ fuit vñitāte gñis nū veller vñ^o accepe eē i eodē gñie q̄cūq bñt vñitatē t proportionē adūn nīcē ad nos: sed logm̄r de gñie pprie dīcto t pp̄ b̄ sc̄iēdū q̄ aliqd f^o anologia q̄dā t proportionē p̄ face ad cognitionē alioz t p^o nō ē mēsuratū eoz tripli fm triplicē anologie modū: q̄ aliqd bēt analogias ad aliqd qdā nō ē ex gen^o ipoꝝ. 2^o est in gñie eoz f^o rectā lineā t isto mō alib^o analogas cū alijs calorib^o in calore. 1^o mō pōt eē analogia inceptuꝝ q̄ b^o anologia nō ē i gñie eoz que respicit fm rectā li- neā t est extra rectā lineā t est ex gen^o ipoꝝ t fm istū modū ē anologia pūctū ad linea t instantis ad tps. C^o Lertio mō pōt eē analogia ita q̄ hñis an- logia nō est in gñie fm rectā lineā cu^o alijs t ēt est ex gen^o ipoꝝ t sic est analogia q̄ ē iter p̄mā lba q̄ est de^o t alia: q^o p^o lba nō ē in gñie substātie f^o rectā lineā nec reduci bēt ad gen^o lba. Et ob^o his modis analogie aliqd pōt dici mēsura alteri^o. t iō pp̄ pū- mu modū habem^o ab Bristo. in x^o bui^o q̄ alib^o est mēsura eoz alioz. pp̄ scđm babem^o ab eodes 4^o pbi^o q̄ instas mēsurat tps t ēt pōt: t hoc ēt ab eo dē in 5^o pbi^o t alib^o q̄ pūct^o ē l'min^o linee. t lq̄s accipiat imaginationis sua linea finalia accipiet cam- stare ad duas decisiones line ad duo pūcta. C^o Propter 3^m babem^o i x^o b^o ab ipoꝝ. q̄ op̄s q̄rere vñā lba mēsura oīum alioz lbaꝝ t ista lba est motor p̄mas t p̄n^m p^o t act^o pūr^o t ultim^o cui nō ē admi- xtu aliqd de potētia aio ut 2^o exponit. t ita p^o so- lutio. q̄ nō op̄s mēsura ē ē i eodē gñie cū mēsura to nīs accipiam^o gen^o p̄ oī eo i q̄ rep̄it vñigenitatis tñ mēsurat aliqd fm rectā lineā in gñie mēsuranti aliqd per reductionē aliqui neutro mō. C^o Ad 2^m dicēdū q̄ mēsurari per aliqd sui gñis intelligit ibi De eo qdō per replicationē ē mēsura ut nūs equorū vñitate egna mēsurat t b^o ē in gñie mēsurati sal- tē per reductionē ut per accīs ut patuit. C^o Ad 3^m dicēdū q̄ mēsura bēt vñigenitatem ad mēsurati nō q̄ sit eiusdē gñis: sed q̄ est quedam p̄portio t anologia inter mēsurata t mēsurā t c.

C^o Mēsura enim est illud p qdō cognoscit cōgitas: t cōgitas cognoscit fm qdō est cōgi- tas aut p vnu aut p nñex t c. Tercij.

Questio. II.

Elerit utrū oīa que mēsurantur
q̄ mēsurent aliqd vna mēsura. t vi p̄ sic: q̄ ut pōt baberi ex sententia Aristo. in hoc x^o oīa mēsurant mīmo sui gñis: sed minimū in aliqd gñie nō pōt eē nisi vnu: q̄ qdō super abundantiam dicit vnu soli cōvenit ꝑ t c. C^o Contra Aristo. arguit in x^o bui^o. q̄ op̄s nos q̄rere mēsuras

subam vnu oīum aliaꝝ lbaꝝ. q̄ a sīlī de ḡbuscungis op̄s nos querē vnu mēsura alioꝝ. C^o p̄. sicut se het tps ad ea que mēsurant tpe. ita se het mēsura q̄li- bet ad ea q̄ mēsurant illa mēsuras: vnu est tps mēsura oīum tempoz ut dicit phis 4^o pbi^o. igif vna erit mēsura oīum bñtiū ea. C^o Item fm Aristo. 4^o pbi^o non est dare duas mēsuras si^o nīs vna comi- neat aliā. sicut ann^o p̄tinet diē. q̄ nō est dare. D. mē- suras simpli. C^o In p̄rū est q̄ fm p̄bm x^o metra^o mēsura nō est vnu numero sed magis forte plura. C^o Itē p^o sup 4^o pbi^o dicit. q̄ op̄s q̄ tps isti^o mo- tūs. s. p̄misit p̄us tps^o. s. alijs t enumerat illa. q̄ nō est dare solū vnu tps: sⁱ est erit dare multa tps t ita nō ē vna mēsura tps omniꝝ habētiū talem mēsuram. C^o p̄. mēsura videſt esse quedas pfectio mēsurati. sed op̄s multiplicari pfectioem fm mul- tiplicationē pfectibilū. cū ergo sunt multa pfecti bñtis alia. s. mēsurato op̄s esse mūles mēsuras. Ad istam questionē dicendū q̄ de diueritate mēsu- re t ei^o vñitate sunt diuerſe. sicut: qdā intenden- tes ad hoc q̄ mēsura aliaꝝ mō vñitatis cū oē qdō mēsura mēsura aliquo minimo sui gñis ut dicit Aristo. 4^o pbi^o t cū oīa mēsura sit vñigena mēsu- ratio ut dicit x^o metra^o dīterū q̄ genus gñalissi- miū in q̄ oīa isti^o gñis cōuenientia analogia bñt est mēsura omniꝝ eoz q̄ sit in illo gñie: t si ista via bo- na esset. tūc mēsura respectu bñtium ipam ēt vna nō vñitare nūali sⁱ vñitare gñis. sed ista positio fa- re nō pōt: q̄ cū fm p̄bm x^o metra^o ubi loquit de ta- li mēsura dicat q̄ vnu in quolibet gñie. s. mēsura q̄ est nā aliqd simpli t nō ē vnu nā alicui^o eoz q̄ mē- surant per eā. Et hoc aque duplī iprobare istā po- sitionē possum^o. p̄mū q̄ natura gñis gñalissima nō est vna nā simpli cū cōceptui gñis nō rñdeat p̄po- stasis vnu forme ut dicit Lbemisti^o sup p̄mū de- als in plogo. t iō l^o l^o natura specifica possit bēre rō- nem mēsura eo q̄ sp̄s nā quedā vult eē ut ibidem Lbemisti^o dicit. t iō pp̄ter sui vñitatē que excedit vñitatē gñis pōt bēre rōne mēsure gen^o: t nō pōt cū iō el^o nō sit vñitas p se f^o vnu gradū esentie sed solū fm ordinē gradū. C^o Rursus possumus iprobare istā positionē ex eo q̄ in eodē x^o dicit. ba- bel eni ibi q̄ nā mēsura est differēs a nā mēsurato- riū. nā gñis est eadē nature cuiuslibet exītis sō eo. q̄ ult̄ a particulari nō differt. C^o Improbabat etiāz istā positionē ab aliib^o: q̄ cū gen^o nō videſt certi- care nec diffinitia cognitionē dare eoz que sunt in genere. mēsura sō nō ē bona. qm̄ mēsura ē illō qdō nobis p̄t- us vñuoce scit q̄ ipm̄ mensurati t postmodū ex cognitionē mēsura p quādā solertia t acumen inge- nū deueniēmus in cognitionē mēsuratorꝝ. t q̄tūz ad hoc satis appetit q̄ nā gñis debeat dici mē- surati: q̄ sunt nobis nota p̄fusa magis ut dicit p̄mo. pbi^o in p̄n^o. m̄ etiā q̄ ex cognitionē bui^o p̄fusorꝝ in cognitionē magis distinctorꝝ deuenim^o t ut sine ad vnum dīle cognitionē mēsuratorꝝ in mēsura ante q̄tūz applicet mēsura ad mēsurata ē cognitionē iūli t i- p̄fusioe qdā sicut ē cognitionē eoz q̄ sⁱ in ipo gñie au- teq̄ p cognitionē gñis pcedam^o i cognitionē disti- cta existētiū in gñie. C^o Aliū modus autē dicēdi in- et respectu vñitatis mēsure eoz qui dicit mēsuram eē vna respectu mēsuratorꝝ: q̄ mā est vna. vnu f^o rō- tem istoꝝ ipsa mā est vna mēsura rex bñtū māz t fm iste vnu mā est vna vñitate cōntie: t nō vñitate e iūj

esse q̄ vnitatis ē p̄t mā vna abstracta ab oī foī nō bēret p̄ qd differet ab alia sic accepta. isti at sic op̄t uates; ³° motiuo moueri vniuers. p̄ enīz mouen̄ ga mēsura p̄ se & p̄ rep̄ i vnitate respectu nūi ut vñus ē. vnitatis at nō bēt q̄ su mēsura nūi nisi ex eo qd re iterat & p̄ reiteratione mēsurat nūz & nibil ē q̄ i enib⁹ reiterari videam̄ p̄ter mām q̄ mā ē ill̄ qd fām ēcēnā idē manēs itey & itey aliō & aliō eē accipit. C Sch⁹ aut̄ motiuo est eorū q̄ vnitatis in pō ē oīs nūs ut dicit Boet⁹ in arismetrica sua. & mā est in pō oē ill̄ qd ex mā sit. Nā p̄ est iste modus fz quē Aristo. Doceat imaginari mām p̄ pbi⁹. s̄i volumn⁹ intelligē mām debem⁹ intelligē ad qd nō bēat formā sed in pō ad oēs formā. & in ²° metba⁹ dicit descriptibēdo nāz māe p̄me q̄ in fūdamēto nāe nibil est di stinctū nec subā nec qle nec q̄stū nec aliqd oīno. de bēm⁹ in intelligē q̄ mā ē in pō ad oīa illa. C Ter- tū motiuo cox̄ ē. q̄ mā ē ill̄ ex q̄ alia entia sunt & vnitates sunt ex gb⁹ constitut⁹ nūs. & iō mā pōt dīcī mēsura oīum māliuz pp̄ dicta tria. pp̄ que vni- tas dī mēsura nūo. C Sz hoc stare nō pōe. q̄ fz Aristo. in ¹° metba⁹ mēsura est ill̄ p̄ qd aliō mēsura. & iō mēsura ē magis nota q̄ ipa mēsurata. Si liḡt mēsura bēret rōnes mēsure. tūc mā eē magis nota q̄ res māles & forme cui⁹ oppositū videntur; q̄ fm Averro. sup²° metba⁹ mā est idonea cogni- tiois. & p̄ pbi⁹ scribit q̄ mā nō cogiscit nisi per analogiā ad formā. pp̄ qd ali⁹ modus dicēdi est. q̄ vnitatis mēsura ē ex vnitate p̄mi entis. Nā p̄mū ḡus p̄ lumen intellex̄ sui mēsurat oīa. & iō sicut p̄ lu- men i dyafano receptū lōstātificant colores & p̄ lu- mē pentis oīa entia in esse subsistunt. & lz ista pos- tio vñ & bona sit cui⁹ ad̄beret in ¹°. an sic accipie- do vnitatē mēsura nō satissim̄ ad qdāē: q̄ qdāē ē nō solū de mēsura oīuz entiuūz ēt de mēsura tu- luslibet gñis in se p̄siderādo p̄ diversas ptes eāl. Et pp̄ hoc dicēdu q̄ ill̄ quod p̄ se & p̄ in mēsura p̄siderare debem⁹ ē q̄ mēsura dīz eē ill̄ l q̄ ē stat⁹. vñ & p̄bs in ¹° metba⁹ ait q̄ ill̄ qd estimat fine dī minutiōe & additōe ē mēsura vñ: sed oē tale i quo est stat⁹ ēt vñ nūo: pp̄ qd ²° dicit ibidez q̄ illud qd est mēsura est vñ nō vnitate cōi. q̄ per se loquē- do mēsura semp̄ ē vna oīuz hñtū cā. in ista vnitatis p̄ accīs impedit. hoc aut̄ ipedimentū triplē cōne- uit. p̄cām ipedit b⁹ vnitatis ex eo q̄ ill̄ cui cōpe- git rō mēsure est qd in mā receptū. & iō si albū est mēsura color nō op̄z vñ albū ēē nūo. sed si color haberet eē nō in mā receptū ita q̄ nō diversifi- carent per diversa eē: tūc q̄ sūt colores tot effēt coloz sp̄es: & tūc mēsura coloz effēt vna nūo. ²° pp̄ter qd ipedit b⁹ vnitatis mēsura ē ex eo q̄ mēsura fine sūi reiteratione & receptione nō semp̄ mēsura mēsuratū: & pp̄ter hoc dicit Aris. in b⁹ b⁹ b⁹ q̄ nō semp̄ ē mēsura vñ nūo sed magis forte plura q̄ potuit eē appositiū ex eo q̄ hñt⁹ pluralitas vñ p̄ accīs cōtinge: & de b⁹ ipse ibide ex^m subdit q̄ dyamēter mēsurat p̄ duo ut est i penultimū. 4. geometriæ lat⁹ eragoni qd est mēsura dyamētri op̄z bis iterari ut mēsurare bēt dyamēter. ²° mō ipedit b⁹ vnitatis ex eo q̄ ill̄ qd bēt rōne mēsure nō ē indi- visibile simp̄t sed ē indiuisibile q̄: volumn⁹. i. p̄ in- stitutionē aram & ut vñcia vel libra: vel est indiuisibile fm sensibiliū nē pōdus gñi vel ordei ut ²° po- nit ex^m. Istos aut̄ duos modos indiuisibilitat̄ inuit Aristo. in codē x⁹. & q̄ b⁹ mēsura nō bñt rōne mē-

sure hoc est p̄ se: q̄ ḡtung ponit mēsura aliquam ponit eā rōne indiuisibilitatis. & iō in talib⁹ maior mēsura reducit ad minorē ut libra ad vñcia nec bñ per qd mēsura libra nisi ex eo q̄ certificat p̄ vñcia & si eēt aliq̄ mēsura minor vña puta dragma vñcia nō mensuraret nisi per ill̄ mēsurata esset. & ita per se loquendo vna est mēsura. per accīs aut̄ mēsura plurificari pōt. C Ad p̄mū dicēdu q̄ arguit de vñ- tate. per se tñ nō pp̄ter hoc remouent qū possunt cē multe mēsure per accīdēs: q̄ vñ in oībus reputur minimū simp̄t ut mēsura: sed aliq̄ aliqua est mē- sura: q̄ volumn⁹ q̄ sūt minimū. & per hoc patet so- lutio ad alia argūmenta que hoc cōcludebat. C Ad p̄mū in cōrrarū dicēdu q̄ mēsure sūt plures mō quo diximus: ut q̄ dyamēter mēsuratur per uno. C Ad ³° dicēdu q̄ diversa sunt tpa temporalium cōsiderādo de mēsuris intrinsecis de quib⁹ nō log- mur. C Ad ³° dicēdu q̄ mēsura nō est perfectio mēsuratorū ut depēdens ab eis: sed magis mēsura ta dependet ab ipso sicut mot⁹ qui est mēsura omniū motiuo alioz nō bēt nā in sbo in oīb⁹ alioz nec depēdet ab eis: led magis ipsa mobilis depēdet & tali mot⁹. & iō mot⁹ ille ē vñ simp̄t nō ex vnitate omnium mobilium sed ex vnitate p̄mi mobilis & c̄. C In oībus aut̄ his metruz & principiū vñ aliqd & idiniuisibile: quantā & in lineis vñamur q̄si idiniuisibili pedali & c̄. Tercij.

Questio. III.

Eleritur cōsequenter utrū omnis
q̄ mensuren̄ minimo sui ge-
neris. & videtur q̄ nō. Nam sicut dicit ⁷°
pbi⁹ motus dividit fm p̄ies. est liḡt maioris ma-
gritudinis iter plures partes cuī maior magni-
tudo. q̄re & mot⁹ maior. sed p̄mū motus sive p̄mū mo-
bile cui⁹ mot⁹ est diuturnus est maximū corp⁹ cele-
stis corpor̄. etit ergo el⁹ maxim⁹ mot⁹ si ill̄ motu
oēs mot⁹ mēsurant ut dicit ¹° metba⁹ p̄fice. quare
nō mēsurant motu minimo. sūt genitissim⁹ mē-
sura. C Itē album est mēsura omniū colorū: sed al-
bedo plus cōtinet de luce que est p̄postasie oīuz co-
loz q̄ alioz colores q̄re alioz colores nō mēsurantur.
minimo sui gñis fz mario. C P̄. oīa hñt mēsura: q̄z
oīa facta sūt in nō pōdere & mēsura. fz in oīb⁹ nō
est inuenire nūm ad min⁹ in q̄stirare p̄tinua: q̄ ipfa
dividit in infinitū q̄re idēz qd p̄us. cōrrarius dicit
Aristo. C Itē p̄bat b⁹ p̄rōnes Arist. in ¹°: q̄ mē-
sura vera ex b⁹ est numeri: q̄ in ea min⁹ ē deceptio
& error: hoc est in minimo numeri quare & c̄.
Ad hāc questionē dicēdu q̄ ratio mēsura p̄mo est in
quātitate & in quātitate discreta ex vnitate que est
principiū numeri & ex bac transfr̄t ad alia. qm̄ q̄s
transfr̄t subiectū p̄asserunt & pp̄petores per se cō-
sequētes ad ill̄ subiectū: q̄re rō numeri est rō mē-
sura & transfr̄t ad alia ex vnitate que est p̄n^m nu-
meri. transfr̄t aut̄ ratiō mēsure ex vno duplē. s.
in q̄stū per sui replicationē numerat vel mēsurat uel
mēsura fm analogiam quādā. & iō vidēdum est quō
cōpetat vni q̄ sūt minimū respctū nūi & ita trāsserf
vñ ad alia fm b⁹ diversas rōnes. vñ aduertendū
& vñ in q̄stū est minimū respectu nūi consequitor
tria. p̄mū est q̄ vñuz est quid simplex. numer⁹ aut̄ est
quid compositū. ²° est q̄ vnitatis q̄ simplex est: est
et vñiformis. difformitas enī ē de m̄ltitudine & plu-
ralitate. numer⁹ aut̄ est difformis. ³° est q̄ vnitatis ē

diffibilis numer^o do diffibilis. qfi sgl^o volum^o vni-
tate trāsserre ad mēsurā alias rez nō opz fm oēs
tres mās trāsserre: fit aut̄ trāslatio mēsure ad tria
gīa rez. s. ad motū ul' ad eē successiū ad eē pma
nēs et q̄ntū. Itē ad ea que actualiter pmanēt nō ut
q̄nta sit. Ad b̄ igit̄ tria gīa rez rō mimi nō trā-
serf̄ b̄ vnu modū q: ad successionē et motū rō mi-
mimi trāsserf̄ fm vnuformitatē et ordinē quēdaz q̄
ordo est vnuformitas qdā: b̄ ad esse pmanēs quā-
tū trāsserf̄ rō mimi fm idivisibilitatē. Ad 3^m autē
s. ad esse pmanēs nō i eo q̄ q̄nta trāsserf̄ fm simpli-
citatē: sic enī rep̄f̄ minū q̄ eē mēsura in q̄ntitate et alijs.
oē aut̄ qd̄ mēsurat̄: mēsurat̄ b̄ q̄ est actu nō
pō: qm̄ cū tria sunt eadē pō si ens in pō mēsuraret
q̄ rōne vnu pertralox̄ ens in pō mēsuraret alid ea-
dē rōne mēsuraret ab illo et q̄ cū in pō sunt eadēz.
Itē ens sive entia nō mēsurant̄ nisi fm q̄ b̄st̄ eē
distictū in suis gīib^o. solus aut̄ act^o distinguit ut d^o
7^o metra^c: igit̄ act^o cū dicat eē respicit eē. aliqua
igit̄ mēsura fm q̄ hñt eē. cū ḡ fm eē successiōn^o
plifat̄ in ordine ptiū nō simultare: q̄ pteritū ordi-
nat̄ ad form^o sic sumif̄ mēsura ex ordine et vnufor-
mitate. Invenit aut̄ triplex difformitas: vna q̄ntū
ad introductionē act^o b̄ q̄ut̄ est successiū. videmus
et q̄ aliqui aliq̄ gescūt̄ et aliqui mouent̄. alia diffor-
mitas quo ad variationē motū fm qd̄ motū ualit̄
velocit̄ mouent̄ in fine q̄ in p̄n^o. et q̄ est de violentis
motib^o vel de violēter motis. 3^o difformitas est ex
pluralitate mot^o in eodē mobilī ut vnu et idē mobi-
le. s. vnu orbis celestis numero motu diurno ab ori-
ente in occidēte. et motu alio ppr̄to ab occidēte v-
sus orientē. Nūc aut̄ mēsura debet ptnē vnuformi-
tate: et debet nos certificare: et quāto alligd̄ est ma-
gis difforme: itā min^o certificat. opz igit̄ q̄ si mē-
sura in successiū d^o eē vnuformis q̄ illē mot^o q̄ d^o
eē mēsura sit a vnuote que moueat sine laritudine ut
mot^o illē vnu cū sit ptiū et nō sterrupt̄ et hoc enī
q̄ fm Aristo. et Aver. in de sba orbis mot^o gescit
aliqui q̄ motus illius mobilis mouet mobile b̄ fa-
tigationē. Itē opz q̄ illē mot^o sit a vnuote invariabilis
mouēte nō q̄ uic̄ moueat velocit̄ et postea tardit̄.
C Itē q̄ sit a vnuote q̄ sit pma in gīe motor^o ad hoc
ut nō sit in illo mobilī sub illi^o motu penit̄ diffor-
mitas nec diversitas nec pluralitas motū: et q̄a
mot^o primi mobilis est a vnuote sub obv^o p̄ditiōib^o.
Sōille mot^o est mēsura et minū olūm motū alioz
et nō obstante q̄ illi^o p̄mū mobile sit corp^o maximū
et hoc inuit̄ Aris. in 7^o metra^c brevib^o vbi^o dices
q̄ illē mot^o ē min^o minuitate tpiis. Et aut̄ eē nō p̄t
sit sit a vnuote ualde excellēti que est p̄mū in gene-
re motor^o cui nō accidit laritudo. C Dicid̄ aut̄ in
4^o pbisicoz dupl̄t fm rē mobilē et b̄ dīstionē tpiis:
et b̄ scđo mō dīstols est illē p̄m^o mot^o mim^o. Lūc
est vidē quō minūmū in quātis pmanētib^o dicat in
divisibilitatē: et sag p̄z ex hoc q̄ q̄nto minor est quā-
titas que d^o eē mēsura: itā min^o decipimur et er-
ram^o: vnu scđdū q̄ idisibile d^o dupl̄t. s. idisibile
simplr̄: et hoc minūmū nō est in talib^o quātis pma-
nentib^o: ul' idisibile b̄ nostra istitutionē. s. q̄ uolu-
mus: et hoc mō rō minimi trāsserf̄ ad alia quātā: et
q̄z in eis sic est mēsura: q̄uis nō sit simplr̄ idisibil.
mēsurat̄ tñ sub rōne quātā q̄ idisibil. C Scđz aut̄
q̄ sumif̄ minūmū in alijs reb^o quātis quātis: non
m̄ ut quātis ibi accipit̄ minūmū pro simplicissimo
ut in colorib^o albedo: et b̄is vijs solūtūr argumē-

ta: q̄ p̄m^o arg^m arguit̄ in successiū ubi non sumif̄
minūmū q̄tū ad corp^o b̄s. b̄ mimū l^o tpe. C Ad alid
arg^m de minimo simpliciter. s. q̄ ē simplicissimum.
C Tertium argumentū pcedit̄ de minimo simplr̄
in quantis autem nō inueniuntur minūmū simplr̄: b̄
bene inueniuntur fm nostrā institutionē et c.

C Secundū substātiā vno et naturam que-
renduz est quomodo se habeat quemad
modum et c. Tex. vi.

Questio. III.

v 3^o De mēsuriis i gīali b̄ q̄ntis de eīs
q̄ntis utru oīum sba sit vna mēsura: et vide-
tur q̄ nō: q: ut dīc 2^o sup x^o metra^c: mobile et
mobile nō bñt idē p̄n^o cōe. mēsura aut̄ vñ et eē p̄n^o
mēsura: q̄re sbe imobiles nō bñt eādē mēsura
cū mobilib^o. C b̄. nō est vna talis mēsura cōis ni-
si eoz q̄ cōicant̄ in gīe. corruptibile aut̄ et icorrupti-
bile nō solum differunt genere plus q̄ gīe: ut d^o
x^o metra^c: q̄re sba corruptibiliū et icorruptibiliū
nō erit vna mēsura cōis: q̄ differunt plus q̄ aliquia
que vnlūtūr in aliqua mēsura. C Itē si eēt̄ aliq̄ mē-
sura oīuz sba: b̄ maxime eēt̄ pma cā ut dīct̄ exp̄-
se 5^o sup x^o metra^c: sed ista nō p̄t eē mēsura:
q̄ inter mēsura et mēsura aliq̄ est p̄por̄tio. ini-
tūt̄ aut̄ ad finitū nulla est p̄por̄tio. cā aut̄ pma est
infinita simplr̄: quelibet aut̄ sba est finita: quare et c.
Si dicas ut cōtēr̄ soler dīct̄: q̄ neq̄ est q̄ de^o est
inflat^o: et ideo alie sbe nou hñt p̄portionē ad ipm̄
p̄portionē commensurationis: sed bñt p̄portionē
ordis: q̄ oēs sbe ad ipm̄ bñt aliquē ordine. C Lō
tra b̄ arguo q̄ mēsura dīct̄ quādā cōmēsurationēz
mēsura ad mēsura. cū lgiq̄ de^o sit lfinit^o quāvis
ad ipsum remaneat p̄portio ordinis ad alias sba
stātias. deficit m̄ p̄por̄tio cōmēsurationis in qua
p̄sistit ratio mēsura. C Contrariū dīct̄ Ari. x^o me-
tra^c et arguit p̄ rōne q̄ illud qd̄ facit ad cognitio-
nē rez: videt̄ eē mēsura carū: cā aut̄ pma facit ad
cognitionē oīum sba: q̄: ut dīct̄ 2^o sup 7^o me-
tra^c nō cognoscitur sba demōstrata sensibili nīt̄
cognoscit̄ pma cā: quare et c.
C Ad hāc questioēz
tria sunt spāliter declāanda. s. q̄ mēsura oīum sbarū
nō sit in gīe sbsantia. Itē q̄ ipsa sit vna sba. Et 3^o
declāandū est q̄ illa sba sit de^o. C b̄. per modum
Aris. patet in x^o metra^c ubi uenant̄ sba que sit
mensura in genere sbe. dīct̄ enī q̄ si est in unoquo-
q̄ genere sumere aligd̄ q̄ sit minūmū qd̄ sit mensu-
ra oīum in illo genere ut in colorib^o albū et nume-
ris vnitatē et in figuris trigonū: silt̄ et de alijs gīib^o
bus pdicamētoz. opz igit̄ in sba iwestigare sba
vna que sit vna mensura oīum subarū. in quo dīli-
genter aduertēdū q̄ in alijs generib^o uenādo mē-
sura nō accipiebat genera que sunt in illo gīe ge-
neralisimo et cōparando ad suū genus generalis-
simū: sed ut diversa in illo gīe gīa accipiens uena-
batur in unoquoq̄ ipsoz speciale suā mēsura ut in
gīe colorib^o q̄ est sub qualitate albū accipiebat pro
mensura eoq̄ que sunt de 3^o spe qualitatē. et silt̄ pos-
set fieri in prima spe qualitatē que est habit^o et di-
spositio. In gīe scđaz metra^c. In vnuib^o aut̄ pru-
dētia. nō sic aut̄ facit Aris. in pdicamento sbe. ibi
enī quēsunt vna mēsura sbsantiaz que esset men-
sura totius gīis sube et omnium sbsantiarum ext
tentū in gīe sbe. hanc autē differētēz mēsura in

vestigationez et minimi in alijs predicamentis: et in predicamento sive non videtur secisse Arist. sine causa. Est autem binius ratio et causa: quod non eodem modo descendens a genere in species et ab ente in deinceps predicamenta. Nam descendens genus in specie est per divisiones que dicitur est aliud hinc rationes generis. Unde genere de dicitur non predicatur. Dicitur autem est perfectio et forma speciei. Ens autem non descendit sic in deinceps predicamentis per divisiones: quod tunc ens est genere ad deinceps predicamenta: et tunc non predicatur de dicitur et illa dicitur tunc non esset ens immediatum: sicut est descendens entis in predicamenta per se et non per divisiones. Unde per hoc etiam in xro metibus ens hoc est genere: quod tunc significaret deinceps predicamenta per dicitur sive mediate dicitur. Si autem ponatur aliquis dicitur entis ille dicitur sive secundum rationem solu et nihil ponitur in re ut ens neque quod est in copione. aut sicut dicitur ens alie ad diversos modos cendi non in ipso ut in deinceps predicamentis. Additum spes super genere divisiones et perfectionem de qua non predicatur genere: non sic autem est deinde respectu predicamentorum: et quod mensura habet rationem actualitatis et perfectionis ut visus est supra. sed potest mensura competere speciei sub aliquo genere generalissimo: que tamen non competit et ratione illius generis sed ratione sui per se: ut color competit aliqua perfectio unde color que non competit ratione qualitatis que est visus genitus generalissimus. Et his patet quod est sive sit vere et simpliciter mensura quod regitur in subiectis suavitate entis inquantitate ensquare competit ratione: et ex his appareret: vel tres rationes: quare nulli alias substantia debet queri mensura ratione illius generis. quoniam nullus predicamentum continet ultimam entitatem nisi sive. Et tunc quod alijs predicamentis non inducit huius mensura nisi secundum quod sunt entia: non autem sunt entia nisi quod sunt entia. et ideo huius mensura qualitas ad rationem non competit nisi soli substantiae. Et tunc est per quod alia predicamenta huius est est oportet simpliciter sed esse simpliciter est solius substantiae square sive sube: quare competit talis mensura que sit totius et ultimum. Et tunc ad hoc adaptatur et 4. scilicet mensura huius ratione principii: nulla autem pars appropriantur alicui predicamento que sunt pars ratione entis. scilicet non soli substantiae: quod non est directe in genere: quod est mensura substantiae ratione per hunc enim modum esset limitatum ad illud genere: ad quod reducuntur. pars autem causa habet ultimatam causam substantiarum super omnia entia: et ideo non limitatur ad aliquod genus. Et consequenter ex his declaratur pars quod erat declarandum. scilicet illa substantia est una. Deinde mensuram aliquam in aliquo genere est tale: et est pars ratione talis ut albedo est color: et est color pars: quod est mensura substantiae et est ens et est pars ratione ens. ex hoc autem quod est pars ratione ens est simplicissimum simpliciter. sicut et albedo: quae est primus color est simplicissimus: sed non simpliciter sed in genere colorum: quare simplicissimum erit ultimum: et quod simplicissimum erit et mensura non plurificatur secundum spem sed pars numerorum ut de mensura in colore que est albedo que et si multiplicetur secundum solu est secundum numerum: illud igitur quod est mensura in genere substantiae pars etiam: et secundum esse: et secundum spem est una mensura mensurans omnia substantias: et quod si mensura multiplicetur hoc solu est pars numerorum: quod plurificatio non est nisi per entitatem. in illa autem pars substantia non est maxima: quod tunc est compositum quod et non simplicissimum: quod est omnia non plurificatur: immo est una.

Item mensura semper est una per se nec plurificatur nisi per accidens: in primo autem principio non est accidens: quod accidens presupponit aliquam compositionem: sed autem mensura substantia est deus: quod patet per quartum que de deo solent dici. scilicet est actus purus: cui omnino non admiscetur aliud de potentia ut pars superiorum metibus. Item quod in ipso sunt ut dicitur pars super pars metibus perfectiones omnium generum. Item quod habet virtutem infinitam ut dicitur pars super pars physico: et Aristoteles ibidem. Item quod ipsa causa omnis entis. Primum patet sic: quod omnis mensura est tale et pars ratione substantiae et est ens: et est pars ratione ens: ens autem habet esse quare illud ens aut est suum esse aut aliud: non aliud quod est tunc esset compositum et non pars sicut secundum intelligentiam a copione ex finito. scilicet esse receptionis esse: et natura intelligentie et ex infinito. scilicet non intelligentie: quare pars est suum esse et non aliud: quare est actus purus sine potentia penitus quod in eo idem est potentia et actus. Secundum patet. scilicet illud pars congregatur in se perfectiones omnia generum. Nam numerus in formis et in quantitate discreta habet modum compositum. nam numerus in quantitate discreta quanto fuerit maior: tanto habet plures numeros in se: et est magis compositus et quanto fuerit minor tanto magis simplex ut dicitur pars metibus est ex parte. Nam quanto forma posterior est continens in se virtutem minoris forme tanto est simplicior et est continens in se virtutes et perfectiones omnium formarum precedentium: unde negatur quod est in sensitivo sicut trigonum in tetragono: et ideo sensitiva posterior est prius virtutes vegetative et est simplicior ea. scilicet est de sensitivo: prius in intellectu huius virtutem in sensu minoris numeri prius omnes perfections carmine sensitivae que in maxima recipiuntur est minime simplex et minime huius de generatione. alicet autem posteriores secundum pars plus et minus recepti et plus et minus multiplicantur prius simpliciores: et quod substantia pars est forma sive actus simplicissimus in infinitum distans a quadruplici forma recepta in maxima illa forma huius ratione numeri infiniti: et in ipsa sunt perfections infinite non soli perfections omnia entia unum existentes. immo plures. scilicet omnes que esse possunt: quod secundum pars super pars physico in infinitum non soli prius omnia que sunt: sed etiam que esse possunt. hoc arguit enim pars dei proprietatis: quod hoc erit mensura substantiae. Et tunc legatur ex hoc. scilicet habere virtutem infinitam quod cum ipsum sit pars est illud esse est infinitum: cum nihil sit nisi suum erit virtus et sub eius erit igitur virtus infinita sicut et ceterum. Quartum dicendum de deo. scilicet sit causa omnis entis sive entitatis patet: quod causa quare calor non est causa omnium calidi efficiens calor est in maxima. Tunc igitur causa pars sit ipsum esse per se separatum ab omni causa et potentia ipsum erit causa omnis entis: et per hoc dicendum patet solo ad argumentum. Ad pars dicendum quod ideo mobile et immobile non habent idem esse principium intrinsecum: huius tamen principium extrinsecum. scilicet pars substantiam que est mensura substantiarum mobilium et immobilium.

Opponuntur autem unus et multa secundum plures modos: quorū uno uno et multitudine et indivisiibile et ceterum. Tex. ix.

Questio. V.

q. Veritatem de uno et multo et pars per se quomodo apponatur

et vñ q̄ apponantur p̄uatiue: q̄ ut dī s̄^ometrae et vñū et multa apponunt ut p̄uatio et babit̄ q̄re et c̄. Item dicit indiuisiōem. mlt̄ dō diuisiōe s̄ in diuisio diuisiōi opponit p̄uatiue quare et c̄. C̄ p̄. nūs est species multitudinis quare sicut est oppositio in spe ita op̄ sit in ḡie: s̄ multitudi vniuersaliter opponitur indiuisiōi p̄uatiue quare et c̄. Ad hāc q̄dē sciēt̄ q̄ sicut triplex est multitudo ita cōe est tripl̄ inuenire. Iuuenit enīz in p̄dicamēto re latiōis et ē in p̄dicamēto q̄titatis et est extra gen̄. Nā mlt̄dō s̄ q̄ dicit excedētiā q̄dā mlt̄dō nūs nō f̄m q̄ dicit multitudinē simpl̄ s̄c̄ est in p̄di camēto relatiōis et opponit pauci sicut est vñdē in lōgitudine et breuitate in linea. nō oīs linea est lōgi tudo. et m̄ f̄m q̄ linea dicit excessu lōgitudinis et breuitatis ad illud q̄d̄ excedit ab alio f̄m lōgitudī nē sic utrūq; est in p̄dicamēto relationis et fundat̄ in lōgitudine simpl̄. et hoc mō dī q̄dā linea longa q̄dā brevis. Is oīs linea sit lōgitudo simpl̄: s̄l̄t̄ mlt̄dō f̄m q̄ sumit p̄ excessu in multitudine et pauci tas que opponit utrūq; est mlt̄dō simpl̄. vñ et tā i theatro q̄ in vīco sūt mlt̄dō boies simpl̄ in vīco s̄i pauci dicunt respectu mlt̄dō. i theatro s̄l̄t̄ ē de magno et p̄uoz de surſt̄ et deoſt̄ p̄one. multum ēḡt̄ dī supercessu in multitudine et paucū s̄b̄c̄ modū ei appositiū ē utrūq; relatiōi ad altery fundat̄ in multitudine simpl̄ et apponunt relatiōi sicut relatiōi realia. i. q̄ vñ q̄ in utroq; relatiōi ponantur rela f̄m rē respectu alteri. vñ sūt vere relatiōi f̄m eē: et est s̄l̄t̄ de similitudine q̄ fundat̄ sup̄ albedine in diuersis suppositis invenit̄ q̄ similitudo est in p̄dicamento relationis et albedo in q̄litate. Si aut̄ ista re latiō q̄ est similitudo n̄diaret noīe enīz in q̄ fundat̄ ut dicere albedonisit̄ s̄ relatiō q̄ est excessus in mlt̄dō noīak noīe mlt̄dō. Is egnocerōq; ista eq̄ uocatio distinguit̄ q̄dāmō p̄ ei. p̄p̄riū coroll̄ ap positiū q̄d̄ est paucū: nūc magis lateret in q̄ generē eēt̄ albedo. Est alia mlt̄dō que cōponit ex uno q̄d̄ est p̄m nūl̄ et būl̄ mlt̄dō sp̄es est nūs qui est q̄dā mlt̄dō et s̄ mlt̄dō est in p̄dicamēto q̄titatis et hec opponit vñ q̄d̄ est p̄m nūl̄ sicut mesura ad mēsuratū et ista nō referunt adiuicē s̄rie ita q̄ relō fundet̄ s̄b̄c̄ rē in utroq; extremo ita q̄ vñū ad altery referat per se: sed talis mlt̄dō q̄ est mēsura p̄ vñū referat. vñū aut̄ q̄d̄ est mēsura talis mlt̄dō nō referat ad mlt̄dō p̄ se: sed q̄r multū p̄ se referat ad vñū. iō vñū referat ad mlt̄dō sicut scia per se referat ad scibile. q̄d̄ dō solū f̄m rōnē est relatiō: q̄r nō potest scia intell̄i referri ad scibile nisi quodammodo et ex p̄fici intelligaf scibile referri ad sciam. vñ in talib̄ nō ponit relatiō f̄m rē in utroq; extremo sed in altero f̄m rē et in altero f̄m rōnē. Sō posita sciētia ponit scibile sed nō eō. s̄l̄t̄ et in proposito posita multitudine ponit vñū sed nō eō. Est et tertia multitudo que cōponit ex uno f̄m q̄ vñū cōvertit̄ cum ente et hec multitudo nō est in gene re sicut et vñitas nō est in ḡie līmo est extra genas et hec mlt̄dō opponit sue vñitati sicut babitus p̄uatiue. vñū enim f̄m q̄ p̄uertit̄ cuī ente a nā p̄uatiōis originē trahit. Nā ex eo q̄ aligd̄ h̄et̄ esse ens ex eodē h̄et̄ q̄ sit in se indiuisu. i. idē sibi et diuisu ab alijs. ab ista aut̄ indiuisiōe vñitati sicut ente a se que est p̄uatio diuisiōis vel diuisibilitat̄ suip̄ius assūmit rō vñitatis que vñitas cōsequit̄ totū ens. iō hec vñitas p̄uertit̄ cuī ente: a nā m̄ p̄uatio-

nīs h̄et̄ ortū: nō sic aut̄ de vñitate que est p̄m nūl̄: q̄ ip̄a dicit rē suā positio et uerori mō dicit enti tate q̄: vñitas cuī ente cōuertibilis. et ideo nō dire cte reducit̄ in vñū q̄d̄ cōvertit̄ cuī ente: q̄ habitus nō directe reducit̄ in p̄uatiōe s̄ reducit̄ p̄ in ens et ex cōsequēti in vñū tale: et illud vñū q̄d̄ est p̄: in ciplū numeri est p̄p̄riū nomē illi⁹ entis f̄m q̄ ens ta le acgr̄t̄ esse per aduentū quātitatis. oīs enim for ma tam accidētalis q̄ substātialis dat aliq̄b̄ eē cō positiū et aliquā perfectionē et per p̄n̄s tale eē. Nā sicut b̄ foia sapia dat esse et p̄fectionē aliquā sapiēti. s̄. esse sapiē et per hoc ip̄z q̄d̄ dat sibi et tale dat sibi q̄ sit diuisu ab alijs. s̄. stultus et q̄ sit in se indiuisu. i. q̄ sit idē sibi cuī bic sequat̄ oē ens. ideo vñū sic acceptū cōvertit̄ cum ente. S̄l̄t̄ quātitas adue niens cōposito dat sibi eē tale. s̄. esse vñū nūaliter q̄ vñū est p̄p̄riū nomē talis entis et habit̄ et tale eē q̄d̄ dat quātitas f̄m q̄d̄ p̄ficit̄ rē in se et absolute q̄ dī vñū tale q̄d̄ est p̄m nūl̄ magis est ens positi ve dicit̄ q̄ p̄mativē f̄m aut̄ q̄ p̄ficit̄ rez in cō parationē ad suas partes sic est diuisibile. omne enim diuisibile q̄d̄ diuidit̄ nō diuidit̄ nisi in q̄tūz habet p̄tes et sic dat sibi alia vñitati q̄ est esse con tinuū q̄d̄ est primū diuisibile. ex hoc aut̄ h̄et̄ q̄ sit diuisu in se. i. idē sibi et ab alijs diuisu. i. nō cōtinuū et vñū q̄d̄ est p̄m nūl̄ nō trāscēdit̄ gen̄ quātitatis. si enim excederet̄ gen̄ q̄titatis tūc mathe⁹ posset se intromittere de substātis quas cōsequit̄ q̄ cōvertit̄ cuī ente q̄d̄ excedit̄ oē gen̄ non est mirum in vna quātitate fūdari diuersa ḡna q̄titatem. s̄. p̄tinam et discretam cuī diuersa p̄dicamēta oriant̄ et nā mot⁹ et actu et passio. banc aut̄ distinctionē triplicem de uno et multo ponit Arist. x⁹ metrae in fine illi⁹ capli q̄renda est bic q̄d̄ de uno et multo. et per hoc p̄t̄ patere ad argumenta et c̄.

Questio. VI.

Uia DICTUM est p̄mū p̄ncipiū unū ē mēsura omnium substātarum et omnium entiū. ideo q̄ris utrum hec ratio mēsure competat deo proprie vel transumptive. et vñ q̄ transumptive p̄ hoc q̄ viderur dicere Arist. x⁹ metrae q̄ rō mēsure transfertur ab vñitate et discretis ad omnia q̄re et c̄. C̄ p̄. q̄d̄ est p̄p̄ie mēsura per sui replicationē h̄et̄ mensurare mensuratū ut de vñitate que replicata mensurat numerum: quare cum p̄mū p̄ncipiū non sic habeat mensurare competit ei ratio mēsure transumptive. C̄ Item p̄fectiones oīum generū sūt in p̄mo sicut dicit p̄orū s̄ "metaphysice": sed tales p̄fectiones nō competit ei nisi in q̄tūz habet rōnes numerique transumptive erit mēsura. C̄ Ju contrarium arguit̄. quoniam de rōne mēsure est q̄ sit actu. q̄d̄ m̄arie ē actu maxime et p̄p̄iſſime habet rōnē mēsure: sed p̄ marie est in actu q̄rē proprie et non transumptive cōpetit sibi mēsura. Ad hanc questionem dicendum q̄ eīz queritur utrū mēsura competit deo transumptionem vel proprie. dicendū q̄ questionē est de hoc non est mēsura. potest autem considerari vel q̄tū ad nominis ipositionē vel q̄tū ad nominis significatiōnē. sicut est videre in hoc nomine natura ut dī s̄^o metrae. q̄ imponit ab actu: q̄ forma nō notificatur nobis nisi per actu. q̄tū m̄ ad significatiōnē significat magis forma: q̄r nā est p̄m nō mot⁹ et c̄. ratio et p̄cipiū magis cōpetit forme. iō nō mē nature

magis significat formā & significatio est que magis itēdīs in nomine pp qd Arīst. in codē s^o methaphysice reducit oia ad formā que sunt dicta noīe nature. vñ materia est natura per respectū ad formā que est nā & mot^o in naturā qz est via in naturā. Sic dicēdo dico qz nomē mensurē p̄ q̄tū ad ipsā uois ipositionē cōpetit quātitati discrete qz cōposita & sc̄ibilia p̄i^r nobis inotescit. id ab his sumimus nominis ipositionē. Si vo qz tum ad significationē nominis loquamur sic dico qz per oēs modū p̄ p̄a^r cōpetit ratio mensurē & non transumptive per omnīmodā similitudinē: qz si illō ad qd fit trāslatio & ea a quo eēt oia similia tūc nō eset trāslatio q̄tū ad illā similitudinē cum translatio fiat per similitudinē defectivaz. Sic autē non transserf ad Deū: immo ois mēsure proprietas pfectissime inuenit in eo: qd patet per ea que competit nominis mensurē. s. qz sit māifesta nū notissima: propter qd Arīsto. x^o methaphysice dicit qz mēsura est p̄ quaz cognoscunt alia. C Itē qz heāt ordīnē ad mēsura- tu & qz sit minimū pp hoc enī fuit dictū p̄i^r qz qz heāt oia inuenit in vno. s. qz sit minimū in discre- tis qz. s. habeat analogiā ad numerū. Itē per repli- cationē sui mēsurat numerū. id ab ipsā trāsferebat ad numerū & ad quedā alia per replicationem mi- nimi cuiusdā ut in pōderib^o vñcia ad quedā alia per analogiā ut albū in colorib^o qz alii colores re- ferunt ad ip̄s nō qz per replicationē albī aliquot- ens albī colores habebant. De ratione ligit mēsura est qz sit manifesta & per hoc cōpetit qz sit inuaria- bilis & qz sit p̄. p̄ autē pncipiu est manifestissimū qz cuī sit ip̄m p̄m uerum sicut vult philosophus & Aver. x^o methaphysice cuī uolum^o videre sīgū sit p̄m oportet videre si alia sunt talia ppter illud & si sic illō est p̄m ut patet in igne propter quem qz alia oia sunt talia: est p̄m tale omne autē uerum est uerū pp uerū p̄m ut dicit x^o methaphysice: et ex hoc patet qz ip̄m est manifestum in se qz opos- set omne uerū sibi esse manifestū. et ut dicit p̄ priorū cap de reduplicatiō. C Itē p̄m est penitus inuariabile & imobile ut probat octauo phisicoru & propter hoc etiā p̄bs in herbicis ponit iustitas & vñtes mēsuras propter sui uarietatē. p̄m autē nō mouet per se sicut mouent corpora: nec mouetur per accidēs sicut mouent forme corporeas: nec mo- uet ab intelligētia sicut mouent substantie separate que mouent ab int̄ra per desideriū & appetitu ad si- ne ultimū cui intendit se quātū possunt assimilari & ideo p̄m est penit^o inuariabile. C Itē quantus ad ordīnē quē bēt mēsura ad mensurā & q̄tū ad B cōpetit mēsura tria. videlicet qz nō depende at a mēsurato. C Itē qz possit eē sine mēsura & qz sit minimū in quolibet gñe ppter p̄m qz scientia nostra depēdet a reb^o sensibilib^o. ideo nō est mēsura sc̄ibiliū sed magis econuerso. et si t̄ & scientia quarūdā substātiālē separatarū qz nō non depen- deat a reb^o res tamē nō dependent ab illorū scien- tia. ideo nec eadē sc̄ia est mēsura sc̄ibiliū. p̄m autē sc̄ia causans res & ab eadem depēdent res pp qd dicit Aver. sup vndecimo methaphysice sc̄ia p̄mi ē cā rerū. nostra autē est causata a reb^o. C Itē opos- tet qz mēsura possit eē sine mēsurato nō eē. et pp boe p̄s nō pōt eē mēsura qz nō pōt eē sine linea & id nostra sc̄ia nō pōt eē mēsura sc̄ibiliū qz nō pōt eē sine sc̄ibiliō nō oēs res cōparent ad nr̄z in-

tellectū sicut artificialia ad sciētiā artificis & mē- ois nostra cognitio sive sc̄ia eēt mēsura oīuz rerū & tūc non depēderet nostra scientia a reb^o. isto autē modō nō cōparant nec ad nos nec ad aliquaz nisi solū ad p̄m ad cui^o intellectū oēs res cōparent si- cut artificia & causata ab eo. & id sc̄ia sua pōt eē sine sc̄ibiliō. C Itē op̄s qz mēsura sit minimū in q liber genere. i p̄ autē pncipio est oīmō vñiformitas & oīmoda simplicitas & penitus inuivisibilitas & fm has ppterates mēsure diuersimode trāsferit ratio mēsura ad alia oia ab illa mēsura qz oia alia aliquo mō sūt inuivisibilitas & et ipsa vñitas aliq mō ppter hoc. s. qz est i cōtinuo. sic ligit q̄tū ad signifi- cationē nomis qz est mēsura oia: s̄z sūt de rōne mē- sure pprie & pncipalē sūt in p̄ & ab ipso transferū tur ad alia q̄tū ad nos significationē. s̄z q̄tū ad nos p̄pōne & q̄tū ad nos qz p̄ nobis sūt nota cō- posita & sc̄ibilia trāsferit nomē mēsura a quātitate discreta ad alia & pp hoc p̄z ad p̄m argumentum. C Ad 1^m dicēdū qz oia que sūt in p̄ sūt ibi ut oīo idē & vñū fm rē & nō plura nisi per respectū ad in- tellectū nostrū & q̄tū ad hoc ponim^o ip̄s sub rōne numeri infiniti cuī dicim^o qz in eo sūt pfectiōes omniū generū & plus. vñ sic ip̄s ponē numerū nō tol- lit in ea rōne vñitas & simplicitatis. C Ad 2^m di- cēdū qz per replicationē sui nō inest mēsura vñ mē- sura est: s̄z tali mēsura que est minimū in q̄tūtate re- spectu mēsurati ut vñitas respectu mū. Hā vñus t̄ps qd ē passio p̄mi mor^o nō mēsurat oēs simul in certos & determinatos. & dico qz mēsures magis est propriū cōtinere qz cōtineri ut patet in p̄ pncipiō & in alijs simul & omniū spiritualiū propriū est magis cōtinere qz cōtinerti. vñ dicit in libro de alia qz alia magis cōtinet corp^o qz econuerso. id p̄m p̄m nō est mēsura transumptive propter hoc quod non mēsurat per sui replicationē etiam non obstante hoc potest esse proprie mēsura.

C Explicit liber decimus methaphysice.

C De substantia quid est theorica est: nam substātiālē pncipia & eē querūtur: dubita- bit autē utiqz aligs ex quali nō entis est ge- nere. Tripliciter enim nō ens. Si itaqz ē ali- qd positio: an tamē nō ex quocūqz sed al- terum ex altero: necqz sufficiens qz simul res omnes & c. Tex. j.

C Incipit liber vndecimus methaphysice.

Questio. I.

E substan- tia quidez theorice. d. C hic qrit de illo vbo qd dicit p̄bs ē Aver. qz si mā est vna & agēs intellectū ē vnu qz effectus sic vñ: qz diversitas effectū p̄supponit diversa māz & vñ qz sic: qz ut dī o^m metha^r qz tra nō ē i pō ad statuā sed cupiū: qz vñicūqz effectui adaptat ppter ma- teria sua qre & c. C Preterea dicit in lib:o de cau- sis qz oē qd recipit in aliquo recipitur per modū recipientis: sed omnis receptio reducit ad nume- rū quare si diversi debet esse effectus oportet di- versas eē receptiones & diversa recipientia quare & diverse materie. C In contrarium est quoniam vnu artifer potest ex eadem materia facere sc̄a- nos & archam que sunt diversi effectus. Ed istā qdū quidā sic dicit qz cuī omne agēs redu-

eat ad vnu agens p^m sit iter et esse partes ul' materia ad vna materiā p^m. et tūc habem^m vnu agēs p^m et vna mām p^m et hec duo p^m sufficiunt ad diversitatem effectū: et b^p q^m mānib^m facit ad factū sed diversitas rex est ab agēte:q^m materia nō se extēdit ad subas separatas:q^m in eis nō est mā. op^s igif^m q^m huiusmodi diversitas effectū nō sit a diversitate māe sed ab agēte. Itē quāto agēs superius est tāto min^m presupponit subiectū in sua actioe ut p^s in agēte:p^s arte quidē agēs debili^m est inferius q^m nulla. iō presupponit in actione sua cōpositū ex mā et forma. et iō omnes forme q^s inducit artifex sūt acciūta. nā vō que est agēs potēt^m et supius nō presupponit in sua actioe nisi tām mām. et ideo pōt inducere formas subales in mā. cum igif^m p^m agēs nibil oīno presupponat in sua actioe q^mre diversitatē rex in suo p^mordio poterit p^mducere absq^m diversitate materie. sed isti sic dicētes bene dicit in bac. s. q^mtuz ad primordiū oīuz rex nō tāf^m ē fm viā p^bhi nec tutū per oēm vim negare vias Aристo. modus enim platonicoz p^mipatbeticoz oppositus fuit iuestigādo platonici cū ad intelligēdū incipientes uolebant iuestigare sensibilia. peripatbetici vō e^z. s. semp a sensibili^m et ab his q^m eis apparuerūt in sensu. p^mcesserūt ad intelligibilia. et iō oēs positiones Aристo. semp iueniunt vere saltē q^mtū ad aliq^m vias eoz que apparēt in fētu. et l^s Aристo. non ponat factū mādū p^s q^m oportēt pōne. posuit mī oīa causa ab ipso p^mto et facta sed nō incepisse in duratio ne. et l^s ill^d sit factū nō impossibile dicit: dixit aut ex hoc q^m ex apparēt^m in sensu nō potuit videre nisi mundū eternū q^muis etiā ex his nō posse plus pro beri hoc q^m ill^d. Et ppter hoc p^mermisiss p^mis rex primordiū loquandur sic ut logitur Aристo. in reb^m la factis: qualiter ex his rex iuestigat diversitatē. Iuenerūt uel viderūt peripatbetici duplex agēs in nā ul'e. s. et particulare. ul'e corpora celestia. particulare ut hūc boiem et hūc aham. ulteri^m viderunt q^m agēs ul'e nibil est eoz que sūt pfecta in gīe gīare pfecta gdes ut bō nel equus et q^m nibil ageret sine agēte particuli^m pueniēte cū gīato in specie; ppter qd dicit Aристo. "p^bhi". q^m bō generat boiem et sol q^muis Aui. diceret q^m p^mssible eēt boiem vītū tel laq^m generari ex terra ut mīre quē deridet p^cor. Alia vō iperfecta in genere bñ gīaret agēs ul'e sine particuli^m ut bubones de vīno et apes de vaccis siue particuli^m agēte pueniēte in spe. s. ape ul'e babōe et b^m. per hoc iuenerūt i b^m q^m ista nō sūt sine trāsmutatiōe et motu. ulteri^m diuiserūt motū in duo. s. in motū ad formā et in motū ad sitū ita q^m motū illū in quo est plus trāsmutatiōis attribuerūt agētibus particuli^m inferiorib^m et hic est motū ad formā. Aliū aut̄ motū in quo est min^m trāsmutatiōis. s. motū localē qui nō trāsmutat sīam mobilis attribuerūt substatijs separas vniuersalib^m. vñ dicit q^m ab agētib^m illis nō pōt in mā alijs motō ut trāsmutatio egredi nisi motō localis ad sitū et mediāte ista causant alias formas et diuersos effectū in inferioribus: et ita q^m sicut corporeū vniuersale nō pōt in effectu marie in gīe nisi determine per agēs particuliare. Silt ponebat q^m intelligēt^m separe nō possunt in transmutatiōe ad formā nisi determine per motū localē corporis celestis qui motus mediāte agēte particuli^m pōt pfecta causare. vñ dicit Auer. sup 5^m metba^m q^m uel trāsmutat mām nisi p^m alio q^mdam

p^mus trāsmutatū. s. corp^m celeste. fm hoc igif^m op^s q^m ad diversitatē rerū: ut iam vītu est nō solū regrat diversitas agētū particuli^m et vniuersaliū verum etiā diversitas māe: que l^s sit vna fm subm in old^m bñtib^m eam. est mī diuersa fm diuersas babilitates ordinate qdām recipit oēs formas ad q^s est i potētia. vñ ex spermate equi nō fit bō. nec e^z. vñ mā proximoz diuersa est: et q^m Aūara. posuit diuersitatē rex eē ab agēte intellectu ex presuppositiōe materia et bāc mām posuit vna. s. vñ chaos. ideo aguit bac via directe p^mtra cu Aristō. q^m nou erit fm hoc nīl effect^m vnu. C Motādū autē q^m fm p^m mā dī mediū inter ens actu et non ens purū qd nī bil est. et q^m creatura est finita et cōparata ad p^maz cām est interea finita distantiā eo q^m p^m est i finitū positive. i. habet eē uel entitatē in itēsione ul' vi gōre i infinitū. cōparata vō ad nibil cōparant ad infinitū p^mlativū:q^m nibil penit^m nibil ponit. Hūc autēta est q^m creatura cōparata ad p^mā cām cu p^mā cā sit infinita in appropinquādo ad ipam nō ē statu. vñ nō ē ponere aliqua intelligētā adeo simplicē et propinquā p^m quis sit ponere ppinquorē et sic in infinitū:q^m in infinitū distat p^mū simplex. vnde in creatura nō est stat^m in appropinquādo ad p^mū sī in distādo est stat^m ut ad p^mā māz. vñ est p^m de creatura cōparata ad nibil. q^m nō pōt eē aliquid ppinquus quare dī eē mediū in oīno nibil et ens actus sed nō est stat^m in distādo:q^m infinita pōt eē medis her nibil et mām p^mā et cām p^mā que a nibil distat in infinitū per p^ms: et q^m est simplicissimū in fine. et iō q^m tū ens oīno estrynū simplex inq^mti aut intellect^m q^muis nibil intelligat nisi se intelligit mī se esse ens quoddā imutabile ab alijs entib^m inquantū ipsuz est similiādos et excedit oīuz entū. Et ex dīch est vide re q^m cu bonū dicat qd positivū et a nā diminuta positiva uadit ad magis positivā q^m tandem deueniet ad nām fini positivū in fine propter qd puenit pōr rexit bonū simplicē cui nibil admisces de malo penitus. e^z aut̄ est de malo q^m cu dicat naturā p^mutinā uadit deficiēdo a natura deficiēte positiva: et q^m nū q^m erit puenire ad nibil imo quātūcūg sit p^matio. est tamē carētia in aliquo subiecto qd dicit p^matum aliqua natura. et iō nō est pōne sumē molū cu nibil sit admixtū de bono. C Ad argumētū in contrariū nō arguit de factioe nāli sī artificiali et c.

C Postea queq^m ex vniūoco sit substātia. Mā et que nature sunt substātie et alia: aut enim arte: aut natura sūt: aut fortuna: aut casu. Ars igitur p^mncipiū est i alio: natura aut p^mncipiū in iplo &c. Tex. xiiij.

Questio.II.

Eritur utrū generatū a fili et nō generatū a fili: sīt eiudē speciei. et quidā dicit q^m vniuersalē sūt eiudē spēi: q^m boles qui gīant ex terra sine bole gīante et boles alij sūt eiudēspēi: cu p^m opsonis sūt Aui. ut Auer. sup 8^m p^bhi. et b^m falsū est: q^m celū p^m se nō p^m sine agēte particuli^m in alia pfecta. agēs enī particuliare cōparat ad agēs ul'e non solū ad hoc q^m cit^m p^mducat generatū sed aliqui etiā q^m p^mducat. q^m aliqua pōt agens vniuersale cu agente particuli^m que nō possit agens vniuersale p^m se solū. Ideo dixerūt alij directe viā' oppositas s. q^m generatū

a simili & gñatū nō a sili nñqñ sunt eiusdē specie
ut va^o mus gñat^o ex terra & vi^o gñat^o ex coitu. tue
rū est q^o dñctro. dicit hñc mure & illū nō eē eiusdē
spēi. s^z p^o hoc vñiversaliter dicere nō eē cōuenit. nō
enī vñiversaliter p^onit dicere q^o ignis gñat^o
ab alio igne & gñat^o a motu nō sit eiusdē spēi. imo
oīs ignis oī igni est idē specie sicut oīs aqua omni
sq^z p^o qd^o videt eē tenendū viā mediā. vñ aduerter^o
dū q^o sicut hō generās boiem ex hoc q^o pfectus est
in specie boierq^z gñans bēt acut forma gñati & in
mā. pductus sibi silem formā & silitudinē. p^o qd^o rūc
dicit pfectū cū pōt in gñationes sibi silis. Sic silt
in pma cā ut dicit dñctro. sup x^o metha^o cōgregā
tur oīs pfectiones quorūcūq^z genex ita q^o est for
ma oīs forme ita q^o pōt q^o qd^o pot quecūq^z forma.
tō per se & sine agēte p̄iculari pōt in pductionē cu
lūcūq^z speciei similis in specie ita q^o pductū ab
ipso p^o le solū & pductū ab agēte p̄iculari p^o le sūt
eiusdē spēi perit. Sed m^z q^o nō videm^o istū modū
ad sensu^z in nñqñ dñcedum est alī. Scīdū igil q^o
vñiversalū sic est ordinariū q^o semp subma īteriorū at
tingit iñfima suploz uel supremoz. & iō fm Isaac
noster īellect^o dī eē vmbra īelligetē & scīs i vmbra
rōnis. vñ dñcedū q^o corp^o celeste p^o se nō pōt in
alīa pfecta sed pōt in impfecta. S^z rō est q^o alīa
impfectū eīsicut nō alīa uel insensibille pfectū: & q^o
celū pōt in pductionē insensibilis & nō alīa pfectū
est. Iquis qui est sicut alīa impfectū. iō pōt in pductū
etione alīa impfecti & b^z est ultim^o posse cell p^o le si
ne agēte p̄iculari. & iō ls alīa q̄tūcūq^z vile sit no
bili igne nō tñ est pfecte alīa sicut ignis est ignis.
& iō gñat^o p^o motu celli est eiusdē spēi cū igne gñia
to ab igne & ita pfect^o est in specie ignis vñ sicut al
ter qd^o p^o q^o utrūq^z uel utrūq^z ppter sibi sile's eti
dē spēi pducte nō h̄c ē alīa p^o motu celli gñiatū solū:
q^o est alīa impfectū. & iō nō est eiusdē spēi cū alīa
qd^o pōt gñare. & iō mus gñat^o ex terra p^o motu celli
sive corporis celestis nō est eiusdē spēi cū more gñia
to p^o coitu. p^o qd^o b^z alīa noua sili gñata nñqñ
gñant. & iō cū oīs mula sit sterilis mutus nō ē eius
dē spēi cū asino: q^o asin^o gñat. & est rō. q^o qñ passus
nō pōt ppter repugnatiā māe oīno assimilari agē
ti assimilat. quoquomō ē q^o uicin^o pōt. sicut est
videre q^o corpus celeste agēs in hoc cum īferiora
nō possunt assimilari oīno corpi celesti participat
soltē formā quā p^o se bñt corp^o p^o illō efficere p^o mo
tu. s. calorē. Silt cā p^o agēs in īferiora. cū īferiora
nō pñt assimilari ei p̄icipat sicut pñt esse tale. Sic
q^o qd^o gñata nō a sili in specie. sūt eadē in specie cū
generatio a simili in specie & quedam non z c.

Questio. III.

Einde ultimo q̄ris de hac p̄positiōe
d Arist. q̄ oē qđ fit fit a cōūe-
mēte in specie de q̄ L̄hemist̄ reprobendit
Aristo. dices cū eē dimiuunt̄ in p̄positiōe bac. q̄z
alialia ḡistica p̄ p̄trefactionē nō h̄nt̄ a sili in specie
dicit in Alexander ut recitat Aver. in cōmēto super
xi⁹ metba⁹ q̄ ista p̄positiō uerificat trib⁹ cōditioni-
bus appositiis. s. q̄ illō qđ nō fit a casu t̄ hoc dicit
pp̄ter alialia p̄dicta que ponit fieri a casu. Itē q̄ nō
fit illō qđ fit ab agēte q̄ ḡde agēs fit q̄re inst̄. 3.
vñ nō op̄z q̄ si corrigia faciat dolorē in vmblico
q̄ corrigia fit dolor: sed bene eēt forma doloris in
agēte p̄ncipali nisi forsan ageret a casu. t̄ nō ex in-
satiōe. C Itē q̄ nō fit illō qđ fit ab agēte media-

to. sed immediato: qd̄ dicit ppter p̄mū qd̄ est agens
mediatu: s̄d cū his q̄ sunt nō suent in fōe. et p̄ gde
sillō ultimū uex nō est: qz oia que sūr b̄ infert̄ sunt
quedā silitudo p̄mi agentis. et qz d̄risto. habet p-
ositionē. s. oē qd̄ sūr: sūt a sillō sūtē cōuenienti in sp̄e
sibi. pcessit simplicē. iō nō op̄z sic vīficare gbusdam
appositis. cā aut̄ q̄re Alexa. bis p̄ditioib̄ apposig
ip̄iam vīficauerit ē: qz in his ob̄ q̄ sunt ad ea a qb̄
sunt q̄rebat omn̄modā silitudinē in specie. bāc au-
tē nō op̄z q̄reter in ob̄. sūt enī ex viro feminā? mu-
lus et asino. aialia ēt ḡfata per putrefactionē noua
sunt a casu: qz nulla sp̄es in nā est a casu. d̄str aut̄ sie-
ri a sillō. qm̄ a corpe celesti in quo qdāmō sunt oēs
forme corpales et corruptibiles et p̄o tāto qz for-
ma celi r̄minat totū appetitū māe celi ad alias. et
s̄d illa forma facit illi māe quadāmodo qd̄ facerēt
oēs forme corpales si essent. et iō sūt a sillō quodā
modo. Itz nō vidit Alex. q̄ forma artis sillō est
artificatio. ita. s. q̄ inq̄stum in oī insfr̄ reseruat rō
artis p̄m̄ int̄entionē: qz insfr̄ non agit nisi in vītre
forme artis que in agēte p̄ncipali. s. in artifice et c̄.
C̄ Hoc p̄siderat in 2⁰ metba. Qz difficultas nō ve-
nit ex pte rei s̄z ex dispōne itellec̄ n̄t̄. C̄ Qz p̄ma
veritas est cā ois vnitatis. C̄ Qz nō ē pcedē in iſi-
nitū in aliquo ḡnē causaz neqz fm̄ rectitudinē ne-
qz fm̄ sp̄em. C̄ Que et quot ip̄dimēta adiscēdi ne-
ritatē. C̄ Qz ydee nō sūt utiles ḡfari in
C̄ Qz ydee nō sūt aride res vñ-
les. C̄ Qz icōueniēs ē ipsas ydeas ponere substanti-
as separatas. C̄ Qz icōueniēs ē ipsas ponē eternas
C̄ Qz nō sūt ap̄o res artificiales. C̄ Qz ydeas q̄s
pl̄o dicit insors nō sūt p̄n' rex naturaliū. C̄ Qz nō
sūt p̄n' rerum mathematicarū. C̄ Qz nō sūt p̄ncipia
rex geometricarū. C̄ Qz ydee nō sūnt causa cēndi
C̄ Qz noua sunt causa cognoscendi.

Explicitunt questiones excellendissimi doctoris Egidij Romani sup nosmullos libros Metaphysice Aristotelis Venetis ieprete per Simonem de Lac re mandato domini Andree Lozzianii de Hisula 7. octobris. 1501.

Registrum a b c d e octo quaterni.

C Incipit tabula questionum metaphysicarum Egidij Romani archiepiscopi ordinis domini Augustini super libros metaphysicae Aristoteles.

C Sup primi librum hee quoniam tanguntur.	
Utrum metaphysica sit finis sive beatitudine ipsius boni.	1
Utrum unumquodque naturae seraf in suum finem.	2
Utrum boies naturae appetitu scientiae desiderent.	3
Utrum oes boies appetant metaphysicam.	4
Utrum deus sit subiectum in metaphysica.	5
Utrum idem sit esse de consideratione alicuius scientie et esse subiectum illius scientie.	6
Utrum deus sit subiectum alicuius.	7
Utrum deus sit de consideracione alicuius scie spiritualis.	8
Utrum deus possit esse de consideracione metaphysici.	9
Utrum scia sit nobiliores ex eo quod non considerat deum pro se sed considerat ipsum in quantum ens.	10
Utrum cum sit secundum istius scientie metaphysica.	11
Utrum sensus propter utilitatem vite debeat diligi.	12
Utrum probare dilectionem scientie per dilectionem sensus sit probare dilectionem scie per signum.	13
Utrum visus sit magis diligendus inter oes sensus.	14
Utrum visus dialis plurius rerum nobis ostendat.	15
Utrum bruta habeant prudentiam.	16
Utrum solus auditus sit sensus disciplinabilis.	17
Utrum experimentum sit ex pluribus memorioribus.	18
Utrum ars generetur experimento.	19
Utrum artifex sit melior experimento.	20
Utrum artes mechanicae sint meliores speculativis.	21
Utrum sapientia sit omnia sciens.	22
Utrum sapientia sive metaphysica sit difficultas.	23
Utrum scientia ista sit certissima.	24
Utrum scientia sit libera vel servata.	25
Utrum ista scientia habeat regulare alias.	26
Utrum substantia cooperatur suscipere magis et minus.	27
C Sup secundum librum hee quoniam tanguntur.	
Utrum veritas sit possibilis.	1
Utrum veritas habeat esse in ipso intellectu.	2
Utrum aliqua veritas sit incompleta.	3
Utrum veritas et scientia differant.	4
Utrum veritas complexa sit difficultas ad cognoscendum.	5
Utrum veritas sit difficultas.	6
Utrum veritas sit impossibilis ad cognoscendum.	7
Utrum difficultas in cognitione veritatis sit ex parte nostra et ex parte rerum.	8
Utrum intellectus humannus corpori corruptibili simili et possit deum et substantias separatas intelligere.	9
Utrum dato intellectu est preparatio quedam sive posuit amara posse per talenm preparatiuncm intelligere substantias separatas.	10
Utrum intellectus noster per intellectum istarum qualitatium inferiorem possit substantias separatas intelligere.	11
Utrum intellectus noster per ipsum intelligit possit biusmodi substantias intelligere et est males.	12
Utrum dignus sit ipsum intelligere substantias materialia et immateriale.	13
Utrum ex unione nostri intellectus ad intellectum agere possumus substantias separatas intelligere.	14
Utrum bene in hac vita possit bene substantias separatas intelligere.	15
Utrum sit una aliqua veritas simplex.	16
Utrum ab una veritate oia vera possint dici vera.	17
Utrum sit status in causis efficientibus.	18
Utrum sit status in causis materialibus.	19
Utrum sit status in causis finalibus.	20
Utrum sit status in causis formalibus.	21

C Super quartum librum hee quoniam tanguntur.	
Utrum aliquis scia possit considerare ens secundum et ens.	1
Utrum ista scia sit una.	2
Utrum ens sit equinorum aut analogum.	3
Utrum oia que dicuntur analogia dicantur et per analogiam ad unum numero.	4
Utrum unum quod est secundum numerum convertatur cum ente.	5
Utrum possit esse aliquod unum quod convertatur cum ente.	6
Utrum unum addatur aliud supra ens.	7
Utrum unum quod est principium numeri differat ab uno quod convertitur cum ente.	8
Utrum unum addatur aliud ratione supra ens.	9
Utrum unum quod est secundum numerum lucrat in substantiis separatis.	10
Utrum secundum unitatem quod est secundum numerum possit predicari quantitas.	11
Utrum circa illud secundum impossibile est aliud simul esse et non esse possibilis sit error.	12
Utrum illud principium impossibile est aliquid simile esse et non esse possibilis demonstrari.	13
Utrum substantia de aliquo demonstretur.	14
C Sup sextum librum hee sunt quoniam tanguntur.	
Utrum una cognitio declaretur secundum est vel esse.	1
Utrum accidentia habeant aliquam entitatem.	2
C Sup septimum librum hee sunt quoniam tanguntur.	
Utrum substantia sit prior accidite tempore.	1
Utrum accidentia beat per diffinitionem per additamenta.	2
Utrum res sit idem cum sua quidditate.	3
Utrum quidditas sit quidditas.	4
Utrum diffinitione habeat partes.	5
Utrum particulariter mathematicum sit incorruptibile.	6
Utrum particularia possint diffiniri.	7
Utrum ptes quantitatis ingredientes diffinitione sui toti.	8
Utrum genus in diffinitione ponatur ut materia.	9
Utrum dialis habeat ratione actualitatem et dicatur quod in actu.	10
Utrum addendum dicitur genere in diffinitione fieri nugatio.	11
Utrum substantia separe habeat diffinitionem.	12
C Sup librum octavum hee sunt quoniam tanguntur.	
Utrum per nomine significetur forma ante aggregatum.	1
Utrum in corporibus celestibus sit materia.	2
Utrum eadem sit materia in corporibus celestibus et in istis inferioribus.	3
Utrum dimensiones indeterminate precedant formam substantialem in materia.	4
Utrum quomodo dimensiones terminante precedant formam substantialem in materia.	5
C Super librum decimum hee sunt quoniam tanguntur.	
Utrum mensura sit in eodem genere cum mensurato.	1
Utrum oia que mensurantur mensurantur una mensura.	2
Utrum oia mensurantur minimo sui genere.	3
Utrum oium substantiarum sit una mensura.	4
Utrum quomodo opponantur unius et multa.	5
Utrum ratio measure competat deo proprie vel transumptive.	6
C Sup undecimum librum hee sunt quoniam tanguntur.	
Utrum si materia esset una et agens et esset semper effectus eius.	1
Utrum generatum a simili et generatum a non simili sint eiusdem speciei.	2
Utrum illa ppositione Aristoteles omne quod sit sit in specie sit vera.	3

Finis tabule

Österreichische Nationalbibliothek



+Z16766320X

Österreichische Nationalbibliothek



+Z16766320X

